TUDOR MUŞATESCU

SCRIERI

★

TEATRU (1)

1969
EDITURA PENTRU LITERATURĂ

I547629

SOSESC DESEARĂ

COMEDIE ÎN TREI ACTE

1932

ACADEMIA
BIBLIOTECA
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

PERSOANELE

Olimpiu, un om de șaizeci de ani, cu ticuri și cu redingotă. Vorbește larg, cu gesturi încete, de orator cinematografiat în ralanti.

Sache, prieten vechi și om de încredere. Secretar perpetuu, cu leafă, al ligilor lui Olimpiu. Pasiunea lui unică este dulceața. Cu o singură condiție însă: să nu fie de vișine.

Adelaida, verișoară de-al doilea, după nevastă, cu Olimpiu. Domnișoară de circa cincizeci de ani, fostă — pe vremuri — elevă a pensionului Borck din Pitești.

Anișoara, nepoata lui Olimpiu, tot din partea nevestei. O provincială cuminte, cu inima corectă ca un as de cupă și dulce ca o bucățică de candel roz. Firește, are numai douăzeci de ani.

Puiu, fiul lui Olimpiu. Student în drept, la... Sorbona...

Mama Zinca, doica lui Puiu și slugă-edec în casă. O băbușcă sprintenă ca o veveriță și autohtonă ca o mămăligă.

Un factor poștal (nu e nevoie să fie jucat de un actor. Se va împrumuta unul de la P.T.T.).

Piesa se desfășoară, cu tustrele actele ei, într-un salon de casă veche, provincială, cu mobile de pluș roșu,

bibelouri şi tablouri demodate. În fund, intrarea principală, care dă pe un cerdac, ale cărui trepte coboară spre grădină. În dreapta intrării din fund — o fereastră. Lateral, stînga şi dreapta, e nevoie de patru uşi: una care dă în iatacul lui Olimpiu; alta — în odaia Anişoarei; cea de-a treia — în odaia lui Puiu, şi ultima e uşa care duce spre bucătărie. Directorul de scenă are libertatea să aranjeze după utilitate mobilierul şi să întrebuinţeze uşile. În evidenţă — în plan I dreapta — un ceas de perete cu cuc. Dedesubt — un scăunaş de lemn, care serveşte lui Olimpiu ca să poată ajunge la ceas, dimineaţa, cînd îl întoarce. Acţiunea se petrece la Cîmpulung, în mai, cînd — după cum se ştie — toate privighetorile cîntă şi toţi liliecii au înflorit.

ACTUL I

SCENA 1

ANIŞOARA, OLIMPIU

(Tablou provincial. Sub lumina lămpii de plafon „cu gaz", Anişoara lucrează, cuminte. Olimpiu se plimbă, cu paşi mari, cu mîinile la spate, împreunate — strategic — sub pulpanele redingotei. E preocupat, aproape crunt. Trec cîteva clipe în linişte. Nu se aude decît bătaia regulată a ceasornicului cu cuc şi muzica militară cîntînd Valurile amorului *la grădina publică. Cînd publicul a încetat de a mai tuşi în sală, cucul din pendulă îşi face apariţia şi intonează de nouă ori: „Cucu". Olimpiu se opreşte în faţa ceasului, privindu-l fix şi confirmînd cu capul fiecare anunţ al cucului. Cînd cucul intră la loc, exclamă indignat:)*

OLIMPIU: Poftim! Nouă ceasuri trecute! *(Anişoarei:)* Dacă pînă la nouă şi un sfert nu vine, eu îi încui uşa. Să doarmă unde o şti. *(Un timp.)* La mine nu e hotel.

ANIŞOARA: Nu te mai supăra atîta, unchiule. Ai uitat că doctorul ţi-a spus că n-ai voie să te superi seara?

OLIMPIU: Eu mă supăr cînd se prezintă ocaziunea, nu cînd vrea doctorul, chit că pentru asta trebuie să iau o linguriţă de iod mai mult. *(Face cîţiva paşi.)* Şi, mă rog dumitale, unde ar putea fi dusă? Nu cunoaşte pe nimeni în tot tîrgul nostru, şi în două zile, de cînd mi-a căzut pe cap, n-a avut timp, după judecata mea, să-şi facă cunoştinţe la care să stea pînă la ceasul ăsta!

ANIȘOARA: Jucătorii de cărți se împrietenesc foarte repede, unchiule!

OLIMPIU: Știu eu. Ca și cîinii. Numai ce umflă nările unul la altul, și gata prieteșugul. *(Un timp.)* Ba nu, zău, asta mi-ar mai lipsi! Eu, fondatorul Ligii contra jocurilor de cărți, să țiu în casa mea o femeie care strivește puricii de pe ele, pînă la nouă ceasuri noaptea! Haidadè! *(Un timp.)* Nu i-aș îngădui niciodată treaba asta. *(Alt timp.)* Eu am o reputațiune bine știută în tot cuprinsul orașului și județului nostru. *(Mîndru, oricît:)* Ba chiar pot să zic și în județele limitrofe de primprejur.

ANIȘOARA: Adevărat. Dumneata ai o reputație de sfînt.

OLIMPIU: O am, și o am pe drept cuvînt. *(Statistic:)* Nu beau, nu fumez, nu joc cărți, nu citesc gazete, nu mă duc la teatru, nu mă duc la cinematograf, nu mă duc la cafenea, nu țiu slujnică tînără în casă, nu mănînc carne, țiu toate posturile și merg, mă înțelegi dumneata, după calendarul cel vechi. Sînt președinte la toate ligile și societățile făcute de mine, sînt...

ANIȘOARA: Știu, unchiule. N-am eu lista? Numai că tanti n-a avut timp să afle toate astea în două zile, de cînd a venit.

OLIMPIU: Ba să mă ierți dumneata. Am avut eu grijă s-o lămuresc despre toate, de cum a intrat în casa mea. I-am spus: „Dragă verișoară Adelaido! Te primesc la noi cu o condițiune, și anume: cît ăi sta, te rog să respecți felul meu de trai, ideile și principiurile mele de viață și, mai presus de toate, reputațiunea mea de om cu scaun la cap."

ANIȘOARA *(amuzată)*: Și tanti ce ți-a răspuns cînd i-ai spus așa?

OLIMPIU *(solemn)*: Și-a făcut semnul sfintei cruci. *(Pauză, și o clipă de reflecție.)* Și te pomenești c-o pune-o Necuratul să mai vie și nemîncată.

ANIȘOARA *(se face că nu pricepe)*: Am avut eu grijă să-i opresc de mîncare.

OLIMPIU: Cine ți-a dat voie să faci una ca asta? La mine nu e birt, ca să vie fitescare la masă cînd îi abate. Masa se servește o singură dată și la oră regulată, pentru toată lumea.

ANIȘOARA: Da, dar tanti nu avea de unde să știe că...

OLIMPIU *(i-o taie)*: Am avut eu grijă să i-o spui și p-asta, nu te teme. „Dragă verișoară! Să știi că noi ne punem la masă la douăsprezece punt — la prînz — și la șapte punt, seara. Să ai grijă să vii la timp." *(Cu satisfacție:)* Prin urmare, astă-seară verișoara Adelaida o să ție oleacă de regim. Tot e dumneaei grasă ca o dropie. *(Se oprește în fața pendulei, ca o ilustrare a celor spuse.)* Mai sînt cinci minute, și dacă nu vine, încui ușile și o las pe din afară. *(Se plimbă puțin.)* Cînd a plecat de-acasă, nu ți-a spus unde se duce?

ANIȘOARA: Mi-a spus că se duce să cumpere de la drogherie un pachet cu prafuri de purici.

OLIMPIU: Ce să facă cu el?

ANIȘOARA: Zicea că toată noaptea n-a dormit din cauza puricilor.

OLIMPIU *(indignat)*: Pu-u-ri-ci, în casa mea? În casa mea? E peste putință. Niciodată nu s-a pomenit, în casa asta, nici un fel de insecte, afară de moliile pe care le știi. Pot să pui rămășag că puricii ăștia de care vorbești i-a adus o dată cu ea, de acolo de unde a venit. E știut că Piteștiul e plin de purici.

ANIȘOARA: Rudele din partea nevestei aduc întotdeauna purici în casa bărbatului.

OLIMPIU: Ce vrei să zici cu expresiunea asta?

ANIȘOARA: E un proverb, unchiule.

(Se aude portița de la grădină, apoi pași suind, repede, scările verandei. Olimpiu a ciulit urechile. În momentul în care intră Adelaida, cucul iese în balconul pendulei și anunță sfertul de ceas peste nouă: „Cucu!"...)

OLIMPIU *(întoarce către el o privire haină, apoi, personal, cucului)*: Dacă n-ai fost în stare să ieși cu un minut mai devreme, acuma marș înăuntru, spurcăciune...

(A intrat Adelaida.)

SCENA 2

OLIMPIU, ANIȘOARA, ADELAIDA

ADELAIDA: *Bonsoir*, fetelor!... *(Își sărută nepoata. Lui Olimpiu îi arde o pălmuță amicală pe obraz. El se ferește, ultragiat.)* Mă iertați c-am întîrziat cinci minute... *(Expansivă:)* Ah! Dar dacă ați ști pentru ce am stat!... *(Își scoate pălăria și se face comodă, cu gesturi tinerești, cochete pe vremuri.)* Cînd o să vă spui, o să rămîneți cu gurile căscate. *(Teatral:)* Mă mărit, fetelor, închipuiți-vă!...

OLIMPIU *(consternat):* Ce face?

ADELAIDA: Ce te uiți așa la mine? Ce? N-am dreptul să-mi fac și eu un viitor pe lumea asta?

ANIȘOARA: Cu cine te măriți, tanti?

ADELAIDA: Nu știu sigur. În orice caz, cu un bărbat bine. Cam în vîrstă, fir-ar al dracului să fie, în schimb, însă, putred de bogat.

OLIMPIU: Dacă nu ți-e cu supărare, spune-mi și mie, cum vine vorba asta, verișoară?

ADELAIDA: Nix-pam-puf! După masă. Acuma mi-e foame...

OLIMPIU: Cum adică, dumneata n-ai mîncat pînă la ceasul ăsta?

ADELAIDA: Ei, bravo! Cum era să mănînc, cînd știam că m-așteptați cu masa? Eu, cînd nu viu, trimit vorbă, dragă, că sînt fată binecrescută. Nu degeaba m-a dat mama, de mică, la pension, la Borck.

OLIMPIU: Îmi pare rău de educațiunea dumitale, verișoară dragă, dar noi am mîncat de mult, fiindcă — după cum ți-am spus — noi nu mîncăm niciodată mai tîrziu de șapte. Avem, mă-nțelegi dumneata, regulile noastre, din care nu putem ieși ca să facem excepțiune.

ANIȘOARA *(repede):* Am avut eu grijă și de dumneata. Unchiul mi-a spus să-ți opresc de mîncare.

OLIMPIU *(aruncă Anișoarei o privire asasină):* Mda...

ADELAIDA: Vaaai! Dacă aș fi știut că vă deranjez atîta, aș fi primit mai bine invitația subprefectului și aș fi rămas la masă la ei, mai ales că au insistat atîta și el, și nevastă-sa.

OLIMPIU: De la subprefectul vii dumneata acuma?

ADELAIDA *(înfiptă):* Închipuiește-ți! M-am dat cu guvernul! *(Anișoarei:)* Vai, ce oameni drăguți! *(Cu admirație:)* Și joacă, soro, și el și ea, așa de frumos, de culant, încît, să-ți spui drept, e o adevărată reverie să joci la masă cu ei.

OLIMPIU: Joacă? Ce joacă, rogu-te?

ADELAIDA: Da' ce nu joacă? Toate jocurile le joacă la perfecție. *(Înflăcărată:)* Santasé, écarté, dardăr, piket, panțarolă, rams, tabinet... *(Olimpiu își astupă urechile)* garocoeur, rum, maus, pocher, *șmendefer*, bacarà, *brigi*, mă rog, tot ce există. În casa lor e o splendoare. În fiecare odaie, două-trei măsuțe de cărți. Parol dacă n-ai impresia că ești la un club de lorzi engleji din Londra. Numai Tamisa mai lipsește, sub ferestre, ca să arunci mucurile de țigări în ea.

OLIMPIU: Și dumneata ai stat pînă la ceasurile astea, să te uiți la cartoforii ăia cum joacă?

ADELAIDA: Nu cumva crezi că mi-am luat și ciorapul cu mine să lucrez? Am jucat, dragă...

OLIMPIU: Ai jucat dumneata în cărți?...

ADELAIDA: Pe parola mea de onoare dacă te mint. Da' nu cine știe ce. Un pocheraș mic, familiar, la un pol, toți în miză.

OLIMPIU *(parcă tot nu-i vine să creadă):* Ai jucat dumneata în cărți?

ADELAIDA: Cînd îți spun o dată, te rog să mă crezi, că sînt femeie în toată firea, nu sînt copil! Mă și jignești, zău.

OLIMPIU *(își ascunde capul în palme):* Ce mi-ai făcut, verișoară? *(E dezolat.)*

ADELAIDA *(nu pricepe rostul acestei întrebări):* Dar ce-ai, omule?

OLIMPIU *(explozia de la fabrica de iaurt):* Cum ce am? Ce-ai căutat dumneata să joci în cărți la subprefect acasă? *(Treptat se înfurie:)* Ce-au să zică acum oamenii din tîrg care mă cunosc și, mai cu seamă, membrii Ligii contra jocului de cărți, al căreia președinte sînt, cînd o să afle că dumneata, care stai sub același acoperămînt cu mine, te duci și joci în cărțile pe care, eu însumi, le-am afurisit și am ars din ele două perechi, în ședința noastră din 23 aprilie curent?

ADELAIDA *(a ascultat uimită):* Ascultă, Olimpiu! Nu-mi vine să cred că vorbeşti serios.

OLIMPIU *(blesat):* Ba vorbesc foarte serios, cucoană!

ADELAIDA: În primul rînd, te rog să nu mă faci pe mine „cucoană", atîta timp cît nu m-am căsătorit niciodată oficial pînă acum. Şi în al doilea rînd, te poftesc să nu-ţi iei cu mine aere d-astea, de proroc călcat pe coadă, că nu se prinde. *(Mîinile în şolduri.)* Cum îţi închipui tu, şi cu ce drept, că poţi să mă opreşti pe mine să joc cărţi, fiindcă ţi-a venit dumitale gust să le afuriseşti? Dacă ţi-ai închipuit că mă poţi pune pe mine sub tutelă, află că nu ţi-ai găsit omul. *(Formidabilă:)* Sînt majoră, domnule, ai priceput?

OLIMPIU *(a fost prea mult pentru el, şi fiindcă e un om potolit, a asudat în secret):* Mă rog, ia să ne înţelegem. N-am avut şi n-am de gînd să te cresc eu acuma pe dumneata şi nici nu vreau să-ţi cer socoteală de faptele dumitale. Iadul şi cu toţi cei în el aflători or să se ocupe, la vreme, de cestiunea asta. Acum două zile însă, cînd ai venit, te-am primit cu anumite condiţiuni, pe care ţi le-am spus, limpede, dintru început. Acum văz că lucrurile s-au schimbat. Foarte bine. Nu-ţi place să trăieşti ca mine, drumul e slobod. Frai biliard! Dacă ai venit cu alte scopuri decît ale mele, să ştii, rogu-te, că, mîine de dimineaţă, ai tren la scară. Asta e, cucoană dragă. *(Iese, trîntind uşa.)*

SCENA 3

ANIŞOARA, ADELAIDA

(Cele două femei se privesc un timp. Anişoara foarte jenată şi Adelaida indignată ca o precupeaţă condamnată pentru contravenţie privind ieşirea magistraţilor.)

ANIŞOARA *(calină, nemulţumită de cele întîmplate, îşi ia mătuşa de gît):* Ce rău îmi pare că pleci mîine, tănticol!

ADELAIDA: Cine pleacă mîine? Eu? Nici prin gînd nu-mi trece, fetiţa lui tanti. Să poftească să mă dea afară, cu forţa, dacă-i dă mîna. *(Teribilă:)* Îi smulg mustăţile, pe onoarea mea. Încă nu mă cunoaşteţi voi pe mine, dragilor. *(Cruntă:)* Şi pe dracul îl pui cu botul pe labe cînd mi-oi pune mintea cu el. *(Face cîţiva paşi.)* Apropo! Spuneai că mi-ai oprit de mîncare. Mi-e o foame teribilă. *(Se aşază. Un oftat.)* Ah, draga mea, nici nu ştii ce fire curioasă am. Cum mă enervez puţin, mi se face o foame de crăp.

ANIŞOARA: Ţi-am oprit puţină friptură rece şi niţel compot. Am avut şi clătite, dar le-a mîncat unchiul pe toate, numai ca să nu-ţi rămîie dumitale...

ADELAIDA: Neam prost.

ANIŞOARA: Îţi oprisem porţia mea, dar mi-a mîncat-o unchiul şi pe aia.

ADELAIDA: Cum se cunoaşte că te tragi din neamul nostru! Vin' la tanti să te pupe, nobleţea pămîntului. *(O sărută.)*

ANIŞOARA: Uite, stai colea, că mă duc să-ţi aduc. Am ascuns tava în odaia mea. *(Cu un surîs:)* Mărfuri scăpate de la incendiu.

ADELAIDA: Bine că ţi-a dat în gînd s-o ascunzi, soro, că ăsta ar fi fost în stare să mănînce şi tava, numai să nu-mi rămîie mie nimic. *(Anişoara vrea să iasă.)* Întîi şi întîi, dulceaţa lui tanti, să-mi aduci ceva de băut, că mi-e o sete nemaipomenită. Vin aveţi?

ANIŞOARA: Nu se pomeneşte la noi în casă. Unchiul e preşedintele Ligii contra alcoolismului din oraşul nostru.

ADELAIDA: Taci, frate! Şi s-au găsit mulţi nebuni să se înscrie în liga asta?

ANIŞOARA: Sînt trei cu toţii: unul — bolnav de cancer la stomac, celălalt are piatră la rinichi, şi al treilea e unchiul. *(Iese şi imediat se întoarce — din odaia ei — cu tava cu mîncare. Adelaida îşi pune şervetul, bărbăteşte, şi începe să mănînce. Anişoara se aşază lîngă ea şi îşi reia lucrul.)* De-abia aştept să termini masa, tanti, ca să-mi spui ce mi-ai făgăduit adineauri.

ADELAIDA: Ce ţi-am făgăduit?

ANIŞOARA: Apropo de măritişul dumitale. E serios?

ADELAIDA *(cu gura plină):* Îhî!

ANIŞOARA: A venit cineva să-ţi facă vreo propunere, să-ţi ceară mîna?

ADELAIDA: Aş! E şi mai sigur. *(Cu o privire superioară:)* Mi-a ghicit subprefectul în palmă că mă mărit...

ANIŞOARA *(fără entuziasm)*: Să dea Dumnezeu, tanti, să fie aşa.

ADELAIDA *(mestecînd)*: Şi ţi-o spui drept. Acum sînt hotărîtă să nu mai fac mofturi. *(Înghite.)* Am început să mă cam fezandez.

ANIŞOARA *(ca să zică ceva)*: Şi altceva ce ţi-a mai ghicit?

ADELAIDA: Tot. Absolut tot! Mi-a spus că, de curînd, am fost bolnavă rău şi era cît p-aci să mor.

ANIŞOARA: Nu-mi aduc aminte să fi fost dumneata aşa de rău bolnavă, acuma de curînd.

ADELAIDA: Ei, cum nu-ţi aduci aminte, soro? N-am avut eu scarlatină, cînd eram de paisprezece ani, şi era să mor cînd mi-a ieşit roşeaţa? A! Da, stai, că uitasem... *(Începe compotul.)* Mi-a mai ghicit una, care le întrece pe toate. Mi-a spus că, înainte de a veni la voi, am avut o decepţie mare de ordin sentimental.

ANIŞOARA: Şi e adevărat?

ADELAIDA: Ce, tu nu ştii? *(Ca şi cum ar vorbi de războiul european:)* Chestia cu maiorul care şedea la mine, la Piteşti?!

ANIŞOARA: Nu ştiu, tanti. Acum aud pentru întîia dată.

ADELAIDA: Cum se poate, *ma chère?* A fost dată şi în jurnal.

ANIŞOARA *(într-adevăr surprinsă)*: Da? N-am citit nimic.

ADELAIDA: Eee! Păi stai să-ţi spun, dacă e aşa... *(Gura lumii:)* Acum vreo două săptămîni, a apărut în jurnal că maiorul, chiriaşul meu, a fost scos la pensie, pe ziua de 1 mai, pentru limită de vîrstă.

ANIŞOARA: Şi?

ADELAIDA: Şi cînd am văzut eu una ca asta, l-am dat imediat afară din casă. Înţelegi tu, că nu mai puteam să ţiu la mine un hodorog scos la pensie pe 1 mai, în toiul primăverii, cînd toată natura înverzeşte.

ANIŞOARA *(amuzată)*: Foarte bine ai făcut, tanti.

ADELAIDA: Te cred. Şi acuma să vezi cum se combină lucrurile. Imediat ce s-a mutat rabla de la mine, am pus bilet de închiriat. N-am găsit decît un singur amator, tată de copii. Că parcă e un făcut: toţi chiriaşii au copii. Şi ăsta n-a vrut să ia decît casa întreagă, cu odaia mea cu tot. Ce era să fac? I-am închiriat casa toată pe un an de zile. *(Cu un surîs:)* Acuma pricepi tu de ce-am venit eu la voi, aşa, pe nepusă masă. N-aveam încotro. Nu mai aveam unde să stau la Piteşti. Şi ca să plătesc chirie la alţii, eu, care sînt proprietară, nu face! E chestie de amor propriu.

ANIŞOARA *(zăpăcită)*: Prin urmare, ai de gînd să stai la noi un an de zile?

ADELAIDA *(oftează)*: Eh! Nu se ştie dacă o să stau un an!

ANIŞOARA: De ce, tanti?

ADELAIDA *(dezolată)*: Contractul ăluia e cu drept de prelungire, aşa că se poate întîmpla să mă ţie şi doi ani la voi.

ANIŞOARA *(în acelaşi timp amuzată şi îngrijorată)*: Ce-o să zică unchiul cînd o să afle, el, care crede că o să pleci mîine de dimineaţă?

ADELAIDA: Parcă eu îl întreb ce zice? *(Un timp.)* Te pomeneşti că ne pune Dumnezeu mîna în cap şi ne mărităm amîndouă într-o zi, că eu aşa sînt: aduc noroc şi la alţii. *(Grav:)* Apropo, c-am şi uitat să te întreb: sînt ceva băieţi bine pe aici?

ANIŞOARA: Trebuie să fie. Eu însă nu cunosc pe nimeni.

ADELAIDA: Eşti o proastă. *(A terminat compotul.)* Eh, acuma o cafeluţă turcească ar face minuni de vitejie.

ANIŞOARA: Nu se bea cafea turcească la noi.

ADELAIDA: Nu cumva aţi făcut şi vreo ligă contra turcilor? *(Se ridică.)* Ai fost tu mămăligă, draga lui tanti, d-aia a făcut el atîtea ligi de cînd a rămas văduv. Dacă eram eu în locul tău, să nu-mi zici mie „tanti" dacă nu i le desfiinţam pe toate într-o săptămînă. *(Un timp.)* Na! Am uitat să-mi iau ţigări! Tu nu fumezi?

ANIŞOARA: Eu? Mi-ar pune unchiul botniţă! *(Îşi ia tava şi iese.)*

SCENA 4

ADELAIDA, OLIMPIU, ANIŞOARA

(După ieşirea Anişoarei, intră Olimpiu, în halat, cu papuci de pîslă încheiaţi cu catarame de şoşoni. În mînă ţine o cheie cît cheia raiului. Trece pe lîngă Adelaida,

privind ostentativ în altă parte, încuie uşa, încearcă ferestrele, apoi face lampa mică.)

ADELAIDA: Ai putea să fii mai politicos, domnule, şi să nu stingi lumina cînd vezi că mai e lume în salon.

OLIMPIU: Trenul de mîine pleacă la nouă ceasuri şi patruzeci de minute. Pînă atunci, suferă-mă şi dumneata aşa cum sînt. *(Intră Anişoara.)* Am încuiat eu peste tot, nepoată. Du-te şi tu acuma de te culcă, nu mai sta ca un strigoi pînă la miezul nopţii. Dacă anumite persoane au poftă de taifas, n-au decît să şază de vorbă singure, că lună plină pe cer, slavă Domnului, este berechet. Noapte bună, nepoată.

ADELAIDA *(se ridică)*: Urît mi-a fost de oamenii care n-au cei şaptezeci de ani de acasă. Pfffiu! Noapte bună, păpuşico. *(Iese, demnă.)*

ANIŞOARA: Noapte bună, unchiule. *(Îi sărută mîna, Olimpiu o sărută pe frunte.)*

SCENA 5

OLIMPIU, ANIŞOARA, ADELAIDA, PUIU, ZINCA

(Rămas singur, Olimpiu, meticulos, încearcă din nou uşile, trage un fotoliu la loc, privind de cîteva ori, ca să fie exact pe locul unde trebuie, vrea să stingă lampa cu o ţeavă de metal prin care suflă şi, neizbutind, se urcă pe scaun şi suflă în lampă, cu gura. Apoi intră în odaia lui. Scena rămîne în întuneric: o rază de lună se frînge în fereastră. Un timp. Se aude mai clar muzica militară din grădină, atacînd ultimele măsuri ale valsului început. Cînd termină „ram-pam-pam", cu finalul obişnuit tuturor muzicilor militare, se aude huruitul unei trăsuri care se opreşte la poartă. Alternativ urmează cîteva bătăi în uşa verandei. După puţin, cineva încearcă uşa şi geamul, cu precauţiune, apoi cu enervare. Imediat, apare Anişoara. Încremenită, rămîne albă de spaimă lîngă uşa ei, neîndrăznind să facă un pas sau să scoată un cuvînt. O nouă bătaie, mai tare. Apare Adelaida în uşa ei. Acelaşi joc. Se privesc o clipă îngrozite, apoi Anişoara şuieră cu sufletul pe buze:)

ANIŞOARA: Un hoţ la fereastră... Îmi vine rău...

ADELAIDA *(vede umbra care se mişcă)*: Sînt doi. Leşin... *(O nouă bătaie, puternică. Pe uşa de serviciu apare Zinca. Acelaşi joc în trei.)* Hoţii la fereastră...

ZINCA: Aoleu, taci, că mi se moaie picerili...

(O ultimă bătaie desperată. Intră Olimpiu, înarmat cu un pistol enorm, sistem '48. Acelaşi joc, în patru.)

ADELAIDA *(lui Olimpiu)*: O bandă de hoţi la fereastră.

OLIMPIU *(caută să pară calm: în fond, e topit de frică)*: Ssst... Nici o mişcare... să-i aşteptăm să năvălească... *(Nemişcaţi de parcă ar fi fost turnaţi în ceară, cîteşipatru, cei din scenă aşteaptă desfăşurarea evenimentelor. Deodată, la geamul de afară se aprinde o lampă electrică de buzunar, a cărei lumină se plimbă prin odaie.)* Luminează ca să ne numere cîţi sîntem.

ADELAIDA: Eu plec, că nu sînt de-a casei.

OLIMPIU: Sssst! Nu se mişcă nimeni. Adică, nepoată, du-te şi te ascunde în pod. Eşti fată tînără şi cine ştie ce se poate întîmpla... *(O clipă.)* Ascunde-te şi dumneata, verişoară... că, oricît, eşti femeie... Du-te-n pivniţă.

ADELAIDA: Ei aş! Ce-o fi să se întîmple, să ni se întîmple la toţi. Eu nu sînt laşă. Sînt Popească, domnule!

(Fereastra se deschide, forţată din afară. În lumina lămpii electrice de buzunar, intră pe fereastră un geamantan, apoi o valiză. În urma lor, o umbră sare fereastra şi intră în scenă.)

PUIU: Uf!...

OLIMPIU *(cu pistolul bracat)*: Stai! Mîinile sus! *(Cînd pronunţă vorbele astea, Olimpiu e cel dintîi care ridică mîinile cu pistol cu tot.)* Nici o mişcare, că trag...

PUIU *(punîndu-i lumina în ochi)*: Tată... eu sînt... Puiu!

OLIMPIU *(transfigurat)*: Copilul meu... *(Se repede să-l îmbrăţişeze. Puiu schimbînd lumina ca să vadă cine mai e în cameră, Olimpiu greşeşte adresa şi o ia în braţe pe Adelaida.)* Ptiu! *(Se scutură a silă, apoi îşi ia băiatul în braţe şi-l sărută.)*

ADELAIDA: *Mon petit... mon petit... (Acelaşi joc.)*

ANIŞOARA: Puiule... *(Rămîne emoţionată deoparte.)*

ZINCA: Domnişorul meu... *(Acelaşi joc.)*

ANIȘOARA: Stați să fac lumină... *(Aprinde repede lampa, toți sînt grămadă în jurul lui Puiu.)*

PUIU: Of! Bine că vă văd. Treceți la pupat. Bine te-am găsit, tată. *(Olimpiu îi întinde mîna să i-o pupe, Puiu i-o strînge camaradereşte şi-l sărută pe obraz.)* Tanti Adelaida... *(O sărută. Ea îl sărută „țoc-țoc".)* Ce plăcere să te găsesc la noi! *(Olimpiu se strîmbă, Adelaida surîde satisfăcută.)* Anișoaro... Ce mare te-ai făcut în trei ani! *(O sărută.)* Uite și mama Zinca... *(O zguduie de umeri și-i întinde mîna.)* Doica mea... *(Zinca se șterge la gură cu mîneca ei și-i sărută mîna.)* Ei bravo, n-am ce zice. Frumoasă primire mi-ați făcut! Cu luminile stinse, cu ușile ferecate și cu revolverele întinse. Parcă așteptați pe Capone, nu pe mine.

OLIMPIU: Dar de unde vrei să ne așteptăm noi că vii, mă-nțelegi dumneata, taman astă-seară de la Paris?

PUIU: Cum? N-ați primit telegrama?

OLIMPIU: N-am primit nimic...

ADELAIDA *(lui Olimpiu)*: Olimpiu, lasă pistolul ăla încolo, să nu se întîmple o nenorocire...

OLIMPIU: Nu-ți fie frică, că nu e încărcat și nici nu umblă...

PUIU: Atunci, de ce l-ai mai luat?

OLIMPIU: Ei, asta e! Ca să am o armă în mînă. Credeam că ne calcă hoții. De unde să-mi dea mie în gînd că hoțul pe care îl așteptăm să intre pe fereastră ești tu?

PUIU: Dacă n-aș fi intrat pe fereastră, rămîneam pe din afară. Am zgîlțîit ușile, am strigat, am bătut, ce era să fac?

ANIȘOARA *(gospodină)*: Mamă Zinco, ia dumneata bagajele lui Puiu și du-le... *(Rămîne puțin încurcată.)*

ZINCA: Unde să le duc? În odaia dumnealui nu șade domnișoara a mare?

OLIMPIU: Ce-are a face? Pînă mîine dimineață, cînd pleacă îndărăt la Pitești, verișoara poate să doarmă și aici, pe canapea, că nu moare.

PUIU: Cum, tanti, e vorba să pleci mîine? Nu se poate. Acum, pentru că am venit eu, trebuie să mai stai.

OLIMPIU: Poate are treburile dumneaei. De ce s-o ținem cu sila?

PUIU: Parcă eu n-am avut treburile mele și, cu toate astea, am venit tocmai de la Paris, ca să vă văd? *(Către Zinca:)* Lasă, mamă Zinco, bagajele mele aici, că în odaia asta o să dorm eu... Așaa!... *(Ia bagajele.)* Să le punem colea, ca să fie la îndemînă. *(Caută în valiza mică.)* Stați, că v-am adus cîte ceva de la Paris. *(Scoate niște lucruri și vine cu ele.)* Uite, tată, asta e pentru dumneata... Ultimul sistem. Se aprinde și pe vînt... *(Îi dă o brichetă.)*

OLIMPIU: Ce e asta?

PUIU: O brichetă. Are și un dispozitiv special pentru aprins luleaua. Să vezi... Apeși aici... și țeava asta mică o bagi în ciubucul lulelei... Pricepi?

OLIMPIU: Foarte îți mulțumesc de atenție, dar eu nu știi că nu fumez?

PUIU: Adevărat! Am uitat complet... Tiii!... Ce rău îmi pare... Nu e nimic! O întrebuințezi ca bibelou... *(Anișoarei:)* Pentru tine am adus o carte, într-o ediție rară... *(I-o dă.)*

ANIȘOARA: *Merci*, Puiule... *(Desface și se uită.)* A! *Madame Bovary*... Nici nu știi cîtă plăcere mi-ai făcut...

PUIU: Și aici am adus ceva pentru mama Zinca... *(Desface și scoate un aparat pentru surzi.)* Ia uite colea. Cum îl pui așa, în ureche, cum auzi la fel ca toată lumea... știam eu că ești cam fudulă de ureche, mamă Zinco... *(I-l dă.)*

ZINCA *(îl pune la ureche, toți tac)*: Phiuuu! Zău că se aude mai bine. Sărut mîna și să trăiești, domnișoru meu.

PUIU: Pentru dumneata, tanti, n-am nimic. Nu știam că ești aici. A! Ia stai, că am ceva și pentru dumneata... *(Se duce la valiză și vine cu un pachet de cărți de joc.)* O pereche de cărți de joc englezești... *(Olimpiu a înlemnit.)* Nu sînt ele noi de tot, dar face să le iei, că se găsesc foarte rar. *(I le dă.)*

ADELAIDA *(privindu-le)*: Ah! Au și gioligiocăr. *(Îl ia de gît și-l sărută cu efuziune: țoc-țoc.)* Sărut ochii, băiatul lui tanti...

PUIU: Acum făgăduiește-mi că nu mai pleci mîine și că stai o săptămînă de zile, pînă plec eu...

OLIMPIU: Cum, numai o săptămînă de zile ai de gînd să stai?

PUIU: Cel mult. Am venit numai să vă văd, că-mi era întîi de toate dor, și apoi vreau să aranjăm împreună oarecare chestiuni urgente.

OLIMPIU *(bănuitor)*: Dar ce fel de cestiuni așa de urgente avem noi de aranjat împreună, încît să vii în persoană,

tocmai de la Paris, ca să le rezolvăm? Puteai să-mi scrii, să nu mai iei atîta osteneală și să nu mai cheltuiești atîta bănet cu trenul!

PUIU: Am scris de nu știu cîte ori luna asta și n-am primit răspunsul pe care îl așteptam. De aceea am venit eu, personal.

OLIMPIU: Dacă cestiunile pe care ai de gînd să le discuți cu mine sînt tot cele din scrisorile de care vorbești, apăi atunci află, dragul meu, că te-ai ostenit degeaba pînă aici. Singurul răspuns pe care aveam să ți-l dau ți l-am dat o dată și pentru totdeauna, cu poșta ..

PUIU *(nerăbdător, stingherit)*: Nu vă supărați că vă rog să mă lăsați cîteva minute singur cu tata, dar aș vrea să pun, chiar acum, o chestiune la punct.

OLIMPIU: Om vorbi mîine de dimineață, că acuma e tîrziu, ne apucă ziua. Iacăte, zece ceasuri. *(Privește pendula.)*

PUIU: Nu, tată. E mai bine să știm și unul, și altul anumite lucruri, chiar de astă-seară, ca să ne putem gîndi bine la ele pînă mîine. Mă ierți, tanti, dar... și tu, Anișoaro.

ADELAIDA: Vedeți-vă de treabă liniștiți. Nici nu vă ocupați de noi.

PUIU: Mîine o să vă povestesc la amîndouă o mulțime de lucruri.

ADELAIDA: Ah! Să ne spui toate misterele Parisului... *(Anișoarei:)* Hai, dulceața lui tanti, nu vezi că vor să ne dea afară?

ANIȘOARA *(către Zinca, în cornet)*: Du-te și te culcă, mamă Zinco. Am eu grijă să aranjez tot ce trebuie pentru Puiu... *(Iese, împreună cu Adelaida.)*

ZINCA: Atunci, săru mîna, noapte bună și somn ușure!

PUIU: Noapte bună, mamă Zinco.

(Zinca iese.)

SCENA 6

OLIMPIU, PUIU

(O clipă tatăl și fiul se privesc în tăcere. Se spionează discret. Puiu aprinde o țigară.)

OLIMPIU: Aruncă, rogu-te, țigara. La mine în casă fumatul nu e îngăduit...

PUIU: Lasă glumele, tată.

OLIMPIU: Dacă n-arunci mai întîi țigara, plec în iatacul meu.

PUIU *(văzînd că nu glumește)*: Te pomenești că în lipsa mea ai înființat și vreo ligă contra fumatului!

OLIMPIU *(august)*: Sînt președintele ei de onoare...

PUIU *(un surîs)*: Atunci... domnule președinte, te rog să mă ierți. *(Caută o scrumieră ca s-arunce țigara.)*

OLIMPIU: Dă-o jos, că nu există scrumelniță...

PUIU *(se execută, apoi schimbă tonul)*: Cred că ai înțeles pentru ce-am venit de la Paris. *(Pe ton filial:)* Îmi trebuie bani, tată, înțelegi, ne-a-pă-rat... Bani!

OLIMPIU *(categoric)*: Lipsește.

PUIU: Poftim?

OLIMPIU *(același joc)*: N-am nici un ban de dat. Ți-am scris că, pînă la sfîrșitul studiilor, nu-ți mai dau nici un ban, în afară de tainul știut. Mi-am dat cuvîntul meu de onoare, și știi foarte bine că eu am obiceiul să mi-l țiu.

PUIU *(puțin enervat)*: Știu. Încă de pe vremea cînd eram eu în țară, erai președintele Ligii pentru respectarea onoarei. *(Afectînd o seriozitate prea gravă pentru ca să fie sinceră:)* Nu uita însă că, în afară de asta, ești și tatăl meu, și că, în această calitate, trebuie să treci peste toate, chiar peste cuvîntul dumitale de onoare, pentru mine. *(Începe să joace „cartea" în tragic.)* Gîndește-te, tată, că nu mai sînt un copil; că îmi dau seama perfect de ce fac și ce spun. Asta înseamnă că dacă am venit pînă aici ca să-ți cer bani e că am fost constrîns s-o fac. *(Îl privește în ochi.)* Ai înțeles? Constrîns. În drept, asta se numește *dura lex, sed lex*. *(Observă efectul dictonului pe figura lui tată-său.)* Onoarea mea este în joc. Și dacă nu ca tată, cel puțin ca președinte al Ligii pentru respectarea onoarei ești dator, trebuie, să faci totul ca să mă ajuți să mi-o respect.

OLIMPIU *(a cîntărit bine răspunsul)*: Nu ești membru în liga noastră.

PUIU: Și dacă eu, într-un moment de rătăcire, ca simplu particular, mi-am pus onoarea în joc, mi-am angajat-o, înseamnă că, atunci cînd m-am dezmeticit, s-o las să fie terfelită, în loc să caut să mi-o răscumpăr?

OLIMPIU: Răscumpăr-o, băiete, dacă ai cu ce. La ligă, noi n-avem fonduri decît pentru lemne și chirie, iar eu n-am bani de dat pentru asemenea soi de negustorii.

PUIU *(recurge, în desperare de cauză, la mijloace extreme. Exact nu știe nici el ce are să spună și unde are să ajungă. Indiferent de mijloace, el vrea bani):* Bagă bine de seamă, tată. Dacă într-o săptămînă nu am banii care-mi trebuie, se poate să încetez de a mai fi un om liber!

OLIMPIU: Păi eu ce vreau? Să te văd și eu odată cu ocupație.

PUIU: Nu glumi! Nu numai libertatea, dar și viața mea e în discuție. Dacă nu trimit imediat banii la Paris, eu nu pot suporta rușinea unei arestări... și atunci... *(Își compune o mutră plină de subînțelesuri tragice.)*

OLIMPIU *(nu se aștepta la atîta):* E vorba să fii arestat? Și cîți bani ți-ar trebui, rogu-te, ca să scapi?

PUIU: La început, ceva mai mult. . două sute cincizeci de mii de lei... și pe urmă, după cîteva zile, restul...

OLIMPIU *(deja îngrozit):* Adică?

PUIU: Tot două sute cincizeci de mii de lei.

OLIMPIU *(e gata să-și smulgă părul. Umbra de bunăvoință pe care a avut-o a dispărut complet):* Cinci sute de mii de lei?? Dar ce-ai făcut cu suma asta enormă? Ce-ai putut cumpăra cu atîția bani? Mormîntul lui Napoleon? Turnul lui Eiffel? Pe ce ai putut risipi cinci sute de mii de lei, bașca ce-ai avut de la mine și ce-ai mîncat înainte, banii lăsați de mamă-ta?

PUIU: Pe ce? Vrei să știi pe ce-am cheltuit? Am să-ți spun imediat. În primul rînd, pe cursurile de la Universitate, apoi pe cărțile de studii, pe bibliotecile întregi, pe arhivele pe care a trebuit să le cumpăr. Păi ce, dumneata crezi că la Paris merge ca la București, să tai foile la trei cărți și s-ajungi licențiat în drept? La Paris ești obligat să citești tot ce s-a scris, în toate limbile din lume, relativ la materia pe care o înveți. În afară de asta, am mai cheltuit pe casă, pe masă, pe îmbrăcăminte, pe alte cărți, de lectură, și apoi, pe... diverse... *(Observă mutra neînțelegătoare a lui Olimpiu.)* Da, da, pe diverse!... Cele mai scumpe lucruri la Paris sînt diversele... Mii și mii de diverse, mereu altele, mereu proaspete, mereu mai scumpe... Parisul fără diverse, tată, este ca Bucureștiul nostru fără mititei... *(Un timp.)* Acum, spune și dumneata dacă în condițiunile astea poate cineva trăi din cincisprezece mii de lei pe lună, pe care mi-i dai. Și atunci e simplu. Ca să pot să trăiesc modest, fiindcă dumneata nu-mi dădeai mai mult, a trebuit să mă împrumut, să dau dobînzi mari, să dau dobînzi la dobînzi și procente la dobînda dobînzilor, s-ajung, într-un cuvînt, unde am ajuns. Dator, urmărit, amenințat să-mi stric viitorul, să-mi risc poate viața, pentru lipsa unei meschine sume de bani... un fleac de cinci sute de mii de lei... un moft... *(Cu o grimasă de suprem dispreț:)* E și ridicol, zău...

OLIMPIU: Cinci sute de mii de lei un fleac? Un moft? Ascultă-l, sfinte Ilie!

PUIU *(enervat că socotelile nu-i ies așa după cum se aștepta):* Te rog, tată, să nu amesteci persoane particulare în discuțiile noastre familiare. Sfîntul Ilie să-și vadă de treburile sale, acolo unde e, și noi să ne vedem de ale noastre, aici unde sîntem. *(Schimbă macazul:)* A! Dacă ar fi trăit biata mama, nu ajungeam aici. Ea ar fi înțeles numaidecît situația... Ar fi scos banii și mi i-ar fi dat fără discuție. Vezi? Uite de ce spui eu întotdeauna că mama a fost o femeie superioară...

OLIMPIU: Nu poți să zici că și eu n-am făcut și nu fac pentru tine tot ceea ce un părinte cu scaun la cap e dator să facă pentru copilul lui!

PUIU: Nu cumva ești și președintele oamenilor cu scaun la cap?

OLIMPIU *(are un gînd):* Știi că la asta nu m-am gîndit?

PUIU: Ia gîndește-te. O să fie o adevărată fabrică de mobile. *(Patetic:)* Și în timp ce președintele ei o să-și tapiseze fotoliul de la capul prezidențial cu fel de fel de teorii morale, fiul lui o să mucezească pe scîndurile unui pat de pușcărie franțuzească!

OLIMPIU: Cum? Nu te arestează în țară, dac-o fi să te aresteze?...

PUIU *(bate cîmpii):* Nu. Pentru că dacă n-o să pot trimite banii la timp, sînt ferm hotărît să mă întorc la Paris *(un gest larg)* și să mă predau creditorilor. O să fiu judecat, firește, conform dreptului ginților, de Consiliul de război, condamnat în una-ni-mi-ta-te și în-

chis. Și unde? În Franța, în țara tuturor libertăților. *(Are o idee nouă:)* Mă mir cum simțul dumitale de patriot nu se revoltă la gîndul că un cetățean român e silit să-și trădeze țara și să facă pușcărie în altă țară decît în România! Și te mai lauzi că ești președintele Ligii culturale. Eà!... *(Smucește un scaun și se așază dezgustat.)* Demagogie!...

OLIMPIU: Nu trage așa fotoliul, rogu-te, că zgîrii scîndurile, și de-abia le-am vopsit acum doi ani.

PUIU: Atîta timp cît mai sînt încă liber, dă-mi voie să mă bucur de libertate și de toate plăcerile ei... *(Aprinde o țigară.)*

OLIMPIU *(ars)*: Aruncă țigara, că te dezmoștenesc...

PUIU: Nu face să mă dezmoștenești pentru o țigară. Și apoi, și să vrei să mă dezmoștenești, nu poți, tată dragă. *(O nouă idee:)* Știu testamentul mamei pe dinafară. *(Începe să mintă:)* E rugăciunea pe care o spun în fiecare noapte cînd mă culc și în fiecare dimineață cînd mă scol. *(Ca să cîștige timp:)* Iar în nopțile cînd mi se întîmplă să mă culc numai dimineața, o spun de două ori, ca să nu-mi pierd exercițiul. *(Olimpiu îl privește neîncrezător.)* Vrei dovada? Poftim... *(Pe un ton de grefier în exercițiul funcțiunii:)* „Astăzi, în 15 ale lunii ianuarie, eu, Niculina Ionescu, în toată limpezimea minților mele și nesilită de nimeni, scriu acest testament pentru ca, după moartea mea, să fie respectată voința mea așa precum urmează. Două puncte: las cinci sute de mii de lei, în numerar, fiului meu adorat, Puiu, ca să facă ce-o vrea cu ei..."

OLIMPIU: Și i-ai dat gata într-un an de zile...

PUIU: Pardon. Ei m-au dat gata pe mine. Mai departe... *(Cu tonul lui:)* Trec peste paragraful în care spune că restul întregii averi ți-l lasă dumitale pînă la moarte.

OLIMPIU *(concesiv)*: Mă rog dumitale...

PUIU *(mormăie ceva ca și cum ar recapitula)*: Așaaa... *(Grefier:)* „Oblig pe soțul meu să servească, pînă la sfîrșitul vieții lui, o leafă lunară fiului nostru Puiu..."

OLIMPIU *(îi ia vorba din gură și continuă imitîndu-i tonul și gesturile)*: „A căreia sumă, însă, o va fixa soțul meu, potrivit judecății sale și vremurilor care vor fi..." *(Lui Puiu, pe tonul lui:)* Eu o voi fixa...

PUIU: Da, dar potrivit timpurilor... *(Ca să-l aiurească:)* Clauza asta în drept se numește *consecutio temporum*, adică orice sumă se plătește la valoarea ei în lei aur...

OLIMPIU: S-o fi numind, nu zic nu. Da' mai zice acolo că și „potrivit judecății mele", că adică eu să judec cîte parale face aurul...

PUIU: În sfîrșit, asta n-are nici o importanță. Ți-am spus-o așa, numai ca principiu juridic. Să venim acum la ce ne interesează. La dezmoștenire... *(Grefier:)* „După moartea scumpului meu soț, întreaga mea avere va trece asupra fiului nostru Puiu *(rar și apăsat, avocățește)*, soțul meu neputînd, sub nici un motiv și sub nici o formă, să înstrăineze sau să cheltuiască mai mult de jumătate din întreaga mea avere." *(Pe ton obișnuit:)* Așadar, tată dragă, cu mai mult decît jumătate din averea rămasă de la mama, orice-ai face și orice-aș face, tot nu poți să mă dezmoștenești, cealaltă jumătate fiind a mea și numai a mea.

OLIMPIU: Da, dar după moartea mea. Peste douăzeci-treizeci de ani. *(Răspicat și categoric:)* Pînă atunci, dragă băiete, ești silit să te mulțumești cu ce-ți dau eu. Și mai mult decît am zis că-ți dau, nu pupi nici o firfirică... Întîmple-se orice...

PUIU *(caută altceva. Va epuiza toate mijloacele, doar va obține banii de la bătrîn)*: Asta e ultimul dumitale cuvînt?

OLIMPIU *(neted)*: Ultimul și cel de pe urmă...

PUIU: Bine... *(Un timp.)* Îți dai seama ce însemnează asta?

OLIMPIU *(sincer)*: Vezi bine că-mi dau. Înseamnă că ne putem duce fiteșcare la culcare.

PUIU *(și-a făcut planul)*: Perfect. Mai înseamnă însă și altceva. Mai înseamnă că între noi doi s-a deschis, din acest moment, o prăpastie... Ei bine, pentru că dumneata m-ai adus aici, ai ținut morțiș s-ajung aici, ți-o declar că de astăzi înainte nu mă mai socotesc fiul dumitale. Îmi iau toată independența, mă emancipez și, fiindcă sînt deja major, mă ridic la rangul de orfan. *(Începe iarăși să bată cîmpii:)* Un orfan *sui generis*, e adevărat, dar totuși orfan, și în această nouă stare civilă te rog să iei act că nu mai am cu dumneata pe viitor decît... nu e așa... relațiuni comerciale.

OLIMPIU *(nedumerit, între curiozitate și mirare):* Adică cum vine vorba asta?

PUIU *(degajat și explicit): „Infans conceptus pro nato habetur quoties de commodis ejus agitur."* Așa se numește în drept. *(Olimpiu îl privește uluit.)* E foarte simplu, tată! Să-ți explic. *(Cu bunăvoință:)* Noi amîndoi sîntem asociați într-o întreprindere...

OLIMPIU: Ce întreprindere?

PUIU: Averea de la mama. Fiecare am adus în această întreprindere părți egale. Dumneata—jumătatea pe care poți s-o înstrăinezi, și eu—jumătatea care o să-mi rămîie. În baza unui contract, în speță testamentul mamei, dumneata ești angajat să administrezi această avere a asociației, *sine die*...

OLIMPIU *(interesat oarecum):* Ce-nseamnă, rogu-te, vorba asta de-o ziseși la urmă?

PUIU: Înseamnă că adică dumneata administrezi întreaga avere pînă la o dată neprevăzută, nefixată, nesigură...

OLIMPIU: Ba să mă ierți dumneata. O administrez pînă la moartea mea, și mai sigură dată ca asta nu cred să se mai găsească alta pe pămînt.

PUIU: De acord. Trebuie să recunoști însă că, în calitatea mea de asociat cu parte egală, am și drepturi egale, conform articolului 456 din codul civil, care sună *(erudit): „Quod licet Jovi non licet bovi"*.

OLIMPIU *(considerîndu-l cu melancolie):* Măi băiete, mă! Mi se pare mie că ție ți-a sărit o doagă pe acolo pe unde ai umblat!

PUIU *(cu alt ton):* Și acum să trecem la partea practică a acestei discuțiuni. *(Grav și comercial:)* Aș vrea, în calitatea mea de asociat la moștenire, să contractez de la asociația noastră un împrumut de cinci sute de mii de lei.

OLIMPIU: Aici ai vrut s-ajungi? Ei bine, ai greșit socotelile, băiete. Nu dau nici un ban, nici cu împrumut, nici altminterlea. Asta e.

PUIU: Perfect. Te înștiințez însă că o să caut și o să găsesc în altă parte.

OLIMPIU: Treaba dumitale.

PUIU: În cazul ăsta, aș vrea să văd și eu cum stăm cu „socotelile", ca să văd ce garanții pot să ofer și pînă la ce sumă pot să mă ridic, conform legii cererii și a ofertei.

OLIMPIU *(ochi mari):* Care socoteli, rogu-te?

PUIU *(important și degajat):* În primul rînd socotelile mele personale.

OLIMPIU *(măsurîndu-l, mai mult cu milă decît cu indignare):* Socotelile dumitale personale ar fi mai bine să le lași încurcate. Pe lîngă că ți-ai mîncat tot ce-ai avut de la răposata, pe lîngă leafa pe care, de trei ani de zile, ți-am dat-o regulat, îmi mai ești dator o sumă de parale.

PUIU: Tocmai de asta vreau să știu exact cît îți datorez, pentru ca, înainte de a mă întoarce la Paris, să-ți plătesc totul, pînă la o centimă.

OLIMPIU *(cu compătimire):* Tu nu vezi că nu știi ce vorbești, mă omule? Pînă acuma te-ai rugat de mine, în toate chipurile, ca să-ți dau bani, și acuma tot tu îți dai ifose de bogătaș?

PUIU: Banii pe care ți i-am cerut îi voi găsi în altă parte, de asta nu te îngriji. Cît despre cei pe care ți-i datorez, ți-i voi plăti chiar acuma.

OLIMPIU: Cu ce?

PUIU: Cu polițe.

OLIMPIU: Cu polițe?

PUIU: Firește. Cine mai plătește, în ziua de azi, cu bani gheață?

OLIMPIU: Polițele fără gir nu fac două parale. Cine îți girează polițele?

PUIU *(lichea):* Oricine vrei. Imit perfect orice semnătură. De la Rockefeller pînă la dumneata. N-ai decît să-ți alegi girantul... Ești mulțumit?

OLIMPIU: Nu-mi vine să cred urechilor cînd aud toate cîte mi le spui. Mi-aș putea închipui chiar că ești un om căzut pe ultima treaptă a societății, un om necinstit. Tu? Copilul meu, s-ajungi să-mi spui mie, în față, una ca asta? Doamne!

PUIU: Mai bine să afli de la mine decît de la alții sau din gazete.

OLIMPIU *(l-a atins la ligă):* Nu citesc gazete! *(Treptat, de aci pînă la sfîrșitul scenei, toată indignarea și amărăciunea, stăpînite pînă acum, se schimbă într-o furie, blîndă totuși, care crește și se manifestă cu fiecare replică.)*

Și fiindcă am ajuns aici, te rog să încetezi de a mai vorbi cu mine cu asemenea vorbe nesocotite, că pe urmă îmi ies din țîțîni și fac ce n-am făcut în viața mea...

PUIU: Te pomenești că-mi dai banii...

OLIMPIU: Nu dau nimic. *(Cu mîinile spre plafon:)* Un copil să vorbească astfel tatălui său, e nemaipomenit...

PUIU: A, pardon. Să ne-nțelegem. Dacă vorbesc așa, o fac numai în calitate de asociat și de orfan. Dacă dumneata te-ai fi purtat cu mine ca un tată, aș fi știut să mă port și eu cu dumneata ca un fiu.

OLIMPIU: Să-ți dau bani cu nemiluita, cu lopata, să te îndop și pe nas și pe gură, asta înseamnă după dumneata, să mă port ca un tată?

PUIU: Firește... Legea contribuțiilor directe.

OLIMPIU: Să te încurajez eu, omul cel mai cumpătat din lume, cu banii mei, ca să duci mai departe viața nesocotită pe care o duci? Să fac eu toate astea cu bună-știință e peste puterea mea, băiete. Mută-ți gîndul.

PUIU: Dar cine te obligă să le faci cu bună-știință? Fă-te că nu știi, și gata!

OLIMPIU: Un alt părinte, în locul meu, n-ar fi stat nici o clipă la discuție cu un dezmetic ca tine. Ți-ar fi trîntit, de la început, ușa în nas și ar fi plecat să se odihnească.

PUIU: Nu te-am ținut cu sila.

OLIMPIU: Am vrut să văd și eu pînă unde ești în stare să ajungi. Te înștiințez însă, fiindcă lucrurile au ajuns unde sînt, că din clipa asta nici eu nu mai sînt tatăl tău. Sînt și eu orfan și, de azi înainte, nu vreau să mai am cu dumneata altfel de socoteli decît de cele negustorești, fiindcă ești cel mai stricat fiu pe care un părinte l-a putut avea vreodată.

PUIU: Și altceva?

OLIMPIU *(furios, în felul lui):* Că meriți să-ți spui o vorbă care de la începutul acestei discuțiuni îmi tot umblă prin gură.

PUIU: Spune-o! Unde a mers mia, meargă și suta.

OLIMPIU *(formidabil):* Ești un măgar. Asta e! *(Iese, trîntind ușa.)*

PUIU *(se uită lung după el. Fizionomia i se schimbă, aerul de lichea cinică piere, dă replica fără intenție de obrăznicie, cu duioșie aproape):* Bietul tată... *(Începe să se plimbe prin odaie. E preocupat, se gîndește la bani, se așază pe fotoliu și aprinde o țigară.)*

(Din camera ei, intră Anișoara, ducînd în brațe tot ce trebuie pentru așternut un pat: cearceaf, cuvertură etc. E palidă și parcă abia își stăpînește plînsul.)

SCENA 7

PUIU, ANIȘOARA

PUIU: Tu nu te-ai culcat pînă acuma?

ANIȘOARA: Am așteptat să terminați de discutat, ca să viu să-ți fac patul.

PUIU *(neatent):* Și cum ai știut atît de exact cînd am terminat noi de vorbit?

ANIȘOARA *(nu știe să mintă):* N-am mai auzit zgomot, și atunci mi-am închipuit...

PUIU *(o privește):* Mi se pare că ai ascultat la ușă! Așa e? *(În ochii Anișoarei s-a ivit o lacrimă.)* Aaa! Așa mă primiți voi pe mine, după trei ani de despărțire? Tata fără bani, și tu cu lacrimi? *(Îi mîngîie mîna.)* Se poate? *(Un timp.)* Dar, în definitiv, nici nu te-am întrebat, de ce plîngi?

ANIȘOARA: Am auzit tot ce-ați vorbit.

PUIU: Ei și?

ANIȘOARA: Am auzit că ai nevoie de bani. De altminteri, am bănuit eu de la început că pentru asta ai venit. Și tu ai crezut că unchiul are să-ți dea?

PUIU: Eram convins. E prima dată în viața mea cînd socotelile mele dau greș.

ANIȘOARA: Și acuma ce ai de gînd să faci?

PUIU: Mă supun destinului. Dacă ai ascultat bine la ușă, știi ce înseamnă asta. Mă voi întoarce la Paris să-mi ispășesc fapta.

ANIȘOARA: Mai ai și altceva de făcut.

PUIU: Ce? *(Dintr-o dată curios:)* Spune repede...

ANIȘOARA: Nu mai pleca îndărăt, rămîi aici. Unchiul n-o să te lase să fii arestat în casa lui.

PUIU *(decepționat):* A, nu. Asta nu. Admit să fiu un om necinstit, dar un escroc fără onoare, nu!...

ANIȘOARA: Bine, dar ce-ai făcut atîta de grav?

PUIU: N-ai auzit? Avînd nevoie de bani și negăsind pe nimeni care să mi-i dea, mi-am girat singur niște polițe.

ANIȘOARA: Și de ce îți trebuiau atît de neapărat banii, ca să faci pentru ei o faptă ca asta? Trebuie să fi avut un motiv foarte serios.

PUIU: De ce nu te faci tu judecător de instrucție? Îmi pui niște întrebări!... *(Un timp.)* Vrei să știi pentru ce mi-au trebuit banii? Iată. Îi pierdusem, cu o zi înainte, la club. Era o datorie de onoare, ori datoriile de onoare nu se plătesc niciodată decît comițînd o faptă urîtă, ca să faci rost de bani. Ești mulțumită? *(E enervat.)*

ANIȘOARA: Acuma da, am priceput... Nu știam că joci și cărți. *(E tristă, fiindcă realmente crede.)*

PUIU *(s-a plictisit):* Ei da! Joc și cărți. Și nu numai atît. Fac tot ceea ce n-ar trebui să fac. Am toate vițiile posibile. Fac chefuri, fumez opium, joc tenis, iau cocaină, conduc mașina, dansez, înot, joc la curse, joc fotbal, joc șah, în sfîrșit, fac tot ceea ce în casa asta e socotit orgie, crimă și catastrofă. Sînt un degenerat, un pervers, un imoral, un stricat, un escroc, într-un cuvînt — sînt tot ce poate fi mai modern. *(Ironic:)* După cum vezi, Anișoaro dragă, nu-ți mai rămîne nici ție altceva de făcut decît să rupi orice relațiuni cu mine și să-mi trîntești și tu ușa-n nas, ca o demnă nepoată a unchiului tău. *(Se plimbă agitat, Anișoara îl privește surprinsă și jignită.)*

ANIȘOARA *(cu frumosul):* De ce îmi vorbești așa, Puiule? *(Puiu se întoarce. Ea îl privește în ochi, senin.)* Mie nu trebuie să-mi vorbești astfel. *(Jenată că ea, cea dintîi, trebuie să aducă vorba despre ceea ce îi va spune:)* Tu știi că acum trei ani, cînd ai plecat la Paris, înainte de a ne despărți, ți-am făcut un jurămînt...

PUIU *(repede):* Ce jurămînt?

ANIȘOARA *(un pumn în inimă):* Ai uitat?

PUIU: N-am uitat, însă nu-mi mai aduc bine aminte... *(Observă privirea tristă a Anișoarei. Acum știe tot.)*

ANIȘOARA: Asta înseamnă că, de îndată ce-ai plecat de aici, nu te-ai mai gîndit de loc la ce-ai lăsat în urmă. *(După o tăcere:)* Și totuși, cînd mi-ai cerut să-ți jur ceea ce ți-am jurat, păreai sincer...

PUIU *(ca să repare gafa):* Dar te asigur, Anișoaro, că nu păream de loc... Eram sincer...

ANIȘOARA: Spui așa, și tu nici nu știi despre ce este vorba. *(Tristă:)* Mai bine să nu mai vorbim de asta. *(Se apucă să-i aștearnă patul. Puiu găsește inutil ca să mai insiste. Pauză.)* Te-ai schimbat mult în trei ani aștia, Puiule!

PUIU: Știu. *(Oftează.)* Am plecat plin de franci, ca un burduf de brînză, și m-am întors găurit de datorii, ca o felie de șvaițer.

ANIȘOARA: Numai la bani te gîndești.

PUIU: Fiindcă e singurul lucru pe care nu-l am. *(Un timp.)* Și într-o săptămînă trebuie să plătesc datoriile toate. *(Alt timp.)* Cinci sute de mii de lei.

ANIȘOARA: Poate găsești să te împrumuți la cineva, în oraș, la vreo bancă.

PUIU: Dar cine crezi tu că o să fie atît de prost și să-mi dea — mie — bani, cînd toată lumea știe că cel dintîi care ar putea să mi-i dea ar fi tata?

ANIȘOARA: Și dacă ai avea banii, cînd ar trebui să te întorci la Paris?...

PUIU: Dacă am banii, nu mai am nici un interes să mă-ntorc atît de curînd. Îi trimit telegrafic, și eu mai rămîn aici încă... aproape o lună... pînă la... *(face o socoteală în gînd)* pînă la... stai să-ți spun exact... *(scoate o agendă și o consultă)* pînă la 14 iulie...

ANIȘOARA *(i-a urmărit încurcătura):* De ce tocmai pînă la 14 iulie?

PUIU *(precis):* Fiindcă e sărbătoare națională în Franța și nu pot să lipsesc.

ANIȘOARA *(fără să vrea):* Vrei să-l rog eu pe unchiul?

PUIU: Nu, nu, nu, nu. *(Un timp.)* În orice caz, Anișoaro dragă, îți mulțumesc pentru toată bunăvoința pe care mi-o arăți. Adineauri te-am judecat cam repede. *(Îi ia mîna.)* Iartă-mă. Credeam că te-ai schimbat și tu după modelul tatii, trăind aicea cu el. Văd însă că tot mai ții tu la mine un pic. Așa e?

ANIŞOARA: Şi dacă ar fi aşa?
PUIU: Mi-ar părea foarte bine. Ia spune... Mai ţii la mine? Un pic?
ANIŞOARA *(un surîs uşor)*: Poate...
PUIU: Nu e aşa că n-ai uitat tu de tot cele trei luni cît am stat împreună aici, în casa asta, înainte de plecarea mea la Paris?
ANIŞOARA: Nu, n-am uitat nimic, Puiule.
PUIU: Nici eu. *(O priveşte ca şi cum i s-ar fi luat brusc o ceaţă de pe ochi. E un alt Puiu, poate cel adevărat. Lîngă el, cu mîna ei într-a lui, Anişoara îl ascultă. În ochi i-au înflorit irişi albaştri.)* Uite!... Eu mai ţiu minte. Plimbările noastre pe acolo, pe dealul Flămîndei... *(Arată cu mîna departe, peste grădină.)* Discuţiile noastre pe banca de mesteacăn, de colo, din grădină... *(Scurtează gestul şi arată grădina.)* Ceasurile petrecute pe verandă, colo... *(Gestul mai scurt indică veranda.)* Nopţile petrecute alături şi totuşi despărţiţi... Tu colo... *(Gestul micşorat arată odaia ei.)* Şi eu dincoace... *(Acelaşi joc, spre odaia lui.)* Veselia noastră risipită peste tot... *(Gest circular, scurt.)* Cărţile citite împreună... *Madame Bovary*, pe care începusem să ţi-o citesc cu voce tare... aici... *(arată canapeaua)* privirile noastre... *(Se apropie de ea.)* Prietenia noastră... *(Li se ating obrajii.)* Cea dintîi sărutare pe care mi-ai dat-o...
ANIŞOARA *(furată de amintiri)*: Colea... *(Un gest lilial spre fotoliul de lîngă el.)*
PUIU: Ţii minte cum sforăia tata în noaptea aia?
ANIŞOARA: Şi cum cînta privighetoarea în tufa de liliac din grădină?...
PUIU: Aşa e, că era prin mai, ca-n poezia lui Macedonski... Ca şi acuma...
ANIŞOARA *(se desprinde de lîngă el)*: Astăzi se împlinesc trei ani. E aniversarea. Vezi? Asta nu mai ţineai minte.
PUIU: Niciodată n-am ţinut minte datele. D-aia am şi avut întotdeauna trei la istorie. *(Un timp.)* Şi tu să nu-mi spui nimic pînă acuma?!
ANIŞOARA: Am văzut că eşti atît de preocupat cu altele... *(Un timp.)* Noapte bună, Puiule...

PUIU: Pleci? *(Un timp.)* Noapte bună... *(Anişoara, ieşind, îi aruncă o bezea pe care Puiu n-o vede, fiindcă şi-a îngropat fruntea în palme. După o clipă, Anişoara reintră şi se opreşte în uşă. E gata să se arunce în braţele lui şi nu ştie ce să facă. Puiu, simţindu-i prezenţa în odaie, ridică capul şi o priveşte.)* Vrei să-mi spui ceva?
ANIŞOARA *(o luptă scurtă)*: Da. Am uitat să-ţi spun să stingi lumina cînd te culci. *(Iese, repede.)*
PUIU *(se ridică şi începe să-şi desfacă bagajele. Rînd pe rînd, scoate un aparat fotografic, pe care îl pune pe masă, apoi o pijama bleu, pe care o şi îmbracă. Scoate în cele din urmă un portret mare, într-o ramă brodată în motive româneşti)*: În sfîrşit! Iată-ne amîndoi... De două zile, de cînd am plecat, nu m-am uitat la tine, şi acum, ca să-ţi pot vorbi, trebuie să vorbesc singur. Dacă ai şti, Lolotte, cîte minciuni am spus pentru năsucul ăsta de franţuzoaică obraznică, numai ca să mă ţiu de cuvînt şi să-ţi trimit banii pe care ţi i-am făgăduit, ca să-ţi faci vilegiatura la Deauville — pînă la 14 iulie, cînd te aştept în odăiţa mea de pe Rue des Ecoles. Na... *(Sărută fotografia.)* Unde e tata, să mă vadă pupînd actriţe de varieteu pe fotoliul unde cugetă el la statute de ligi! *(Pune fotografia la loc, se aude o bătaie în poartă. Ascultă puţin. Bătaia se repetă mai tare. Iese pe verandă şi strigă:)* Cine e acolo?
O VOCE: Poşta! O telegramă! Daţi mai repede, că e orgentă...
PUIU *(iese în uşă)*: Poftim aici. Încet, să nu te împiedici de scară... *(Intră, urmat de factorul poştal.)*

SCENA 8

PUIU, FACTORUL

FACTORUL: Săru'mîna, domnişorule... *(Se descoperă.)* Am adus o telegramă orgentă. Iscăliţi dumneavoastră recipisa. *(Îi dă un creion ca să iscălească.)* Nu-l mai muiaţi dumneavoastră în gură, că l-am muiat eu. *(Puiu iscăleşte.)* Să nu vă supăraţi că v-am deranjat din somn

la ora asta şi n-am venit s-o aduc mîine dimineață, dar a fost dată orgentă şi n-am avut ce să mă fac, c-aşa e regula. Alte orgente le aducem imediat, şi p-alelante le-mpărţim o dată cu scrisorile...

PUIU *(îi dă creionul şi recipisa, desface telegrama şi citeşte):* „Sînt Curtici. Sosesc deseară cu trenul de zece. Sărutări. Puiu."

Cortina

ACTUL II

SCENA 1

OLIMPIU, ANIŞOARA

(Acelaşi decor, în plină dimineaţă. Pe canapea — aşternutul lui Puiu, pus de cu seară, e neatins.)

OLIMPIU *(cocoţat pe scăunel, întoarce ceasul cu mare atenţie):* Aşa! Am întors cucul! Asta e hrana lui de dimineaţă. Întorsul. *(Coboară.)* După cum dimineaţa hrana orătăniilor *ie* boabele de porumb. *(Se uită cu afecţiune la cuc.)*

ANIŞOARA *(privind şi ea ceasul):* Nu merge bine, unchiule. *(Îşi priveşte ceasul-brăţară.)* La mine e opt jumătate, după Bărăţie.

OLIMPIU: Fugi d-acolo cu flecuşteţul ăla, nepoată. Ce, ăla e ceasornic? Ceasornicul, ca să fie el adevărat ceasornic, trebuie să aibă cuc, ca să spuie cît e. Altmintrelea, e ca omul mut. Ştie, da' nu poate să spuie... *(Un timp.)* Strînge aşternutul, nepoată. N-o să stăm cu casa tabără pînă la prînz. *(Anişoara începe să strîngă.)* Dar unde-o fi stînd, dezmeticul, de ieri şi pînă acum? Ce-o fi putut să facă toată noaptea în tîrg, ca să nu dea pe-acasă de loc? *(Un timp.)* Şi nu vine nici Sache, să-mi spuie unde e şi ce-a făcut toată noaptea...

ANIŞOARA: De unde poate să ştie domnul Sache asta?

OLIMPIU: Cum să nu ştie, de vreme ce l-am pus să-l urmărească peste tot şi să vie să-mi spuie?

ANIŞOARA: De ce l-ai pus să-l urmărească, unchiule?
OLIMPIU: Pentru că un părinte cu scaun la cap trebuie să ştie tot ce face copilul lui. Crede că eu nu ştiu că de trei zile, de cînd a venit, umblă zănatic, prin tot tîrgul, după bani? N-a rămas bancă să nu-i tocească pragul. Acuma umblă pe la cămătari. A dat vorbă că plăteşte dobinzi ca beizadelele, cui i-o da bani cu împrumut. Cinci sute de mii de lei! *(Un timp.)* O jumătate de milion şi mai bine. Aproape un milion în cap! Am avut eu însă grijă să iau măsuri ca să nu-i dea nimeni nici o santimă. Sache să trăiască! *(Pauză.)* Numai de nu i s-ar fi întîmplat vreo nenorocire! Cît e de sec, copilul ăsta e în stare să mi-o facă şi p-asta.
ANIŞOARA: Dacă i s-ar fi întîmplat ceva, n-ar fi venit domnul Sache să-ţi spuie?
OLIMPIU: Bine zici. Prin urmare tot ticălos e, dacă nu i s-a întîmplat nimic rău. *(Pauză mai mare.)* De multe ori, stau aşa şi mă gîndesc. Cui o fi semănînd copilul ăsta, aşa de zevzec? Numai cu mătuşă-sa, cu verişoara Adelaida, poate să semene.
ANIŞOARA: Puiu nu e băiat rău, unchiule, e muncitor, inteligent, învaţă carte.
OLIMPIU: Bine-bine, nu le-a luat el toate de la verişoara Adelaida. A mai luat şi de la mine cîte ceva...
ANIŞOARA: Fireşte... *(Iese cu aşternutul.)*

SCENA 2

OLIMPIU, SACHE, ANIŞOARA

SACHE *(urcă în vîrful picioarelor scările verandei. Are un aer important şi misterios. Înainte de a intra, deşi îl vede pe Olimpiu în scenă, cercetează încăperea, ca să vadă dacă e cineva înăuntru. Cînd observă că Olimpiu l-a văzut, îşi face mîna pîlnie şi gîfîie):* Nene!... Nene! Eşti singur?
OLIMPIU: Ei, bată-te, mă mai vezi cu cineva, de mă întrebi?
SACHE *(dîndu-i o mînă moale, ca de lăuză):* Saltare şi frăţie!
OLIMPIU: Bună, Sache. *(Nerăbdător:)* Ei?
SACHE *(grav):* Nene, ştiu tot.

OLIMPIU: Ei? *(Fiecare „ei" al lui Olimpiu are o intonaţie şi o mimică proprie, gradată ascendent.)* Ia spune...
SACHE: Întîi şi întîi, să-mi dai voie să şez, c-am venit într-o fugă şi mi s-a iuţit astmul. *(Se aşază, răsuflă greu, îşi scoate batista, se tamponează pe frunte, îşi suflă nasul în ea şi apoi şi-o pune în jurul gîtului.)* Pentru boala asta de astm, cea mai bună doctorie e să stai cu domiciliu în Bucureşti. Şi-ai să-ntrebi de ce. Fiindcă umbli şezînd, nene. *(Olimpiu se impacientează.)* Te duci la slujbă, iei tramvaiul; vii de la slujbă, tramvaiul la nas; te duci la o sendrofie, ţîşti! tramvaiul la scară; te duci la plimbare, te trage tramvaiele de mînecă, să te pui în ele; vii de la...
OLIMPIU: Lasă tramvaiele, Sache, că nu pentru ca să vorbim de ele te-aşteptam eu ca pe un cireş copt. Ziseşi că ştii tot. Spune, ce ştii? Unde e băiatul? Ce-a făcut de ieri şi pînă acuma? Unde a stat?
SACHE: Stai să vezi, nene. Că nu e aşa lesne cum crezi dumneata... *(Prevestitor:)* Are muscă iapa, neneeeee...
OLIMPIU: Ei?
SACHE: Te-aş ruga, dacă nu e aşa mare deranj, d-un pahar cu apă rece. Mi s-a tăiat glasul de tot, din alergătura asta.
OLIMPIU *(enervat, crapă uşa spre Anişoara şi strigă):* Nepoată! Adă repede un pahar cu apă rece...
SACHE: De vişine nu iau, că mă balonează la stomac.
OLIMPIU *(acelaşi joc):* Şi pune şi un vîrf de linguriţă de şerbet de zmeură... *(Lui Sache, răstit:)* Unde e băiatul?
SACHE *(luat de scurt):* Unde e? E la chef la Digranda. Face chef în sala de cinematograf. *(Se uită la manşeta pe care îşi are însemnată ordinea de idei şi, permanent, caută momentul ca să şi-o poată consulta.)*
OLIMPIU *(parcă plesnit cu ceva în cap):* La chef la Digranda? În sala unde joacă cinematograful?
SACHE: Nu te enerva, nene, d-acuma. Dacă te iuţeşti aşa, numai pentru atîta lucru, ţi-o spui cu părere de rău că te-ameninţă oleacă de dambla. *(Intră Anişoara. Scoate borcanul de dulceaţă din gura sobei şi iese cu el. După o clipă, revine cu tăviţa cu dulceaţă. Cît ia Sache dulceaţa, Olimpiu îl sfîşie cu privirea.)* Să trăieşti, domnişoară

Anişoaro, şi mersi. Aşa şerbet, mai zic şi eu. Făcut din zmeură din Cîmpulung.

ANIŞOARA: N-am avut şerbet de zmeură, domnule Sache, şi ţi-am dat de vişine, că e proaspăt. *(Îşi ia tăviţa şi iese.)*

SACHE: Haiti! Şi l-am înghiţit pe tot. Să mă ai pe suflet, nene, dacă m-oi balona la stomac.

OLIMPIU: Spune, omule, istoria, că-mi pierd răbdarea. Ai luat şi dulceaţă, ai băut şi apă, ce mai vrei? Cafea n-am, ei, comèdia naibii!

SACHE: Stai să vezi. Ieri, cînd a ieşit băiatul de acasă, m-am luat după el, pîş, pîş, pînă-n centru. Acolo, în loc s-o ia în altă parte, o ia, nene, drept la cinematograf, la Digranda.

OLIMPIU *(interesat de povestire, s-a liniştit)*: Ei?

SACHE: Acu, bine ştii, la noi cinematograful nu umblă decît de două ori pe săptămînă: sîmbăta şi duminica. Ieri, marţi! Măi să fie al dracului, îmi zic eu, şi dau să intru după el, să văz şi eu, ce fel de cinematograf o mai fi ăla, marţea? La uşă, hop! mă opreşte, ăsta, Sicposian, armeanu dă ţine cinematografu. „Invitaţiunea, zice, că fără invitaţiune nu se poate intra în sală." „Da' ce e înăuntru?" mă mir eu, ca să-l prinz. Şi ce crezi că-mi spune că e înăuntru?

OLIMPIU: Ei?

SACHE: Întrunire, nene. Întrunire, la care se intră numai cu invitaţiuni iscălite de fiu-tău, care a închiriat sala, pă cheltuiala lui, înadins, pentru treaba asta.

OLIMPIU: Ce tot spui, Sache? Te aud, te văd şi mi se pare că visez cu ochii deschişi.

SACHE *(manşeta)*: Nu mă ţine de la mînă, că mă-ncurc.

OLIMPIU: Ei?

SACHE: Văzînd eu că nu e rost să mă lase Sicposian să intru prin bună înţelegere, ce era să fac? Am recurs, nene, la forţă. L-am forţat. L-am luat de piept, l-am tras deoparte într-un colţ...

OLIMPIU *(mimînd o pereche de palme)*: Şi dă-i...

SACHE: Şi dă-i două sute de lei... ca să mă lase să mă furişez la balcon. *(Olimpiu face un gest spre buzunar.)* Lasă, nene, că mi-i dai la urmă, cînd om încheia toate socotelile.

OLIMPIU: Oricum, eu crez că te-ai cam pripit. Cu oleacă de tocmeală, te lăsa armeanul şi pă doi poli de parale. În sfîrşit. Ai dat, ducă-se. Zi-i mai departe, că te întrerupsei.

SACHE *(manşeta)*: Eeee! Şi care va să zică, cum spusei, m-am urcat la balcon, de unde vedeam şi auzeam tot ce se petrece jos în sală.

OLIMPIU: Ei?

SACHE: Acu să te văd. Cine crezi dumneata că erau invitaţii la întrunire?

OLIMPIU: Ei?

SACHE: Cînd ţi-oi spune, rămîi încremenit. *(Într-adevăr, Olimpiu încremeneşte.)* Toţi preşedinţii, vicepreşedinţii şi membrii ligilor noastre.

OLIMPIU *(s-a muiat)*: Sache! Zi, rogu-te, nepoatei să-mi dea un pahar cu apă, că mi s-a pus un nod în gît şi nu mai poci să strig.

SACHE: Eu zic, nene, să iei şi o dulceaţă. Zahărul face bine la cord, şi de, ce să zic, mai am cîteva de spus!

OLIMPIU: Bine, bine. Dacă zici dumneata, spune-i să-mi dea şi o linguriţă de dulceaţă.

SACHE *(crapă uşa şi strigă)*: Domnişoară Anişoaro! Te roagă Olimpiu să aduci, iute de tot, două pahare cu apă şi două dulceţuri cu vîrf, da' să nu fie de vişine, că ne balonează la stomac. *(Îşi reia locul.)* Eee! Şi care va să zică, cum spusei, toţi ai noştri, nene, protos la întrunire. Cum i-a văzut pe toţi în păr, fiul tău a declarat întrunirea deschisă şi s-a pus să le ţie un discurs.

OLIMPIU *(stins)*: Ce le-a spus, Sache?

SACHE: Păi, a început pîn a le spune că întrunirea asta e făcută din dorinţa dumitale, avînd a le aduce la cunoştinţă oareşcare chestiuni foarte urgente...

OLIMPIU: Îmi pică sîngele pe inimă. Taci oleacă, să mai răsuflu şi să-mi viu în fire.

(Intră Anişoara, cu dulceaţa.)

SACHE: Ia bea oleacă de apşoară... *(îi dă la gură să soarbă)* Că-ţi trece...

ANIŞOARA: Unchiule, dacă nu te simţi bine, să chemăm doctorul...

OLIMPIU *(scuturînd din cap cu oroare)*: Nee...

SACHE: Ce doctor? Dacă avem apă, nu ne mai trebuie nimic. *(Trece paharele cu apă în partea lui Olimpiu, apoi ia — iute — una din dulceți.)*

(Anișoara a ieșit.)

OLIMPIU *(bea tot paharul cu apă)*: Zi-i mai departe, că m-am mai liniștit un pic. Spune-mi de ce i-a chemat, ce le-a îndrugat, spune-mi tot, tot, din fir în păr!

SACHE: Din nenorocire, nene, n-am putut să mai auz nimic. Mi-a căzut bastonul din mînă taman cînd era mai interesant și m-am dat de gol că sînt acolo. Noroc că am putut să ies neobservat.

OLIMPIU: Da' și tu prost, bre omule, c-așa-mi vine să-ți zic. Să-ți cadă bastonul din mînă ca la ciungi. Ptiu!...

SACHE: Ce să mai vorbim degeaba? Am făcut-o, am făcut-o. Da' după ce m-a dat afară, crezi că m-am lăsat? Aș...

OLIMPIU *(i-a venit inima la loc)*: Ei?

SACHE: Nu m-am lăsat nici mort.

OLIMPIU: Ei?

SACHE: M-am învîrtit de colo pînă colo, împrejurul cinematografului, pînă la unsprezece ceasuri noaptea...

OLIMPIU: Au stat membrii noștri neculcați pînă la unsprezece noaptea?

SACHE: Unsprezece ceasuri n-ar fi nimic. Dar au stat toată noaptea, și dacă vrei să știi, și acuma sînt acolo, cu toții.

OLIMPIU: Dă-mi paharul cu apă, că înnebunesc. *(Îi dă paharul, și în timp ce Olimpiu soarbe din el, profită de ocazie și ia și a doua porție de dulceață.)*

SACHE *(văzînd că Olimpiu are de gînd să bea tot paharul pînă la fund, îl oprește, trăgîndu-l de mînă)*: Nu-l bea tot, că acuma vine partea cea mai grozavă! *(Manșeta.)* Nene, ce să te mai iau pe ocolite? Mai bine să-ți spui tot, dintr-o dată. *(Formidabil:)* Nene! Toate ligile noastre au fost desființate azi-noapte. *(Olimpiu a rămas cu paharul înlemnit în mînă.)* Acuma poci să-l bei tot. *(Îl ajută pe Olimpiu să bea.)*

OLIMPIU *(un timp, a prins oarecare puteri)*: Nu se poate una ca asta. Nu, nu, nu, nu poci să crez... nu e cu putință ca în cîteva ceasuri să strice un zevzec ceea ce am clădit eu într-o viață de om. Nu poci să crez, nu se poate!...

SACHE *(manșeta)*: Dacă vrei, jur... *(Privindu-l fix, fără intenția de a jura, în glumă.)* Să n-am parte de ce văd înaintea ochilor dacă te mint.

OLIMPIU: Da' de unde știi dumneata ce s-a petrecut între ei, de vreme ce n-ai fost acolo?

SACHE: Parcă numai eu știu! Tot tîrgul știe ce s-a întîmplat.

OLIMPIU: Dar ce s-a mai putut întîmpla? Spune odată, pentru Dumnezeu, tot ce știi, isprăvește, că mă ridic la ceruri, nu mai pot să rabd.

SACHE: Să vezi... *(Trece la manșeta cealaltă.)* Pe la zece, după ce s-a terminat cu discursurile, odată se ridică cortina, și numai ce apare pe scenă, mă rog, ca la teatru poți să zici, o masă întinsă, plină țăst cu toate bunătățile. Mezelărime... curcănime friptă, salate de bef, murături, purcelime la tavă, fiteșcare cu mușcata după ureche, brînzărime de toate națiile, de la telemea pîn' la d-a' cu viermi, în sfîrșit, ce să-ți mai spui, masă ca la palat cînd vine cavalerii lu Mihai Viteazu. „Înainte de plecare, să-mi faceți plăcerea să luăm o gustare împreună", zice fiu-tău de colo... 'oț! Membrii noștri înlemnise cu ochii pă scenă. C-o fi, c-o păți, cîr, mîr, dă colea pînă colea, că dacă iei dumneata întîi iau și eu p-ormă, că o dată la viața omului nu se face gaură în cer, una-alta, ce să-ți spui, nene, nici n-au așteptat să le mai zică o dată, și s-au pus cu toții la masă. Întîi și întîi le-a dat țuică.

OLIMPIU: Îndură-te, Doamne, și omoară-mă de subit, să nu mai auz...

SACHE: P-ormă, mîncăruri. Mînca membrii noștri, nene, de parcă ieșise din spital. După aia, vin. Întîi alb, p-ormă negru. După vin, pun-te pe fripturi. La urmă, după ce i-a tăvălit prin brînzeturi și prin plăcinte, a început să bubuie șampania, de și-a făcut și membrii noștri o idee de cum trebuie să fi fost artileria la Verdun. În sfîrșit, ce mai tura-vura, pe la unu noaptea a venit și lăutari. Pantilică cu tarafu. Și dă-i cîntece... cuplete de la Tănase... și dă-i joc... ca la cumetrie... Și cine crezi dumneata că juca ăl mai abitir, în fruntea sîrbii? Arsenescu-Șchiopu, președintele Ligii contra dansului.

OLIMPIU *(nu mai poate)*: Oprește-te oleacă, Sache, și zi-i, rogu-te, să mai aducă un pahar cu apă. *(Privind far-*

furioarele:) Dulceață nu mai iau, că văz că nu mi-a priit...

SACHE: Lasă, nene, c-aduc eu. Ce s-o mai deranjăm pe domnișoara Anișoara pentru un fleac de apă? *(Iese pe ușa de serviciu și revine c-o doniță cu apă. Ia apă cu paharul din doniță, ținîndu-l grațios de buză, ca să nu-și bage prea mult degetele înăuntru.)* Am adus mai multă, să fie...

(Olimpiu bea avid.)

OLIMPIU: Spune, Sache, nu mă cruța, spune tot...

SACHE *(manșeta):* Ce să-ți mai spui? Într-un cuvînt, a fost o grozăvie... Adineauri, pe la șapte, cînd m-am dus să văz cu ochii mei, am rămas încremenit de ce-am văzut.

OLIMPIU: Ei?

SACHE: Istrătescu, președintele Ligii contra alcoolismului, e beat mort. Nici nu mai știe cum îl cheamă. Și nu numai atît. Dar de azi-noapte, de la trei, se jură că-și vinde magazinul de lumînări, cumpără vie și deschide în centru bodegă cu vinuri proprii... *(Olimpiu înghite repede un gît cu apă. Așa va face pînă la sfîrșit, după fiecare „lovitură" nouă.)* Cartojan, de la Nefumători, pufuie cu trabucu și se laudă că deschide și el simigerie din colacii de fum pă care-i face, de toate mărimile, de la d-ăi de mocinici, pînă la d-ăi cu susan. Nestorescu, de la Prostituție, a declarat că azi se duce la Primărie și se cunună cu slujnica din casă, cu care de fapt, zicea el, întreține de trei ani de zile relațiuni de concubinaj. Nae Văraru, de la Vegetarieni, a mîncat trei porții de sarmale de porc și — culmea — a luat, nene, *picarbonat* de sodă, în fața tuturor. Iar Paveliu, președintele Ligii drept-credincioșilor cîmpulungeni, care clădește acuma, pe cheltuiala lui, biserica din Tabaci, s-a jurat pă dumnezeii mă-si că pune s-o dărîme și face cafenea din cărămizi.

OLIMPIU *(duce paharul la gură, dar nu mai poate să bea):* Sache, stropește-mă c-oleacă de apă, că nu mai pot să beau... M-am umflat de tot, și dacă mai beau un strop mă-nec...

SACHE *(îl stropește cu apă, muindu-și degetele în doniță):* Stai să te frec nițeluș pe tîmple, că frecatul e sfînt la dambla... *(Începe să-l frictioneze. În timpul acestei operații, aplecîndu-se asupra feței lui Olimpiu, îi suflă fără să vrea în gură.)*

OLIMPIU *(sare ars):* Sache, ia dă-te mai aproape de mine... *(Sache se ferește.)* Mai aproape... *(Același joc.)* Uită-te bine la mine. Sache, ai ochii roșii! Ești nedormit? N-ai dormit azi-noapte?

SACHE: Păi, cum crezi dumneata c-am putut da geană de geană, cînd îi știam pe toți ai noștri la întrunire? Ce, eu n-am suflet în mine?

OLIMPIU: Ia mai suflă-mi o dată, rogu-te, nu te feri. Nu sufla-năuntru, Sache!... *(Sache îi suflă în gură cît poate el mai delicat.)* Sache... miroși a vin, Sache... Ai băut vin, Sache...

SACHE: Cine știe, poate unde am stat nițel, acu' de dimineață, între ei, la chef, să fi prins cumva vreun pic de șmac. Altminteri nu-mi explic.

OLIMPIU *(amenințător):* Ia mai suflă o dată.

SACHE *(suflă grațios, de parcă îl sărută).*

OLIMPIU: Ai băut și tutun? *(E indignat din cale-afară și, treptat, îl cuprinde furia.)* Piei din fața mea, trădătorule... M-am luminat acuma. Ai fost la chef cu toți ticăloșii ăilalți. D-aia le știi atît de bine toate cîte s-au petrecut? *(Alt timp.)* Care va să zică, m-ați trădat cu toții? M-ați lăsat singur? Mi-ați distrus ligile cu purtarea voastră? Ei bine, fie și așa. Am să le fondez din nou, fără nici un membru. Modific statutele, le votez singur, și gata!

SACHE: Nene, dă-mi voie un lucru. Nu m-ai pus dumneata să mă țiu după băiat? Ce vrei să fac? A trebuit să mă duc, să răspunz la invitațiune.

OLIMPIU: Ai avut invitațiune? Prin urmare, cestiunea cu ăle două sute de lei date lui Sicposian ca să te lase să intri a fost minciună sfruntată, ca după ce-ți bați joc de mine să-mi mai iei și banii pe deasupra? Bravo, Sache! Halal de prieteșug! Să-ți fie rușine obrazului...

SACHE: Nene, nu sînt vinovat. Băiatul...

OLIMPIU: Știu eu că el e capul tuturor răutăților. Ah! Dar fapta asta n-o lăs fără plată. Am să i-o plătesc cu vîrf și îndesat. *(Îl privește cu dispreț.)* Mă miram eu de ce-ți era așa de sete, de mi-ai băut un hîrdău

de apă și mi-ai mîncat un borcan de dulceață! Îți ardeau mațele de băutură!...

SACHE: Să mă bată Dumnezeu dacă...

OLIMPIU *(tranșant)*: De prisos orice mi-ai spune. Am încheiat amîndoi toate socotelile. Lipsește din fața mea, alcoolicule de băutură...

SACHE: Nene, dă-mi voie să-ți explic...

OLIMPIU: Să nu-mi explici nimic. M-ați lăsat singur, să vă fie de bine. O să rămîi singur. *(Un pas spre Sache.)* Am rămas singur. *(Alt pas.)* Sînt singur. *(Încă un pas.)* Nu v-ați găsit omul. Și fiindcă copilul meu a voit să mă lovească în tot ce am eu mai de preț, în ligi, și să-și bată joc de mine, o să-i plătesc cu aceeași măsură. O să-mi bat eu joc de el. Satisfacțiunea asta n-o să i-o dau... *(Încet, un pas spre Sache.)* Și dumneata, ieși pînă nu-mi ies eu din ale mele. *(Sache, ieșind, se încrucișează în pridvor cu Adelaida, care intră.)* De necrezut! *(Se plimbă și zice de zece ori și pe zece tonuri: „de necrezut".)*

ADELAIDA *(intrînd)*: Ce e de necrezut, șefule? *(Un moment, Olimpiu are intenția s-o sfîșie. Se stăpînește însă, iluminat de un gînd cu care încă luptă.)*

SCENA 3

ADELAIDA, OLIMPIU

OLIMPIU *(o privește lung. Are o idee)*: Verișoară, aș vrea să te rog să-mi faci un bine.

ADELAIDA: Taci, frate. Pînă acum ziceai că...

OLIMPIU: Să lăsăm, verișoară, ce-am zis pînă acuma și unul, și altul. Să ștergem cu buretele.

ADELAIDA: Ce vrei de la mine?

OLIMPIU *(din ce în ce mai încurcat)*: Îți spusei. Vreau să te rog să-mi faci un mare bine. Să mă ajuți, mă-nțelegi dumneata, să ies cu fața curată dintr-o mare încurcătură... Uite, nu știu cum să-ți spui ca să mă subînțelegi mai bine. Aș vrea să-i dau, mă-nțelegi dumneata, lui fiu-meu o lecțiune pe care s-o ție minte toată viața. De ieri de cînd n-a venit acasă, am aflat că șade și

benchetuiește, în necazul meu, c-o ceată de nemernici. Ca pedeapsă pentru fapta asta, vreau, cînd s-o întoarce acasă, să mă găsească și pe mine benchetuind. Să crează că și eu de-aseară și pînă acum n-am făcut decît treaba asta.

ADELAIDA *(uluită)*: Da' ce-ți veni, soro?

OLIMPIU: Am eu socotelile mele.

ADELAIDA: Dar nu văd ce nevoie ai de mine.

OLIMPIU: Să-ți spui, verișoară. Dacă aș face singur treaba asta, nici băiatul, nici nimeni nu m-ar crede c-am fost în stare s-o fac din capul meu. Pe cîtă vreme, dacă ești și dumneata amestecată, lesne poate să creadă că dumneata m-ai fi pus la cale, că m-ai răsucit pe dește...

ADELAIDA: Dar ce sînt eu? Corupătoare de minori bătrîni?

OLIMPIU: Numai dumneata ai fi în stare să mă faci pe mine în stare să-mi calc în picioare principiile mele...

ADELAIDA: Și de ce, mă rog, tocmai eu?

OLIMPIU: Fiindcă dumneata ești cea mai stricată persoană din familie și totodată cea mai deșteaptă.

ADELAIDA *(se gîndește)*: În sfîrșit! Recunoști. Na, pupă mîna și zi pardon!

OLIMPIU: Nu-mi stă în caracter să pup mîna decît la fețe bisericești.

ADELAIDA *(o privire circulară)*: Eeee! Unde să punem noi masa?

OLIMPIU: Ce masă, rogu-te?

ADELAIDA: Masa la care ți-ai călcat statutele, la care am făcut chef de-aseară și pînă acuma! Doar n-oi fi vrînd să creadă că am făcut chef de-a-n picioarele, ca birjarii. Trebuie să așezăm o masă, care să semene a masă de chef. Ai tot ce trebuie? Vin, tutun, sifon?

OLIMPIU: De unde să am? Da' dacă zici dumneata c-așa trebuie să facem, să trimitem pe Zinca fuga, în tîrg, să ne ia o litră de vin, un pac de tutun și un sifon mic...

ADELAIDA: Cum o să faci chef, domnule, c-o litră de vin? Ce, vrei să fim ridicoli?

OLIMPIU: Păi de vreme ce nu facem lucru de-adevărat, eu zic că ne-ajunge...

ADELAIDA: Să nu zici nimic, și să faci ce zic eu. *(Se gîndește cu un deget, grav, pe buze.)* Așa. Va să zică masa o punem în odaia ta...

OLIMPIU: În odaia mea? Mai bine s-o punem aici, că în iatacul meu e prea de tot...

ADELAIDA: E mai intim, nu pricepi? *(Şi-a făcut complet planul.)* Du-te imediat la cămară şi adă tot ce găseşti ca lucru de mîncare, tot ce ai. Trimite apoi la colţ să ia trei sticle de vin alb, bun, şi una de vin negru, înfundat.

OLIMPIU: Negru la ce ne mai trebuie dacă luăm d-ăl alb?

ADELAIDA: Ca să pătăm faţa de masă, domnule... şi nu mă mai enerva cu atîtea întrebări. Nu vezi că-mi crapă inima de treabă? *(Un timp.)* Sticle goale ai?

OLIMPIU: Am prin pivniţă vreo cîteva... de alea de pui bulion în ele.

ADELAIDA: Să le speli bine şi să le aduci sus. Pînă mă duc eu să mă schimb, să fie totul gata... Aoleu, uitasem... Să tai şi vreo cincizeci de trandafiri, să-i împrăştiem pe masă şi prin odaie... ca pe vremea romanilor...

OLIMPIU: A! Stai! Dacă e nevoie şi de flori, am eu ceva şi mai bun. Mi-a rămas în pod, de la cineva care nu i-am trimis-o, că nu merita, o coroană de mort, de toată frumuseţea... Vrei s-o aduc s-o punem ca decoraţie?

ADELAIDA: Coroane de mort într-un interior de chef? Olimpiule, nu te mai recunosc... ai nişte idei... ca Casanova, soro, nici mai mult, nici mai puţin...

OLIMPIU: Cine e persoana în cestiune?

ADELAIDA: Un tip din istorie, nu-l ştii tu. Ah! Ferice de cine a trăit pe vremea lui... *(O clipă visează.)* În cinci minute să fie adus tot, că eu sînt gata. *(Iese.)*

(Olimpiu rămîne puţin pe gînduri; în sufletul lui de om cu scaun la cap se dă o luptă scurtă. În acelaşi moment intră Anişoara, din odaia ei.)

SCENA 4

OLIMPIU, ANIŞOARA

OLIMPIU: Da' unde pleci, nepoată?

ANIŞOARA: Pînă la biserică, unchiule... să dau o leturghie.

OLIMPIU: Bine, nepoată... da' nu zăbovi mult...

ANIŞOARA: Mă-ntorc numaidecît.

OLIMPIU *(a reflectat la ceva)*: Şi aprinde, rogu-te, o lumînare şi pentru mine. Da' să fie mai măricică. D-a de patru lei...

ANIŞOARA: Da, unchiule... *(Ies amîndoi — ea prin fund, el spre bucătărie.)*

SCENA 5

ADELAIDA, OLIMPIU, ZINCA

(Scena rămîne goală un timp. Apoi Adelaida iese din odaia ei, îmbrăcată într-un capot tineresc, îndeajuns de ridicol şi destul de decoltat. Are în mînă o faţă de masă. Toată scena se petrece extrem de repede.)

ADELAIDA *(trecînd spre iatacul lui Olimpiu)*: Păcat de faţa asta de masă, că e de olandă şi trebuie s-o pătez cu vin... *(Intră în iatac şi după o clipă iese. Dinspre cămară intră Olimpiu, ducînd pe braţe un vraf întreg de farfurii şi de crătiţi.)* Ce-ai adus acolo?

OLIMPIU: Iahnie de fasole rece, vinete tocate, iofca... Nici la chefurile adevărate nu crez să se mănînce asemenea mîncări grele şi toate deodată...

ADELAIDA: Bine, bine... du-le la masă... *(Trece în odaia ei, Olimpiu intră la el, şi după puţin iese. În acelaşi moment, Adelaida intră din odaia ei cu paharele în mînă.)*

OLIMPIU: Da' ce faci cu atîtea pahare, verişoară?

ADELAIDA: Patru le spargem, şi din două bem... *(Intră în iatac, Olimpiu iese. După o clipă, Adelaida revine în scenă, şi Olimpiu apare de la bucătărie, cu o mulţime de sticle goale în braţe.)*

OLIMPIU: Am adus şi sticle goale... *(Le miroase.)* În asta a fost creolină, asta e de gaz... asta e a pentru analize...

ADELAIDA: Nu e nimic, pune-le acolo, că tot nu bem din ele... *(Acelaşi joc. Olimpiu intră în iatac, şi după puţin se întoarce iarăşi în scenă, cu un mănunchi de trandafiri. Intră şi Adelaida din odaia ei, cu un fel de castron în mînă.)* N-ai un vas de flori în toată casa asta. Dă-i încoace, să-i pui aici... în castronul de sfeştanie...

(Îi ia trandafirii din mînă și intră, urmată de Olimpiu, în iatac. Ușa rămîne deschisă, astfel că amîndoi se aud vorbind dinăuntru:) Sticlele goale bagă-le sub masă... Nu așa... culcate, domle, în dezordine...

(Se aude zgomot de pahare sparte.)

OLIMPIU: Păcat de bunătate de pahare... De ce le spargi, verișoară?

ADELAIDA: Ca să creez atmosfera... *(Ies amîndoi din iatac și intră în scenă.)*

OLIMPIU: O să ne tăiem deștele în cioburi, o să vezi...

ADELAIDA: Ce știi tu? *(Oftează și-și dă ochii peste cap.)* La chefurile adevărate se mănîncă și sticlă pisată.

OLIMPIU *(privindu-și din ușă iatacul)*: Trăii s-o mai văz și p-asta. *(Adelaidei:)* Toate ca toate, verișoară. Am făcut tot ce mi-ai zis... acuma te rog și eu să faci un lucru pentru mine.

ADELAIDA: Ce dorești?

OLIMPIU: Pune-ți, rogu-te, un pardesiu pe dumneata. Prea e de tot jantilbocu ăla de l-ai îmbrăcat...

ADELAIDA: Habar n-ai tu de botanică la femei. Haide... haide... *(Îl împinge în iatac.)*

(Vine Zinca, cu sticlele și sifoanele în mînă. Cînd să intre în iatac, se oprește în prag și se crucește.)

ZINCA *(se închină)*: Doamne-Dumnezeule, de n-aș fi cu clondirele astea în brațe aș face și mătănii, zău... *(Intră în iatac, Adelaida trece în odaia ei. Zinca iese repede și fuge pe ușa de serviciu.)* A-nnebunit unchiașul... *(O clipă Adelaida iese din odaia ei, cu o țigară aprinsă în gură, traversează scena legănîndu-se ca o rață leșească și intră în iatac cîntînd fals:)* „Zbori ca vîntul, troică dragă, peste cîmpul înghețat".

(În aceeași clipă apare în fund Puiu. Intrigat, se ia după ea. Cînd ajunge în ușa iatacului, rămîne tîmpit.)

PUIU: Vampirul din Düsseldorf... *(Ezită o clipă, apoi se duce la masă, ia aparatul fotografic, revine în ușă și, „țac", trage o poză. Totul s-a petrecut într-o secundă.)* Mersi. *(Pleacă repede, se împiedică de un scaun și face zgomot; imediat intră din iatac Olimpiu.)*

OLIMPIU: Ai sosit, amice? Stai nițel, rogu-te, că viu numaidecît. *(Reintră în iatac și iese imediat cu o țigară aprinsă în gură.)* Stai nițel, c-avem de vorbit...

SCENA 6

PUIU, OLIMPIU

PUIU: Lasă pe altă dată. Acuma văd că ești foarte ocupat...

OLIMPIU: Mă privește...

PUIU: Mă rog... *(Un timp. Îl consideră:)* Nu știam că în lipsa mea din țară ai făcut astfel de progrese... Felicitările mele... Vin, tutun, flori...

OLIMPIU *(pe același ton)*: Da, da, da... vin, tutun, flori, salată de vinete... iofca.

PUIU: Chef în toată puterea cuvîntului.

OLIMPIU *(țanțoș)*: Da! Chef în toată puterea cuvîntului. Și ce poftești, rogu-te? *Keskevu?*

PUIU: Eu? Nu poftesc nimic. Constat, atîta tot. *(Observîndu-i țigara:)* Vrei s-aprinzi?

OLIMPIU: Crezi că mi-e frică de cineva s-aprinz? Sigur c-aprinz, de vreme ce m-am dat la tutun... *(Se apleacă spre bricheta lui Puiu.)*

PUIU: Întîi de toate, fă-mi plăcerea și întoarce țigara. Ai pus-o de-a-ndaratelea...

(Olimpiu întoarce țigara și-o aprinde, trage un fum, se strîmbă tot și o aruncă cît colo.)

OLIMPIU *(confidențial, țigării)*: De capu-ți! *(Strănută.)*

PUIU: Noroc...

OLIMPIU *(își reface aerul lui important)*: Aș putea și eu să știu de unde vii la ora asta acasă?

PUIU *(un surîs)*: Am fost la denie...

OLIMPIU: Da? Și ce fel de denie o fi asta, la două luni după sfintele Paști?

PUIU: Poftim de vezi. *(Îi prezintă pulpanele hainei.)*

OLIMPIU *(se uită)*: Ce va să zică asta?

PUIU: Ceară! Pete de ceară! Numai la denie se poate pica cineva cu ceară în halul ăsta. La denie sau la hotelurile din Cîmpulung.

OLIMPIU: N-are nici un amestec una cu alta...

PUIU: Ba are, pentru că, dormind la hotel, m-am picat cu ceară ca la denie. La unu se stinge lumina electrică și-a trebuit să citesc toată noaptea la lumînare...

OLIMPIU *(tare pe piață)*: Ziiii, azi-noapte ai dormit la hotel, da?

PUIU: Firește... Doar nu era să dorm pe stradă... Aseară, cînd am venit acasă, ai binevoit să-mi închizi toate ușile, și-atunci... ce era să fac? m-am supus, fără cîrtire, regulelor dumitale de viață, și m-am dus să mă culc la hotel...

OLIMPIU: Cum nu ți se usucă limba în gură, mă băiete, cînd minți cu atîta neobrăzare? Știu eu otelul la care ai dormit... și știu și de ce... Într-un cuvînt, știu tot ce-ai făcut de-aseară și pînă acuma... Nu mai încerca să mă legi pe mine la gard, că nu se prinde.

PUIU *(tace)*.

OLIMPIU *(își aduce aminte că nu trebuie să arate că l-a costat fapta lui Puiu)*: Dar, după cum vezi, ai cui semăna de-ai ieșit așa de chefliu... Nici eu nu mi-am pierdut timpul degeaba, și ce naște din pisică e știut că șoareci mănîncă...

PUIU: Văd și eu că nu ți-ai pierdut timpul de pomană. Te-ai ținut strict de litera statutelor...

OLIMPIU *(asta aștepta, ca să-i dea lovitura de grație)*: În statutele fiteșcăreia din ligile noastre e un articol în care scrie, limpede, că fitece membru, o dată pe an, are voie să le calce și să facă tot ce poftește... să bea... să fumeze... să joace... să se-nsoare... *(Privindu-l cu mare satisfacție și încîntare de sine:)* Cestiunea asta, mi se pare, n-ai știut-o cînd ai făcut invitațiunile la întrunirea de la Digranda. *(Surîde superior.)*

PUIU *(afectînd o mare surprindere, deși e puțin contrariat de cele auzite)*: Habar n-am de cele ce-mi spui... Cît privește articolul cu pricina, nu pot să fiu decît mulțumit că datorită lui, măcar o dată într-un an, ți-ai mai ieșit și dumneata din statute și te văd vesel și bine dispus...

OLIMPIU *(sinistru)*: Îmi vine să joc, de vesel ce sînt. *(Cu poantă:)* Ca Arsenescu-Șchiopu cînd ați adus lăutarii...

PUIU *(același joc)*: Îți repet pentru ultima dată că azi-noapte am dormit la hotel și că nici măcar nu știu cine e domnul Arsenescu!

OLIMPIU *(văzînd aerul serios al lui Puiu, începe să înghețe)*: Măi băiete...! Nu mă mai fierbe și tu... Ai fost sau n-ai fost azi-noapte la Digranda? Spune-mi neted...

PUIU: Ai cuvîntul meu de onoare că de la unsprezece, cînd am plecat de aici, și pînă acuma, n-am ieșit din hotel. Am dormit buștean în camera numărul șapte... Stai... îți voi dovedi imediat. *(Se caută în buzunar și scoate o hîrtie.)* Poftim...

OLIMPIU *(își pune ochelarii)*: Ce e asta?

PUIU: Citește și vezi... *(Olimpiu citește.)* E buletinul pe care orice client îl face cînd ia o cameră la hotel... Așa e? Camera numărul șapte? *(Olimpiu parcă începe să se convingă și să se descompuie la figură.)* Nici acuma nu ești convins? Ți-am arătat petele de spermanțet de la lumînare, ți-am arătat buletinul...

OLIMPIU: Nu-mi vine să crez...

PUIU: Nu crezi? Ei bine, am să-ți dau cea mai zdrobitoare dovadă că azi-noapte am dormit la hotel... Contul e neplătit, îl plătești tu... *(I-l dă.)*

OLIMPIU *(zăpăcit)*: Cum, adică să mă fi mințit pe mine Sache?

PUIU: Dar ce ți-a spus domnul Sache?

OLIMPIU *(luînd o hotărîre bruscă și mare)*: Ce mi-a spus, ce nu mi-a spus, dacă m-a mințit cu-adevărat, să mă bată Dumnezeu — na, că zic vorbă mare — dacă nu-mi spăl mîinele în sîngele lui, eu, care n-am omorît o muscă în viața mea. Am să-l caut în tot tîrgul și am să-l aduc aici, ca să-l pui de față. Mă duc și la Digranda, mă duc și la otel, mă duc peste tot, ca să aflu odată adevărul, să văz cu ochii mei și să auz cu urechile mele, că înnebunesc... înnebunesc! *(Trece ca o vijelie în odaia lui, apoi iese cu pălăria pe ceafă și cu umbrela în mînă.)*

ADELAIDA *(intră după Olimpiu, îngrețoșată toată)*: Phiu! Dar tîmpită idee a avut, dragă, cu lecția asta de dimineață. Am mîncat toată salata de vinete, pe stomacul gol, și acuma mi s-a făcut rău de mor...

PUIU: Ce lecție?...

ADELAIDA: Ți-aș explica eu, dar mi-e greață din vinetele alea și nu mai pot să stau de conversație. Mă duc să mă lungesc puțin în odaia mea, cu fața în sus... *(Iese.)*

SCENA 7

PUIU, ANIȘOARA

ANIȘOARA *(intră din fund):* Ce-ai făcut azi-noapte?
PUIU: Mi-am aranjat situația.
ANIȘOARA: În ce fel? Ai găsit banii?
PUIU: Aș! În tot orașul ăsta de imbecili nu s-a găsit nici unul care să aibă curajul să mi-i dea. Un oraș de lași! Am căutat peste tot. La bănci, la văduve, la minori, la particulari, la negustori, degeaba! E un singur ovrei în tot orașul, și nici ăla n-a vrut să-mi dea... Probabil că s-a botezat în lipsa mea... Și atunci, am pus și eu bazele unei ligi... Liga pentru desființarea ligilor... O vastă organizație, compusă dintr-un magnet, eu, și dintr-un grăunte de pilitură de fier, Sache...
ANIȘOARA: Ce i-ai făcut?
PUIU: Nimic... L-am atras spre mine, conform legii gravitații.
ANIȘOARA: Doamne! Ce-o să zică unchiul cînd o afla? Omul lui de încredere!
PUIU: Tata știe... De aia, în acest moment, îl și caută prin oraș. Vrea să-l omoare...
ANIȘOARA: Unchiul?
PUIU: Da. E absolut hotărît să-l omoare. De altminteri și-a luat și umbrela. Nu mai e, prin urmare, nici o șansă de scăpare...
ANIȘOARA: Și pentru ce-ai făcut asta?
PUIU: Pentru ce? Dar tu nu înțelegi că eu am nevoie de un tată adevărat, nu de un președinte de ligi ridicole? De un tată pe care în calitatea mea de fiu să pot să-l supăr, să-l duc cu zăhărelul, să-i cer ce vreau? De un tată cum are toată lumea, în fața căruia, în definitiv, la vîrsta mea, să pot să fumez o țigară fără să risc să mă dezmoștenească... Uite, îți garantez că dacă eu, în loc să fiu copilul lui, aș fi o ligă, aș avea imediat cei cinci sute de mii de lei pentru care îmi

bat capul de cînd am venit. Și nici măcar nu mi i-ar trece în registrul meu de cheltuieli personale. Mi i-ar dona... Cînd a murit mama era președinte numai la trei ligi, acum e la peste douăzeci...
ANIȘOARA: Exagerezi... E numai la unsprezece.
PUIU: Mai bine zis, a fost, că s-au dus dracului toate...
ANIȘOARA: Cum s-au dus dracului?
PUIU: Uite așa... Phuuui! Învîrtindu-se. Aveam să-i plătesc tatei o datorie veche... Acum a venit timpul să i-o achit. Omul ăsta mi-a dat mie cîndva viața... De aceea, vreau să-l învăț cum se trăiește...
ANIȘOARA: Uiți, Puiule, că e tatăl tău și prin urmare...
PUIU: Tata, tatăl meu? Ei aș! Tata e tată de ligi, dragă, nu e tată de copii. Surorile astea vitrege m-au scos pe mine din inima lui. De-aia le-am apucat și eu de cozi și le-am dat afară din casă. Ca să-mi reintru în drepturi. Și fiindcă ele m-au lăsat orfan, sînt obligat să-mi fac acum un tată proaspăt, nou, modern, ultimul jurnal. De altminteri am și început să mi-l fac...
ANIȘOARA: Văd... Ai început să-l superi...
PUIU: Ei, ce vrei? Astea sînt durerile facerii.
ANIȘOARA: Și ce i-ai făcut?
PUIU: Eu nimic. Niciodată n-am fost în termeni mai buni ca astăzi... Sache l-a înfuriat nițel... *(Apare Sache pe verandă.)* Uite-l pe d-l Sache... Vorbești de lup și lupu-i la ușă... Lasă-mă un moment cu el...
ANIȘOARA: Ce mutră are... *(Privește pe Sache.)*
PUIU: De condamnat la moarte! De altminteri am să-i comunic imediat sentința. *(Anișoara iese.)*

SCENA 8

PUIU, SACHE

SACHE *(e descompus, nu dă bună ziua și se așază cu pălăria în cap pe un scaun):* Ce mi-ai făcut, domnule Puiu? Olimpiu umblă turbat după mine să mă caute prin tîrg. Auzi, cică a luat și birje ca să mă găsească mai iute. De 30 de ani de cînd îl cunosc nu l-am pomenit luînd birje. *(Un timp.)* De ce m-ai pus și m-ai învă-

ţat să minţ? Nu e păcat să stric un prieteşug de-o viaţă întreagă pentru 5.000 de lei? Şi am prăpădit, pe deasupra, şi bunătate de manşete ca să scriu pe ele tot ce m-ai învăţat să spui... *(Scoate manşetele.)* Poftim! Ia-le, că nu mai am ce face cu ele. Şi mă arde pe gît vinul ăla pe care m-ai pus să-l beau de dimineaţă şi ţigarea de tutun pe care mi-ai dat-o s-o fumez... *(un timp; cu glasul stins:)* Dacă nu e prea mare deranj te-aş ruga de-un pahar cu apă rece.

PUIU *(crapă uşa spre bucătărie)*: Mamă Zinco, adu, te rog, un pahar cu apă rece...

SACHE *(şi mai stins)*: Şi-o dulceaţă, dacă nu e cu supărare... da' să nu fie de vişine, că mă balonează la stomac...

PUIU: Şi o dulceaţă, mamă Zinco. *(Vine lîngă Sache.)* Domle Sache... te rog să n-ai nici o grijă, că nu ţi se întîmplă nimic. Îmi iau eu toată răspunderea.

SACHE: În orice caz, am venit la dumneata ca să-ţi dau îndărăt cele cinci mii de lei pe care mi le-ai dat. Vreau să mi se ia o greutate de pe inimă... Cel puţin dacă l-am vîndut pe Olimpiu, să ştiu că l-am vîndut gratis, fără să iau o santimă...

PUIU: Vai de mine, domnule Sache, te rog să păstrezi banii, că mă jigneşti. Ce, eu ţi i-am dat ca să te cumpăr? Se poate, dumneata, om inteligent, să crezi una ca asta? Păstrează-i, că mă supăr...

SACHE: Şi eu mă supăr dacă nu-i iei îndărăt. *(Se caută în buzunar.)* Uite, cinci mii de lei mi-ai dat, cinci îţi dau. *(Scoate o poliţă.)* Nu vreau să m-ating de ei. Poftim, te rog să-i iei...

PUIU: Domnule Sache, fă-mi te rog plăcerea şi ţine-i. Dă-i la săraci dacă vrei, dar ţine-i... De ce să nu faci o faptă bună dacă ai ocazia? *(Puiu îi vîră cu sila poliţa în buzunar.)*

SACHE: Bine, îi iau, cu condiţia, însă, ca să-i dau la săraci... *(Scoate iarăşi poliţa.)* Te-aş ruga însă să fii bun şi să-i scoţi dumneata de la bancă, că eu am fost adineauri, şi mie n-a vrut să-mi primească poliţa. Zicea ăia că nu e în regulă, fiindcă n-are gir.

(Intră Zinca cu dulceaţa.)

PUIU: Bine că mi-ai spus, domnule Sache, lasă că ţi-o încasez eu imediat.

(Sache a luat dulceaţa. Zinca iese.)

SACHE: Pricopsit aliment şi dulceaţa asta. Unge, mă rog, organismul omului cum unge păcura şurupurile maşinilor... *(se ridică)*. Atunci, domnule Puiu, mai dau eu p-aici pentru afacerea cu poliţa, cînd s-o mai linişti oleacă apele... Deocamdată, pînă aranjezi dumneata cu Olimpiu, m-am gîndit să mă repez vreo două zile pînă la Piteşti.

PUIU: Da, da. Foarte bine te-ai gîndit. Ai putea să pleci chiar acuma cu trenul de dimineaţă că mai ai timp...

SACHE: Nu ştiu, domle Puiu, unde o să mai ajungem noi pensionarii cu criza asta. De trei luni de zile n-am văzut pensia în ochi... Uite acuma, cu plecatul ăsta la Piteşti. E lesne de plecat, dar are şi trenul regulile lui. Cere bilet, şi biletul cere bani şi statul se scarpină în cap şi te amînă cu pensioara...

PUIU: Dar cum îţi închipui c-am să te las să-ţi plăteşti dumneata trenul! Voiajul ăsta îl faci din cauza mea, nu de gustul dumitale... aşa că... Să-mi dai voie să suport eu cheltuielile de transport... O mie de lei îţi ajunge?

SACHE: P-ăştia, vezi, îi primesc că n-am ce mă face. Însă cu o condiţiune. Să nu fie de danie. Să mi-i socoteşti despăgubire pentru perechea de manşete pe care le-am stricat în exerciţiul funcţiunii.

PUIU: Perfect... S-a făcut... *(Se caută în portofel, apoi în toate buzunarele la rînd, cu mare discernămînt, deşi ştie că n-are nici un ban.)* Numai că... mi se pare că n-am schimbat... *(Grav şi convins.)* Da, n-am schimbat! *(Degajat.)* N-am la mine decît o hîrtie de 5.000 lei.

SACHE *(suav)*: Nu face nimic, umblă şi aia... Unde pui că nici n-am văzut pînă acum hîrtiile astea. Am auzit că sînt mici şi îndesate ca nişte bibilici. *(Şi ochii i se fac mici.)*

PUIU: Nu, pe asta n-o schimb nici mort. O ţiu ca *porte-bonheur*.

SACHE: Atunci, vine vorba că se cam încurcă socotelile cu Piteştii...

PUIU: Am găsit!... *(Iese şi vine cu poşeta Adelaidei. Scoate un pumn de fise.)* Ce-o fi cu fisele astea?

SACHE: Pă fisele astea se joacă în cărţi aici la noi. Le primeşte şi la cafenea, că umblă de cînd cu criza.

PUIU: Poftim, domnule Sache... *(Îi dă cîte o fisă.)* O sută, două sute, trei sute, patru sute...

SACHE: Ce sute, domnule Puiule? Fiteşcare fisă face o turcească. Numai ale roşii sînt marghilomane. Cum văz eu, domnule Puiule, ai gust să te joci cu mine în nasturi. *(Cîntărind fisele din palmă:)* Şi încă d-ăi de plapumă...

PUIU *(Marmoroş Blank)*: Ţi le răscumpăr eu cînd te-ntorci.

SACHE: Eu ca eu — dar trenul merge pe roate — nu pă fise...

PUIU: Ah, am găsit. *(Scoate o hîrtie de o mie.)* Uite, domnule Sache... *(I-o dă.)* Priveşte şi dumneata unde ne-au dus ligile tatei. Pe dumneata pe drumuri, şi pe mine la oase. *(Îşi arată fisele din mînă.)*

SACHE *(din uşă)*: Ah! Nu-mi mai aduce aminte de Olimpiu, îmi vine să-ţi dau arvuna îndărăt... Să ne vedem sănătoşi, domnule Puiule... *(Iese.)*

ADELAIDA *(intră vindecată şi în costum de ieşit la cărţi)*: N-ai văzut tu poşeta mea?

PUIU: Nu!

ADELAIDA: Unde dracu am pus-o, că adineauri o aveam... *(O vede pe masă.)* Şi aş fi jurat că o aveam în poală cînd mi s-a făcut rău. Bine că fuseşi tu aici, dulceaţa lui tanti, că altminteri putea să umble cineva la bani... *(Iese cu poşeta.)* Pa, dulciule!

SCENA 9

OLIMPIU, PUIU

(Intră Olimpiu, cătrănit, se aşază pe scaun. Puiu îl lasă un timp, apoi se apropie de el.)

PUIU: Ei? Nu spui nimic? L-ai găsit pe Sache?

OLIMPIU: Tot tîrgul l-am căutat şi n-a fost chip. Parcă a intrat în gaură de şarpe.

PUIU: La hotel ai fost, ca să te convingi că am dormit acolo?

OLIMPIU: Am fost.

PUIU: Şi?

OLIMPIU: Am fost şi la Digranda, am fost peste tot...

PUIU: Prin urmare te-ai convins că nu-i adevărat nimic din ceea ce credeai?

OLIMPIU: M-am convins şi m-am răsconvins. D-aia stau aşa şi mă gîndesc în toate chipurile. Ce interes a avut Sache să-mi toarne toate minciunile pe care mi le-a turnat?

PUIU: Nu ştiu nimic din ce ţi-a spus domnul Sache, dar cred că nu el e singurul vinovat în afacerea asta. Aş putea să jur că l-a pus la cale cineva.

OLIMPIU *(un fior)*: Cine să-l puie?

PUIU: Ştiu şi eu?! Vreunul sau poate mai mulţi, sau poate toţi membrii dumitale din ligi.

OLIMPIU: Hm! Şi cu ce gînd?

PUIU: Cu ce gînd? Cu gîndul să te scîrbească de ele şi să-ţi ia locul la preşidenţie.

OLIMPIU *(cugetă adînc)*: Nu-l ştiu pe nici unul dintre ei să fie taler cu două feţe.

PUIU: Tot aşa ai crezut pînă şi de domnul Sache, şi-ai văzut de ce-a fost în stare?

OLIMPIU *(atins la bubă)*: Mare ticălos! Mare ticălos! Dar nu-l las eu aşa, cu una, cu două. Mîine am să convoc comitetul general şi am să cer să fie dat afară pentru totdeauna dintre noi.

PUIU: Pentru ce?

OLIMPIU: Cum pentru ce? Pentru că şi-a bătut joc de mine şi de toţi membrii noştri. A spus pe socoteala lor lucruri nemaipomenite. A minţit, călcînd, prin urmare, ca un măgar statutele noastre.

PUIU: Păi, spuneai adineauri că fiecare membru are dreptul, o dată pe an, să calce statutele şi să facă ce vrea! Domnul Sache şi-a ales ziua de astăzi ca să le calce. Asta e tot.

OLIMPIU: Vorba aia am spus-o eu aşa, adineauri, c-aveam altă socoteală. În statutele noastre nu există însă nimic de felul ăsta. Cine le calcă o dată n-are ce mai căuta între noi.

PUIU: Aşa? Dar dacă domnul Sache s-ar duce în faţa comitetului general şi ar spune că dumneata ai chefuit toată noaptea?

OLIMPIU *(sare ars)*: Cine a chefuit toată noaptea? Eu?

PUIU: Dumneata... Dumneata... în timp ce eu dormeam ca un înger la hotel, dumneata chefuiai.

OLIMPIU: Nu mă mai zgîndări și tu cu cestiunea asta. Asta e un moft. Și la urma urmei, de unde poate să știe Sache ce-am făcut eu în casa mea, în iatacul meu?

PUIU: În timp ce dumneata te găseai la chef, în odaia dumitale, domnul Sache a fost aici...

OLIMPIU *(înlemnește)*: A fost Sache aici? Și-a văzut?

PUIU: Da. Ușa iatacului era crăpată...

OLIMPIU *(ca să-și dea curaj)*: Ei, și dacă a văzut? Cine o să-l crează cînd o să spuie? Cu ce poate el dovedi că cele ce spune sînt adevărate?

PUIU: Cu ce? *(Grav:)* Cu fotografia pe care a luat-o din ușă. *(Olimpiu holbează ochii. Puiu mimează tot ce spune.)* S-a oprit o clipă, s-a uitat de jur împrejur, ca să se convingă că nu-l vede nimeni, a zărit aparatul meu fotografic pe geamantan, l-a luat... s-a apropiat de ușă, și „țac" un instantaneu!

OLIMPIU: De unde știi toate astea?

PUIU *(categoric)*: Chiar de la el.

OLIMPIU: Da' cînd l-ai văzut?

PUIU: Adineauri, pe cînd dumneata îl căutai în oraș, a fost aici. Poți s-o întrebi și pe mama Zinca, că l-a văzut cînd i-a servit dulceața.

OLIMPIU: Ce? A îndrăznit să mai ceară și dulceață? Dar-ar Dumnezeu să se îmbolnăvească odată de diabet, ca să nu mai fie dulceața locuitorilor în primejdie...

PUIU: A venit, în legătură cu fotografia, să discute cu dumneata. Îți închipui, cred, că nu degeaba a luat-o el.

OLIMPIU: Adică cum vine vorba asta?

PUIU: Mi-a spus că pleacă la Pitești ca să developeze clișeul. Aicea n-a avut curajul să-l dea la fotograf, de teamă să nu i-l luăm noi îndărăt cu forța.

OLIMPIU: Și nu l-ai strîns de gît?

PUIU: Nu. Am crezut că e mult mai cuminte din partea mea să-l iau cu binișorul și să-l întreb ce are de gînd să facă cu fotografia.

OLIMPIU: Și ce-a zis?

PUIU: E hotărît s-o publice în toate gazetele din oraș.

OLIMPIU *(atins în moalele capului)*: Ce? Dumnezeule! Cu ce ți-am greșit, de mă-ncerci așa? Să tipărească așa ceva în gazete? Să mă vază lumea, care mă cunoaște ca p-un cal breaz și-mi știe felul meu de trai, fotografiat cu țigara în gură, între sticle de vin și pahare sparte?

PUIU: Și e ceva și mai grav decît atît. Alături de dumneata e o cucoană îmbrăcată într-o toaletă foarte suspectă...

OLIMPIU *(brațele spre cer)*: Capodul verișoarei Adelaida... Asta le pune vîrf la toate. Nu, nu, nu! Una ca asta nu se poate. Sînt în stare să fac orice, numai să împiedic pe ticălosul ăsta să mă facă de rîs și să-mi distrugă reputațiunea mea de om cu scaun la cap. Trebuie să-l căutăm, să-l găsim, să vorbim cu el...

PUIU: Imposibil! A plecat chiar adineauri, cu trenul de zece.

OLIMPIU: Mă duc la Pitești după el, pe jos, cu procurorul...

PUIU: Nu te pripi, tată, liniștește-te... Am găsit eu o altă soluție.

OLIMPIU: Spune-o repede, tăicuțule...

PUIU: Uite, tată! Te rog să m-asculți și să judeci bine înainte de a-mi da un răspuns. Fac apel la scaunul dumitale de la cap. Ia loc și așteaptă un moment. *(Iese și se întoarce cu un pahar și o cană de apă. Cînd vede apa, Olimpiu, care i-a urmărit toate mișcările, se îngrozește.)* Gustă un pic de apă, ca să te liniștești.

OLIMPIU: Dacă mă iei de la început cu apă, am priceput... Iară m-așteaptă o nenorocire... Cine știe ce-o să se mai întîmple?!

PUIU: N-o să ți se întîmple nimic dacă ai să mă asculți pe mine. Eu îți vorbesc și ca fiu, și ca avocat. *(Pași.)* Din discuția mea cu domnul Sache, mi-am dat seama că el nu urmărește decît un singur lucru: să te scoată din fruntea ligilor, ca să-ți ia locul el, sau un altul, din ordinul căruia lucrează. Și, firește, lucrul acesta e foarte ușor, avînd în vedere dovada zdrobitoare pe care o posedă. Și atunci, iată ce m-am gîndit eu! Înainte ca Sache să se întoarcă de la Pitești cu fotografia, dumneata demisionezi din toate ligile, de bunăvoie.

OLIMPIU: Ce? Ești nebun, măi băiete? Să plec eu de bunăvoie? Haida-de!...

PUIU: E mai bine decît să pleci silit. Faci o scrisoare fru-

moasă de adio și te retragi, avînd nevoie de odihnă. Ca românii în munți, pe vremea năvălirilor barbare.

OLIMPIU: Și la ce o să-mi servească demisia? Năvălirile barbare tot o să publice fotografia cu pricina. Nu, nu. Nu se poate. E peste putință să demisionez.

PUIU: Altă scăpare nu există.

OLIMPIU: Să-mi scriu eu demisia, cu mîna mea? Peste poate!

PUIU: Dar n-ai nevoie s-o scrii cu mîna dumitale. Ți-o scriu eu, cu a mea... Haide, tată, hotărăște-te...

OLIMPIU: Da' nu pricepi, măi băiete, că în ligile astea eu mi-am îngropat toate idealurile mele de om cu scaun la cap?...

PUIU: Știu, tată. Trebuie totuși să te hotărăști. Altminteri te faci de rîsul orașului întreg, cu scaun cu tot...

OLIMPIU: Bine, dar eu nu sînt vinovat cu nimic. Toată afacerea asta nu e decît o potriveală nenorocită, o fatalitate.

PUIU: Știu, tată. În fața fatalității n-avem însă altceva de făcut decît să ne dăm demisia... Gîndește-te... Să apari în gazete, fotografiat lîngă o femeie în capot, într-un decor de orgie, presărat cu trandafiri.

OLIMPIU: Fir-ar ai dracului, Doamne iartă-mă, de trandafiri să fie, că mai bine aduceam eu coroana de mort, cum am zis dintru început.

PUIU: Orice părere de rău e de prisos. Ce s-a făcut, e făcut. Acuma nu trebuie să te gîndești decît la ce trebuie să faci. Haide. Nu mai sta pe gînduri. *(Erudit:) Vita nostra brevis est...*

OLIMPIU: Și dacă dau demisia, ești sigur că nemernicul o să ne dea poza îndărăt?

PUIU: Îți garantez. M-am înțeles cu el să-i telegrafiez c-ai demisionat, și astă-seară vine îndărăt și-mi dă fotografia. Haide, tată, treci colea lîngă mine. *(Îl ia binișor și-l așază la masă, lîngă el.)* Dictează-mi dumneata demisia...

OLIMPIU: Ce are să zică lumea?

PUIU: Oamenii judecă după împrejurări, ca mine, nu după precepte, ca dumneata. *(Se pregătește să scrie.)* Cui adresăm demisia?

OLIMPIU: Mie, că eu sînt președinte general.

PUIU: Comitetului, că dumneata ești în concediu. Prin urmare, zicem: „Domnule președinte..."

OLIMPIU: Pune: „Onorate domnule președinte..."

PUIU: Mă rog... *(Scrie.)* Dictează mai departe...

OLIMPIU *(cugetă)*.

PUIU *(scrie)*: „Subsemnatul Olimpiu Ionescu, rentier, vă rog să binevoiți a mă considera demisionat... *(Olimpiu oftează și scoate batista)* din calitatea de președinte al tuturor ligilor din care fac parte. Motivele acestei demisii sînt:"

OLIMPIU: Ce motive? Eu n-am nici un motiv!

PUIU *(scrie)*: „... sînt în legătură cu starea sănătății mele". Fii atent acuma, tată, că vine partea cea mai frumoasă... *(Scrie.)* „Doresc ca toate ligile înființate de mine să fie mai departe izvoare de lumină pentru cine o vrea să se adape din ele... Dumnezeu să vă ajute și de aci mai încolo..." Gata... *(Olimpiu e foarte emoționat.)* Iscălește...

OLIMPIU: Mai zi o dată de la început...

PUIU: Ce să mai pierdem timp? Nu mi-ai dictat-o dumneata? Iscălește și lasă-mă să mă duc la poștă ca să dau telegrama lui Sache... *(Îi dă stiloul: încet, cu ezitare, Olimpiu semnează.)*

OLIMPIU: Poftim. *(Își ascunde ochii în batistă.)* Fir-ai al dracului, Sache, să fii, astăzi și mîine...

PUIU: Dă-mi voie să te sărut, tată. *(Îl ia de gît și-l sărută.)* Și acum alerg la poștă ca să-i dau domnului Sache vestea cea bună. *(Își ia pălăria și iese.)*

SCENA 10

OLIMPIU, ANIȘOARA, ZINCA

(Abătut, Olimpiu se așază moale pe un scaun. Intră Anișoara.)

ANIȘOARA: De ce ești supărat, unchiule?

OLIMPIU: Nu mă întreba, nepoată. E o cestiune la care nu vreau să mă mai gîndesc. Am rămas orfan... Singur pe lume, ca ăsta din ceas. *(Se uită la cuc.)*

ANIȘOARA: Cum singur? Nu-l ai pe Puiu... și pe mine?
OLIMPIU: Atît noroc... Altmintrelea, nu știu, zău, ce m-aș mai face.

(Intră Zinca cu o scrisoare în mînă.)

ZINCA: O scrisoare pentru domnișorul meu. M-am întîlnit cu poștaru și mi-a dat-o mie s-o aduc.

(Dă scrisoarea Anișoarei.)

ANIȘOARA: E de la Paris. *(Citind adresa.)*
ZINCA: Ah! Și cum mai miroase a parfum! Ia te uită... Numai cît am ținut-o în sîn, și miros ca o drogherie... *(Face cu ochiul.)* Trebuie să fie de la vreo creștină d-alea de pe acolo de pe unde a fost, mînca-l-ar mama să-l mănînce de crai, că din laptele meu a supt.
ANIȘOARA: Bine, mamă Zinco, lasă să i-o dau eu.
ZINCA: Ba mai întîi s-o pui să stea între rufe, în *șifonel*, ca să se împarfumeze și ele oleacă. *(Iese.)*
OLIMPIU: Ia dă-mi-o și mie s-o miros, nepoată. *(Își pune ochelarii, ca s-o miroase mai bine.)*
ANIȘOARA *(ca să evite să i-o dea, o cîntărește în palmă)*: După greutate pare să fie o scrisoare oficială.
OLIMPIU: Parfumată așa, ca de la spițerie? Tare m-aș minuna! Ia dă-o încoace, s-o cîntăresc eu.
ANIȘOARA: Vrei să desfaci scrisoarea? Nu se poate, unchiule.
OLIMPIU: Dă-mi-o, cînd îți spun să mi-o dai...
ANIȘOARA: Nu te supăra, dar nu pot să ți-o dau. E adresată lui Puiu și nu i-o pot da decît lui.
OLIMPIU: E, e, e, e... *(O apucă de mînă.)* Dă scrisoarea și nu mă înfuria...
ANIȘOARA: Nu pot...
OLIMPIU: Dă-i drumul, că-ți răsucesc mîna. *(O strînge.)*
ANIȘOARA: Mă doare, unchiule... *(O strînge și mai tare.)* Mă doare... *(Și mai tare.)* Au!... *(Scrisoarea cade, Olimpiu o ia de jos, Anișoara își privește mîna înroșită.)*
OLIMPIU: Dacă ești încăpățînată, ce să-ți fac? *(Îi pare rău de ce-a făcut.)* Dă cu oleacă de scuipat, că-ți trece... *(Se așază, miroase plicul, bolborosește adresa, apoi desface.)* Phiu, cum pute... *(Își șterge ochelarii, apoi îi pune la loc pe nas, scoate scrisoarea, o privește lung pe toate părțile. E stingherit. Anișoara a priceput. Îl urmărește cu un surîs. Olimpiu repetă operația, apoi,

jenat, se decide.) Ia vezi, nepoată, ce scrie aici, că eu nu prea știu bine franțuzește. Și ce-am mai știut, am uitat de tot. *(Îi dă scrisoarea. Anișoara ezită o clipă dacă s-o citească sau nu. E prea curioasă să vadă de la cine e ca să poată rezista, deci, o parcurge în grabă. E lividă.)* Ei? Nu zici nimic? De la cine e? Văzui că e iscălită Lolotte... *(Olimpiu pronunță Lolotte cum se scrie.)*
ANIȘOARA *(fulgerată, a luat o hotărîre)*: Da, chiar de la domnul Lolotte este.
OLIMPIU: Cine e ăsta?
ANIȘOARA: Ce, nu știi? Nu ți-a spus Puiu? *(O clipă caută.)* Domnul Lolotte e profesorul de drept roman al lui Puiu.
OLIMPIU: De unde vrei să știu? Ce, îmi spune mie vreodată băiatul ăsta ceva interesant? Și îi scrie profesorul ăsta lui Puiu al nostru? Ce tot vorbești, frate?
ANIȘOARA: Poftim. *(Îi pune scrisoarea sub nas.)*
OLIMPIU *(pisica în calendar)*: Da, da. Și ce-i scrie, nepoată?
ANIȘOARA *(cu ochii pe scrisoare numai de formă, improvizează)*: Îi scrie că a trecut foarte bine examenul de drept roman, că e sănătos, în sfîrșit, cam asta îi scrie...
OLIMPIU: E, la treaba asta, să-ți spui drept, nu mă așteptam. Ia treci colea lîngă mine, nepoată, și citește-mi și mie scrisoarea, toată, tare, ca s-o pricep și eu cum se cuvine.
ANIȘOARA: Păi de ce să ți-o mai citesc, unchiule? Dacă ți-am spus tot ce scrie...
OLIMPIU: Nu, nu, nu, nu! Nici nu-ți dai socoteală ce însemnează o scrisoare ca asta pentru o inimă de părinte. Vino colea, lîngă mine, și vorbă cu vorbă să mi-o citești, sub ochii mei, și să mi-o spui pe românește. Măcar atîta mulțumire să am și eu de la copilul ăsta, care îmi face numai necazuri. *(Anișoara, resemnată, trage scaunul de sub ceas și se așază lîngă Olimpiu, astfel ca el să poată urmări lectura scrisorii. Anișoara va căuta să fie cît mai sigură pe ce spune, ca să dea impresia că traduce exact.)* Da' de ce-ți tremură scrisoarea în mînă, nepoată?
ANIȘOARA: De emoție, unchiule. Nici pentru mine nu e

puțin lucru să văd că Puiu are... asemenea succese. *(Pleacă ochii pe scrisoare.)*

OLIMPIU: Zi-i, nepoată!

ANIȘOARA *(citește)*: *„Mon trésor chéri..."*

OLIMPIU: Adicăte?

ANIȘOARA: Scumpul meu elev...

OLIMPIU: Care vorbă, rogu-te, înseamnă elev?

ANIȘOARA: *Trésor... mon trésor...* elevul meu...

OLIMPIU: Aha... cu ocazia asta, îmi mai amintesc și eu oleacă franțuzeasca pe care am învățat-o, că, uite, sînt împrejurări, mă-nțelegi dumneata, cînd nu strică să știi... Zi-i mai departe.

ANIȘOARA *(citește)*: *„Depuis un quart d'heure, notre cher Puiu est parti en Roumanie, pour m'envoyer l'argent qu'il m'a promis."*

OLIMPIU: Nu da așa repede, că pierd șirul.

ANIȘOARA: Să termin fraza, că altfel nu pot ca să traduc. În franțuzește înțelesul vine la urmă. *(Citește.)* *„Il est parti en Roumanie les larmes aux yeux. Il m'aime, l'imbécile, comme un fou." (Un timp de reflecție.)* Zice că dorește ca...

OLIMPIU *(îi taie vorba)*: Am priceput... că dorește ca micile lui rîndulețe să-l găsească pe Puiu nostru, în România, în cele mai plăcute momente ale vieții! Așa e? *(Anișoara confirmă.)* Expresia asta trebuie s-o fi luat francezii de la noi, de la români. Citește, nepoată...

ANIȘOARA *(reia)*: *„Il m'aime, l'imbécile, et je le déteste. Je n'aime que toi."*

OLIMPIU: Asta n-o mai pricep. E de-a lor sadea. Ce-nsemnează?

ANIȘOARA: Adică, ai trecut examenul foarte bine.

OLIMPIU: Brava băiat!

ANIȘOARA *(simte că nu mai poate duce jocul mai departe și citește restul scrisorii precipitat)*: *„A son départ, Puiu ma juré de m'envoyer dans cinq jours soixante-mille francs, et dès que j'aurai cette somme, je m'envolerai vers toi, à Deauville, mon trésor, mon unique amour. T'embrasse éperdument, Lolotte..."*

OLIMPIU *(văzînd că Anișoara tace)*: Ei?

ANIȘOARA *(revenind din visul de-o clipă la realitate)*: Da... Scrie că ar dori foarte mult să aibă vești de la Puiu, întreabă ce mai e prin țară, cu politica, cu recolta, cu criza... cam asta...

OLIMPIU *(arătîndu-i pe scrisoare)*: Aici, la P.S., n-ai citit. Ce zice?

ANIȘOARA *(citește)*: *„Je lui ai écrit aussi une lettre, qui sera portée à la poste en même temps que celle-ci"*. În post-scriptum e ceva special pentru dumneata.

OLIMPIU: Ei, taci!

ANIȘOARA *(îi arată vorbă cu vorbă)*: Da, da, uite... *(Citește:)* Te rog să feliciți pe tatăl dumitale, despre care mi-ai vorbit atît de frumos, că are un fiu ca dumneata. *(Epuizată.)*

OLIMPIU: Prin urmare, în clipele lui de conversație particulară cu domnul Lolotte, oricît e de sec copilul ăsta, tot n-a putut să nu pomenească o vorbă și de mine. Vezi, nepoată? Asta e vocea sîngelui. *(Se ridică și se plimbă îngîndurat.)* Numai că, uite ce mă gîndesc eu! Pînă nu lămurim istoria aia cu banii, el nu trebuie să știe nimic despre scrisoarea asta, ca nu cumva să-și ia și mai rău nasul la purtare.

ANIȘOARA: Din partea mea, unchiule, poți să fii fără grijă. Eu în nici un caz n-am să-i spun. *(După o gîndire:)* Poate că ar fi mai bine să arzi scrisoarea. *(I-o dă.)*

OLIMPIU: S-o arz? Cum îți vine să spui una ca asta? O astfel de scrisoare se păstrează, ca un lucru de preț, în hrisoavele fiteșcării familii. Și, bașca de asta, am eu socotelile mele secrete cu ea! Știi care?

ANIȘOARA: Nu, firește.

OLIMPIU *(un surîs în barbă)*: Am să-i fac un dar. Dar mai încolo, nu acuma.

ANIȘOARA: Îi dai banii?

OLIMPIU: Tronc, Ilinco! Nici nu mă gîndesc la așa ceva. Dar am să dau scrisoarea în tîrg, s-o înrămeze pe socoteala mea, și cînd o fi gata, o agăț colea-n salon, ca s-o vază toată lumea. Ce zici? Așa e c-am adus-o bine din condei?

ANIȘOARA: Da, foarte bine. *(Vrea să-l scape pe Puiu cu orice preț.)* Aș vrea însă, unchiule, să contribui și eu cu ceva la darul ăsta. Te rog să mă lași pe mine să brodez rama. Nu-mi trebuie prea mult timp. În cîteva zile, pînă pleacă Puiu, e gata.

OLIMPIU: Bine te-ai gîndit! Bravă, nepoată! O brodezi frumos, în motive naționale de-ale noastre, și cu tricolorul franțuzesc jos... *(Cucul iese și anunță jumătate de oră, cu o singură cîntare.)* Cît zice că e ceasul?

ANIȘOARA: Zece și jumătate.

OLIMPIU: Eeee! S-a făcut va să zică și vremea prînzului!... Mă duc oleacă să mă lungesc în iatacul meu, că mă doare capul... Cîte au fost pe el, săracul, de azi-dimineață și pînă acuma! Noroc că e el cap tare și rezistă... Altul mai șubred se făcea țăndări pînă acuma. *(Iese.)*

SCENA 11

ANIȘOARA, ADELAIDA

(După ieșirea lui Olimpiu, Anișoara, care nu-și mai poate stăpîni plînsul, se trîntește pe un fotoliu. Plînsul ei e discret, amărît, fără nervi. Intră Adelaida. Cînd o vede pe Anișoara plîngînd, se repede la ea ca o cloșcă cuprinsă de panică.)

ADELAIDA: Ce este? Ce s-a întîmplat, dulceața lui tanti? După ce n-ai mîncat nimica pînă acuma, plîngi pe stomacul gol?

ANIȘOARA: Tanti, tanti... *(Cade jos pe scaun, și în același timp începe muzica la grădină:* Marșul regimentului 1 geniu.)

ADELAIDA: Tocmai acum, cînd a început muzica marșul la grădină! Ptiu! L-auzi?... Tram-ta-ra-ram, ta-ra-ram... Tam-tam...

(Începe să bată tactul după muzică, pînă ce cortina se lasă.)

ACTUL III

SCENA 1

ADELAIDA, ANIȘOARA

(Același decor. La ridicarea cortinei Anișoara și Adelaida sînt în aceleași poziții de la finele actului II. Anișoara a plîns pînă acuma.)

ADELAIDA *(o „dorlotează")*: Ia spune tu lui tanti, ce s-a întîmplat?... Te-ai certat cu prorocu?... Te doare ceva? *(Pauză.)* Spune-mi, dragă, nu mă face să aștept, că nu e politicos.

ANIȘOARA *(izbutind să nu mai lăcrimeze)*: N-am nimic, tanti dragă.

ADELAIDA: Ei, aș! Trebuie să ai tu ceva, dacă plîngi. Hai, ia spune-i tu lui tanti, de ce plîngi?

ANIȘOARA *(cu parapon)*: Fiindcă sînt o proastă.

ADELAIDA: Da' ce-ai făcut? *(Anișoara tace.)* O prostie mare? *(Anișoara confirmă.)* În legătură cu tine?

ANIȘOARA *(ca să scape)*: Da.

ADELAIDA *(a și combinat drama)*: Chestie de inimă? Nu?

ANIȘOARA: Da.

ADELAIDA *(urmărindu-și ideea ei)*: Am priceput. Îl iubești, te-a încîntat cu migdale amare, l-ai crezut, n-ați avut răbdare pînă la cununie, și-acuma vă încurcă ițele moștenitorul.

ANIȘOARA *(o flacără)*: Vai, tanti, cum poți să-ți închipui așa ceva?

ADELAIDA: Ei, asta e! Lucrurile astea sînt atît de naturale, încît eu, una, nu mă scandalizez. Nuuu!
ANIŞOARA: Da' nu e, tanti, ceea ce crezi dumneata. Îţi jur.
ADELAIDA: De mine nu trebuie să te ascunzi, dulceaţa lui tanti. Eu sînt o fiinţă care admit tot...
ANIŞOARA: Nu cred, tanti. Sînt lucruri pe care...
ADELAIDA: Poat' să fie. Admit orice, mai dinainte.
ANIŞOARA *(simte că trebuie să-şi descarce cuiva inima)*: Admiţi orice?
ADELAIDA: Pe tinereţea mea dacă te mint.
ANIŞOARA: Admiţi dumneata ca o femeie, o fată, în sfîrşit, care iubeşte pe cineva, să primească într-o zi, printr-o simplă întîmplare, o scrisoare pe care o altă femeie i-o trimite acelui cineva?
ADELAIDA: Ei, bravo! De ce să nu admit? I-o bag în foc, şi gata...
ANIŞOARA: Stai puţin. Scrisoarea asta e cea mai grozavă dovadă că femeia care scrie şi pe care el o iubeşte îl minte şi-l înşală cu altul.
ADELAIDA: Admit! Ba îmi face şi plăcere.
ANIŞOARA: Ţi-ar face plăcere să vezi, să ştii că singura preocupare a acestei femei nu e decît să-i toace banii cu un altul?
ADELAIDA: Admit şi asta. Să-l sature pe măgar să mai pască prin vecini.
ANIŞOARA: Dar gîndeşte-te, tanti, că el face tot ce-i stă în putinţă ca să stoarcă bani şi să-i trimită ei, ca să plece la băi cu celălalt... Admiţi dumneata asta?
ADELAIDA: Proştii trebuie să dea şi deştepţii să ia. Asta e evanghelia amorului... Şi persoana care a primit scrisoarea trebuie să i-o arate imediat tipului, ca să-i deschidă ochii.
ANIŞOARA: Da, dar femeia care a primit scrisoarea are şi ea o inimă, o mîndrie, care o împiedică să-i spuie.
ADELAIDA: De ce?
ANIŞOARA: Fiindcă, deşi îl iubeşte, nu există nimic între ei ca să-i dea dreptul...
ADELAIDA *(o întrerupe)*: Asta nu admit...
ANIŞOARA *(surprinsă)*: Ce?
ADELAIDA: Ca o femeie să iubească un bărbat şi să nu existe nimic între ei. E inadmisibil.

ANIŞOARA *(pe gînduri)*: Şi totuşi, e aşa.
ADELAIDA *(se uită lung la Anişoara, şi deodată, iluminată ca un lampion venețian căruia i s-a aprins brusc lumînarea de dinăuntru, îşi dă o palmă peste frunte)*: Vai, dragă, mă uit la mine cum m-am prostit de cînd am venit de la Piteşti, la voi, în provincie. Abia acuma pricep. *(O ia de gît.)* Se poate, păpuşica lui tanti, să nu-mi spui tu mie nimic pînă acum? *(O priveşte cu subînţeles.)* Aşa e că l-am ghicit pe mişel?
ANIŞOARA *(nu mai luptă)*: Da.
ADELAIDA: Care va să zică, d-asta îmi stă dumnealui pe la Paris? *(E indignată.)* Unde e scrisoarea pe care ai primit-o? Dă-mi-o repede, dulceaţa lui tanti, că mor de plăcere să citesc anonime.
ANIŞOARA: Nu e anonimă. E o scrisoare precisă, iscălită.
ADELAIDA: Şi cum o cheamă pe dulcinee?
ANIŞOARA: Lolotte.
ADELAIDA: Nume de cîine mox. Ad-o fuga, să citim scrisoarea.
ANIŞOARA: N-o mai am.
ADELAIDA: Ai şi pus-o pe foc?
ANIŞOARA: Nu. Mi-a luat-o unchiul şi a pus-o în casa de bani. M-a pus să i-o citesc şi să i-o traduc, vorbă cu vorbă. *(Cu silă onestă:)* Îţi închipui ce situaţie? Tocmai eu să citesc astfel de scrisori!
ADELAIDA: Da' ce-i scrie, soro?
ANIŞOARA: Ce poate să scrie o neruşinată?
ADELAIDA: Ia spune, îngeraşul lui tanti!
ANIŞOARA: Judecă şi dumneata. Dar te rog să nu spui nici lui unchiu şi mai ales lui Puiu că ţi-am spus.
ADELAIDA: Cum îţi închipui c-am să mă apuc eu să vorbesc porcării cu el?
ANIŞOARA: Porcării n-ar fi nimic, tanti. Dar îi scrie orori, nu altceva.
ADELAIDA: Ei, lasă-mă! Spune mai repede, că plesnesc de curiozitate.
ANIŞOARA *(căutînd să-şi amintească conţinutul scrisorii cît mai exact)*: Începe aşa... „Scumpa mea comoară..."
ADELAIDA: *Mon chou*, pe limba ei...
ANIŞOARA: „Imbecilul de Puiu a plecat în România..."
ADELAIDA: Cum adică imbecilul de Puiu?

ANIȘOARA: Ai răbdare. *(Reia:)* „...și mi-a jurat că în cinci zile îmi va trimite șaizeci de mii de franci. De îndată ce-mi vor sosi banii, voi zbura lîngă tine, ca să-i mîncăm împreună, la Deauville..." Ce spui, tanti, de asta?

ADELAIDA: Cît face șaizeci de mii de franci în lei de-ai noștri?

ANIȘOARA: Aproape cinci sute de mii de lei. Exact cît îi trebuie acuma lui Puiu. Acuma ai priceput?

ADELAIDA: Am priceput, da' nu înțeleg ce legătură e între Puiu nostru și dobitocul de care vorbește dama în scrisoare.

ANIȘOARA: E una și aceeași persoană. Domnișoara Lolotte are doi iubiți! Unul care a plecat în România, ca să-i trimeată bani, și altul care o așteaptă la Deauville, ca să-i mănînce. Le-a scris la amîndoi dintr-o dată și a încurcat adresele. Asta e tot.

ADELAIDA: Dar ce a zis Olimpiu, Prorocul, fericitul părinte, cînd a citit scrisoarea și a văzut toate astea? Cred că și-a smuls barba văzînd că fiu-său e atît de tîmpit.

ANIȘOARA: Unchiu n-a aflat nimic. I-am tradus altceva decît ce era scris în scrisoare.

ADELAIDA: Ah, ce gest sublim! Vino să te pupe tanti, noblețea pămîntului! *(O sărută.)* Da' să știi că eu în locul tău nici moartă nu-l lăsam pe Puiu să scape cu una, cu două: că eu, draga mea, înțeleg amorul evreiește! Ochi pentru ochi și dinți pentru dinte. Îl plesneam peste gură de-i săreau măselele. Auzi colo, el să joace tontoroiul cu Lolottele dumnealui la Paris, și tu să mucegăiești la Cîmpulung, cîrpindu-i ciorapii.

ANIȘOARA: Nu i-am cîrpit niciodată ciorapii, tanti, nu e adevărat!

ADELAIDA: I-ai cîrpit, nu i-ai cîrpit, n-are importanță. O femeie care reproșează ceva unui bărbat trebuie să-i reproșeze întotdeauna și chestia cu cîrpitul ciorapilor. Așa e datina noastră femeiască.

ANIȘOARA: Dar eu nu am nici un drept să-i reproșez ceva lui Puiu. Dragostea nu se face cu sila.

ADELAIDA: Nu mă-nvăța tu pe mine cum se face dragostea. Știu eu că trebuie și nițele nazuri. Dar nazurile trebuie să le facem noi, nu mișeii de bărbați.

ANIȘOARA: Puiu nici nu se sinchisește de mine. Lui nu-i trebuie acuma decît bani, ca să-i trimeată Lolottei.

ADELAIDA: Lolottei? Asta e pseudonim. Zi-i „cocotei", că e numele ei adevărat. *(Teribilă:)* Ah! Nici nu pot să-ți spui cît urăsc eu categoria asta de femei!

ANIȘOARA: De ce să le urăști, tanti? Nu strică ele.

ADELAIDA: Ba strică. Și le urăsc pentru că astea ne iau pîinea de la gură nouă, femeilor cinstite. Acuma ești destul de mare, nu mai ești copil, poți să pricepi și tu lucrurile astea. Uită-te și tu în jurul tău, peste tot, în toată lumea. Ai să vezi că totdeauna cocotele au noroc de bărbați și mulți, și buni. Ele au noroc. Femeile astea care nu au nimic sfînt, nimic curat în ele, astea care își înșală fără rușine și bărbat, și prieten, și amant, și tot. Pe cînd tu, femeie cinstită, care nu știi decît casa și gospodăria, tu n-ai norocul lor, și fiindcă ești credincioasă și cinstită, pe tine te înșală și bărbat, și amant, și prieten, și tot... *(Îmbătată de propria-i logică:)* Păi, dreptate e asta? Ce tot îmi spui tu mie? Tu nici nu poți să vorbești de lucruri de astea, fiindcă nu ai de unde să le știi, ești încă copil, draga lui tanti...

ANIȘOARA: E adevărat. Dar ce putem face noi, cele cinstite? Nu putem schimba nimic.

ADELAIDA: Ba putem. Dar ne prostește cinstea. *(Furioasă:)* Sîntem prea moi. Asta e, dulceața lui tanti. Și ce să mai vorbim de altele? Uite, cazul tău. Adineauri, cînd l-ai prins cu scrisoarea, în loc să-l pedepsești, te-ai sacrificat, ca o gîscă. Poftim, spune-mi și mie. Fă-mă, te rog, să înțeleg, pentru ce ai făcut treaba asta? Ca să-i arăți că-l iubești, nu?

ANIȘOARA: Da.

ADELAIDA: Tu nu vezi că trăiești ca-n romane, păpușica lui tanti? Cu teorii d-astea o să mori tuberculoasă la cincisprezece ani, ca Sarah Bernhardt în *Dama cu camelii*. Ține minte ce-ți spun eu. O să-i dea Olimpiu banii și-o s-o șteargă să-i pape cu franțuzoaica, și tu o să rămîi să te plimbi, uscată ca moaștele sfintei Filofteia, prin grădina publică din Cîmpulung.

ANIȘOARA: Lasă să-i dea. O să-i treacă lui odată dragostea

asta pentru Lolotte. Dragostea plătită nu ține nici-odată mult. O să înțeleagă el...

ADELAIDA: Ține minte vorba mea. Dragostea adevărată nu e pe subînțelese, e pe spuse de la obraz. Cînd eram ca tine, și eu m-am opărit cu supă d-asta sentimentală, și parcă a fost un făcut, că d-atunci am suflat numai în iaurt. *(Se uită la ceas.)* Aoleu! Aproape unsprezece, mă duc să-mi scot pălăria, că mergem la masă...

ANIȘOARA: Te rog, tanti, nici o vorbă din tot ce-am discutat...

ADELAIDA *(solemnă și blesată):* Nu mă cunoști. În chestii d-astea, sînt lespede de mormînt cu litere cirilice deasupra. *(Iese.)*

SCENA 2

ANIȘOARA, PUIU, OLIMPIU

(Anișoara, după puțin, intră în odaia ei. Din fund intră Puiu, vesel, exuberant.)

PUIU: Tată... tată... *(Olimpiu, din odaia lui, intră în scenă.)* Bucură-te, tată...

OLIMPIU: Ce este?

PUIU: Ți-a primit demisia... Sîntem scăpați! Astă-seară domnul Sache se va întoarce de la Pitești și, în sfîrșit, vom avea fotografia. *(Observînd tristețea lui Olimpiu:)* De ce ești trist, tată?

OLIMPIU *(sincer):* Mă gîndesc la viitorul meu. *(Un timp.)* Ce-am să mă fac eu fără ligile mele? Nepoata, ca mîine, o să se mărite, tu ai să pleci iarăși, și eu rămîn singur, între patru pereți, fără altă treabă decît să dau grăunțe cucului, dimineața. *(Face gestul cu care întoarce ceasul.)*

PUIU: Să rămîi singur? D-aia crezi c-am consimțit [să-ți dai demisia? Dumneata ai să mergi cu mine... Să vezi lumea... s-o cunoști... Să vezi alte lucruri... alți oameni, alte obiceiuri... alte ligi chiar. Să nu-ți pară rău c-ai trăit degeaba.

OLIMPIU: Vrei să zici, prin urmare, ca să merg și eu cu tine în străinătăți?

PUIU: Firește. Te iau la Paris.

OLIMPIU: Haida-dè! E scump, băiete. Zece franci d-ai noștri — un leu de-al lor... Nu face pentru mine, deși nu mai am scaun la cap...

PUIU: Te iau pe socoteala mea... în contul jumătății mele.

OLIMPIU: Asta înseamnă că, bașca cheltuiala mea, trebuie să mai plătesc și pentru tine. Să mai chibzuim, să ne mai socotim, să vedem... *(Șiret:)* Dar dacă-o fi să mă smintesc la bătrînețe și să plec în lume, la Paris, făgăduiește-mi și mie un lucru.

PUIU: Cu cea mai mare plăcere. Ce lucru?

OLIMPIU: Că ai să mă duci și pe mine să fac cunoștință cu Lolotte, să-i poci strînge mîna și să-i mulțumesc că mi-a deschis ochii asupra ta.

PUIU *(trăsnit):* Care Lolotte?

OLIMPIU *(șmecher):* Lolotte... de la Paris.

PUIU *(același joc):* Da' de unde știi dumneata de Lolotte de la Paris? Ce vorbă e asta?

OLIMPIU: Cum să nu știu, de vreme ce mi-a scris?

PUIU *(stăpînindu-se cît poate):* Dumitale? Ți-a scris Lolotte dumitale?

OLIMPIU: Lasă, lasă, nu te mai ascunde, că știu tot.

PUIU: Ce știi?

OLIMPIU *(paternel):* Știu eu că în momentele voastre de intimitate nu te-a răbdat inima și i-ai vorbit și de mine.

PUIU: Ce? Tată, îți jur că nu e adevărat.

OLIMPIU: Scrie în scrisoare, negru pe alb.

PUIU: Te rog, adu-mi scrisoarea s-o văd și eu, că nu înțeleg nimic. Cu siguranță că, în lipsa mea, Lolotte a înnebunit de durere. Să-i dea în gînd să-ți scrie dumitale, nu se poate explica decît printr-o criză de nervi.

OLIMPIU: La dreptul vorbind, ție ți-a venit scrisoarea. A primit-o nepoata adineauri.

PUIU: Ah, Anișoara asta, care-și vîră coada în toate!

(Anișoara deschide ușa, ascultă puțin și își bagă capul la loc.)

OLIMPIU: Ea nu strică nimic. Eu am pus-o să-mi citească scrisoarea. Stai, că mă duc s-o aduc.

(Olimpiu iese, imediat intră Anișoara din odaia ei.)

PUIU: Sigur. Ai ascultat la ușă. Ce casă! Ce familie!...

ANIȘOARA *(repede de tot și șoptit)*: Nu te da de gol. Unchiul crede că Lolotte e un profesor al tău de la Paris, care îți scrie că te felicită pentru reușita la examen.

PUIU: Ce face?

ANIȘOARA *(același joc)*: Așa i-am tradus eu scrisoarea. *(Iese repede.)*

OLIMPIU *(intră aproape mulțumit)*: Iacătă. Poftim scrisoarea și nu mai fi atît de supărat c-am umblat la ea. Nici nu știi ce bine ți-a prins.

PUIU *(citește repede. Efectul scrisorii se vede, treptat, pe fața lui, pînă cînd izbucnește)*: Dumnezeule! Viperă otrăvită... Canalia!...

OLIMPIU: Cine, bre? *(Uimit.)*

PUIU *(nu se mai poate stăpîni)*: Cum cine? Lolotte! Cine vrei să fie altcineva? *(Ca pentru el:)* Și eu, care i-am jertfit tot. Timp, familie, bani, studii...

OLIMPIU *(din uimire în uimire)*: I-ai jertfit studiile tale... lui Lolotte? Cum vine negustoria asta?

PUIU *(se reculege)*: Sigur că i-am jertfit, fiindcă n-am vrut să am, ca un idiot, alt profesor decît pe el. Numai cu el am învățat, cînd puteam să am atîtea alte mii de profesori.

OLIMPIU: Mii zici?

PUIU: Mii, tată, zeci de mii... sute de mii... Parisul e plin numai de profesori d-ăștia... la fiecare colț de stradă găsești cîte unul...

OLIMPIU *(nedumerit)*: Dar ce fel de profesor e domnul Lolotte ăsta? Nu e de la Universitate?

PUIU: Da' de unde?! E profesor particular. Dă lecții numai acasă la el.

OLIMPIU: Eu credeam că înveți la Universitate, nu în particular.

PUIU: Sigur că învăț la Universitate. Dar la Universitate se învață numai ziua...

OLIMPIU: Ei și?

PUIU: Cu Lolotte făceam curs seral. Așa am fost eu, silitor...

OLIMPIU: Tare mă minunez de cîte îmi spui. Mie, să-ți spui drept, judecînd după scrisoarea asta, mi se pare că Lolotte trebuie să fie un om cu scaun la cap...

PUIU: Cu scaun e puțin! Cu canapea, tată, cu divan, și d-aia n-a urmărit decît să-mi mănînce banii... Ca să-și cumpere și *vagon-lits*.

OLIMPIU: În scrisoare nu scrie nimic de bani.

PUIU: Nu scrie, e adevărat, dar eu, care știu ce poamă e Lolotte, eu citesc printre rînduri. Și în definitiv, dă-l dracului. La ce bun să mai discutăm chestiunea asta? Am s-o lămuresc eu singur, cînd mă-ntorc la Paris. Deocamdată... *(Vrea să rupă scrisoarea.)*

OLIMPIU: N-o rupe, măi băiete. Lumea străină care ar putea s-o citească n-are de unde ști ce scrie printre rînduri...

PUIU *(modest)*: N-am nevoie de reclamă. *(Rupe scrisoarea.)*

OLIMPIU: Atît cît îl cunosc eu din scrisoare, parcă-mi pare rău de el, de ce să mint...? Și cît timp ai luat tu lecții cu el?...

PUIU *(oftează)*: Aproape un an și jumătate. *(Un timp.)* Dar acum, ți-o declar pe cuvîntul meu de onoare, m-am tămăduit de profesori particulari. De-aci încolo am să învăț numai cu profesorii mei de la Universitate. *(Un timp.)* Eà! Nici nu face să ne mai pierdem timpul vorbind despre asta... Îmi dau și eu demisia...

OLIMPIU: Cînd mă gîndesc la demisie, mă cuprinde o tristețe, de parcă mi-a murit cineva.

PUIU *(privindu-l cu dragoste și compătimire)*: Nu e nimic, tată! Ne-a murit la amîndoi cîte cineva. Să vezi însă ce bine o să petrecem noi în timpul doliului... Și nici nu știi ce bine o să ne completăm... Îmi dai cîrji să mă sprijin, îți dau aripi să zbori! În viața pe care o începem amîndoi, o să plecăm ca orbul și cu ologul din poveste. Te iau în cîrcă ca să-mi arăți drumul.

OLIMPIU: Numai să te încrezi în ochii mei și să mergi pe drumul care ți l-oi arăta...

PUIU: Am să merg, dacă ai să te lași dus de picioarele mele... *(Un timp.)* Astăzi s-o rogi pe Anișoara, tată, să puie flori pe masă. Vreau să fim veseli, mulțumiți, să ne simțim bine unii lîngă alții. E prima masă pe care o luăm împreună, de cînd am venit. Și cu voia dumitale, am să aduc din oraș un carton cu prăjituri, pentru masa de azi.

OLIMPIU: Și eu, pentru ziua de azi... *(ezită)* fac tratație cu trei sticle de vin alb... ca să le bem, și una de vin

negru, ca să pătăm fața de masă cu el. Uite așa. Cel puțin dacă mi-a ieșit nume de chefliu, să fie și oleacă de adevăr la mijloc. *(Iese.)*

PUIU *(privește lung după el, se duce și desface aparatul fotografic, caută să scoată clișeul și rămîne uimit)*: Și nici măcar nu pusesem clișeul cînd am luat fotografia... *(Un timp se gîndește, scoate rama din geamantan și ia fotografia Lolottei. Aprinde o lumînare, privește fotografia lung.)* Cu lumînarea te-am căutat, cu lumînarea te expediez. *(Începe să ardă poza. Intră Anișoara, care-l privește puțin.)*

SCENA 3

PUIU, ANIȘOARA

ANIȘOARA: Ce faci acolo, Puiule?

PUIU: O ard pe rug.

ANIȘOARA: Pe cine?

PUIU: Ultima prostie pe care am făcut-o. Gata. *(Suflă lumînarea.)* Anișoaro... *(Se apropie de ea și îi ia mîinile.)* Anișoaro... Îți mulțumesc pentru tot ce-ai făcut pentru mine și îți cer iertare pentru tot ce ți-am făcut...

ANIȘOARA: Dar tu nu mi-ai făcut nimic, Puiule.

PUIU: Ba da. Și acum cînd mă gîndesc, cînd mi-aduc aminte, mi-e rușine. *(Onest și sincer:)* Tot ce-am făcut pentru femeia aceea n-a fost decît amețeala unui narcotic. Acum m-am dezmeticit. Din toată legătura mea cu ea, uite... n-a mai rămas decît puțină cenușă... Și să mă crezi, Anișoaro. Nu simt nici un pic de părere de rău. N-am decît o senzație groaznică de silă... *(Un timp.)* Ai fost bine inspirată cînd ai spus că Lolotte e un profesor al meu... Mi-a dat o lecție pe care am s-o țiu minte toată viața.

ANIȘOARA: Dacă te-aș judeca cinstit, ar trebui să-ți dau dreptate.

PUIU: Și-acuma, după tot ce știi?...

ANIȘOARA: Știam de mult. Din clipa cînd ai venit am bănuit că toată povestea aia cu creditorii, cu polițele

falsificate nu e decît o minciună, ca să poți scoate bani de la unchiu. Am simțit că la mijloc trebuie să fie o femeie, o Lolottă oarecare.

PUIU *(un timp, pe gînduri)*: Nici nu se putea să fie altfel... Toți bărbații avem în viața noastră cîte o Lolottă. Cîte o Lolottă care, cu toate păcatele ei, are totuși ceva bun. *(Privind-o:)* Ne învață să ne deschidem ochii și să vă vedem pe voi, Anișoarele.

ANIȘOARA: Atît de mult le datorăm?

PUIU: Cînd sînteți sincere cu voi și vreți să recunoașteți, da.

ANIȘOARA: Și ele nu ne datorează nimic?

PUIU *(glumind)*: Bijuteriile pe care le poartă în locul vostru.

ANIȘOARA: Și lacrimile pe care le plîngem...

PUIU: Nu. Mai mult plîng ele decît voi. Pentru că cei care le părăsesc pe ele nu se mai întorc niciodată...

ANIȘOARA: Nici tu n-ai să te mai întorci?

PUIU: Nu. Am să rămîn aici, lîngă tata, lîngă tine... lîngă provincia mea.

ANIȘOARA: Adevărat?

PUIU: Da, Anișoaro.

ANIȘOARA: Și studiile tale? Nu mai pleci să ți le termini?

PUIU: Nu mai plec decît cu o condiție...

ANIȘOARA: Care?

PUIU: Să plec însurat. Nu mă mai întorc la Paris decît însurat.

ANIȘOARA: Și de ce ai luat hotărîrea asta, Puiule?

PUIU: Fiindcă nu vreau să mai plec la vie decît cu strugurii în batistă... *(Se apropie de ea și o privește clar în ochi.)* Ce zici de ideea mea?

ANIȘOARA *(tulburată)*: Eu?...

PUIU: Tu. De răspunsul tău depind studiile mele. Numai tu mă poți face, cu un cuvînt, savant, sau analfabet. Spune! Ce zici de ideea mea? Spune, Anișoaro!

ANIȘOARA: Eu? Ce să zic? Tu știi mai bine ca mine! O găsesc foarte bună...

PUIU: Anișoaro... *(O înlănțuie.)* Atunci... dă-mi un bob de strugure, să-mi parfumez buzele... primul bob de strugure...

ANIȘOARA: Din via ta! *(Îl îmbrățișează. O sărutare lungă.)*

(Adelaida și Olimpiu intră amîndoi, în același timp, fiecare din odaia lui. Se opresc în ușile respective. Olimpiu

își pune ochelarii, Adelaida — lornionul. Li se pare că nu văd destul de bine. Văzînd că sărutarea se prelungește, Adelaida tușește, Puiu și Anișoara se despart.)

SCENA 4

PUIU, ANIȘOARA, ADELAIDA, OLIMPIU, ZINCA

OLIMPIU: Ești răcită, verișoară Adelaido?
ADELAIDA: Eu? Să mă ferească Dumnezeu...
OLIMPIU: Păi, atunci de ce tușești?
ADELAIDA: Eh! Mi s-a pus și mie un nod în gît...
OLIMPIU: Înghite-l repede, să nu te-neci. *(Către Puiu:)* Da' ce, logofete, pleci undeva, de vă pupați așa, ca la despărțire?...
PUIU: Pentru moment ne sărutăm pentru că ne-am regăsit, tată. Mai tîrziu, o să plec și în călătorie... dar nu singur... Cu Anișoara și cu dumneata... În cea mai frumoasă călătorie pe care o face un om în viață...
OLIMPIU: Despre ce călătorie e vorba?
ADELAIDA: Bate șaua ca să pricepi tu, nu vezi? Pleacă în voiaj „dă nos"! Ah, cum se iubesc, mînca-i-ar tanti de mormoloci... *(Intră Zinca și se oprește în ușă.)*
OLIMPIU: Se iubesc? Fără știrea mea?
PUIU: Da, tată, ne iubim... și de azi înainte și cu știrea dumitale...
ANIȘOARA: Ne iubim, unchiule... Vreau să mă mărit cu Puiu.
PUIU: O iubesc, tată... Dă-mi-o... *(E lîngă Olimpiu.)*
ANIȘOARA: Și eu îl iubesc, unchiule... dă-mi-l... *(E lîngă el, în partea cealaltă.)*
OLIMPIU: Stați! Stați! Stați! Stați! Stați puțin, să mă dumiresc asupra unui lucru, nu mă luați repede, că-mi pierz capul...
ADELAIDA: Se iubesc, frate, n-auzi?
OLIMPIU: Ba aud, că nu sînt surd.
ZINCA: Eu sînt surdă, și tot am auzit și fără ulceaua pe care mi-a adus-o domnișorul meu...
ADELAIDA: Ah! Oricît de surd ai fi, glasul dragostei tot se aude.

ZINCA: Păi!
PUIU: Știu la ce te gîndești, tată. Faci socoteala în gînd, ca să vezi ce rudă sînt eu cu Anișoara. Nu te mai osteni, c-am calculat noi mai demult.
ANIȘOARA: Sîntem veri de-al patrulea, unchiule...
PUIU: Nici legea, nici biserica nu se opun la căsătoria noastră. De ce te-ai opune dumneata, care ești obișnuit să le respecți pe amîndouă? Fă-ne fericiți, tată... Dă-ne binecuvîntarea...
ADELAIDA: Ah! Dar știi că ești enervant? Dă-le-o, domnule, nu-i mai face s-aștepte. Parc-ai fi tren, și-i lași să te-aștepte pe peron, cu geamantanele în mînă. Intră odată în stație și isprăvește, *drenzina* dracului!
OLIMPIU: Dacă legea și biserica nu se opun la căsătoria voastră... voie de la mine ca de la banu Ghica. *(Amîndoi îi sărută mîinile.)*
PUIU: De azi înainte n-o să te mai desparți de noi, tată. După nunta noastră, mergi cu noi în străinătate, și după ce îmi termin eu studiile și ne întoarcem acasă, să vezi ce bine o să te simți între noi, aici, unde vom începe cu toții viața noastră cea nouă...
ADELAIDA: Dacă e așa, să știți că vînd și eu casa de la Pitești și mă mut definitiv la voi...
PUIU: Bravo, tanti...
ADELAIDA: Pentru fericirea voastră fac și sacrificiul ăsta. Noroc să dea Dumnezeu, copii. Și ție, dulceața lui tanti... *(O sărută pe Anișoara.)* Și ție, deșteptăciunea pămîntului! *(Același joc cu Puiu. Se oprește emoționată în fața lui Olimpiu.)* Vino să te pup și pe tine, că m-a luat dracu de emoție, și eu, cum mă emoționez puțin, pup de omor... *(Îl sărută.)* Să ne trăiască, Olimpică mamă...
OLIMPIU: Să dea Dumnezeu, verișoară...

(Se aude un plîns, toți se întorc.)

PUIU: Ce faci, mamă Zinco? Plîngi?
ZINCA: De ce nu-i lăsați să se ia?
OLIMPIU: Se ia... se ia...

(Rîd toți.)

(Din fund intră Sache. E de nerecunoscut. Toți îl privesc fără o vorbă.)

SACHE *(dezolat):* Nene, am pierdut trenul! Taie-mă, spînzură-mă, omoară-mă, fă-mi ce vrei, dar eu nu poci să trăiesc fără dumneata. Am venit să mă predau. *(Cade pe un scaun, nu se simte bine.)*

ANIŞOARA: Domnule Sache, ce ai? Nu te simţi bine? *(Vine repede lîngă el.)*

SACHE: Mi s-a iuţit astmul... Mă sufoc...

ANIŞOARA: Puiule, aleargă repede după un doctor...

SACHE *(îl opreşte cu un gest moale):* Nu, nu, nu, nu. Nu-mi trebuie doctor. Dacă nu e prea mare deranj, v-aş ruga d-un pahar cu apă rece... şi-o linguriţă de dulceaţă...

OLIMPIU *(către Zinca, care se pregăteşte să plece pentru a-i aduce dulceaţa):* Nu-i da de vişine... *(O opreşte cu un gest.)*

SACHE *(concesiv):* Ba acuma poate să fie şi de vişine, că tot m-am balonat la stomac...

Cortina

TITANIC VALS

COMEDIE ÎN TREI ACTE

1932

PERSOANELE

Spirache, funcționar la Prefectură. E un personaj compus din: familie, slujbă și cumsecădenie. Are cincizeci de ani și mai bine.

Dacia, soția lui. Cam de aceeași vîrstă. Conservată bine. Foarte voluntară, foarte activă, foarte nemulțumită și foarte supusă mamei sale.

Chiriachița, soacra lui Spirache.

Sarmisegetuza, fiica lui Spirache, supranumită și „prințesa familiei", douăzeci și doi de ani.

Gena, fiica lui Spirache din prima căsătorie. Șchioapă și talentată la pictură.

Traian, băiatul cel mare al lui Spirache. A ajuns să strîngă pînă la douăzeci de ani trei clase de liceu.

Decebal, băiatul cel mic al lui Spirache. Doisprezece ani.

Petre Dinu, funcționar la poșta locală. Prepară dreptul în particular. Are douăzeci și patru de ani.

Stamatescu, căpitan de cavalerie.

Rădulescu Nercea, licențiat în drept, fost magistrat, avocat. Președintele organizației județene a partidului național-social.

Procopiu, avocat, coleg de școală cu Spirache.

Un vecin, ca toți vecinii.

ACTUL I

Interior de funcţionar la prefectură, cu leafă mică, copii mari şi soacră, prevăzută de ea însăşi în actul dotal. E un fel de salon-sufragerie, cu mobilier amestecat şi uzat. Un şevalet şi un balansoar aduc o notă de atelier. Pe lîngă masa de mîncare se mai găseşte un bufet cu geamuri, o canapea cu scaune desperecheate, o măsuţă etc. Direcţiunea de scenă va distribui mobilierul şi îl va schimba după necesitate, păstrînd nota de casă modestă, cu lucruri specifice interioarelor locuite de familii numeroase şi reduse să trăiască din leafă. Tablouri: *Leda cu gîscanul antic; Maria Stuart în închisoare; Un peisaj cu moară;* cîteva „naturi moarte" şi „flori" pictate de Gena; Spirache în uniformă de sergent în rezervă, în campania din 1913 (după o fotografie mărită); bibelouri; un gramofon cu pîlnie verde; o maşină de cusut Singer; o scrumieră în formă de cizmă; un vas pirogravat; şi altele după necesitate şi în acelaşi gen. Intrările se vor fixa după indicaţiile directorului de scenă.

★

Tablou familial, în amurg; *Spirache,* retras într-un colţ, spre lumina ferestrei, citeşte ziarul; *Dacia* deapănă un scul de lînă roz, şi *Decebal* „îi ţine"; *Chiriachiţa* dă o pasenţă. În balansoar, *Sarmisegetuza* (pe scurt *Miza*) îşi lustruieşte preocupată unghiile, cu „instrumentele" în poală; *Traian* moţăie, cu o ţigară lipită de buza inferioară, într-un colţ de masă; *Gena,* la bufet, cu spatele spre public, pregăteşte maşina

de spirt și ceștile pentru cafea. Afară e încă soare și liniște dulce de după-amiază provincială.

SCENA I

SPIRACHE, DACIA, CHIRIACHIȚA, GENA, TRAIAN și DECEBAL

(După ridicarea cortinei, „familia" își continuă un timp — colectiv — ocupațiile individuale. Ziarul lui Spirache își întoarce pagina, mîna Daciei răsucește vertiginos bobinul sub ochii lui Decebal, atenți să vadă „cît mai e de depănat din scul". Chiriachița înșiră ultimele cărți, cu gesturi de preoteasă antică. Traian schițează vag colaci de fum, ceștile de cafea zornăie pe bufet, pila de unghii rîcîie cu zgomotul ei specific... Cîteva clipe pauză...)

CHIRIACHIȚA *(îi cade o carte pe jos)*: Sarmisegetuza... Ia apleacă-te, maică, și dă-mi valetele de jos.

MIZA: Mamă-mare, te-am rugat de o sută de mii de ori pînă acuma să nu-mi mai zici Sarmisegetuza... Zi-mi Miza, cum îmi zice toată lumea. *(Se apleacă în silă, Gena îi ia înainte și ridică cartea.)*

GENA: Poftim... *(Îi dă cartea.)*

CHIRIACHIȚA: Mersi, maică...

TRAIAN *(care n-o prea „înghite" pe soră-sa)*: Puteai să te deranjezi mai repede, prințeso, că nu ți se deteriora silueta...

CHIRIACHIȚA: Eu știu că Sarmisegetuza te cheamă... Miza nu e nume de om... Miza, Liza, astea sînt nume de iepe, nu de fete de oameni cumsecade...

TRAIAN: Sigur... și unde pui că numele ei vine de la cea mai mare cetate din istoria romanilor... *(Declamînd, ironic:)* „La Sarmisegetuza stă mîndrul Decebal, ce-a-nfrînt popoare multe de jos și de pe cal."

CHIRIACHIȚA: Ba să mă ierți dumneata. Numele ei vine de la răposatul ta'to-mare, că el v-a botezat pe toți.

TRAIAN: Da' știu că și-a bătut joc de noi! *(Arată pe fiecare din cei pe care îi numește.)* Sarmisegetuza... Decebal... Traian... Pe mama... Dacia... Dacă mai aveam încă un frate... l-ar fi botezat Turnu-Roșu... că alt nume propriu nu mai există din timpul luptelor cu dacii... *(Un timp.)* Parcă am fi familie de împărat roman, nu de funcționar la Prefectură...

(Spirache ridică ochii de sub ochelari, ascultă o clipă despre ce este vorba, apoi reia lectura.)

CHIRIACHIȚA: Eh! Ta'to-mare a fost institutor, băiete, nu terchea-berchea ca voi... de vă botezați copiii Neacșu, Niță, Costache și ecțetera, nume d-astea oarecșcare... *(Tăcere un timp. Apoi, ca pentru ea:)* Hm!... Auzi colo!... Miza!... *(Alt timp.)* Miza se pune la cărți...

TRAIAN: Adică nu se pune, cum ai dumneata obiceiul...

DACIA *(aspru)*: Traiane!...

TRAIAN: Mai ai mult de depănat, mamă, că vreau să-l trimit pe puștiul să-mi ia niște țigări...

DECEBAL *(prost-crescut)*: Dar ce, sînt sluga ta? Du-te și singur.

(Spirache se supără anonim că nu poate citi în liniște, și treptat, numai pentru el, începe să zică: ț-ț-ț...)

TRAIAN: Mă!... Acu te fac de urli pînă diseară... *(Îi arată palma.)*

DECEBAL: Uite, mamă, Traian iară vrea să mă bată.

SPIRACHE *(cu blîndețe)*: Lasă-l în pace, Traiane. Tu ești mai mare...

TRAIAN: Nu vezi ce obraznic e?

GENA: Ei și? Spune-i tatii... Tu n-ai dreptul să-l bați.

TRAIAN: Te rog să nu te-amesteci în istorie. Cînd Traian îl bătea pe Decebal... nu îndrăznea să se amestece în ciorbă nici un popor de primprejur.

DECEBAL *(oftează)*: Ah! Doamne! De ce nu m-a botezat tata-mare pe mine Atila, să-i arăt eu lui... *(Strînge pumnii.)*

GENA *(deschizînd cutia de tablă fostă Suchard-cacao, în care ține cafeaua)*: Mamă, nu mai e cafea decît pentru două cești...

DACIA: Spirache, tu bei cafea? *(Fără să aștepte răspunsul:)* Să nu-ți facă rău la inimă...

SPIRACHE *(în jurnal)*: Dacă faceți, beau.

MIZA: Beau și eu una, mamă! Nu știu de unde îmi vine un miros de ceapă. *(Se strîmbă afectată a greață.)*

TRAIAN: Cafeaua ei o beau eu, fiindcă „Mandea" a mîncat ceapa de unde îi vine mirosul prințesei...

DACIA *(Chiriachiței)*: Mamă, mai bei și dumneata una? Ai băut cinci azi!...

CHIRIACHIȚA: Cum să nu beau? Mai e vorbă? Beau și cincisprezece, că sînt supărată.

DACIA: Geno, fă atunci una pentru mama și cealaltă pentru ei. *(Arată pe Miza și Traian.)*

GENA: A zis tata că vrea să bea și dumnealui.

CHIRIACHIȚA: Dumnealui să rabde... Cine vrea să bea cafea să cumpere. Asta e din litra cumpărată alaltăieri, din pensia mea.

SPIRACHE *(strîns în el și în jurnal)*: Nu e nimic, mamă-soacră, eu nu țin să beau cafea... bea-o dumneata pe toată...

CHIRIACHIȚA *(care nu așteaptă decît momentul să se certe cu ginerele)*: Da' ce, sînt spartă, să beau o găleată de cafea? Te rog, să nu mă iei pe mine peste picior, că pe urmă, știi... *(privindu-l, să-l despice)* sînt cam nărăvașă...

DECEBAL *(fără să-și dea seama)*: Dă cu stîngul dindărăt! *(Dacia imediat îi lipește o palmă. Decebal rămîne o clipă uimit, cu mîinile înțepenite pe firele de lînă, apoi începe să plîngă.)* Ce dai în mine degeaba? *(Plînge crescendo.)*

SPIRACHE *(lasă jurnalul, cu milă)*: De ce dai, dragă, în el?

DACIA *(tranșant și apăsat)*: Fiindcă e obraznic cu mama, și te rog să nu te amesteci în educația copiilor... Vezi-ți de politica ta, acolo!

CHIRIACHIȚA: Foarte bine i-a făcut că l-a plesnit. Să nu mai fie obraznic cu persoanele în vîrstă.

DECEBAL: Dumneata ce te amesteci contra mea? Ce, ești mama mea? *(Imediat, Miza îi dă o palmă. El urlă mai tare.)*

SPIRACHE: Ț ț! Acu tu ce mai dai în el? Ț ț! Ț ț! Ț ț!...

MIZA: Nu vezi cum vorbește cu mama-mare?

CHIRIACHIȚA: Așa-i trebuie...

DECEBAL *(Mizei)*: Ce dai în mine, fă Sarmisăgetato?

TRAIAN *(îi dă o palmă „din vînt")*: Făxina!

(Decebal urlă mai tare.)

SPIRACHE *(nițel enervat și cu un ton care nu e al lui)*: Lăsați-l în pace, Traiane, pentru Dumnezeu! N-a făcut copilul nimic...

CHIRIACHIȚA: Copilul obraznic trebuie plesnit peste gură de-o sută de ori pe zi.

DECEBAL *(plîngînd)*: Bine zice tata că ești pupăză bătrînă, fiindcă ești mai cu moț ca toți. *(Indignat, însuși Spirache se ridică și-i dă o palmă la spate. Decebal începe să urle ca din gură de șarpe.)*

CHIRIACHIȚA *(se ridică)*: Ce dai, domnule, în copil? *(Îl sfîșie cu ochii.)* Ce, crezi că dacă l-ai făcut o dată, acum ai dreptul să-l omori? *(Ia de mînă pe Decebal, care, văzîndu-se protejat, încetează să urle, mulțumindu-se numai să suspine.)* Vin la maica-mare, puiul mamii... *(Îl mîngîie.)* Taci cu maica-mare... Te-a lovit rău?

DECEBAL *(minte)*: Da...

CHIRIACHIȚA: Unde, puiul mamii?

DECEBAL: Colea. *(Arată popoul.)*

CHIRIACHIȚA: Tot în cap îi dai! O să-l zăpăcești în bătaie... *(Gena vine de la bufet cu cafelele pe tăviță, vrea să lase una în dreptul lui Traian.)* Dă-le încoace pe amîndouă, că sînt enervată... *(I le servește.)* Mai bine i-ai cumpăra o bicicletă, că i-ai făgăduit că-i iei dacă trece clasa...

SPIRACHE: Întîi c-a rămas repetent... și-al doilea, cu ce să-i iau? Leafa de-abia ne-ajunge să ne ținem zilele...

CHIRIACHIȚA: Dacă știai că n-ai cu ce să-ți ții casa, nu trebuia să te-nsori a doua oară... și să faci nouă copii, afară de dumneaei *(arată pe Gena)*, pe care în căsătoria dintîi ai nimerit s-o faci... *(Un timp, statistic:)* Zece copii! Ca iepuroaicele... Mai mare rușinea, zău...

SPIRACHE: Dacă așa a vrut Dumnezeu!...

CHIRIACHIȚA: Ei, aș! A vrut Dumnezeu?! Dumnezeu zice să faci copii, dar nu spune cîți. Asta rămîne la filotimia omului... Noroc, Doamne iartă-mă, că din zece nu-ți mai trăiesc decît ăștia patru... Altminteri, nu știu ce te făceai...

TRAIAN: Deschideam pension particular...

SPIRACHE: Face omul ce poate, după împrejurări. De dimineață pînă seara nu muncesc decît pentru ei,

CHIRIACHIȚA: Muncești, dar muncești încet. De-aia ai rămas la coadă.

SPIRACHE: Pe ceilalți îi avansează prefectul... Eu avansez singur.

CHIRIACHIȚA: Fă și tu politică! Nu sta ca proasta în oștire. Văz că jurnalele le tocești de nu mai poate omul să facă nimic cu ele.

SPIRACHE *(sincer)*: N-am încredere în nici un partid.

CHIRIACHIȚA: Dar în cine ai încredere?

SPIRACHE: În Dumnezeu...

CHIRIACHIȚA: În nădejdea lui Dumnezeu, băiete, poți s-aștepți tu mult și bine. Mai bine înscrie-te la averescani.

SPIRACHE: Nu e firea mea să fac politică... Prea aș face dreptate multă dac-aș avea putere... și-aș muri asasinat. Așa că n-am nici o nădejde de la nimeni.

CHIRIACHIȚA: Ți-am mai spus eu... Singura nădejde e tot frate-tău, Tache... dacă nu cumva o avea și ăla de gînd să trăiască o sută de ani.

(La auzul numelui lui Tache, toată familia devine atentă.)

MIZA: Pe cum a pornit-o, cred că trece suta...

DACIA: Acum cîți are exact, Spirache?

SPIRACHE: Păi dacă eu am cincizeci și ceva, și el e mai mare cu douăzeci și vreo cîtiva decît mine, înseamnă că are exact șaptezeci și ceva de ani în cap... Cam p-aci...

CHIRIACHIȚA: Și milioane tot cam pe-atîtea... Se vede că de cînd era în fașă a strîns în fiecare an cîte unul...

SPIRACHE *(modest)*: Atîtea n-are... Dar pe jumătate și poate și mai bine, ca să nu exagerez, o să ne rămîie...

DACIA: Ah! Cînd mă gîndesc c-o să moștenim într-o zi atîta avere, îmi vine amețeală.

CHIRIACHIȚA: De! numai să v-o lase vouă...

SPIRACHE: Păi n-are cui s-o lase... Singurul lui moștenitor eu sînt, ca frate al lui și de tată, și de mamă.

DACIA: Numai să nu facă testament în favoarea altuia...

SPIRACHE: N-are cui să-i facă... Fiți liniștiți. Nouă o să ne rămîie. Vouă adică, că eu, ori cu bani, ori fără bani... tot gazeta aia o s-o citesc...

CHIRIACHIȚA: Te-ai interesat la tribunal dacă nu cumva...

SPIRACHE *(îi taie vorba)*: Nu... nu... nu... Pînă acum trei zile, cînd a plecat la Ierusalim... mi-a spus el, cu gura lui, că n-a făcut testament... *(Un timp.)* Azi-noapte trebuie să se fi îmbarcat la Constanța, pentru Constantinopole...

CHIRIACHIȚA: Dar ce gust fistichiu, să se ducă la Ierusalim!

SPIRACHE: Vrea să se facă hagiu... era o veche dorință a lui...

CHIRIACHIȚA: Mai bine vă dădea vouă banii ăștia, pe care o să-i cheltuiască de pomană... *(Cu ochii în tavan:)* Eh! Da' poate tot răul e spre bine!... O avea Dumnezeu milă și de voi și l-o lua vreun curent pe vapor. Marea, de, e umedă, că e de apă, și trage din toate părțile, că e deschisă vraiște...

DACIA: Ți-ai găsit! Cumnatul Tache să răcească... Se păzește de răceală de e și enervant, parol...

MIZA: De ce cobești, mamă? Parcă numai de răceală e vorba? Pe vapor se pot întîmpla multe...

(Pe stradă începe să se audă o flașnetă, care cîntă Titanic-Vals. *Treptat, cîntecul se aude mai distinct; toți ascultă, și Traian începe să fredoneze.)*

CHIRIACHIȚA: Ce cîntec e ăsta, Traiane, că parcă-l știu și eu.

TRAIAN: *Titanic-Vals*... *(Cîntă puțin cu vorbe:)* „Pe-o mare gentilă, pe-un blestemat ocean, se vede la o milă un pachebot titan *(bis)*... Căpitanu Robertu și cu matrozii sare..."

DACIA: Ahă! Valsul ăsta e de pe vremea cînd s-a ciocnit Titanicul cu ghețarii și s-a scufundat în ocean... *(Pe gînduri:)* Ăla zic și eu naufragiu!

MIZA: Splendidă catastrofă!

CHIRIACHIȚA: Ia deschide fereastra nițel, Traiane, să-l auzim mai bine... *(Traian deschide. Flașneta tocmai trece prin dreptul casei. Melodia culminează, apoi, treptat, se stinge. Toți urmăresc valsul pînă se pierde.)* Ascultă, maică, pe Marea Neagră sînt ghețari?

GENA: De ce, mamă-mare?

CHIRIACHIȚA: Eh! Mă gîndesc și eu, ca omul cu prevedere!...

TRAIAN: M-am uitat la toate barometrele din oraș... Și la

ăl de la gimnaziu, și la ăl de la farmacie, și la ăl de la grădina publică...

DACIA: Ei?

TRAIAN: Toate arată furtună... Vînturi mari dinspre sud...

CHIRIACHIȚA: Crivățul! Ăsta e ăl care bate totdeauna de la sud...

SPIRACHE *(care, înfundat în jurnal, a ascultat totuși cu multă jenă conversația)*: Doamne ferește!... *(Se-nchină.)*

CHIRIACHIȚA: De timp frumos! *(Face și ea o cruce, și mai mare, și mai cucernică.)*

SPIRACHE *(se ridică, își împăturește jurnalul și vrea să-și ia din cuierul în formă de coarne de bou ardelenesc pălăria. E o pălărie deteriorată de intemperii, cu panglica roasă, cu borurile pleoștite)*.

DACIA: Unde te duci?

SPIRACHE: Mă duc puțin pînă la prefectură... Am uitat să încui ceva în birou.

DACIA *(către familie)*: Minte! Se duce să citească jurnalul în grădina publică... Ce, nu știu eu?

CHIRIACHIȚA *(măsurîndu-l, în timp ce el își pune pălăria)*: Cum dracu îți mai vine să umbli cu pleașca aia în cap?

DACIA: De trei luni de zile îi spun să-și ia o pălărie nouă... și nu vrea. Cap gros.

TRAIAN: E bună pentru iarnă, tată... s-o dai la-mblănit.

MIZA: Zău, tată, ai putea să-ți iei o pălărie ca lumea... Gîndește-te și la noi! Sîntem fete mari! Ce zice lumea cînd te vede cu treanța aia în cap?...

SPIRACHE: O pălărie nouă costă două-trei sute de lei...

CHIRIACHIȚA *(care aprinde o țigară)*: Lasă-te de tutun și fă econcmie...

SPIRACHE: Dacă vă e rușine cu mine... o să umblu cu capul gol... Tot e cald afară...

CHIRIACHIȚA: Ai și mutră să faci pe englezul...

GENA *(lîngă el)*: Dă-mi să ți-o scutur puțin, tată...

SPIRACHE *(cu o privire plină de iubire pentru ea)*: Lasă, tată, că nu m-alege nimeni... La revedere... *(Iese.)*

SCENA 2

ACEIAȘI, fără SPIRACHE

DACIA *(strîngînd ultimul căpețel de lînă pe bobin)*: Așaa! Bine c-a plecat, că ne ținea de vorbă pe toți, și mie îmi crapă inima de treabă. Vreau să-ncep jerseul ăsta.

TRAIAN: Fă-l mai larg, ca să-l poată purta amîndouă...

MIZA: Mama mi l-a promis mie... Ce te-amesteci tu?

TRAIAN: Ție ți-a mai făcut unul, luna trecută. Acum e rîndul Genei...

GENA: Mie nu-mi trebuie, că eu nu ies în oraș, și dacă mi-o trebui îl iau pe-al ei cel vechi.

MIZA: Ia nu mai face pe martira, știi?... Vrei să pozezi mereu în copil vitreg...

GENA: Dacă sînt... *(Ia ceștile și le duce la bufet, de le pune bine.)*

CHIRIACHIȚA: Mi-a ieșit! *(Explozie de bucurie.)* Bucurați-vă... Mi-a ieșit pasența!

DACIA *(a terminat. Se întoarce pe scaun și privește în cărți)*: Despre ce-ai dat, mamă?

(Decebal trece pe canapea, lîngă Chiriachița, Miza vine și ea în spatele lui Decebal. Stau roi deasupra cărților. Gena robotește la bufet.)

CHIRIACHIȚA: Despre cumnată-tău, Tache... În legătură cu drumul lui pe apă... Ne așteaptă o veste pe drum de seară, cu dar de bani în casă și bucurie mare de la drumul ăsta... *(Privind cărțile cu afecțiune:)* Ce e cu Tache, nu-i d-a bună!

DECEBAL: Cînd o muri unchiul Tache, eu îmi cumpăr din moștenirea mea o bicicletă cu frînă pe patru roți.

TRAIAN: Și eu mă las de fotbal și m-apuc de ceva serios: curse de cai...

CHIRIACHIȚA: Te faci birjar?

TRAIAN: Nu! Mă fac Marghiloman!... Îmi las favoriți și-mi cumpăr o herghelie de armăsari pursînge.

DACIA *(pe gînduri)*: Voi glumiți, dar eu mă gîndesc serios... Ce-o să ne facem cînd ne-om pomeni dintr-o dată cu atîția bani?

DECEBAL: Întîi îi numărăm...

CHIRIACHIȚA: Lui bărbatu-tău îi cumperi o pălărie nouă

și isprăvești cu el. Pe urmă, vă mutați din cotineața asta. Vă faceți o casă ca lumea...

MIZA: O vilă.

TRAIAN: Ca să-ți faci vilă trebuie să faci mai întîi șosea, ca să poți avea vilă la șosea...

DACIA: Ce-ar fi de vise rele să ne mutăm la București?! *(Rămîne cu gîndul aninat de o Cale a Victoriei imaginară.)*

CHIRIACHIȚA: Sigur. Ca să nu vă cunoască nimenea... Interesul e ca să rămîneți aici, ca să crape tot tîrgul de necaz... Să-i stropiți pe toți din mașină.

MIZA: Ce marcă vrei să ne luăm, mamă?

CHIRIACHIȚA: Nu, nu... întîi să terminați cu casele, și pe urmă să vă gîndiți la automobil... Eu zic să le faceți cu două rînduri. Sus să stați voi, și jos să faceți prăvălii de închiriat...

GENA: Să nu fie un pic de grădină? N-o să vrea tata. Visul lui a fost să aibă o casă cu grădiniță de flori în față, cu stupi de albine și cu coteț de porumbei...

CHIRIACHIȚA: Parcă îl întreabă cineva pe tat-to...

GENA: Trebuie să-l întrebe, că el e moștenitorul...

CHIRIACHIȚA: Moștenitorii o să fim noi, că el nu contează... Așa să faci, mamă, cum îți spun eu... cu două rînduri... ascultă-mă pe mine, că eu sînt femeie cu experiență, nu te lua după capul lui bărbat-to, că-i fîlfîie porumbei înăuntru, nu vezi?

DACIA: Las'că vedem noi, mamă! *(Un timp de reverie.)* Ah! de m-aș vedea odată singură, să am dormitorul meu de nuc, să nu-l mai văd noaptea în cămașă cu rîuri și să nu-l mai aud sforăind...

MIZA: Și eu îmi fac dormitor singură... și-alături, o odaie maaare de baie.

CHIRIACHIȚA: Ce să faci cu ea?

MIZA: Să-l culc pe Pussy acolo.

CHIRIACHIȚA: Cine e ăla?

MIZA: Cățelul pe care o să mi-l cumpăr... Pussy mic și dulțe... *(Deodată i se face rău. Amețește și își duce mîna la frunte.)* Ah! Gena! *(Gena e cea dintîi care vine la ea.)*

DACIA *(se scoală)*: Ce e, mamă, ce ai? Te-ai îngălbenit... *(O așază pe scaunul ei.)*

MIZA *(se forțează să fie calmă)*: Nimic... Mi-a venit puțină amețeală...

CHIRIACHIȚA: Unde-a stat mereu buchinită cu capul în jos...

DACIA: Ei, aș!... De cîtva timp ai mereu amețeli... De ce nu te arăți tu la un doctor? *(O privește îngrijată.)*

MIZA *(se ridică)*: O să mă arăt... O să-mi treacă... *(Trece în stînga.)*

DACIA: Unde te duci?

MIZA: Să mă-mbrac... Trebuie să ies în oraș... *(Iese, palidă, pe ușa din stînga.)*

SCENA 3

CEI DINAINTE, afară de MIZA

DACIA: Are ea ceva de la un timp încoace... E nervoasă, distrată... Ne-ascunde ceva... Astăzi, mai ales, ai văzut-o în ce hal a fost? Toată ziua a trăsnit și a bufnit... și tot cu ochii pe ceas...

CHIRIACHIȚA: Mai mult a stat cu ochii pe unghii... le-a pilit și le-a răspilit, de parcă le-a avut de-un stînjen.

TRAIAN: Se uita la ceasul de la mînă, mamă-mare... Pui prinsoare pe armăsarii mei c-are un *rendez-vous*... și cam bănuiesc eu cu cine... Cu monoclatul ăla de Gigi...

GENA: Nu e adevărat... Se duce la ceai la Angela Stroescu... E invitată de săptămîna trecută...

CHIRIACHIȚA: Ce modă a mai ieșit și cu ceaiurile astea, ziua în nămiaza mare!... Pe vremea noastră ceaiul îl bea omul cînd era bolnav și numai seara, înainte de culcare... Înainte era doctorie, și acum...

TRAIAN: E șmecherie.

CHIRIACHIȚA: Apăi tu judeci toată lumea după tine...

DACIA: Cine ascultă în gura lui?... Mergi, mamă, pînă peste drum, la Simioneștile, să-ncercăm jerseul?...

CHIRIACHIȚA: Eu zic să iau și „documentele", că poate învîrtim ceva... *(Ia cărțile pe care le bagă în geanta care se află agățată pe capul scaunului.)* Simioneștile astea sînt niște cartoforese de mi-e și silă de ele...

DACIA: Voi stați acasă?...

TRAIAN: Da' ce sînt eu, cratiță?... Am treabă în oraș...

DACIA: Atunci, tu stai acasă, Geno, nu?
GENA: Da, mamă...
DACIA: Ai grijă tu de ăsta micu să-și facă lecțiile, că deseară îl ascult, și dacă nu știe, îl omor... Dar să nu-i mai faci tu problemele... să-l lași să și le facă singur... La revedere... *(Din prag:)* Și dacă vezi că întîrziem, pune masa și fă focul la bucătărie, ca să fie tocana caldă...
CHIRIACHIȚA: Să nu uiți să tai ceapa mărunt-mărunt...
GENA: Nu... nu...

(Cele două ies.)

SCENA 4

GENA, TRAIAN, DECEBAL, apoi MIZA

TRAIAN *(se plantează în fața oglinzii, la cuierul din dreapta, în fund)*: Ia arde-mi tu *neste* pudră *alafonfé*.
GENA: Hai dincolo, că am acolo de toate... și pudră, și perie, și colonie... Trebuie să te scutur pe haine, să nu pleci așa prin tîrg... Hai!...

(Ies amîndoi. Decebal rămîne singur, se duce tiptil și fură mucurile de țigări din scrumieră. În momentul cînd s-o șteargă, intră Miza, în ținută de stradă. Decebal rămîne cu mucurile în mînă.)

MIZA: Să știi că dacă te mai ții după mine pe stradă, te spui mamei că fumezi... *(Reintră Gena și Traian.)* Secătură!
TRAIAN *(din prag)*: Auleu! Uite că uitam. Poți să mă atingi cu doi polidori?
GENA: Nu mai am decît treizeci și cinci de lei...
TRAIAN: *Ie* buni și ăia... *(Gena îi dă din buzunarul șorțului.)* *Abulé. (Întinde mîna.)*
MIZA: Eu mă duc... La revedere...
TRAIAN *(privind-o)*: Ce te legeni așa cînd umbli? Crezi că ești mai nobilă în felul ăsta?
MIZA *(ieșind, îi aruncă o privire plină de dispreț)*: Idiotule...
TRAIAN: Avem plăcerea să ieșim împreună, soru-meo!
MIZA *(tresare)*: Ia te rog, știi! Cu mine pe stradă n-ai să mergi.

TRAIAN: Nici nu țiu... Fără să vreau, am să te acompaniez pînă la poartă. *(Invitînd-o să iasă, cu un gest ironic de politețe:)* Poftiți, vă rog, alteță... *(Pronunță prost:)* *Apré vu lé déluj... Teșek... (Același joc.) „Sil vu plé..." „Alé... pasé... șarjé...* marș..." *(Miza iese, furioasă.)* Geno... deseară, dacă nu vin la masă, să nu m-aștepți... *(Un timp, își așază cravata în oglindă.)* Și nu uita să-mi pui cheia la locul știut... Salve... *(Iese.)*

SCENA 5

DECEBAL, GENA, apoi DINU

DECEBAL *(profită de ocazie și pune la loc mucurile în scrumieră)*.
GENA: Hai să ne facem lecțiile, că pe urmă am treabă... *(Se instalează amîndoi la masă.)* Ce-ai mîine?
DECEBAL: Mîine?... Am... am... am ora-ntîi cîntul, ora doua gimnastica, ora treia caligrafia, și după prînz am desenul și... și...
GENA: Și mai ce?
DECEBAL: Și purtarea...
GENA: Bun! Dar poimîine ce ai?
DECEBAL: Poimîine n-am nimic, că e duminică.
GENA: Atunci, să ne facem lecțiile pentru luni... Ce v-a dat la aritmetică?
DECEBAL: Ne-a dat tot problemele alea pe care le-am mai avut...
GENA: Le-ai scris?
DECEBAL: Da.
GENA: Ia dă caietul încoace, să vedem... *(Decebal îi dă un caiet.)* Unde sînt scrise?
DECEBAL: Pe caietul celălalt, că ăsta e nou. Ieri mi l-am cumpărat.
GENA: Și cel vechi unde e?
DECEBAL: L-am uitat la școală...

(Se aude o bătaie sfioasă în ușă.)

GENA: Cine e? *(Se duce de deschide.)* A! Domnu Dinu! *(Se emoționează.)*

DINU: Sărut mîna. Vă deranjez?

GENA: De loc... Poftiți, domnule Dinu... *(Cu un gest de cochetărie modestă, își scoate șorțul și-l ascunde repede sub sulul canapelei.)*

DINU *(stingherit, nu poate ascunde că tot ce spune e minciună și că adevăratul scop al vizitei sale e Miza)*: Am venit să spui numai două vorbe lui Traian și plec...

GENA: Traian a plecat în oraș...

DINU: De mult? Poate îl pot ajunge...

GENA: Imposibil... A plecat de-un ceas...

DECEBAL: Ăăăăăă! Auzi că de un ceas! Nici de zece minute n-a plecat.

DINU: Nu v-a spus unde se duce?

GENA: Nu...

DINU: Atunci, n-aș vrea să vă deranjez... *(Gest spre masa cu cărți.)*

GENA: Nu ne deranjezi de loc... Tocmai terminasem să ne facem lecțiile. *(Decebal e radios.)* Cred că Traian se-ntoarce dintr-un moment în altul...

DECEBAL: Minte! A spus că nici nu vine la masă...

GENA: N-ai auzit tu bine... Trebuie să vie... Ia loc, domnule Dinu...

DINU: Mulțumesc... *(Se așază.)*

GENA: Îți dau voie să te duci la joacă... Un ceas...

DECEBAL: Și lecțiile cînd mi le fac? Am ora-ntîi aritmetica, ora a doua istoria, ora a treia geografia, și după masă am gramatica și intuiția...

GENA: Lasă, lasă... nu mai fi așa de silitor, să-ți faci lecțiile de azi pentru luni... Pentru azi ai învățat destul... Haiti! Zbugheo...

(Decebal iese.)

SCENA 6

GENA, DINU

(Un timp de jenă.)

DINU *(s-a frămîntat mult pînă să pună întrebarea)*: Doamna Necșulescu este acasă?

GENA: Mama? Nu... S-a dus cu mama-mare la vizită... Sînt singură acasă.

DINU *(decepționat)*: Nici domnișoara Miza nu e acasă?

GENA: Dacă sînt numai eu singură, firește...

DINU *(fără să-și dea seama că fiecare întrebare a lui e o strîngere de inimă pentru Gena)*: A ieșit probabil în oraș?...

GENA: E invitată la un ceai la Angela Stroescu.

DINU *(repede)*: Nu se poate...

GENA: Poftim?

DINU *(căutînd să nu se dea de gol)*: Pe domnișoara Stroescu am întîlnit-o adineauri, cînd veneam încoace... Am vorbit chiar cu dînsa. Se ducea la ceai la domnișoara Bageru...

GENA: Poate că n-am înțeles eu bine...

DINU: Desigur... *(Tăcere stînjenită. Fără să vrea, Dinu pune ochii pe tabloul care e pe șevalet.)*

GENA: Te uiți la zmîngălelile mele?

DINU: Nu... *(Tresare.)* Adică... vreau să spun că nu sînt zmîngăleli de loc... Faceți din ce în ce mai multe progrese... *(Abia acum privește pînza.)* Da... da... reale progrese... Păcat că nu vă ocupați serios de pictură...

GENA: Dar mă ocup serios...

DINU: E adevărat. Cu cît mă uit mai atent, cu atît îmi dau seama că aveți dreptate să vă ocupați serios de pictură. *(Gena îl privește și-și dă seama de zbaterea lui pentru a fi amabil și a vorbi de lucruri care nu-l interesează.)* Cînd va fi terminat tabloul ăsta, o să fie o minune... O adevărată operă de artă... *(Închide un ochi și-l privește în expert.)* Nu mai aveți mult de lucru la el, nu?

GENA: Mai am numai să-l iscălesc...

DINU *(din gafă în gafă)*: Daa!... Adevărat!... Adevărat!... Aveam impresia că nu e terminat la ochi... Nu știu, e desigur un efect de lumină, dar de aici de unde stau eu nu se vede decît un ochi...

GENA: Nici nu e nevoie de mai mult... E portretul unui infirm... E un cerșetor chior...

DINU *(ca să scape)*: Am observat că aveți predilecție pentru... *(Se oprește pe marginea gafei.)*

GENA *(l-a priceput)*: ...pentru infirmi, da... E și natural. Sînt frații mei de suferință...

DINU: Exagerați!...

ACADEMIA
BIBLIOTECA
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

GENA: Exagerez? De ce? Ce vrei să spui? *(Îl vede cît e de departe de discuție... I-ar veni să plîngă și să-l sfîșie sărutîndu-l.)*

DINU: Vreau să spun că...

GENA: Că vorbești cu mine și te gîndești cu totul la altceva... sau... la altcineva...

DINU: Nu... nu mă gîndesc la nimic... Mi-am adus aminte numai că am o întîlnire de afaceri în oraș, la șapte punct... și acum e șapte trecute, așa că...

GENA *(cu subînțeles)*: Așa că... nu-l mai aștepți pe Traian...

DINU: Îmi pare rău, dar mi-e imposibil... Vă rog să fiți bună și să-i spuneți... că l-am căutat și nu l-am găsit... *(E foarte încurcat.)* Sărut mîinile, duduie Geno...

GENA *(cum de-și mai ține plînsul?)*: La revedere, domnule Dinu... *(Îl conduce pînă spre ieșire.)*

(În momentul cînd Dinu vrea să iasă, apare Miza în prag. Tablou.)

SCENA 7

GENA, MIZA, DINU

MIZA *(e deprimată. Are ochii în panică... Gena o privește cu atenție și îngrijorare)*: A!... Tocmai la dumneata mă gîndeam...

DINU *(uluit)*: La mine?

MIZA: Da... la dumneata... îmi pare bine că te găsesc aici... Dar mi se pare că tocmai vreai să pleci...

DINU: Eu? Nuuu...

MIZA *(coborînd)*: Dacă ai treabă, nu vreau să te rețin...

DINU: Se poate? N-am nici o treabă... Venisem numai să-l văd pe Traian...

MIZA: Ia loc, te rog, și iartă-mă un moment. *(Iese, stînga.)*

(Foarte stînjenit, Dinu se așază. Observă pe Gena, care nu-și poate ascunde o tristețe mare. Vrea să-i spună ceva, se căznește, dar nu găsește cuvîntul potrivit. E o scenă mută, care durează penibil cîteva clipe.)

DINU *(găsește scăparea în tablou, pe care începe să-l privească)*: E foarte frumos, într-adevăr... *(Fără să-i răspundă, Gena iese, ca să nu izbucnească în plîns în fața lui. Imediat reintră Miza, care și-a scos pălăria.)*

MIZA: Te-a lăsat singur?

DINU: O! Nu face nimic!...

MIZA: Îmi pare bine că s-a simțit să ne lase singuri. Voiam să-ți vorbesc între patru ochi.

SCENA 8

DINU, MIZA

(Cîteva clipe de tăcere reglementare unei discuțiuni care se anunță serioasă. Miza parcă își face un plan mintal, la care n-a avut timp să se gîndească îndeajuns. Dinu așteaptă, încordat, bun, gata să consimtă orice, numai să poată fi mai mult lîngă ea.)

MIZA: Dinule, sînt hotărîtă să-ți vorbesc deschis... Să-ți vorbesc eu întîi... Pentru asta am nevoie de sinceritate... și de curaj... Sinceritate din partea ta, curaj din partea mea...

DINU: Te-asigur, duduie Miza, că în ceea ce mă privește...

MIZA: Știu... De aceea *(a găsit cum să înceapă)* te rog să-mi răspunzi sincer pentru ce ai venit azi la noi.

DINU: Ca să-l văd pe Traian...

MIZA: Numai pentru asta?... A fost vorba să fii sincer.

DINU: Mărturisesc că mai am și alt motiv.

MIZA: Care?

(Scena, de aci încolo, se va petrece repede de tot.)

DINU: ??...

MIZA: Vrei să-ți spun eu?

DINU *(agățat de gura ei)*: Da...

MIZA: Ei bine, ai venit ca să mă vezi pe mine... așa cum cauți să mă vezi în fiecare zi... de un an, de cînd am impresia că nu-ți sînt indiferentă... Traian e un pretext... Pe Traian îl iubești fiindcă e fratele meu, nu?

DINU *(va prinde din ce în ce curaj)*: Da...

MIZA: Și strada noastră ți se pare cea mai frumoasă din oraș

și treci de o sută de ori pe ea... fiindcă pe strada asta este casa unde stau eu... așa este?

DINU: Da... da...

MIZA: Și casa noastră, așa dărăpănată cum e... ți se pare un palat, fiindcă între zidurile ei locuiesc eu, nu?

DINU: Da... Da... Da...

MIZA: Și eu sînt fata cea mai frumoasă din lume, cea mai deșteaptă de pe pămînt, cea mai aleasă, cea mai perfectă fiindcă...

DINU: Da... Da... Da... Da...

MIZA: Fiindcă ce?... N-am spus nimic...

DINU: Fiindcă te iubesc, iată, fiindcă te iubesc... *(Exaltat:)* De un an și jumătate, sufletul meu prins în mrejele iubirii...

MIZA *(i-o taie):* Știu, Dinule!... Știu tot! Știu și chestia cu mrejele, știu și chestia cu suferința, cu nopțile albe, cu gîndurile negre, înțeleg că mă iubești, înțeleg că tot ceea ce faci de un an de zile este numai în legătură cu mine și pentru mine... înțeleg tot, afară de un singur lucru...

DINU: Care?

MIZA: Pentru ce niciodată nu mi-ai spus nimic?... Pentru ce de atîta timp te mulțumești să mă privești și taci?...

DINU: Pentru că n-am îndrăznit să... n-am avut cuvinte să...

MIZA: În viață trebuie să îndrăznești totdeauna și mai ales să ai totdeauna cuvinte... Ești un om în toată firea, și eu nu mai sînt un copil...

DINU: Ești o zînă!... *(O contemplă ca atare.)*

MIZA: Da, Dinule...! Dar o zînă care împlinește douăzeci de ani și n-are poftă să rămîie zînă nemăritată fiindcă Făt-Frumos e timid și nu-ndrăznește să-i ceară mîna...

DINU: Cum, adică... Dumneata consimți să... Doamne!... Duduie Mizo! Mărturisesc că la fericirea asta nu m-aș fi așteptat... Niciodată n-aș fi sperat să ajung atît de repede clipa asta mare, unică, solemnă... *(zăpăcit)* și nici măcar nu sînt îmbrăcat pentru așa ceva...

MIZA: Nu e nimic... Astă-seară chiar, după masă, la nouă, te îmbraci în costum și te prezinți părinților mei, ca să le ceri oficial mîna mea... Eu ți-o acord de pe acum... *(Îi întinde mîna, Dinu i-o sărută.)*

DINU: Duduie Miza... Duduie Miza... Duduie Miza... *(Îi acoperă mîinile de sărutări.)* Mulțumesc... Mulțumesc...

MIZA: Ai putea să-ncepi să mă tutuiești...

DINU: Nu pot... e prea mult... toate dintr-o dată... pe neașteptate... Nu pot...

MIZA: Trebuie să te obișnuiești. *(C-o privire de foc:)* Sper că n-ai să-mi zici „dumneavoastră" și în noaptea nunții...

DINU: Nu... nu... în noaptea nunții am să te tutuiesc... am să-ți zic „dumneata". *(Îi sărută mîinile iarăși.)* Dumneata... Dumneata... Dumneata...

MIZA *(îndepărtîndu-l):* Acum... scumpul meu logodnic... du-te la bărbier, ca să te faci gigea pentru deseară... Am și eu nevoie să stau o clipă liniștită, după atîtea emoții... Ce vrei? Nu e prea ușor pentru o femeie... să vorbească ea cea dintîi...

DINU: Dacă n-ai fi vorbit... cine știe... dragostea mea ar fi rămas poate o taină... pentru totdeauna...

MIZA *(alintîndu-l):* Mutulică!...

DINU: Și dacă ai ști totuși cît de mult am vorbit singur!...

MIZA *(lîngă el):* Hai... sărută-mă și pleacă... *(Se răsucește vrej sub buzele lui, pînă ce Dinu o ia în brațe și-o sărută pe gură. În acest moment intră Gena, care, împietrită, se oprește lîngă ușă.)*

DINU *(se desprinde brusc să plece. Ieșind):* Pe deseară... pe deseară...

SCENA 9

GENA, MIZA

MIZA: Știi că nu sărută rău de loc blegul ăsta?... Foc sub cenușă... *(Un timp, Gena nu poate face nici o mișcare, nu poate scoate nici un sunet.)* Nenorocitul!

GENA: Fericitul, vrei să zici...

(Miza se așază pe banchetă.)

MIZA: Ba nu, nenorocitul...

GENA: De ce? *(Rămîne toată scena în picioare.)*

MIZA *(simplu):* Îl iau de bărbat!

GENA *(palidă, parcă se clatină):* Glumești...

MIZA: De loc. Astă-seară mă va cere, oficial, în căsătorie...

(Toată scena se petrece pe două tonuri: unul degajat, impertinent, al Mizei, celălalt închis, muncit, dezolat, al Genei.)

GENA: Cum? Adevărat? Vrei să te măriți cu Dinu?
MIZA: Sînt silită...
GENA: Cine te poate sili să te măriți cu un om pe care nu-l iubești, pe care pînă azi nu-l puteai suferi?
MIZA: Cine? Soarta!...
GENA: Dar ce ți s-a întîmplat? Ce ți-a făcut „ție" soarta?
MIZA: Nimic grav... Nici măcar important: trebuie să mă mărit... repede de tot... pînă nu e prea tîrziu... Acum ai înțeles?
GENA *(consternată)*: Doamne!... Ai înnebunit?
MIZA: Te înșeli! De-abia acuma mi-am venit în minți...
GENA: Tu? Ai făcut tu asta? Ai putut tu să faci asta?
MIZA: Dacă-l iubeam!... *(Își privește unghiile, ca și cum în luciul lor ar vedea imaginea celui iubit.)*
GENA: Și nenorocirea ți s-a întîmplat de mult?
MIZA: Cu oarecare aproximație, sper că peste șase luni să vă tratez cu un nepot... Ce fericire o să fie în familie!
GENA: Nu se poate... îți bați joc de mine...
MIZA: Vorbesc foarte serios...
GENA *(ca și cum ar dezlega brusc un joc de cuvinte încrucișate)*: De-aia nu mai scoți tu centura de pe tine... de-aia te păzești atîta... amețelile...! Și el... omul acela... tatăl copilului știe?... I-ai spus?
MIZA: Te cred!
GENA: Și ce zice? Ce măsuri înțelege să ia?
MIZA: Și-a cerut mutarea din garnizoană...
GENA: Aa! E ofițer?!
MIZA: Mai rău! E locotenent... Adineauri am fost la el... de-acolo viu... vream să-i cer o explicație... să decidem într-un fel...
GENA: Și?...
MIZA: În locul lui am găsit o scrisoare... Azi-dimineață a plecat... Nu mai era acasă decît ordonanța... cu calul și bagajele...
GENA: Bine, dar e obligat să se căsătorească imediat cu tine...

MIZA: E obligat? De cine?
GENA: De conștiința lui de om...
MIZA: N-are...
GENA: Atunci, trebuie să-l oblige superiorii lui... Colonelul, comandantul regimentului...
MIZA: E tat-so!...
GENA: Cum? Gigi?...
MIZA: Gigi... *(Un timp.)* E drăguț, nu?...
GENA: Tu glumești, și eu tremur toată... Mă mir că mai poți să surîzi! Ce-o să zică familia... tata... orașul? Eu, în locul tău, m-aș omorî...
MIZA: Am găsit o pedeapsă mult mai grea... Mă mărit. Mă mărit cu Dinu...
GENA: Cu Dinu?... Nu se poate... Nu știi ce vorbești... E imposibil...
MIZA: De ce?...
GENA: Nu-l iubești...
MIZA: Nu fi proastă... Tu nu pricepi că mie îmi trebuie un bărbat care să mă iubească el, nu pe care să-l iubesc eu?... Și acela, singurul la îndemînă, e Dinu... El, care mă iubește atît de mult, încît va putea trece fără să bage de seamă peste anumite „mici amănunte... de detaliu".
GENA: Și copilul?
MIZA: Va fi al lui...
GENA: Fără să știe că nu e?
MIZA: Ce? Nu s-au mai văzut copii născuți în șapte luni, avînd totuși nouă?
GENA: Dar e monstruos ceea ce vrei să faci! E o crimă să înșeli pe un om care n-are altă vină decît aceea că te iubește ca un nebun, ca un prost...
MIZA: Și Gigi a făcut cu mine o crimă, fără să am altă vină decît aceea că l-am iubit... că-l iubesc încă... ca o nebună... ca o proastă...
GENA *(neștiind ce să mai zică)*: Nu se poate, Miza... N-ai să faci asta... tu ești o fată bună... nu e drept să te răzbuni pe Dinu... *(Cade pe canapea.)*
MIZA: Dar nu mă răzbun pe el și e foarte drept pentru amîndoi... *(Gena se scoală.)* Judecă și tu puțin... Dinu mă iubește... Va fi fericit să fiu a lui... Va fi o răsplată pentru el... eu îl iubesc pe celălalt... va fi deci o nen -

rocire pentru mine să fiu nevasta lui Dinu... o pedeapsă...

GENA: Nu... nu... nu se poate... Dinu are să-nțeleagă... are să-și dea seama... are să se revolte...

MIZA: Va fi degeaba... Nu țiu să fiu decît o zi nevasta lui...

GENA *(dintr-o dată, ia o hotărîre bruscă. Se scoală)*: Și dacă eu am să mă duc să-i spun... să-l previu... *(E o coardă întinsă.)*

MIZA *(atentă, observă pentru prima dată figura „clară" a Genei)*: Dar ce-ai tu cu Dinu? Îl aperi parcă ai fi soră cu el, nu cu mine!

GENA: Ei da... Îl apăr... și-am să-l apăr pînă la ultimul pic de putere...

MIZA: În clipa cînd ți vei spune... îmi voi zbura creierii...

GENA: Miza... Miza... Nu spune asta. Nu mă pune să aleg între tine și el... Fie-ți milă de mine... Tu nu-nțelegi că-l iubesc?... Că-l iubesc ca o desperată... de un an și jumătate de cînd l-am cunoscut...

MIZA: Exact de cînd mă iubește el pe mine...

GENA: Știu... am știut de la început... Dar nu m-a interesat lucrul acesta pînă acum... Nici o clipă nu mi-a trecut prin minte că aș putea fi vreodată pentru el altceva decît o infirmă... M-am mulțumit să-l iubesc de departe... numai cu gîndul... Dar acum, acum cînd îmi dau seama de primejdia în care se află, cînd îl văd pe marginile prăpastiei în care vrei să-l arunci, cum aș mai putea rămîne indiferentă?... Spune tu, cum?... Judecă și judecă-mă...

MIZA: Tu te gîndești numai la tine. Dar eu? Eu? Eu ce vrei să fac? Să fac un copil, nu?... Fată mare, cu copil mic, asta vrei s-ajung?

GENA *(a luat o decizie gravă)*: Nu... n-ai s-ajungi... Îți iau eu copilul...

MIZA: Ei, și ce rezolvi cu asta? Mama copilului e cea care îl naște... Nu cea care-l crește.

GENA: Pentru toată lumea, îl nasc eu... *(Spune replica cu convingere.)*

MIZA *(surîde)*: Ce, ți-a sărit o doagă?

GENA: Nu... Vorbesc foarte serios... Plecăm imediat amîndouă, undeva, la țară... fără să ne știe nimeni unde, fără să ne cunoască nimeni... Stăm acolo pînă se naște

copilul... Și atunci, declar copilul la primărie ca al meu... martori mincinoși se găsesc oricînd... și rămîn eu cu el... mama lui... Tu te-ntorci acasă... ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, și îți jur că nimeni nu va ști niciodată taina care ne leagă... Lumea va ști că eu am un copil, și tu îți vei reface tinerețea și viața... fără s-o mai distrugi pe a lui Dinu... *(E epuizată. Cade pe banchetă.)* Viața... nu contează... pentru o infirmă ca mine... Voi fi fericită s-o închin copilului tău...

MIZA *(pe care propunerea a interesat-o practic)*: Și cu ce trăim atîtea luni de zile la țară? Oricît, costă bani, și noi n-avem o sută de lei în casă!

GENA: Eu am ceva economii... Poate mai vînd înainte de plecare un tablou, două. O să-mi mai trimeată și tata... sînt sigură că îmi va trimite...

MIZA: Și acasă ce spunem?

GENA: Spunem că avem nevoie de aer de munte...

MIZA: Fleacuri... nu ne crede nimeni...

GENA: Atunci... spunem, pur și simplu, adevărul.

MIZA: Care? *(O privește fix.)*

GENA: Că sînt însărcinată și vreau să plec din oraș pînă nasc... Tu te oferi să mergi cu mine... să m-ajuți... ca o soră devotată...

MIZA: Ești tu în stare să faci asta pentru mine? *(Se așază lîngă ea și-i pune mîna pe umeri.)* Să mă scapi?

GENA: Da... Vă scap pe amîndoi...

MIZA: M-aș fi mirat să fii tu în stare de un sacrificiu numai pentru mine... *(Se scoală.)* Măcar din recunoștință să mi-o fi spus...

GENA: Recunoștință pentru ce?

MIZA: Pentru că renunț la Dinu... Ți-l las...

GENA: Nu mi-l lași mie... Viața mea, de azi înainte, nu-mi mai aparține... Nu mai e a mea...

MIZA: Dar a cui?

GENA: A copilului nostru...

(Intră Spirache. Poartă pe cap o pălărie nouă, de pluș, și în mînă — o pungă de țiplă, în care se găsește pălăria cea veche.)

SCENA 10

MIZA, GENA, SPIRACHE

(S-a întunecat binişor, şi de-aci pînă la sfîrşit se va întuneca bine de tot.)

SPIRACHE: Bună seara... *(E mulţumit şi jenat totuşi că are pălărie nouă.)*

MIZA: Bună seara, tată... *(Iese.)*

SPIRACHE: Dar ce are? Iar are ameţeli? O văd schimbată la faţă!

GENA: Nu... E numai obosită... Aaaa! Dar ce văd? Ţi-ai luat pălărie nouă?... S-o porţi sănătos... *(E încîntată că pălăria lui Spirache i-a dat un prilej să schimbe vorba.)*

SPIRACHE: Îţi place? *(I-o prezintă.)*

GENA: E foarte frumoasă... Cît ai dat pe ea?

SPIRACHE: Mult... Mult, şi m-am şi păcălit...

GENA: Cum te-ai păcălit?

SPIRACHE: Cum mă păcălesc eu totdeauna... M-am dus la Măgeanu, de unde cumpăr eu de douăzeci de ani... Mă cunoaşte, c-am luat cinci pălării în intervalul ăsta de la el... Mi-am făcut socoteala, prin urmare, c-o să mă servească bine... E? Cît crezi că mi-a luat pe ea?... *(Aşteaptă un răspuns care nu vine.)* Patru sute de lei...

GENA: Phiuuu... Enorm!...

SPIRACHE: Enorm, neenorm... Ce era să fac? Am luat-o... Ca să scap de gura voastră...

GENA: Eh! Nu e nimic... Să fii dumneata sănătos... *(Degajează stînga.)*

SPIRACHE: Cum nu e nimic? Este! Fiindcă trei case mai sus, la Stănciulescu, am văzut una la fel, cu trei sute de lei... Să-mi vie nebunie, nu alta... Îndărăt nu mai puteam s-o duc, c-o ajustasem pe capul meu...

GENA: Te superi degeaba! Acu ai luat-o, te-ai păcălit, gata...! *(Glumeşte ca să-l îmbuneze:)* Eşti bun de cinste...

SPIRACHE: Am făcut şi cinste, dă-o-ncolo de cinste... ce, crezi c-am scăpat? Cum am trecut de Stănciulescu, amărît cum eram, hop! mă-ntîlnesc cu Tănăsescu de la Fisc şi cu Savian de la Măsuri şi greutăţi... „Eeee... S-o porţi sănătos, nene Spirache... zice... trebuie s-o uzi imediat, că-i putrezeşte catifeaua." Ce era să fac? M-am dus cu ei la aperitive şi-am dat o sută de lei în cap... Eu am mîncat numai o măslină... din toată afacerea... Dar ce mi-e mai necaz e că, în loc să mă încurajeze de pălărie, mai rău m-au descurajat...

GENA: Cum asta?

SPIRACHE: M-au întrebat cît am dat pe ea... şi eu ce m-am gîndit? Dacă le spui c-am dat patru sute la Măgeanu, cînd se găseşte cu trei sute, la fel, la Stănciulescu, o să zică ăia că sînt prost... Şi-atunci, ca să scap, le-am spus c-am dat numai trei sute de lei...

GENA: Ei şi?

SPIRACHE: Şi Tănăsescu a început numaidecît cu gura: „Tiiiiii! Te-ai ars, nene Spirache... Te-a păcălit... De la cine-ai luat-o?" „De la Stănciulescu", zic. „E! Păi vezi? Să mergi cu mine la Măgeanu, şi dacă nu iei aceeaşi pălărie cu două sute de lei, să nu-mi zici mie Tănăsescule..."

(Intră Miza.)

GENA: Miza, şi-a luat tata pălărie... Uite ce bine-i vine...

MIZA *(privind)*: Hm!... Nu e urîtă... Cam demodată... Dar, în sfîrşit, tot are fason de pălărie... Cît ai dat pe ea?

SPIRACHE *(uitîndu-se complice la Gena)*: Două sute de lei... Am găsit o ocazie... Altminteri n-o luam fără patru sute...

MIZA: Ce ocazie?... Cu banii ăştia puteai s-o iei nouă... Nu face nici o sută de lei... Te-a păcălit... Şi-a bătut joc de dumneata. De la cine ai luat-o?

SPIRACHE *(nu ştie ce să mai zică)*: De la Măgeanu...

MIZA: Păi sigur. Dacă te duci să iei de la Măgeanu... Singurul pălărier bun e Stănciulescu...

(Intră Dacia.)

SCENA 11

CEI DINAINTE, DACIA, CHIRIACHIŢA

DACIA *(intrînd)*: Bine c-a dat Dumnezeu! Ei, aşa da! Unde să scriu că te-ai hotărît să-ţi iei pălărie?!... *(Îl*

contemplă.) Și să știi că nu-ți vine chiar așa de rău... Vezi? Așa-mi place să fii! *Ghigăl* și simțit...

SPIRACHE *(încîntat)*: Îmi pare bine că-ți place și ești mulțumită!

DACIA: Cît ai dat pe ea?

SPIRACHE *(dezolat, privește cînd la Gena, cînd la Miza)*: O sută de lei... dragă, adevărată pomană...

DACIA: Ei, asta e! Unde vezi tu că e pomană?... Nu e pomană de loc... E chiar foarte scumpă... De la cine-ai luat-o?

SPIRACHE *(același joc)*: De la Stănciulescu... El vinde cel mai ieftin.

DACIA: Stănciulescu e un speculant ordinar. Trebuia s-o iei de la Măgeanu...

SPIRACHE: Eh, acuma pentru un pol, doi...

DACIA: Sigur. Că noi avem fabrică de bani... Treaba ta! Să vezi ce-o să zică mama cînd o să audă c-ai dat atîția bani pe pălărie... *(Intră tocmai și Chiriachița.)* Mamă!... Și-a luat Spirache pălărie...

CHIRIACHIȚA: Ei taci! *(Îl privește.)*

DACIA: Nu-i vine rău și nu e urîtă, să știi...

CHIRIACHIȚA *(trece la el)*: E verde, sau mi se pare mie?... Ia aprinde lumina, maică...

(Gena aprinde.)

SPIRACHE *(ca să-i facă plăcere)*: Verde... verde...

CHIRIACHIȚA: E, cum îți vine, om bătrîn, c-o casă de copii, să umbli cu pălărie verde în cap?... Asta e pălărie de crai... *(Fulgerîndu-l:)* Și cît ai dat pe ea?

SPIRACHE *(dezolat, ca să scape)*: Gratis, mamă-soacră... Gratis! Mi-a dat-o subprefectul, de la frate-său, advocatul, care a murit săptămîna trecută... Da' e nouă de tot... Defunctul nici n-a avut vreme s-o poarte, c-a murit prin surprindere...

CHIRIACHIȚA: Ptiu! Bată-te Dumnezeu, Doamne iartă-mă, c-așa-mi vine să-ți zic... Trebuie să fii tu care să-ți închipui că eu o să-ți permit să porți pălăriile morților... Să nu te prind cu ea în cap, că te dau afară din casă...

SCENA 12

ACEIAȘI, TRAIAN

TRAIAN *(din fund, ca o furtună, intră fluturînd un jurnal)*: Uraaaa! Veste bună!... Veste bună!... *(Toți îl privesc uluiți, întrebători.)* S-a-necat unchiul Tache... *(Triumfător:)* Catastrofa de pe Marea Neagră... *(Agită ziarul.)*

SPIRACHE *(se repede și-i ia ziarul)*: Vorbești prostii, măi băiete.

TRAIAN: Citește... *(Îi arată locul pe „ediția specială".)*

(Familia întreagă ascultă consternată.)

SPIRACHE *(cu glas din ce în ce mai stins, cu mimică din ce în ce mai scăzută)*: „Vaporul Tracia, plecat ieri din Constanța în cursă regulată pentru Constantinopole, fiind surprins de-o groaznică furtună, a naufragiat azi-noapte la orele 2,30—la zece mile depărtare de intrarea în Bosfor... Douăzeci și nouă de pasageri, ale căror nume le dăm mai jos, și-au găsit moartea în valuri... Cum s-a întîmplat nenorocirea..."

CHIRIACHIȚA: Lasă amănuntele, că le citim pe urmă... Să vedem principalul... Pe lista morților...

TRAIAN: E-al zecilea trecut... Tache G. Necșulescu... *(Îi arată peste umăr numele, pe listă.)*

SPIRACHE *(citește mecanic lista morților. După ce bolborosește cîteva nume, din ce în ce mai ininteligibil, jurnalul îi cade din mînă)*: Dumnezeu să-l ierte! *(Își face cruce, scoate batista și se așază pe banchetă, cu capul ascuns în mîini. E un moment de reală emoție.)*

(Un timp, tăcere. A trecut moartea prin apropiere.)

CHIRIACHIȚA: Ehe! Cărțile mele nu mint niciodată... *(Apoi, cucernic:)* Dumnezeu să-l ierte!...

GENA *(lîngă Spirache)*: Liniștește-te, tată...

DACIA *(același joc)*: S-a-ntîmplat... S-a-ntîmplat! Ce putem noi face?... Era om bătrîn... a trăit destul... E păcat, sigur... dar ce, noi n-o să murim?...

CHIRIACHIȚA: Poate că și pălăria lui de mort a fost un semn... a tras a moarte...

DACIA *(cu reproș)*: Mamă!... Hai, Spirache... Ridică-te, dragă... Nu mai sta așa, că-ți vine sîngele în cap... Hai, fii om de înțeles și scoală-te. Trebuie să pui masa... *(Nici acest argument nu-l convinge.)* Hai, Gena... Pune masa.

(Traian răsucește o țigară. Gena, cu ochii plînși, trece la bufet și scoate farfuriile teanc. Cînd trece pe lîngă Miza, aceasta îi șoptește:)

MIZA: Gena, acum avem bani destui... O să plecăm în străinătate amîndouă... Norocul tău, să vezi Parisul...

(Gena nu răspunde. Un timp, liniște deplină. Apoi, din sens invers începe să se audă flașneta care se-ntoarce, cîntînd Titanic-Vals. *Treptat, o dată cu melodia, care crește, o groază se întipărește pe toate fețele. Parcă „familia" s-a trezit brusc, veghind la căpătîiul unui mort. Melodia se aude distinct.)*

MIZA: *Titanic-Vals*...

CHIRIACHIȚA: Traiane... închide fereastra, maică... să nu-l mai aud... Nu știu de ce, acum mi se pare că sună altfel decît adineauri...

SPIRACHE *(ridică capul)*: Fiindcă acuma e un mort între noi... *(Se ridică și își ia pălăria.)*

DACIA *(cu blîndețe)*: Unde te mai duci iară?

SPIRACHE: Mă duc pînă la prefectură, să mă interesez, poate au mai venit vești... să vedem ce trebuie să fac... Poate trebuie să mă duc eu acolo... să-l aduc...

DACIA: Nu-l poți aduce din fundul mării.

CHIRIACHIȚA: Mai bine du-te și vezi dacă e deschis la Măgeanu sau la Stănciulescu... să-ți iei o pălărie tare... c-acuma ești în doliu... ești și tu cineva, și n-o să umbli mîine pe stradă cu pleașca asta de isprăvnicel în cap.

TRAIAN: Hai, tată, că merg și eu cu dumneata... Pînă ne întoarcem, tocmai o să fie masa gata. *(Iese după Spirache.)*

SCENA 13

CEI DINAINTE, afară de SPIRACHE și TRAIAN

(Bunica, mama și fata se privesc cu înțeles și nu-și dau seama ce le-o fi oprind să nu sară de bucurie. Gena rînduiește pentru masă.)

DACIA: Eh! Cine știe, dac-ar fi știut să-noate, poate scăpa...

CHIRIACHIȚA: Chiar așa, tot n-ar fi putut să scape... Nu-l ținea apa deasupra! O sută de oca greutate! Păi uite-te, o pietricică n-are nici o sută de grame, și cade la fund... darmite ditai omul!...

DACIA: Și nu știu dacă oi avea ceva de doliu pînă mîine... Pentru cumnat se pune doliu mare, mamă, nu?

CHIRIACHIȚA: Depinde de cumnat... Tu... pui... că merită... Hai să căutăm pe la mine prin cufere... că trebuie să găsim ceva... Cîți am îngropat eu pînă acum! *(Ieșind, după Dacia:)* Dric să fi fost, și nu-ngropam mai mulți.

SCENA 14

GENA, MIZA, apoi DECEBAL și DINU

DECEBAL *(intră repede)*: A venit Dinu... c-un buchetoi de flori, uite p-atîta, în mînă...

MIZA *(după un schimb de priviri cu Gena)*: Spune-i că nu sîntem acasă...

GENA: Nu se face să-l lași să plece așa...

MIZA: Primește-l tu...

GENA: Și ce să-i spui?

MIZA: Ce poftești... Decebal, vino-ncoace... *(Iese cu Decebal.)*

(Imediat se aud bătăi în ușă.)

GENA: Intră...

(Dinu intră, emoționat, gătit.)

SCENA 15

GENA, DINU

DINU: Bună seara... Duduie Geno... *(Privind în sus:)* Mi se pare c-am venit prea devreme...

GENA: E adevărat... Te-ai grăbit nițel... cum era și natural... Tocmai voiam însă să-ți trimitem vorbă să nu mai vii astă-seară...

DINU *(în fața aerului ei încurcat, începe să se descompună):* Poftim?

GENA: Miza... voia să te roage s-o ierți că nu te poate primi astă-seară... Ni s-a întîmplat o nenorocire... N-ai auzit în oraș?

DINU: Nu... Viu direct de-acasă... Dar ce este?

GENA: S-a-necat fratele tatei... Unchiul Tache... care a plecat zilele trecute spre Ierusalim...

DINU *(nu știe ce să zică):* Cum se poate?... Se știe sigur?

GENA: I-am citit numele în jurnal, pe lista morților...

DINU: Țț... țț... țț...

GENA: Așa că vezi... nu trebuie să fii neliniștit... E vorba numai de o amînare...

DINU: N-aș putea să schimb numai două vorbe cu domnișoara Miza?

GENA: Îți închipui că dacă ar fi putut... ți-ar fi ieșit ea înainte... nu m-ar fi trimis pe mine... E într-un hal de nervi... plînsă... amărîtă... Știi cît e de impresionabilă...

DINU: Atunci...

GENA: Atunci... nu e așa?... lucrurile rămîn pentru un timp pe loc... Fiind în doliu... logodna va fi amînată, nunta — tot așa... *(Pauză.)* Nu fi așa de trist... domnule Dinu... e vorba de o simplă amînare...

DINU *(rămîne încremenit, cu ochii în gol. Se uită la Gena, apoi la buchet, nu știe ce să facă cu el):* Atunci...

GENA *(salvîndu-l):* Pune-l aci, pe masă, i-l dau eu cînd s-o liniști.

DINU *(îl pune, se uită lung spre ușa Mizei și se îndreaptă spre ieșire, cu o mare tristețe în suflet și pe figură).*

(Gena rămîne cu ochii pe flori, se clatină și cade cu capul pe ele, plîngînd încet.)

Cortina

ACTUL II

Un hol-salon, în noua casă a lui Spirache. Un perfect prost-gust. Vizibil, tabloul în ulei al unchiului defunct, în locul portretului-fotografie din actul I. Un aparat de radio. Dispoziția mobilelor și ieșirilor privește direcția de scenă. În fund, trebuie să fie o ușă care se deschide pe un balcon (apartamentul se găsește la etaj), deasupra străzii principale, pe care se află situat imobilul. A trecut un an și e zece dimineața.

SCENA 1

CHIRIACHIȚA, DACIA, apoi MIZA

(La ridicarea cortinei, aparatul de radio e în funcțiune. Se transmite slujba de la biserica Domnița Bălașa din București. Instalată comod lîngă aparat, Chiriachița, foarte cucernică, ascultă slujba și dă — bineînțeles — în cărți. E îmbrăcată într-o robe de chambre *somptuoasă și aproape ridiculă. Cîteva clipe nu se aude decît muzica... Cînd preotul va zice „Doamne miluiește", Chiriachița va avea grijă să se închine cu mare smerenie. Intră Dacia, într-o toaletă asemănătoare, ca lux și lipsă de gust, cu a mamei sale.)*

DACIA *(aruncă o privire spre pendulă):* Vai de mine... Zece, și n-am făcut nimic pînă acuma... Prost obicei și ăsta,

să faci baie în fiecare dimineață... Îți trece timpul fără să bagi de seamă.

CHIRIACHIȚA: Sssst... Nu vorbi în timpul slujbei. A ieșit popa cu sfintele daruri... nu vezi? *(Gest spre aparatul de radio.)*

DACIA: Parcă de popii dumitale îmi arde mie acuma?... *(Urcă la balcon.)*

CHIRIACHIȚA: Nu e vorba d-ăștia... *(Arată cărțile.)* Eu vorbesc de cei de la Domnița Bălașa, din București...

DACIA: Zău, mamă, de ce nu te duci la biserică, în oraș, dacă vrei s-asculți slujba... cînd îmi crapă inima de treabă?

CHIRIACHIȚA: Ce nevoie am să stau în fum de lumînări, în miros de tămîie... să mă-nghesui cu toate mitocăncile, cînd pot foarte bine s-ascult slujba de-aici...

DACIA: Făcînd pasențe...

CHIRIACHIȚA *(plină de mister)*: Ei, dac-ai ști tu de ce dau!

DACIA *(dintr-o dată interesată)*: De ce dai?

CHIRIACHIȚA: Dau să vedem dacă s-alege Spirache deputat...

DACIA *(se așază lîngă masă)*: Prea te grăbești și dumneata! Deocamdată nici nu e pus pe listă... Acuma, la zece, la clubul partidului se întrunește comitetul care fixează candidaturile... Cred că Nercea o să izbutească să-l puie și pe Spirache al patrulea pe listă...

CHIRIACHIȚA: Așa l-am pomenit... tot la coadă... Oprește slujba, dragă, că e păcat să stăm de vorbă în biserică... *(Dacia oprește aparatul.)* Cu cît te-ai înțeles cu Nercea, aseară, cînd ai fost la el?

DACIA *(revine la masă, se așază)*: Cu trei sute de mii... plus cheltuielile de propagandă.

CHIRIACHIȚA: Zi, cinci sute de mii cu totul...

DACIA: Cinci sute de mii de lei să fie, numai să-l văd odată deputat, că numai așa îl pot convinge să ne mutăm la București, să ieșim odată din tîrgul ăsta de provincie... unde nici n-ai ce face cu banii...

CHIRIACHIȚA: Dar dacă îl pune pe listă și tot nu s-alege, ce te faci?

DACIA: Imposibil... Guvernul ia patru locuri sigur...

CHIRIACHIȚA: Dacă mi-o ieși mie pasența, ia, dacă nu,

poate să se dea guvernul și peste cap, să fure și urnele, să bată și lumea... tot degeaba! Ies ceilalți!...

DACIA *(se scoală)*: Ia nu mai cobi și dumneata, mamă... Așa te-am pomenit! Tot cu răul înainte... Parcă ai fi mama lui Spirache, nu mama mea. *(Un timp.)* Pînă cînd o veni Nercea cu răspunsul, simt că-nnebunesc... N-am astîmpăr... nu pot să fac nimic... și-am niște nervi!!!

CHIRIACHIȚA: Ia nițel urodonal, și te liniștește...

DACIA: Tț! Bromural, mamă! Urodonalul nu e pentru nervi... Ai un obicei să-ncurci medicamentele, de parcă am fi tot săraci și n-am fi văzut în ochi decît bicarbonat de sodă...

(Intră Miza.)

MIZA *(are în brațe un cățel)*: Bună dimineața!... *(Vorbește alintat ca un copil:)* Zi bună dimineața lui *maman*... *(ia o lăbuță și i-o dă Daciei)* și lui *grande-maman*... *(Același joc.)*

CHIRIACHIȚA *(aspru)*: Marș, tu!

MIZA: Ia te rog, vorbește frumos cu Pussy.

CHIRIACHIȚA: Pupă-te în bot cu el cît poftești, dar pe mine te rog să mă slăbești cu jigodia...

MIZA: Ai vrea! Jigodie de la Paris!... Probabil că nu-ți iese pasența, de-aia ești în duși răi... Dar-ar Dumnezeu să ți se-nchidă... Na!

CHIRIACHIȚA: Dacă mi s-o-nchide mie pasența, vi se închid și vouă drumurile spre București.

MIZA *(dintr-o dată respectuoasă)*: A! Pardon! Nu știam că dai de tata...

CHIRIACHIȚA: Ce să știi tu? Eu trebuie să vă port de grijă la toți, cu cărțile mele, săracele! Tu știi numai să-ți faci unghiile și să-ți duci zăvodul cu mașina ca să-i dai pricomigdale și să latre lumea la cofetărie...

MIZA *(pupă cățelul)*: Zăvodul mamii, fumos și dulțe.

CHIRIACHIȚA *(îngrețoșată toată)*: Îmm!... Mînca-i-ai coada!...

MIZA: Ia te rog, știi...

DACIA *(care nu se ocupă decît de gîndurile ei)*: De ce o fi întîrziind atîta Nercea?

MIZA: Așa e, că azi trebuie să ne-aducă rezultatul. *(Devine serioasă și preocupată.)* Trebuie să fie discuții aprinse la club... Ce crezi, tata o să aibă pe cineva contra lui?

CHIRIACHIȚA: Ei, asta e! Cum să n-aibă? El de-abia a intrat în politică, și gata, se și înfige la deputăție... Firește că alții, care sînt mai vechi în partid, au și ei pretenții...

MIZA: Bine, dar ce-a făcut tata singur pentru oraș și județ, într-un an de zile, n-a făcut partidul de cînd există: școli... spital... biserici reparate... donații... ajutoare... Mi-a mîncat cel puțin cîteva milioane din zestre...

DACIA: Păi d-aia l-am lăsat, ca să-și facă popularitate, s-ajungă și el cineva... *(Oftează.)* Eh!... Să-l văd eu deputat, și ne scoatem noi paguba.

CHIRIACHIȚA: Greu să-l convingi pe bărbatu-tău să facă afaceri...

DACIA: Parcă îl pune cineva să le facă el? Afacerile or să le facă alții... El n-are decît să-nchidă ochii și să-ntindă mîna... ca orbii.

CHIRIACHIȚA: Cum vine vorba, parlamentul ăsta e un fel de Vatră Luminoasă?

DACIA: Ar fi... dacă n-ar fi opoziția...

CHIRIACHIȚA: De ce, soro?

DACIA: Fiindcă opoziția are mai mulți ochi decît trebuie! Asta e partea proastă, mamă! Cum orbesc ăi de vin la putere, le mai iese cîte o pereche de ochi ălor de trec în opoziție...

CHIRIACHIȚA: Îm!... Îm!... am înțeles... D-aia rămîn chiori ăi de nu fac politică.

MIZA *(cățelului, alintîndu-l)*: Auzi, Pussy mic, tu să nu faci politică, că orbești, și tu ești mic, și mumos, și dulțe, și cățel... *(Se scoală.)* A propos! Vream să te întreb ceva, mamă, și am uitat...

DACIA: Ei?

MIZA: Ce-nseamnă cînd visezi mănuși de piele?

DACIA: Ai visat tu?...

MIZA: Toată noaptea...

CHIRIACHIȚA: Să-ți spun eu, că ea nu știe. Înseamnă c-o să treacă hingherii pe stradă pe la noi și-o s-avem doliu mare în familie... *(Se uită semnificativ spre cățel.)*

(Miza se așază pe canapea.)

SCENA 2

CEI DINAINTE, TRAIAN

TRAIAN *(intră repede, dinspre oraș, în costum de călărie, cu cravașa în mînă)*: Salut!

DACIA *(repede)*: Ei? Ce s-aude prin tîrg? Ai aflat ceva interesant?

TRAIAN: O! ye! Am aflat ceva pe care cînd o să vi-l spui o să cădeți jos...

DACIA: I-a pus candidatura lui tat-to...

TRAIAN: *Nein!* Am aflat unde e Gena.

(Tăcere... Miza imediat se schimbă la față.)

CHIRIACHIȚA: Ei, taci!

TRAIAN: Parol *doner!* Adineauri cînd mă întorceam de la antrenament, cu Titanic...

CHIRIACHIȚA: Cu cine?

TRAIAN: Cu Titanic... Scumpul meu armăsar, care va cîștiga Derbyul în curînd.

CHIRIACHIȚA: Lasă gloaba și spune... ce-ai aflat?

TRAIAN: Gloabă? Uiți că m-a costat optzeci de mii de lei, plus transportul de la Londra pînă aici...

(Miza se scoală.)

DACIA: Îți interzic să vorbești de Gena... Numele acestei creaturi n-are voie să-l rostească nimeni în casa asta.

TRAIAN: Oricît, e și ea rudă cu noi...

DACIA: Fata lui bărbatu-meu nu e nici un fel de rudă cu mine și cu copiii mei... *(Ca pentru ea:)* Rudă cu mine?! Phu! Ipocrita aia care a îndrăznit să facă copii fără știrea noastră... *(Coboară extrema stîngă. Mizei nu-i convine de loc discuția.)*

TRAIAN: Întîi că n-a făcut copii, ci un copil... unul singur... și al doilea, nu era să-ți ceară voie să-l facă, fiindcă nu i-ai fi dat...

DACIA *(tranşantă):* Asupra capitolului ăsta, am încheiat-o, o dată pentru totdeauna. Creatura asta e moartă pentru mine! Ruşinea pe care ne-a făcut-o, tocmai cînd ajunsesem s-avem şi noi un rang în societate, n-am să i-o iert niciodată... A fost o ticăloasă, care ne-a înşelat pe toţi... Cine ar fi crezut că tocmai şchioapa familiei să fie mai iute de picior decît toţi?

MIZA: Mamă... Te rog... Nu e frumos să vorbeşti aşa...

DACIA: Tu nu interveni să-i ţii parte. Pe tine te-am năpăstuit totdeauna din cauza ei... Tu poate aveai mai multe drepturi să faci ceea ce a făcut ea, că erai mai mică, mai fără experienţă, şi cu toate astea ai ştiut să rămîi o fată cinstită... Mă mir cum nu ţi-a fost silă să te sacrifici şi să stai opt luni de zile cu ea la Paris... ca s-o îngrijeşti ca o martiră!

CHIRIACHIŢA: Noroc c-a fost să se întîmple nenorocirea o dată cu moartea lui Tache, ca s-avem bani şi să poată pleca în străinătate... Altminteri, ar fi trebuit s-o ţinem în casă cu noi... să naştem cu toatele la un loc... să ne ştie tot oraşul...

DACIA: Şi ce crezi, c-acuma n-a aflat lumea că e fugită de-acasă fiindcă are un copil?

TRAIAN: De unde să afle?

DACIA: Se află, domnule, se află...

TRAIAN: Mă rog, de unde era să afle?

DACIA: În primul rînd de la noi... Ce, crezi că există ceva mai afurisit decît gura lumii?...

MIZA *(se ridică şi îşi ia căţelul):* Hai, Pussy, să mergem în odaie la noi, că pe mămica o doare puţin capul. *(Iese.)*

DACIA *(privind după ea):* Credeţi c-o doare capul? Aş! Pleacă ca să nu ne mai audă vorbind! N-aţi văzut că, deşi am interzis să se vorbească despre Gena în casă, în fiecare zi cînd se deschide discuţia, ea pleacă în odaia ei?

TRAIAN: Astea sînt fiţe... Prea face şi ea pe nobila de la Ursuline... La douăzeci şi unu de ani, nu mai merge...

DACIA: Ba eu o înţeleg, mititica mamii! E jenant pentru ea s-audă vorbindu-se despre copii din flori...

CHIRIACHIŢA: Ia lăsaţi prostiile-ncolo şi spune, maică, ce ai auzit? Unde e?

TRAIAN: La Tîrgovişte... Acolo s-a stabilit...

DACIA: La doi paşi de noi! Ca să ne sfideze, ce crezi?! Ca să putem auzi mai bine cum îi orăcăie bastardul.

CHIRIACHIŢA: Cine ţi-a spus?

TRAIAN: A văzut-o cineva de la noi din oraş... A recunoscut-o, s-a luat după ea... şi a văzut unde stă...

DACIA: Netrebnica! La Tîrgovişte şi-a găsit să stea?... *(Se scoală.)* În ochii lumii. În loc să se ascundă în fundul pămîntului şi să n-o vadă nimeni... Ah! Dacă s-o alege Spirache deputat, pui s-o expulzeze...

(Intră servitoarea prin dreapta.)

SCENA 3

CEI DINAINTE, SERVITOAREA, puţin VECINUL

SERVITOAREA: Coniţă... a venit... vecinul... ştiţi, ăla... de...

DACIA: Ce mai vrea iară?

VECINUL *(intră):* Sărut mîna... cucoană...

DACIA *(rece):* Ce e, domnule Chivu?...

(Servitoarea iese.)

VECINUL: Mă scuzaţi de deranj... dar am venit... că... iară mi s-a întîmplat o nenorocire familiară...

DACIA: Ţi-a murit cineva?

VECINUL: Da! O gîscă!... Mi-a călcat-o adineauri domnişorul Decebal cu bicicleta... Asta e a şasea pe care mi-o omoară săptămîna asta... Una mai am, că şapte au fost toate... Dar asta pe care mi-a asasinat-o azi, ce să spui, mai rar aşa gîscă grasă, frumoasă, deşteaptă şi cu ou-n...

DACIA: De ce nu le ţii închise în curte?

VECINUL: Păi în curte le ţiu, păcatele mele, că d-aia mi le şi omoară, că „n-are" pe unde fugi... Dumnealui vine în curte cu bicicleta şi nu se lasă pînă nu omoară una... Zice că face curse de obstacole...

DACIA: Păi dumneata de ce-l laşi?

VECINUL: Vai de mine, cucoană... Ce pot să-i fac? Să-l dau afară din curte... cînd ştiu cine e şi al cui e? Se poate? Chestie de cherestea! *(Îşi bate obrazul.)*

DACIA: Dă-i o sută de lei, Traiane...
CHIRIACHIȚA: O sută de lei o gîscă! Dar ce, e păun? Dă-i nouăzeci și cinci de lei.
VECINUL: Îmi pare rău, coană-mare, că vă tocmiți... pentru o bagatelă de cinci lei... Sîntem în casă de oameni... nu la piață...
TRAIAN: Uite o sută de lei, domnule Chivu... *(Îi dă, urcă la balcon.)*
CHIRIACHIȚA: Da' să știi, vecine, că pe viitor să nu mai ții gîște, că nu mai dau un leu... Ia și dumneata alte orătănii, mai ieftine... pui de găină, boboci... pisici...
VECINUL: Sărut mîna, cucoană... *(Vrea să plece.)*
DACIA *(are o idee)*: Domnule Chivu... dumneata votezi la Cameră, mi se pare...
VECINUL: Da.
DACIA: Bagă de seamă să ne dai votul... Ca vecin al nostru... E vorba să candideze și bărbatu-meu...
VECINUL: Am cam auzit eu ceva prin tîrg... că... de... transpiră!... *(Șiret:)* Numai că voturile... *ie* oleacă mai scumpe decît gîștele...
DACIA: Lasă-lasă... că ne înțelegem noi...
VECINUL *(ieșind)*: N-am eu grijă... nu... *(A ieșit.)*

SCENA 4

CEI DINAINTE, DECEBAL, apoi SERVITOAREA

DECEBAL *(intră din stînga, fund. E cu părul zburlit și asudat. Are pantaloni lungi, cu agrafe de biciclist la glezne)*: Sărut mîna...
TRAIAN *(îi dă o pălmuță, repede)*: Eeee! Uite și uliul!...
DECEBAL: Ce dai, mă, ce dai? Ce, ești nebun? *(Apropiindu-se de Dacia:)* Uite, mamă, cum dă în mine degeaba...
DACIA *(îl lipește)*: Na... una! Zece trebuie să-ți dea. Na... na... gîște... *(îl lipește mereu pe unde poate)* gîște... gîște...
DECEBAL *(urlînd)*: Maică-mare...
CHIRIACHIȚA: Piei din fața mea, criminalule... *(Îi dă și ea una.)*

TRAIAN: Șterge-o... *(Se face că dă.)*
DACIA: Ieși! *(Vrea să dea.)*
CHIRIACHIȚA: Marș! *(Același joc.)*

(Decebal iese urgent, dreapta, fugind și urlînd. În ușă dă peste servitoare, care tocmai intra.)

SERVITOAREA *(îi dă un vînt)*: Ce, nu vezi pe unde umbli?... *(Își reia aerul de slugă.)* Coniță... a venit domnul care v-am spus că m-a ciupit atunci cînd a mai fost la dumneavoastră.
DACIA: Nercea! În sfîrșit!... Poftește-l imediat. *(Servitoarea iese.)* Lăsați-mă singură, vă rog... *(Urcă la balcon.)*
CHIRIACHIȚA: Să știi că-ți aduce veste bună! Mi-a ieșit pasența... Hai, Traiane, să te fac un tabinet... pe un pol... *(Trece extrema stîngă, iese.)*
TRAIAN: Nu joc pe bani... Joc pe un sac de ovăz... pentru Titanic... *(Ieșind după Chiriachița:)* Calul meu nu trăiește decît din cărți... de aia o să ajungă un as...

SCENA 5

DACIA, RĂDULESCU-NERCEA

SERVITOAREA *(introduce pe Nercea din dreapta, apoi iese)*.
NERCEA *(afabil, grăbit și, cînd stă jos, nițel afectat, puțin fanfaron, oleacă pedant)*: Scumpă doamnă... Succes pe toată linia... *(Îi sărută mîna galant.)*
DACIA *(emoționată)*: Vai, domnule Rădulescu, nu știu cum să-ți mulțumesc...
NERCEA: Luați loc... *(Ea se așază pe canapea, supusă.)* Să vă explic...
DACIA: Te rog... *(Îi indică un scaun în fața ei.)*
NERCEA: Îmi permiteți să rămîn în picioare... Nu pot vorbi niciodată politică stînd jos... Politica, scumpă doamnă, e o meserie care se practică numai în picioare. Vin de la club și sînt în măsură să vă anunț că bărbatul dumneavoastră, distinsul nostru amic și vechiul meu prieten, nenea Spirache, a fost pus al patrulea pe lista candidaților noștri pentru Cameră... Vă rog să primiți felicitările mele. *(Face un compliment.)*

DACIA: Eu ar trebui să te felicit pe dumneata... E opera dumitale...

NERCEA: E adevărat că lucrul n-a fost tocmai uşor şi, fără falsă modestie, trebuie să recunosc că timp de o oră, cît a durat discuţia, a trebuit să dau dovadă de multă dibăcie politică...

DACIA: Vai! Şi tot timpul ăsta a trebuit să stai în picioare!...

NERCEA: Ba am stat şi pe scaun... însă tot în picioare, ca să-mi pot impune mai bine punctul de vedere... În politică, scumpă doamnă, ca să-ţi impui un punct de vedere, trebuie să fii cel puţin c-o palmă mai sus decît adversarii. De aceea, în genere, marii oratori politici vorbesc din balconul clubului şi de aceea s-a inventat tribuna, care este o mobilă eminamente...

DACIA *(completează, recunoscînd expresia pe care a auzit-o ori de cîte ori a fost vorba de România)*: ...agricolă...

NERCEA: Nu... politică... Eminamente agricolă este numai România... Dar să revenim la oile noastre, adică la nenea Spirache...

DACIA: Bine îi zici... Oaie să fi fost mamă-sa, şi n-ar fi ieşit mai bleg... *(Se scutură a silă.)* Phuuu!...

NERCEA: Cum spuneam... am avut mult de luptat... De la început, cum am rostit numele lui nenea Spirache, s-au ridicat obiecţiuni de tot felul...

DACIA: Desigur, în privinţa trecutului...

NERCEA: Ceea ce nu m-a împiedicat să demonstrez că nenea Spirache poate să fie un excelent om de viitor...

DACIA: S-or mai fi legat şi de...

NERCEA: Aţi ghicit... De nepregătirea politică a clientului nostru.

DACIA: Şi ce-aţi spus?

NERCEA: E aşa de simplu... Am spus că politica e o curtezană bătrînă şi viţioasă, care are nevoie permanent de oameni virgini...

DACIA *(îl întrerupe)*: Numai să nu-şi fi închipuit ăia cine ştie ce despre el... Mai ales cum e Spirache lasă-mă să te las...

NERCEA: M-aţi înţeles greşit... Era vorba de oameni virgini politiceşte... De energii neepuizate în căsnicii şi concubinaje de partide... Ca să-i conving, a trebuit să ţiu un întreg curs de ginecologie politică... Dar obiecţiunea cea mai grea a fost alta... S-a susţinut că bărbatul dumneavoastră... pe lîngă calităţi indiscutabile, are un defect capital!

DACIA: Ce defect?

NERCEA: E moale... moale... moale...!

DACIA: Aşa e... Ce e al lui, e-al lui... E moale...

NERCEA: Dar ce adică, elasticul nu e moale? Totul e să ştii să-l întinzi, ca să-l transformi în praştie, ca s-azvîrle piatra în capul lui Goliath... În sfîrşit, ce să vă mai spun, toate obiecţiunile ridicate au fost spulberate pe rînd, şi în cele din urmă comitetul judeţean a aprobat în unanimitate candidatura lui nenea Spirache... Mai ales cînd am anunţat că pentru sudarea legăturii dintre el şi partid donează cinci sute de mii de lei organizaţiei judeţene, argumentul ăsta a determinat succesul final...

DACIA: Cinci sute de mii?! Parcă vorbisem că nu e nevoie să donez decît trei sute de mii de lei.

NERCEA: Cu regret a trebuit să majorez donaţia, ca să obţin unanimitatea... Fără această mică inflaţie, riscam să pierd partida...

DACIA: În sfîrşit!... N-are nici o importanţă... Bine că s-a făcut. *(Un timp.)* În cazul ăsta, trebuie să vă dau o poliţă pentru încă două sute de mii de lei.

NERCEA *(glumind)*: Plus timbrele. *(Serios:)* Politica, scumpă doamnă, are legile ei fixe... ca cele ale gravităţii universale... Ca să fructifici, trebuie să depui. Vă rog să fiţi sigură, însă, că în ceea ce mă priveşte personal, numai convingerea că fac un bine partidului, judeţului şi ţării m-a făcut să susţin cu atîta căldură cauza lui nenea Spirache...

DACIA: O! Despre asta sînt sigură... nici nu mai e nevoie să-mi spui... Şi te rog să crezi că îţi rămîn recunoscătoare... De această alegere depinde liniştea şi fericirea unei familii întregi... *(Un timp.)* Te rog să mă ierţi un moment... să trimit pe băiatul meu să-mi cumpere o poliţă... În slugi n-am încredere. Mi-e să nu-i spuie lui bărbatu-meu... şi să afle tot ce-am aranjat noi...

NERCEA: Nu vă deranjaţi. Întîmplarea face să am la-ndemînă tot ce ne trebuie... Un om politic care umblă fără poliţe şi timbre de petiţii în buzunare... înseamnă

că nu-și cunoaște misiunea... *(Scoate o poliță.)* Semnați dumneavoastră... aici... așaaa... suma... data și adresa...

DACIA *(semnînd):* Acum am învățat meșteșugul... Am iscălit atîtea polițe de la moartea lui cumnatu-meu...

NERCEA: Ce om!

DACIA: Adevărat!... A muncit o viață întreagă ca o albină...

NERCEA *(luînd polița pe care i-o întinde Dacia):* Ca să-i mănînce partidul nostru... mierea!... *Merci!... (O vîră în buzunar. Se aranjează la haină și se îmbățoșază.)* Așaaa!... Vă rog să mă iertați că sînt nevoit să renunț la plăcerea de-a mai sta cu dumneavoastră... dar... după cum știți, după ședința... de la care am plecat pentru a vă aduce vestea cea bună... avem o întrunire publică ca să anunțăm mulțimii numele candidaților noștri... *(Își privește ceasul.)* Cred că ajung tocmai la timp, ca să-mi țin discursul...

DACIA: O! Atunci nu te mai rețiu nici o clipă... *(Se scoală.)* Nu vreau să întîrziezi din cauza mea...

NERCEA: Cîteva minute de întîrziere sînt necesare... Politica, scumpă doamnă, e o meserie în care, cînd nu te așteaptă nimeni, trebuie să te duci cu un ceas mai devreme, și cînd ești așteptat — cel puțin cu un minut mai tîrziu... Sărut mîna... *(Iese, dreapta.)*

SCENA 6

DACIA, CHIRIACHIȚA, MIZA, TRAIAN

DACIA *(de îndată ce a ieșit Nercea, izbucnește fericită, alergînd pe la ușile tuturor):* Mamă! Traiane! Mizo! Copii! *(Cei chemați intră unul după altul, pe uși diverse.)* Veniți repede... S-a făcut! Spirache e candidat!

MIZA: Ești sigură?

DACIA: Mi-a spus Nercea rezultatul. E al patrulea pe listă! În sfîrșit! *(Exuberantă:)* Trăiesc cea mai fericită zi din viața mea... Mai fericită chiar decît cînd a murit cumnatul Tache...

CHIRIACHIȚA: Zecele meu de cupă, săracul!... *(Trece.)* E! *(O pupă.)* Să ne trăiască, și la mai mare!...

Ți-am spus eu că o să ai noroc cu carul în viață! Te-ai născut cu căiță...

MIZA: Să bem șampanie...

DACIA: Da... da... să bem șampanie... *(Sună, intră servitoarea, din stînga.)* Maria! Adu pahare și o sticlă de șampanie din cămară...

TRAIAN: Frapeaz-o la cișmea...

MIZA: Ce fericit trebuie să fie tata... În al nouălea cer... N-a visat el în viața lui s-ajungă deputat.

DACIA: Parcă era nevoie să viseze el? Am avut noi grijă să visăm pentru el... și uite, ne-a ajutat Dumnezeu să ne vedem visul cu ochii...

CHIRIACHIȚA: Stai... stai... că încă nu l-a ales...

DACIA: Alegerea e un moft. Totul e să fie pe listă... De rest are grijă guvernul...

MIZA: Am auzit c-or să fie alegeri libere...

DACIA: Sigur că da! Libere! Adică să voteze fiecare cu cine vrea, și din urnă să iasă cine trebuie.

CHIRIACHIȚA: Cît mai avem pînă la alegeri?

DACIA: O lună...

MIZA: Atunci, trebuie să mergem amîndouă la București, să ne găsim casă din vreme.

DACIA: Eu am treabă, nu pot să mă mișc d-aici... *(Solemnă și deja preocupată:)* Intru-n propagandă. Te duci tu, Traiane...

TRAIAN: Eu n-am vreme de căutat casă. De-abia o să am timp să caut un grajd pentru mine.

CHIRIACHIȚA: Ce, ai de gînd să stai în grajd?

TRAIAN: Nu eu... Eu o să locuiesc în tribuna proprietarilor, la hipodrom. În grajd o să stea Titanic... Mie îmi aranjez o garsonieră teribilă, și lui — o grajdieră „pă cinste". Să necheze toți armăsarii de pe turf de invidie... *(Nechează.)*

(Intră servitoarea, cu o sticlă de șampanie și cu pahare.)

DACIA: Desfă-o, Traiane...

(Traian ia sticla s-o desfacă, cu gesturi de cunoscător. Toată familia așteaptă ieșirea dopului, astupîndu-și urechile cu mîna. După o așteptare încordată, dopul iese fîsîind.)

CHIRIACHIȚA *(plesnind din buze):* Ptruț!

TRAIAN *(începe să toarne în pahare)*: E trezită!
CHIRIACHIȚA: Parcă șampania se bea vreodată proaspătă sau ca să simți vreun gust? O bei așa, de plan, s-o simți acolo, udă în gură... Principalul e să scrie pe sticlă șampanie... *(S-au umplut paharele.)* E! Să trăiești, maică! Spor și berechet să ne dea Dumnezeu! *(O pupă cu elan.)*
DACIA: Să trăiești și dumneata, mamă... *(o pupă)* ca să te bucuri cu noi.
MIZA: Trăiască Bucureștiul!
TRAIAN: Ura! *(Ia un pahar și-l dă servitoarei, care a rămas lîngă ușă.)* Na și ție, Mario, un pahar... *(Apoi nechează ca un armăsar.)*
SERVITOAREA: Să trăiască și conașul...

(În acest moment de entuziasm general intră Spirache. E abătut, trist și descompus, de ți se face milă.)

DECEBAL: Trăiască și tata! Ura!

SCENA 7

ACEIAȘI, SPIRACHE

TRAIAN *(focos)*: Uite-l... Tam-tam-tam-tam-tam-ti-ta-ti... *(Cîntă arpegiu cunoscut.)* Ura!...
DACIA *(se repede înaintea lui, exuberantă)*: Spirache... Spirache... vino să te... *(Se oprește în fața aerului lui dus.)* Dar ce ai, dragă, nu ți-e bine?
CHIRIACHIȚA: Emoția, soro... Dă-i nițel urodonal...
MIZA: Ce ai, tată, ești galben...
SPIRACHE: N-am nimic... *(Se așază.)*
DACIA: Ce-ai, dragă?... Ești bolnav?... Mă neliniștești... Mario, adu-mi cutia de bromural de dincolo, să fie aici, că poate îmi vine rău... *(E într-adevăr îngrijată.)*

(Servitoarea iese.)

TRAIAN *(același joc)*: Ce e, tată?
CHIRIACHIȚA: Mă Spirache, mă!... *(Toți sînt lîngă el, cu figuri în panică.)* Ia spune! Ce e cu tine? Ce ți s-a întîmplat?
SPIRACHE: O nenorocire... *(E dezolat.)*
TOȚI: Ce e? Spune!

SPIRACHE: M-au pus mișeii candidat! *(Rămîne cu ochii în gol, epuizat.)*
SERVITOAREA *(reintră cu bromuralul)*: Am adus bromuralul, coniță...
DACIA: Ieși afară cu el, că nu-mi mai trebuie...

(Servitoarea iese în stînga, nedumerită că familia s-a înveselit subit.)

CHIRIACHIȚA: Asta e nenorocirea care ți s-a întîmplat?
TRAIAN: Face farse...
SPIRACHE: Nu fac nici o farsă. *(Sincer:)* Vă dau cuvîntul meu de onoare că e adevărat. Adineauri, la unsprezece... am fost pus candidat pe lista guvernului... al patrulea...
CHIRIACHIȚA: Te pomenești că vreai să te puie întîiul?
SPIRACHE: Nu, mamă-soacră. Nu vreau să fiu nici întîiul, nici al patrulea... nici al nouălea... nu vreau să fiu de loc... asta e...
DACIA: Ce, nu ești în toate mințile?
SPIRACHE: Ba da!
MIZA: Și noi, care ne bucuram... Care beam șampanie în onoarea dumitale.
DACIA: Ia te rog să isprăvești cu fasoanele astea... În loc să sări în sus de bucurie că ți s-a făcut onoarea asta, la care nici nu te-ai fi gîndit vreodată în viața ta... ți-ai luat o mutră de martir, de parcă ți s-ar fi înecat corăbiile... *(Degajează dreapta.)*
CHIRIACHIȚA: Nu mai vorbiți de înecat corăbiile, că iară își aduce aminte de frate-său Tache și-l jelește o săptămînă...
SPIRACHE: Voi nu mă înțelegeți pe mine!
DACIA: Siiigur... Tu ești filozof... Cine mai e ca tine?!
SPIRACHE: Nu sînt filozof... sînt numai un om cumsecade... și asta... voi n-o puteți înțelege... De-alminteri nimeni nu m-a înțeles niciodată în familia mea... Afară de... *(ezită)* de... cineva care, din nenorocire, trebuie să stea departe de mine...
DACIA: Firește... fii-ta...
SPIRACHE: Da. Ea m-a înțeles totdeauna...
DACIA: Te poftesc să nu mai vorbești de netrebnica aia în fața mea și a copiilor mei, într-o zi mare ca asta...

SPIRACHE: E copilul meu...
CHIRIACHIȚA: Deh!... Copil cu copii!
MIZA: Lăsați-o în pace, mamă-mare... De ce vreți s-o ponegriți în fața tatii?... Știți bine că, dintre noi toți, Gena a fost slăbiciunea lui totdeauna...
DACIA: Știu... Știu... Dacă ai fi făcut tu ceea ce a făcut ea, nici numele nu ți l-ar mai fi pomenit...
SPIRACHE: Nu se știe...
TRAIAN: I-e mai milă de ea, fiindcă e infirmă...
DACIA *(explozie)*: Infirmă! Infirmă! Mă omorîți că e infirmă! Infirme de astea de fac copii ca oamenii întregi n-au dreptul la milă... *(Trece în fund.)*
SPIRACHE: Poate că, tocmai fiindcă era infirmă, a greșit... Ce putea ea s-aștepte de la viață?
DACIA: Ce-am așteptat și noi! Moștenirea de la frate-tău Tache. *(Coboară către el.)* Cînd ești bogată nu-ți mai numără nimenea picioarele. Poți să ai unul, poți să ai patru, se găsește totdeauna un om de condiție care să te ia de nevastă și să intri în rîndul oamenilor cu fruntea sus...
SPIRACHE: E bine să fim mai îngăduitori...
DACIA: Ești îngăduitor... fiindcă și tu ești infirm, ca și ea...
SPIRACHE *(un surîs ușor)*: Eu sînt infirm?
DACIA: Prostia e cea mai mare infirmitate de pe lume...
SPIRACHE: Și, mă rog, de ce sînt eu prost?!
DACIA: Pentru că ești ca o cîrpă... moale... și oamenii moi sînt proști... Acum știi? *(Tremură de enervare ca o gelatină.)*
SPIRACHE: E-adevărat... sînt moale... Dar dacă așa e felul meu să fiu, ce să fac?
DACIA: Ce să faci? Nimic! Să lași pe alții să facă pentru tine... Elasticul nu e moale? Și fiindcă tu ești gumilastic, o să te-ntindem noi; cu de un cap, și mama de celălalt...
CHIRIACHIȚA: Bravo, maică... Să-l facem praștie...
SPIRACHE: O să speriați vrăbiile cu mine, asta o să faceți.
DACIA: O să vezi tu pe cine speriem... Deocamdată să te văd eu deputat...

(Spirache se întunecă din nou.)

SPIRACHE *(ferm. Pe un ton neîntrebuințat pînă acum)*: Nu primesc candidatura!... *(Bate cu pumnii în el însuși.)*
DACIA: Ce, ești nebun?...
CHIRIACHIȚA: Vino-ți în fire, omule...
MIZA: Nu se poate să faci una ca asta, papa...
TRAIAN: Fii serios, Hamlet!...
DECEBAL: Fă-te praștie, tată.
SPIRACHE *(același joc, se ridică)*: Nu primesc candidatura, ați înțeles? *(Privind cu o privire hotărîtă:)* Pînă acum am făcut tot ceea ce ați vrut voi. De cînd a murit frate-meu Tache și-am început o altfel de viață, ați făcut din mine ce-ați poftit. V-am lăsat să vă îndepliniți într-un an tot ceea ce ați visat într-o viață întreagă de sărăcie... Așa am socotit eu că e drept... Toți v-ați făcut toate gusturile... Tu te-ai mutat din casă și ți-ai făcut dormitor singură... mama-soacră, la fel... Miza și-a cumpărat automobil și cățel... Dumnealui — cal de curse... ăsta micu... bicicletă... *(Cu dispreț:)* Eu însumi... mi-am cumpărat pălărie tare, numai să vă fac plăcerea voastră... V-am dat bani cît ați vrut... Cînd cu nenorocirea Genei... n-am zis nimic cînd ați hotărît să n-o mai primim în casă... deși poate — în sufletul meu — eu judecam altfel... V-am lăsat să mă băgați în toate societățile de binefacere, deși știam că sînt primit pentru banii pe care îi dădeam... Mi-am dat demisia din slujbă, ca să vă mulțumesc pe voi... V-am ascultat și am intrat în politică, ca să scap de gura voastră... m-am înscris în partidul pe care mi l-ați ales voi, deși era tocmai cel pe care îl disprețuiam mai mult... *(revoltat)* am luat urodonal fără să am nimic la rinichi... opt flacoane într-un an de zile... numai ca să fiți voi mulțumiți... Am făcut tot ce mi-ați cerut, tot ce mi-ați spus... N-am protestat niciodată, nu m-am supărat niciodată... dar acuma, nu mai merge... să știți... Să vă intre bine în cap... Nu primesc să fiu candidat... pentru nimic în lume... nu primesc, și pace...
DACIA *(cu binișorul)*: De ce, omule, de ce?... Spune, de ce? Care e motivul pentru care nu vrei să primești?...

SPIRACHE: Care e motivul? *(Definitiv:)* Mi-e frică că m-aleg, asta e!

DACIA: E, nu, zău, că e nebun... e nebun... e dement... I-a sărit o doagă... nu e în toate mințile... e alienat...

CHIRIACHIȚA: Stai... stai nițel... potolește-te... N-o lua repede... Poate are omul planurile lui... Să discutăm... să vedem... *(Lui Spirache, pe un ton dulce ca mierea de mai:)* Mă Spirică, mă! Zici că ți-e frică că te-alegi? Bun! Ia spune-ne însă și nouă, de ce ți-e frică să te-alegi?

SPIRACHE: Pentru că nu pot să mint pe nimeni, mamă-soacră! Pentru că a face politică astăzi înseamnă a amăgi știind că amăgești... înseamnă a lua... știind că nu poți să dai îndărăt. Ca să fii deputat... trebuie să ceri votul alegătorilor... votul pentru care trebuie să le dai ceva în schimb...

CHIRIACHIȚA: Mofturi... Nici n-ai nevoie să le ceri votul, pentru că o să fie alegeri libere... Votează fiecare cu cine vrea, și din urnă iese cine trebuie...

SPIRACHE: Tocmai... de asta mi-e frică și mie... să mă pomenesc deputat fără să am nici un merit... fără să fi făcut nimic în viața mea care să-mi dea dreptul să ajung într-o demnitate atît de mare ca asta... Nu... Nu... Mamă-soacră... nu se poate... Eu nu pot să primesc... Și mă mir cui i-a dat în cap ideea asta, să mă puie pe mine pe listă... așa, dintr-o dată... fără să știu, fără să rog pe nimeni?! Ăștia care învîrtesc politica în județ, douăzeci de ani de zile, cît am fost funcționar... de-abia dacă mi-au răspuns la bună ziua... Și-acum, așa, dintr-o dată... mă ridică la ranguri pe care nu le-am visat! *(Reflexiv:)* Trebuie să fie ceva la mijloc...

DACIA: Dar e foarte ușor de ghicit! Tu nu mai ești astăzi „nea Spirache de la Prefectură"!

SPIRACHE: Dar cine sînt?

DACIA: Ești „domnul Spiridon Necșulescu".

DECEBAL: Ești un cineva!

SPIRACHE: Și ce diferență este, mă rog, între unul și altul?

DACIA: Cincizeci de milioane, pe care le-ai moștenit...

CHIRIACHIȚA: Banii, băiete, sînt ca treptele scării... Cu cît ai mai mulți, cu atît ești mai sus și te vezi mai bine.

MIZA: Și apoi, nu uita, papa, că ai făcut atîtea lucruri pentru oraș, ai ajutat atîta lume...

TRAIAN: Acuma nu mai ești un „pîrlit de funcționar", ești un „mare filantrop".

DACIA: Sigur că da. Și județul, și orașul, și lumea pe care ai ajutat-o vor astăzi să-ți arăte recunoștința pentru tot ce ai făcut. De aceea te-au pus candidat...

SPIRACHE: Ehe! Dacă m-ar fi pus cînd eram slujbaș la Prefectură... era cu totul altceva...

DACIA: Sigur! Atunci ai fi primit...

SPIRACHE *(reflectînd):* Nu! De primit, tot nu primeam. Dar cel puțin mi-ar fi făcut onoare propunerea... Acuma, candidatura asta mă umilește... mă jignește... mă insultă...

DACIA: Și cu toate astea, ai s-o primești!

SPIRACHE: Cine mă poate obliga?...

DACIA *(privindu-l fix, implacabil, definitiv):* Eu!

SPIRACHE *(ca și cum pînă acum ar fi uitat de existența ei și își aduce dintr-o dată aminte):* Tu?

CHIRIACHIȚA *(cu aceeași privire ca a Daciei, o arată):* Ea!

MIZA *(același joc):* Mama!

TRAIAN *(același joc):* Noi!...

(Sub privirile lor, Spirache are o lumină ciudată în ochi... o lumină care pătrunde în fiecare, fără să ardă... numai să lumineze.)

SPIRACHE: Voi? *(Îi privește un timp... Lumina din ochi capătă — treptat — o strălucire plină de înțelesuri... apoi devine fixă, hotărîtă, ca o flacără imobilă deasupra unei comori ascunse.)* Voi?... Toți contra mea?... Iarăși? Mereu? V-ați unit ca să-mi distrugeți liniștea, cîtă bruma mai am... să-mi tulburați zilele, cîte bruma mi-au mai rămas... Dacă nu v-aș cunoaște, dacă n-aș ști că sînteți ai mei... mi s-ar părea că-mi sînteți dușmani... Ei bine... dacă e așa... dacă voi vă opuneți... știu ce-mi mai rămîne de făcut.

CHIRIACHIȚA: Să nu cumva să te sinucizi, că te omor...

DACIA: Ne ameninți? Ne ameninți tu pe noi?... Îndrăznești?

SPIRACHE: De!... V-ameninț... Văd că vreți luptă... Bine... Fie... O să ne luptăm... Fiecare cu mijloacele lui.

DACIA: Crezi că ne intimidezi cu aere de astea de Napoleon! N-ai decît să te lupți cu mine, dacă-ți dă mîna. Sînt gata să primesc... Dar să știi că divorțez imediat. Îmi iau copiii, pe mama, tot, și plec în lume... N-ai decît să-ți chemi pe fii-ta și nepotul, ca să-ți ție de urît... Și-acuma, poți să începi lupta, poftim! Aștept! *(Se așază dîrză.)*

SPIRACHE *(se uită la ea, la ceilalți, și parcă la el):* Am să-ncep, nu te teme...

DACIA: Nu fi laș! Spune cel puțin cum începi, ce-ai de gînd să faci... ca să pot să mă apăr!...

SPIRACHE *(calm):* Mă duc la club ca să spui că primesc să-mi pui candidatura.

DACIA *(tăcere dintr-o dată):* Ticălosule... Și eu, care stau și cred ca o proastă tot ce-mi spui tu pînă acuma... Vino să te pup! *(Îl pupă.)* Vai, cît ești de diplomat!... Cum se cunoaște că ai intrat în politică... E! Așa îmi place să te văd! Să trăiești! *(Îl mai pupă o dată.)*

CHIRIACHIȚA *(veselă):* Și să-ți vie mintea la cap. *(Îl ciocăne în frunte.)*

DACIA *(admirativ):* Are el! Da' n-a avut unde să facă uz de ea pînă acuma... Ia să-l vezi cînd o fi în parlament... Haiti!... Du-te repede la club... să nu-și închipuie partidul cine știe ce...

MIZA: Și fii vesel, papa... vesel... vesel... *(rîde.)*

CHIRIACHIȚA: Uite-așa, ca noi...

(Rîd toți... Spirache surîde.)

DACIA *(contemplîndu-l):* Păcat că n-avem un fotograf!...

SPIRACHE *(iese cu același surîs plin de taină, escortat, pînă la ușă, de alaiul familiei).*

SCENA 8

CEI DINAINTE, fără SPIRACHE

DACIA: Vai, ce spaimă mi-a tras! Ce crezi? Cît e de zurliu, era-n stare să ne-o facă și p-asta...

CHIRIACHIȚA: Eu, una, l-am crezut... Și ca să mă lege pe mine cineva la gard, trebuie să fie perfid, nu glumă...

Ăsta e om primejdios, ascultă-mă pe mine... Greu să știe cineva ce se petrece în sufletul lui...

DACIA: Aș! Eu citesc în el ca într-o gazetă...

MIZA: Bine c-a fost cum a fost... Of! Am avut niște emoții... *(Se uită la ceas.)* Unsprezece trecute, și eu încă nu i-am făcut baie lui Pussy... Mergi, mamă-mare, să-mi ajuți?...

CHIRIACHIȚA: Cînd i-ei da un hap... să mă chemi... că viu cu plăcere... *(Miza iese.)* Mă duc și eu să mă lungesc puțin, că m-am ostenit cu politica asta, de parcă am tras la ham...

DACIA: Duceți-vă... duceți-vă! Vă invidiez că puteți avea un pic de liniște... Pentru mine de-abia de-acuma începe osteneala adevărată...

(Chiriachița iese.)

TRAIAN: În cazul ăsta, mă duc și eu să dau o raită pe la grajd... Hai, uliule... *(Îl ia pe Decebal și iese prin stînga.)*

SCENA 9

DACIA, SERVITOAREA

DACIA *(rămasă singură, se plantează în fața unei oglinzi și se contemplă):* Cum îmbătrînește de repede politica...

(Intră servitoarea, din dreapta.)

SERVITOAREA *(îi dă o carte de vizită):* Coniță, a venit un domn... îl caută pe conașu...

DACIA: Emilian Procopiu... Advocat... Poftește-l imediat și nu-mi mai aduce bromuralul... *(Servitoarea iese prin dreapta.)* Nu e chip să iau o cașetă azi, și pace... O să mă neurastenizez...

SCENA 10

DACIA, PROCOPIU

PROCOPIU *(intrînd):* Bună dimineața... madam Necșulescu...

DACIA: Bună dimineața... domnule Procopiu... Ce plăcere

să te văd pe la noi... după atîta vreme... Credeam că ne-ai uitat de tot... *(Gîndindu-se:)* Nu ne-am mai văzut de la moartea lui bietu cumnatu-meu... *(Îi face semn să stea pe fotoliul din stînga, ea stă pe fotoliul de la perete.)*

PROCOPIU: Esact!

DACIA: Cînd trăia el ne vedeam mai des.

PROCOPIU: Era și natural... În calitate de advocat al lui... aveam ocazia să ne întîlnim mai des... fiindcă veneați să-l vedeți în fiecare zi...

DACIA: Ne-a fost foarte drag la toți... și moartea lui a fost o groaznică lovitură pentru noi...

PROCOPIU: Cred însă că moștenirea pe care v-a lăsat-o... a putut să vă mai îndulcească puțin regretele...

DACIA: A!... Te-nșeli... Chiar dacă ar fi fost sărac lipit și nu ne-ar fi lăsat o centimă, tot așa l-am fi iubit și îngrijit... pînă în ultima clipă...

PROCOPIU: Nu mă îndoiesc... De-altminteri și defunctul era convins că tot ceea ce făceați pentru el n-avea la bază nici un pic de interes și era numai din pură afecțiune...

DACIA: Crezi?

PROCOPIU: Mi-a făcut confidențe...

DACIA: Știi că eram chiar geloși pe dumneata. Te iubea mai mult decît pe noi toți...

PROCOPIU: Un om avar și bogat își iubește totdeauna mai mult advocatul decît rudele... *(Un timp.)* Dar Spirache... nu e acasă?

DACIA: Ai să-i vorbești ceva?...

PROCOPIU: Da... Am să-i fac o comunicare.

DACIA: Cred că nu e ceva grav!...

PROCOPIU: Grav, nu... Poate, într-o măsură oarecare, neplăcut... De aceea am venit personal.

DACIA: Dar ce este?... Spune-mi, te rog, despre ce este vorba?... Între mine și Spirache nu există secrete.

PROCOPIU: Mărturisesc că-mi vine greu să vă refuz...

DACIA: Nu mă chinui, te rog... Spune-mi ce este... simt c-o să am o criză de nervi.

PROCOPIU *(cu un ușor zîmbet, numai de el înțeles)*: Ei bine, fie...

DACIA: Da... *(Toată e o ureche ciulită.)*

PROCOPIU *(pe un ton juridic)*: Anul trecut, la moartea fratelui său, în lipsă de alți moștenitori și neexistînd nici un testament, Spirache a rămas legalmente moștenitorul întregii averi a defunctului...

DACIA: Da.

PROCOPIU: Ei bine, astăzi există un testament... Un testament care se află în mîinile mele și prin care defunctul Tache Necșulescu lasă întreaga sa avere... primului nepot care se va naște după moartea sa... *(Dacia holbează ochii și îngălbenește.)* Ori, cum în momentul de față — după informațiile mele — există un nepot al testatorului în persoana copilului fiicei soțului dumitale... Gena, domiciliată actualmente în Tîrgoviște, strada Eliade Rădulescu numărul 14, înseamnă că această avere aparține micului dumneavoastră nepoțel, și pînă la majorat — mamei sale... ca tutoare legală... Așa stînd lucrurile... am crezut de a mea datorie ca înainte de a preda testamentul tribunalului, pentru punerea în posesie a moștenitorului legal, să aduc la cunoștința lui Spirache această nouă situație, care, după cum spuneam, deși nu e gravă, e totuși destul de neplăcută...

DACIA: E, acuma, adevărat că mă găsește o criză de nervi...

PROCOPIU: Păstrează-ți calmul, *madame* Necșulescu... altminteri mă faci să regret că ți-am spus dumitale în loc să spui lui Spirache, care, ca bărbat... ce se află...

DACIA: A! Nu! Nu! Te rog, te implor, să nu-i spui nimic lui Spirache. Dacă ții la el, la fericirea lui, nu-i spune o veste ca asta, tocmai acuma, cînd are nevoie de toată liniștea, în vederea alegerilor... Dacă testamentul se găsește în mîinile dumitale... cred că ne poți acorda un răgaz... ca să ne putem lua și noi măsuri... Înțelegi și dumneata că nu e puțin lucru să te găsești dintr-o dată cu toate planurile și socotelile încurcate... să te pomenești din senin... sărac lipit...

PROCOPIU: Bine, dar averea rămîne tot în familie...

DACIA: Ah! Dac-ai ști... dac-ai ști... ce groaznic e pentru un părinte s-ajungă la mîna copiilor... Dar cum? Cum a mai ieșit testamentul ăsta? De unde a apărut?

PROCOPIU: L-am găsit în niște hîrtii vechi, pe care defunctul mi le-a încredințat spre păstrare, și despre care

uitasem complet... Azi-dimineață am dat peste el... în fundul unui sertar.

DACIA: Nici de pe lumea cealaltă nu ne lasă în pace?... De aia l-am urît și n-am putut să-l sufăr cît a trăit, că prea a fost inimă pestriță... față de noi... Ce ghinion... Ce ghinion... *(E dezolată.)* Te rog, domnule Procopiu... fie-ți milă de o mamă nenorocită... Nu citi testamentul... fă-te că nu l-ai găsit...

PROCOPIU: E imposibil, *madame* Necșulescu... Justiția trebuie să-și facă datoria... Totuși, avînd în vedere situația specială a cazului în care ne găsim... îți făgăduiesc că voi păstra treizeci de zile... secretul testamentului...

DACIA: Îți mulțumesc... Îți mulțumesc, și încă o dată te rog, nici un cuvînt lui Spirache... El, mai ales, nu trebuie să știe nimic... În treizeci de zile astea îmi aranjez eu lucrurile cum e mai bine... Îl voi pregăti... ca să poată primi mai ușor lovitura...

PROCOPIU: Sîntem înțeleși... *(Se ridică.)* La revedere... *madame* Necșulescu... și liniște... liniște multă.

DACIA: Cum să-ți mulțumesc?

PROCOPIU *(spre ușă)*: Făgăduindu-mi că în aceste treizeci de zile nu vei uita că ești soția celui mai cumsecade dintre cetățenii acestui oraș... *(Iese.)*

SCENA 11

DACIA, apoi CHIRIACHIȚA, apoi MIZA

DACIA *(rămîne înțepenită în picioare... Nu știe ce să facă...)*.

(Intră Chiriachița.)

CHIRIACHIȚA *(din prag)*: A plecat? *(Îi vede figura descompusă.)* Ce ai, soro?

DACIA: Simt că înnebunesc...

(Intră Miza, aferată.)

MIZA: *Maman*... știi ce m-am gîndit eu, *à propos* de... *(Îi vede mutra desperată și se întrerupe:)* Dar ce ai?

DACIA: Nu pot să spui... *(Cade pe scaun.)*

CHIRIACHIȚA: Ei, asta e!...

MIZA: Cum? Nu poți să ne spui „nouă"!...

DACIA: Nu pot! Am jurat să țiu secretul...

CHIRIACHIȚA: Care secret?

DACIA: Nu mai insistați degeaba... că nu pot... E imposibil... să vă spun... Imposibil... *(Brusc:)* Sîntem săraci... săraci... Ați înțeles?... Asta e...

CHIRIACHIȚA: Pușche pe limbă... *(Se lasă pe un scaun, stînga.)*

MIZA: Vai! *(Același joc.)*

(Dacia se ridică.)

DACIA *(răvășită... enervată)*: Sîntem săraci... sărace... Bestia de Tache a făcut testament... L-a găsit hodorogul ăla de Procopiu, în niște hîrțoage vechi... A fost aici să-mi spuie...

MIZA: Doamne! *Quel coup de grâce*...

CHIRIACHIȚA: Și cui i-a lăsat averea?

DACIA: Primului nepot care se va naște după moartea lui, adică... copilului Genei...

MIZA: Copilul Genei? *(Dă un țipăt mic și leșină în fotoliu. Cele două femei aleargă să aducă medicamente. Una dintr-o parte, cealaltă din altă parte... Dacia se întoarce cu eterul, Chiriachița — cu flaconul de urodonal... pe care i-l dă la nas să-l miroase.)*

DACIA *(în nervi)*: Ah! Mamă, fugi de-aici cu urodonalul, că ți-l fac praf... *(Îi dă eter. Apoi amîndouă încep să o frece pe mîini.)*

(Deodată, pe stradă începe să se audă rumoare... muzică... urale... Cele două femei întorc capul spre stradă și ascultă, cu mîinile leșinatei în mîinile lor. Însăși Miza... deschide ochii și ascultă parcă cu ei... Zgomotul se apropie crescînd.)

CHIRIACHIȚA: Ce-o fi?

DACIA: Manifestație... Întrunirea de-adineauri!

(Uralele se apropie și încep să se distingă, printre muzici și hărmălaie, strigăte: „Trăiască candidatul nostru, domnul Spiridon Necșulescu!"... „Trăiască nea Spirache!"... „Ura!"... „Trăiască democrația!"... „Ai noștri ca brazii!"... Manifestația se oprește sub balcon, clocotind... Se aude din ce în ce mai repede și mai puternic: ...„Trăiască nea Spirache... Trăiască"... etc. ... etc. ... Cele două femei își pierd capul.)

DACIA: Şi Spirache, care nu e acasă!... Ce ne facem?
CHIRIACHIŢA: Deschide uşile balconului... Trebuie să ieşim, să ne vadă... Mizo... Trezeşte-te, maică... C-a venit manifestaţia... *(Se aude:* „Trăiască nea Spirache".) I-auzi cum ne cheamă...
MIZA: Nu pot să ies în halul ăsta... *(Se ridică.)*
DACIA: N-avem timp... haide... Auzi cum ne aclamă... *(Se aud afară aclamaţii.)* Hai, mamă, ieşi dumneata întîi, că eşti mai bătrînă...
CHIRIACHIŢA: Ba ieşi tu, că eşti mai deşteaptă...
MIZA *(se aranjează repede):* Mă duc să-l iau pe Pussy... că şi el face parte din familie... Să vadă şi el cum îl aclamă poporul... *(Intră în odaia ei şi revine cu Pussy în braţe.)*
DACIA *(îşi compune un surîs fericit şi penibil. Emoţionată, păşeşte în balcon... După ea — Chiriachiţa, şi apoi Miza, cu căţelul în braţe... La apariţia lor, mulţimea izbucneşte furtunos în urale. Spirache e chemat insistent...* „Trăiască omul poporului"... *etc. Fericite, topite, cele trei femei surîd graţios şi se înclină ca nişte chibritelniţe cu cap mobil... Entuziasmul mulţimii şi uralele familiei continuă un timp. Apoi, din dreapta, planul II, apare Spirache, cu aerul lui modest de totdeauna... E jenat de faptul că îşi aude numele strigat din stradă... Se aşază pe un fotoliu din dreapta, în faţă, şi îşi astupă urechile cu amîndouă mîinile, încovoiat sub urale şi sub c o r t i n ă, care parcă îi cade în spate.)*

ACTUL III

Acelaşi decor din actul II. A trecut o lună. La ridicarea cortinei, doica — îmbrăcată în alb — plimbă de la un capăt la celălalt al scenei un cărut, în care se află „copilul Genei". Cărutul e împopoţonat vizibil cu funde albastre şi dantele. În tot timpul acestei plimbări, jos, în stradă, sub ferestre, trece flaşneta din actul I, cîntînd *Titanic-Vals*... E o scenă mută. Pe ritmul valsului care aminteşte moartea unchiului, doica plimbă căruciorul moştenitorului.

SCENA 1

DACIA, CHIRIACHIŢA, DOICA

DACIA *(intră din fund, stînga, abia păşind pe vîrful picioarelor... Exagerează dorinţa de a nu face zgomot):* Doarme? *(Vorbeşte pe şoptite.)*
DOICA *(cu voce normală):* Doarme!...
DACIA *(acelaşi joc):* Ssssst!... Vorbeşte încet, că-l deştepţi...
DOICA: Nu se mai deşteaptă el acu', coniţă... Puteţi să zbieraţi cît vreţi.
DACIA *(cu reproş):* Doico!... *(Dă perdeluţele căruciorului la o parte şi agaţă funda bleu cu care a venit în mînă.)* Dacă te-o-ntreba coniţa, să-i spui că eu am pus-o... *(Dinspre odaia ei, intră Chiriachiţa, cu o bonetă cu*

panglicuțe bleu în mînă.) Ssssst! Mamă! Încet, frate, că-l deștepți.

CHIRIACHIȚA: Doarme?

DACIA *(în extaz, afectată)*: Ca un îngeraș.

(Doica iese, neobservată.)

CHIRIACHIȚA: Vreau să-i încerc bonețica asta... i-am terminat-o... *(Flașneta ajunge în dreptul casei, și valsul se aude mai tare — un moment, apoi dispare, scăzînd.)* Auzi? Îi cîntă marșul lui nen-so Tache... Parcă ar ști și flașnetarul... că astăzi îl moștenește oficial...

DACIA *(reintrînd în adevăratele ei preocupări)*: Ah! Mamă, de-aș vedea trecută odată și ziua de azi... Astăzi și alegerile... Astăzi și citirea testamentului, și nu mai am nici un pic de bromural... Am trimis la farmacie, și e închis peste tot...

CHIRIACHIȚA: Ia și tu un pic de bicarbonat de sodă... Parcă înainte cînd eram săraci... nu luam bicarbonat de sodă pentru orice fel de suferință... și pentru nervi, și pentru dureri de cap, și pentru stomac... Dă-l încolo de bromural.

DACIA *(care n-a ascultat)*: Țț! Și Traian nu mai vine de loc să-mi spuie cum merge votarea...

CHIRIACHIȚA: Da' Spirache unde e?

DACIA: La alegeri... Ce? Mai poate da cineva ochii cu el? Îl tîrăsc ăia peste tot, pe la toate localurile de votare, ca pe moaștele sfintei Filofteia... *(Se uită puțin la copil.)* Phu!... Urît e!...

CHIRIACHIȚA: Leit mă-sa...

DACIA *(contemplînd copilul)*: Cine s-a găsit să ne moștenească nouă averea... cincizeci și-atîtea de milionașe...

CHIRIACHIȚA: Ei, draga mea!... Nimic nu e mai al dracului pe lumea asta ca norocul altuia... *(Îi pune scufița.)* Mi s-au aburit ochelarii lucrînd să-i isprăvesc scufița pentru azi...

DACIA: Și mă-sa nici nu visează de el... De cînd am adus-o de la Tîrgoviște — ca să ne luăm bine cu ea, în vederea testamentului — parcă trăiește pe altă lume... Nu-i place nimic din tot ce-i dăm... n-o impresionează nimic din tot ce facem pentru ea... Cînd o cauți, plînge și se uită spre gară... Parcă tot așteaptă pe cineva.

CHIRIACHIȚA: O fi așteptînd, ce crezi?! Parcă l-a făcut singură? O fi avînd și ea pe cine să aștepte...

DACIA: Dinu să fie?

CHIRIACHIȚA: M-am gîndit și eu, dar parcă tot nu-mi vine să cred... Ăla nu era în stare, cînd era aici la Poștă, să desfacă o scrisoare, darmite să facă un copil... Și-apoi, nu ții minte că în anul trecut — pe vremea cînd s-a întîmplat chestia — era mort după Miza noastră?

DACIA: Mi-e teamă ca ăsta să nu fi fost un plan subțire ca să-și facă vînt toată ziua, bună ziua pe la noi... pentru Gena. Și apoi, nu, zău, mamă... prea se potrivesc bine toate!... Cum am aflat noi nenorocirea și au plecat fetele la Paris ca să nască, cum a cerut și Dinu mutarea din oraș, și-a șters-o la Tîrgoviște... Și Gena, unde-a găsit ea, din toată țara asta, loc să se stabilească? La Tîrgoviște, unde se mutase și Dinu... Și cine era toată ziua, bună ziua pe la ea pe acasă? Dinu! Așa că, să mă ierte Dumnezeu, dar pentru mine e cu ochi și cu sprîncene... Eu pe el îl bănuiesc... *(Dă din nou perdeluțele la o parte.)* Și ia uite-te... vino mai aproape și uite-te... Nu ți se pare că snamenia asta seamănă la gură cu el?... Așa... în formă de rît...?

CHIRIACHIȚA *(neconvinsă)*: Nu! Mai repede poți să zici că seamănă cu el așa, ca fason general... de om! *(Un timp.)* E! Dar n-ai tu nici o grijă... O aflu eu și p-asta...

DACIA: Să nu te apuci să vorbești cumva prin tîrg...

CHIRIACHIȚA: Eu? Îmi pare rău! Cînd eu am cărțile mele, ce, mai am eu nevoie să mai întreb pe-altcineva?... Mă și jignești, zău!... *(Intră doica.)* Unde-l duci?

(Doica ia cărutul.)

DOICA: Îl duc în odaie la el... că s-a aerisit destul pînă acuma... *(Iese cu căruciorul.)*

CHIRIACHIȚA *(după doică)*: Du-l sănătoasă, că nu știu de ce mi-o fi așa de negru... Dacă n-ar intra astăzi în moștenire... știu eu unde l-aș duce... La Leagănul Sfînta Ecaterina din București... că acolo e casa copiilor fără *indentitate*...

DACIA: Bine zici... dar de!... Ce să facem? Trebuie să ne luăm bine cu ea... că altminteri... ne-ntoarcem cu toții la coada tigăii.

CHIRIACHIȚA: Da' unde-au ieșit fetele amîndouă?... Le-am văzut acum un ceas pe fereastră, plecînd cu mașina!...
DACIA: S-au dus la biserică...
CHIRIACHIȚA: Ce le-a găsit să se ducă la biserică în zi de lucru?!...
DACIA: Pentru tat-so! Să dea un acatist pentru reușita lui la alegeri... așa, ca o atenție...
CHIRIACHIȚA: Și ăla micu unde e?...
DACIA: Decebal? Tot pentru tat-so aleargă, mititelul... umblă prin tîrg cu bicicleta și-mparte manifeste...
CHIRIACHIȚA: Parcă văz că pînă deseară o să avem de plătit douăzeci-treizeci de perechi de gîște...
DACIA: Nu e nimic... Numai Spirache să iasă... Să-l văd eu ales... Deși Nercea mi-a spus de dimineață că votarea merge strună și alegerea e sigură, pînă deseară cînd s-or deschide urnele... mi se pare o veșnicie... *(Se aude claxonul mașinii.)* Mi se pare că s-au întors fetele. *(Se uită pe geam.)* Da!... Ele sînt. Cum se cunoaște că sînt vitrege... A noastră parcă e-o căprioară, și cealaltă parcă e-o oaie... *(Coboară revenind de la geam.)* Dar parcă, oricît, de cînd a făcut copilul, tot s-a mai fasonat... S-a făcut mai drăguță, s-a mai netezit la față...
CHIRIACHIȚA: E! Astea sînt minunile naturii, maică! N-ai văzut? Para pergamută se coace și se frăgezește după ce-o culegi... Dragostea face pe om mai frumos...
DACIA: Ce-o să fie Miza noastră cînd s-o mărita și-o cunoaște tainele iubirii!... *(Își împreună mîinile a extaz.)*
CHIRIACHIȚA: Splendoare!...
DACIA: Minune...

(Intră fetele.)

SCENA 2

DACIA, CHIRIACHIȚA, GENA, MIZA

(Miza e veselă. Se cunoaște că abia poate stăpîni o bucurie gata să izbucnească. Dimpotrivă, Gena e pradă unei tristeți totale.)

MIZA: Bun găsitul, cucoanelor...
GENA: Sărut mîna...

DACIA *(exuberantă, mai ales față de Gena)*: Bonjur, fetele mamii... E? Ce se aude prin oraș?... Ieșim, sau nu ieșim la alegeri?
MIZA: Brrr! E o lume imposibilă!... Țărănime... poliție... armată... gură-cască... Mi-am stricat claxonul sunînd...
CHIRIACHIȚA: Așa e, de, alegeri libere. Se-ndeasă toți nebunii să voteze.
DACIA: Dar curentul cum e? Sînt speranțe?
MIZA: Nici nu se mai discută... Iese guvernul sigur... Peste tot sînt numai afișe de-ale guvernului... Ceilalți parcă nici n-ar exista...

(Gena s-a așezat. În toiul conversației, fetele își scot pălăriile, mănușile etc.)

DACIA: Ce ai, Genulițo? Nu te simți bine?
GENA: Ba da, mamă, mă simt foarte bine... Sînt puțin obosită... atîta tot.
CHIRIACHIȚA: Ia s-o tragă maica-mare puțin de aplecate. *(O freacă pe mîini.)* Ptiuu!... Ia te uită ce de noduri!
DACIA: Vrei să-ți facă mama un ceai bun, cu rom...?
GENA: *Merci*, mamă, nu...
CHIRIACHIȚA *(se scoală)*: Da' să-ți facă maica-mare o cafeluță turcească cum știe ea, cu caimacul de un lat de mînă...?
GENA *(jenată de-atîtea atenții pe care nu și le poate explica, ea, care nu știe nimic de testament)*: Vai, mamă-mare... mulțumesc... nu te deranja pentru mine... nu iau nimic...
DACIA: O dulceață de prune verzi tot iei tu, ca să nu mă refuzi...
GENA: Zău, mamă, sînteți prea drăguțe... Nici nu știu cum să vă mulțumesc... De cînd m-am întors acasă, mă țineți ca pe o prințesă... Îmi faceți toate gusturile, nu mă lăsați să v-ajut la nimic... Poate de aia sînt și atît de obosită... unde nu muncesc...
DACIA: Lasă, fetița mea, că ți-o fi ajungînd cît ai muncit cînd eram săraci... Acum ai și tu dreptul să te odihnești... să fii mulțumită, să răsufli... Și dacă nu vrei să te menajezi pentru tine, trebuie, cel puțin, să te menajezi pentru splendoarea aia de copil pe care îl ai... Dac-ai ști cum l-am admirat adineauri!... Îmi venea să-l mănînc, nu altceva.

CHIRIACHIȚA: Și maica-mare i-a făcut o bonetică de toată frumusețea...

DACIA: Și eu i-am pus o fundă mare, ca să aibă treisprezece cu toatele, și să nu ni-l deoache lumea...

GENA: Sînt atît de fericită că-l iubiți! *(Se uită spre Miza.)*

DACIA: Și de ce să nu-l iubim? Nu e al nostru, al tuturor?... Tot ce-avem noi azi... nu e și al lui... și tot ce-o să aibă el mîine n-o să fie și al nostru?...

GENA *(cu un surîs)*: El n-are, mititelul, decît drăgălășenia.

CHIRIACHIȚA: Ne mulțumim și cu atît... pentru un moment... *(Dacia o fulgeră cu o privire.)*

DACIA: Cînd mă gîndesc acum ce proaste am fost că ne-am luat după gura lui tat-to și v-am lăsat să stați departe de noi, atîtea luni, îmi vine să mă iau la palme...

GENA: Vai, mamă, cum poți să spui așa ceva!...

CHIRIACHIȚA: Ce-a fost, a fost... să nu mai vorbim... *(Stă în stînga, la față.)* Bine că l-am convins să cedeze și sîntem acuma la un loc cu toții, mulțumiți și uniți. Asta e principalul.

GENA: Adevărat... Îmi pare rău însă că-l văd pe tata parcă nemulțumit că mă aflu aici...

DACIA: E! Ce vrei tu, dragă? În privința ta, el a fost cel mai înverșunat dintre toți. Recunosc — că mie nu mi-e rușine de faptele mele — că nici nouă nu ne-a prea venit bine la început... E! Am judecat însă cu sînge rece și-am zis: s-a-ntîmplat, s-a-ntîmplat!... Să fie într-un ceas bun! N-o să-i tăiem acuma gîtul pentru asta... El, nu! Că rușinea asta n-are să ți-o ierte niciodată... că așa și pe dincolo, în sfîrșit, pricepi tu... Eu l-am înțeles însă și pe tat-to! Lui nu-i venea bine față de noi, fiindcă tu erai copilul lui personal, și-l durea în amorul lui propriu de părinte că tocmai tu, adică... să faci...

MIZA: Ah, mamă! *(Enervată:)* Dar ce rost mai au toate astea acuma? Ai un obicei de a aduce totdeauna în discuție lucruri care nu ne fac plăcere nici unuia dintre noi... Știi bine că și-atunci cînd Gena nu era aici, eu nu luam parte niciodată la astfel de discuțiuni...

DACIA: Fiindcă tu ai vrut totdeauna să te iei bine pe lîngă ea... Noi sîntem mai sincere... Spunem și răul, și binele...

CHIRIACHIȚA: Nu sîntem talere cu două fețe...

GENA: Știu c-ați fost buni cu toții, mamă-mare... Altminteri n-aș fi fost acuma aici, între dumneavoastră. Eu n-am să mă plîng de nimeni și de nimic... și recunosc că singura vinovată în această chestiune am fost numai eu... și de aceea numai pe mine mă acuz...

DACIA: Ia nu te mai acuza și tu, draga mea, toată ziua! Parcă-ai fi neam de procuror, zău așa! Parcă numai ție ți s-a întîmplat! Eu, una, de cînd am început să fac politică feministă, sînt pentru libertatea absolută a femeii!... Fiecare face ce vrea și cu cine vrea...

CHIRIACHIȚA: *Pozetiv!* Înainte, fetele, fiindcă erau prea naive, se măritau ca niște proaste, azi, fiindcă nu mai sînt naive, se mărită ca niște deștepte! Cl! *(Plesnește limba de cerul gurii.)* Altă lume, alte obiceiuri... Eh! Dac-aș fi știut eu c-am să trăiesc să văd aeroplane cu retirată și s-ascult slujba de la Mitropolie la *radium*... nu mă mai măritam eu cu răposatul, fată de optsprezece ani, nepupată nici măcar pe frunte. Ei! Și dacă am fost cum am fost, cu ce m-am ales la el? Tot cu ce mă alegeam și dacă nu eram!... Asta e, dragele mele... *(Se ridică.)* Mă duc să vă fac cîte-o cafeluță... Unde-ai pus spirtul denaturat, mamă?

DACIA: Nu mai e nici un strop în toată casa, fă și dumneata cu apă de colonia, că e Maria Farina și arde... *(Chiriachița iese în stînga.)* Vă las și eu un minut, fetelor, pînă face mama cafeaua... Mă duc să dau o raită prin bucătărie, că deseară cred c-o s-avem masă mare, și cu nebunele astea de bucătărese de la București nu poți fi sigură că știu să pregătească o masă — d-alea, știi! — ca la noi, în provincie. *(Iese.)*

SCENA 3

MIZA, GENA

(Un timp, cele două surori tac.)

MIZA: La ce te gîndești, Gena? *(Vine spre ea.)*

GENA: E ciudat! De-adineauri, din clipa cînd am semnat la tribunal că-ți dau copilul de suflet... simt un gol...

o nelinişte în inimă... Poate unde mă obişnuisem cu copilaşul şi cu ideea că-l am. Atîta timp cît am fost mama copilului tău, îmi creasem o viaţă în legătură cu asta... şi poate un alt suflet... Acuma... Deodată, pe negîndite... totul se schimbă.

MIZA: Tu nu-nţelegi că eram datoare să fac asta pentru tine? E îngrozitor pentru o mamă să trăiască departe de copilul ei, mai ales în condiţiunile speciale în care mă aflam eu...

GENA: Îmi închipui, Miza, şi te-nţeleg foarte bine. Credeam însă că ceea ce era făcut nu se va mai putea desface...

MIZA: Cît crezi că m-am chinuit pînă să găsesc soluţia? M-am gîndit însă că aşa cum ne-am bătut joc de legi atunci cînd ai putut să devii mama unui copil care nu era al tău, ne putem bate joc încă o dată de ele, ca să dregem ce-am stricat. Şi—atunci—am găsit soluţia înfierii...

GENA: Recunosc că ideea ta a fost ingenioasă... Şi cred că poţi fi mulţumită. Eu nu m-am opus. Am făcut tot ceea ce mi-ai cerut... Am mers la tribunal... am iscălit hîrtii, şi iată-te redevenită şi oficial mama copilului tău...

MIZA: Şi sînt de două ori fericită. Întîi pentru că mi l-am redobîndit, şi al doilea fiindcă mi-am descărcat conştiinţa de o povară, dîndu-ţi ţie libertatea... libertatea de care am impresia că aveai atîta nevoie, mai ales de la un timp încoace... *(Privire semnificativă.)*

GENA: Ce vrei să zici?

MIZA *(insinuantă)*: Ce, crezi că atunci cînd am fost la Tîrgovişte, ca să te aduc acasă, şi-am găsit pe Dinu la tine, mi-a fost greu să ghicesc de ce te hotărîseşi să te stabileşti acolo? Crezi că n-am înţeles ce-nsemna portretul acela pentru care Dinu ţi-a pozat în fiecare zi, timp de o lună? Am priceput destul de bine, Gena. Atît de bine încît mi-am dat seama că nu mai am dreptul să te ţin nici o clipă legată de jurămîntul ce mi-l făcuseşi... şi atunci, ca să te scap... m-am hotărît să-mi adopt propriul meu copil...

GENA: Uiţi însă că dacă în faţa legii este astăzi al tău, pentru toată lumea mama lui tot eu rămîn, şi încă o mamă care şi-a dat copilul de suflet, fără nici un fel de motive... De-aia m-am hotărît să plec iarăşi de-acasă... Prezenţa mea în mijlocul vostru ar fi o provocare continuă...

MIZA: De ce nu spui drept... că dacă te-ai hotărît să pleci, ai făcut-o cu totul din alte motive...

GENA: Ce motive?

MIZA: Ca să te duci după Dinu... *(Considerînd-o cu un surîs cîntărit pe buze ca o monedă în palmă:)* Mi se pare de altminteri... că sînteţi de acord...

GENA: Ce vrei să zici?...

MIZA: Că şi Dinu s-a vindecat de vechea lui suferinţă... şi, aşa cum se-ntîmplă de obicei... s-a amorezat de sora de caritate...

GENA: Dacă ar fi aşa cum spui tu, nu văd ce l-ar împiedica pe Dinu să vie aici...

MIZA: Poate... teama de a-şi reaminti anumite lucruri...

GENA: Da... Aşa cred şi eu... Venirea lui ar fi fost o dovadă — singura dovadă... că s-a vindecat... că nu te mai iubeşte... Dar n-a venit... *(Tristă:)* Şi nici nu cred să mai vie.

MIZA *(maternelă şi competentă)*: Poate că nu s-a putut deplasa... De cînd şi-a luat licenţa şi a intrat în magistratură nu mai poate fi atît de liber ca pe vremea cînd era la Poştă... *(Se scoală, trece în stînga.)*

GENA: De opt zile e în concediu de vară... aşa că...

MIZA: Prea le iei şi tu pe toate în tragic. Mai aşteaptă... concediile de vară sînt de treizeci de zile... Mai are timp să vie...

GENA: Dac-ar fi fost să vie... venea din primul ceas...

(Intră servitoarea, din dreapta.)

SCENA 4

SERVITOAREA, GENA, MIZA

SERVITOAREA *(Genei)*: Domnişoară... vă caută un domn...

GENA *(îngheţată, se scoală)*: Pe mine?

SERVITOAREA: A spus că-l cheamă domnul George Dinu... din Tîrgovişte.

(Gena e gata să se prăbuşească. Miza o priveşte tăios.)

MIZA: Poftește-l... *(Gena avea tocmai un gest de ezitare. Servitoarea iese.)* Eu mă retrag... ca să nu-l tulbur... *(Iese.)*

SCENA 5

GENA, DINU

(Dinu intră. E intimidat. Gena e pradă unei puternice emoții. Gheața se va rupe cu încetul.)

GENA: Ce surpriză... *(Face un pas înaintea lui și-i dă mîna. I-o sărută... O clipă grea.)*

DINU: Nu te așteptai să viu? *(O privește lung.)*

GENA: La început, da... Pe urmă... am crezut... că nici nu te-ai putut gîndi la asta...

DINU: De ce?

GENA: Știu eu? Ocupații... obligațiuni mai importante... nevoia de odihnă...

DINU: Bine, dar cînd ne-am despărțit la Tîrgoviște, îți făgăduisem că am să vin să te văd... și iată-mă, m-am ținut de cuvînt...

GENA: Îți mulțumesc... *(Se așază la masă, în fund.)*

DINU: După ce-ai plecat... m-am simțit atît de singur... atît de străin... *(Își frămîntă colțul hainei între degete, parcă ar frămînta o bucățică de inimă.)*

GENA: Și dumneata?

DINU: Firește. Mă obișnuisem să te văd zilnic... În afară de dumneata să nu vorbesc cu nimeni... să nu mă duc la nimeni... să nu cunosc pe nimeni...

GENA: Și totuși ai ezitat, opt zile, pînă să te hotărăști să vii... *(Gest la Dinu.)* Nu încerca să protestezi. Te înțeleg atît de bine... Aici nu eram numai eu singură... ca la Tîrgoviște.

DINU: Știam că ai să te gîndești la asta... și tocmai de-aia mi-a fost teamă să viu... am ezitat...

GENA: Și nu regreți c-ai venit?

DINU *(privind-o)*: Ba da!... Pentru că te găsesc schimbată, duduie Geno... Poate să fie regăsirea cu familia... viața nouă de aici... decorul nou... *(Privește în jur.)*

GENA: Te-nșeli, Dinule!... Nicăieri și niciodată în viața mea nu m-am simțit mai bine ca în odăița de la Tîrgoviște... și cea mai bună dovadă e că, de cînd sînt aici, i-am simțit lipsa... M-am simțit și eu singură și străină fără odăița mea și fără dumneata.

DINU: Adevărat?

GENA: Nu te-am mințit niciodată pînă acuma...

DINU: Știu! Și de aceea aș vrea să te rog să-mi răspunzi sincer la o întrebare... cu care am venit pe buze.

GENA: Spune-o.

DINU: Familia dumitale știe că ne vedeam atît de des la Tîrgoviște?

GENA: Firește.

DINU: De unde a aflat?

GENA: De la mine... *(Îl privește loial în ochi.)*

DINU: Și ce-au zis?

GENA: Nu știu! Mie nu mi-au spus nimic... Dar dumneata ce-ai zis cînd m-ai văzut întîi la Tîrgoviște?

DINU: Eu? *(Încurcat:)* Mi-a făcut plăcere.

GENA *(încercînd să-și verifice neliniștea ei sufletească)*: Poate unde îți aducea aminte de trecut... de orașul nostru... de toate cîte te legau de el...

DINU: Nu, duduie Geno! *(Hotărît să dezvăluie o taină care îl apasă:)* În seara cînd am venit să cer mîna sorei dumitale — acum un an — și cînd mi-ai ieșit înainte să-mi spui că nu mă poate primi, am înțeles că totul s-a sfîrșit... definitiv... iremediabil... O dată cu averea care intrase în casa dumneavoastră cu cinci minute înaintea mea, mi-am dat seama că dragostea mea a fost aruncată la ușă, alături de toate amintirile sărăciei!... Și poate mai bine c-a fost așa... Am suferit mult... e adevărat... Mai ales după ce-ați plecat amîndouă în străinătate, orașul mi s-a părut pustiu... viața mea — goală... lumea — batjocoritoare... De aceea mi-am cerut mutarea... Oriunde, numai acolo nu. Așa am ajuns la Tîrgoviște... și așa am trăit pînă în clipa cînd te-am întîlnit și-am aflat că te stabiliseși în același oraș...

GENA *(încearcă o carte)*: Poate că n-a fost o simplă întîmplare, și-am venit într-adins, știind că te voi găsi acolo...

DINU: De ce-ți bați joc de mine? *(E departe de adevăr.)*

GENA *(a înțeles):* Glumesc numai, Dinule... *(E tristă deodată.)* Ai fost foarte bun cu mine în tot timpul acela și îți mulțumesc.

DINU: Bun?

GENA: Ai fost singurul om care nu te-ai revoltat cînd ai auzit ce mi se întîmplase...

DINU *(cu reproș):* Domnișoară Geno...

GENA *(apropiindu-se pe altă parte de obiectul ei):* Domnișoară cu flăcău de patru luni... aproape de luat în armată... *(A glumit spelb.)*

DINU: Nici nu pari altceva decît o domnișoară care face pe dădaca unui nepoțel.

GENA *(tresare):* Ce te face să crezi asta?

DINU: Aerul dumitale copilăros... gesturile stîngace...

GENA *(glumește):* Așa e totdeauna la primul copil... la al doilea o să fiu mai pricepută... *(iarăși tristă)* dacă o să mai am vreodată un copil...

DINU: Și de ce să n-ai? Orice rană se poate închide, orice viață se poate reface... Ai să uiți... ai să te măriți... să-ncepi o viață nouă...

GENA *(surîde amar):* Da... da... am să uit... am să mă mărit...

DINU: De ce surîzi și ai aerul ăsta neîncrezător? Sînt chiar vorbele dumitale... Cele pe care mi le spuneai mie la început... Și-ai avut dreptate... Eu, unul, am uitat... Din ziua cînd ai venit dumneata la Tîrgoviște și pînă ai plecat, mi-am simțit viața refăcută... m-am simțit altul... Din tot ce-a fost nu mi-a rămas decît amintirea...

GENA: La dumneata e cu totul altceva...

DINU: De ce? Amîndoi am iubit și amîndoi am suferit deopotrivă. Ba mi se pare chiar în același timp.

GENA: Da... în același timp...

DINU: Și amîndoi ne-am găsit, la un moment dat, părăsiți de cei pe care îi iubeam... singuri...

GENA: Eu n-am rămas singură. Mi-a rămas copilul! Vezi dar că poveștile noastre de iubire se aseamănă numai pînă la un punct.

DINU: Făgăduiește-mi că dacă ai să te măriți...

GENA: Nu vorbi prostii, Dinule... Eu n-am să mă mărit niciodată... *(Trece cu o privire dezolată, sinceră și tivită cu lacrimi.)* Cine și-ar lega viața de o ființă de două ori infirmă: șchioapă și cu copil? *(Așteaptă un cuvînt... e agățată de gura lui... Dinu tace... Gena, în fața tăcerii lui, se schimbă la față.)* Vezi că taci? *(O îneacă plînsul.)* Vezi că nu găsești nimic de spus? *(Crescendo în emoția ei:)* Vezi că am dreptate? *(Același joc.)* Vezi, Dinule? Vezi că viața mea e zdrobită?... *(Același joc.)* Vezi?... Vezi?... Spune... Cine?... Cine?... Cine?... *(Cu unghiile sufletului își zgîrie zidul propriei ei dureri.)*

DINU *(grav):* Eu! Geno!...

GENA *(spasm de groază. Se scoală):* Tu?

DINU *(cald):* Eu, Geno!

GENA: Tu? Tu? Tu?!... *(Durerea ei este la culme.)* Nu trebuia să-mi spui asta, Dinule... Nu trebuia să-mi arăți că ți-e milă de mine... tocmai tu... singurul meu prieten... Tu nu înțelegi că din clipa asta trebuie să te pierd? Nu-ți dai seama că numai cu un singur cuvînt mi-ai luat tot ce mai aveam pe lume?

DINU *(încurcat, emoționat, decis totuși):* Dar, Geno... Geno... pentru Dumnezeu! N-ai dreptate, greșești... liniștește-te, nu m-ai înțeles...

GENA: Ba te-am înțeles! Ți-a fost milă de mine pentru că n-ai știut ce să-mi răspunzi...

DINU: Nu, Geno! Nu e adevărat. Dacă ți-am spus „eu", e că așa mi-a dictat inima, și dacă am ezitat înainte de a rosti cuvîntul care îmi stătea pe buze, am făcut-o numai pentru că mi-a fost teamă să nu fie spus prea devreme. *(Gena îl ascultă cu ochi mari, în care, treptat, nădejdea începe să licăre, ca o pupilă nouă.)* Și apoi, nu știam dacă și tu, dacă și rana ta e vindecată. N-aș fi vrut să începem o viață nouă cu suflete convalescente... De aceea am ezitat... Crede-mă, Gena...

GENA *(ce repede zvîntă ochii și înseninează fața fericirea!):* Adevărat? E adevărat ce-mi spui? Te-ai mai gîndit vreodată la toate astea? Te-ai mai gîndit vreodată pînă acuma că aș putea fi într-o zi soția ta?

DINU: De cîte ori n-am adormit pînă acum cu gîndul ăsta!

GENA: Dinule! Te-ai gîndit bine? Sînt așa cum sînt! Și-am avut un copil!

DINU: Ai avut?... Avem!... Va fi al meu ca și al tău...
GENA: Doamne... Dac-ai ști... dac-ai ști... dac-ai ști...

(Se aruncă în brațele lui. Îmbrățișare lungă. Intră doica, dinspre odaia copilului, din stînga.)

DINU *(un timp)*: Aș vrea să vorbesc cu mama ta... despre... cununie... N-aș vrea să întîrziem mult... că ne-așteaptă porumbeii în Piața San-Marco... La Veneția...
GENA: Astă-seară ne logodim... Vorbesc eu pentru amîndoi...
DINU: Atunci...
GENA: Pe deseară... Vii la masă la noi... *(Îi întinde mîna, Dinu i-o sărută.)*
DINU: La revedere... și sărutări micuțului... din partea mea... *(Gena îl petrece cu un surîs. Dinu iese, dreapta, plan II.)*

SCENA 6

MIZA, GENA, SERVITOAREA

MIZA *(intrînd din stînga, plan II. Cu malițial înnăscută)*: E? Pe cînd sînt domnișoară de onoare la nunta ta?... Trebuie să mă îngrijesc din vreme de toalete. *(Rîde.)*
GENA: De ce rîzi?
MIZA: Mă gîndesc la mutra lui Dinu după nuntă. Cum e el om cumsecade, o să creadă că s-a însurat cu Maica Domnului...
SERVITOAREA *(din dreapta, plan II)*: Domnișoară... Un ofițer vrea să vorbească imediat cu dumneavoastră...
MIZA: Un ofițer? Cum e?
SERVITOAREA: Pudrat rău și cu ochelari numai la un ochi...
MIZA: Gigi! E cu putință?... *(Emoționată.)*
GENA *(imitînd gestul Mizei la anunțarea lui Dinu)*: Poftește-l...
SERVITOAREA *(iese)*.
MIZA: Sînt emoționată? *(N-așteaptă răspunsul.)* N-aș vrea să fiu de loc... Aș vrea să par rece... indiferentă...
GENA: Scoate-ți inima din piept... Și ai să izbutești... *(Iese.)*

SCENA 7

MIZA, GIGI

MIZA *(vizibil neliniștită, se așază într-un fotoliu, într-o poziție cît se poate de degajată, compunîndu-și o atitudine cît mai modernă și mai indiferentă. Izbutește exact contrariul.)*
GIGI *(se oprește la ușă, e în mare ținută)*: Miza!... Eu sînt!
MIZA *(face pe surprinsa)*: A! Dumneata?! Ce surpriză!
GIGI: Plăcută, nu? Mă primești?...
MIZA: Nu pot decît să te dau afară din casă sau să te invit să iei loc. Alege.
GIGI *(se așază)*: *Merci... (Ea se joacă cu un colț de broderie, el sucește mereu gîtul, ca și cum i-ar fi intrat o muscă între guler și piele. Un timp.)* Am venit, ca să zic așa, într-o vizită oficială... Se vede, nu?... *(Se privește.)*
MIZA *(aruncînd o privire prin care nu se poate abține să recunoască că Gigi „e bine")*: A! Da!... Parcă ești la 10 Mai... îți mai lipsește calul...
GIGI *(mîndru)*: Am venit cu el...
MIZA: Nu cumva l-ai lăsat să aștepte singur în antreu... Poftește-l încoace.
GIGI *(rîde)*: E bună... L-am adus cu mine în oraș... *(Un timp. O privește șiret.)* Am fost mutat îndărăt în garnizoană; după cererea mea...
MIZA: Și de ce ai cerut să te muți înapoi în garnizoană?
GIGI *(serios)*: Pentru a repara o greșeală care — de un an de zile — mi-apasă conștiința mea de om și onoarea mea de militar...
MIZA: Ce vrei să spui? Fii clar, te rog...
GIGI: Am venit să mă-nsor cu tine...
MIZA: Fără să mă-ntrebi dacă vreau?... *(Îl privește superioară.)* Ce crezi, că acum mai sînt fată... ca să mai fac numai ce vrei tu?... Adio, băiete...
GIGI: Tocmai vreau să-ți spun... să-ți explic...
MIZA: Să-mi explici ce? Că atunci cînd mă știai așa cum mă știai ai fugit de răspundere, ca un laș? Asta o știu mai bine decît dumneata, domnule locotenent Stamatescu.
GIGI: Pardon... M-a făcut căpitan... *(Îi arată tresa de la epolet.)*

MIZA *(tristă)*: Vaaai!... Cînd?
GIGI: Pe-ntîi aprilie...
MIZA: Va să zică nu mai ești nici măcar locotenent?
GIGI: Îți pare rău?...
MIZA: Mie?... Hm... Mi-e indiferent... Și general să fii, puțin îmi pasă... Tot nu mai poți să fii locotenent...
GIGI *(serios, deodată)*: Miza... nu-ți bate joc de mine... Știu, ai dreptate... Am fost un laș... Dar ce crezi, că eu?... Babacii! Al bătrîn m-a mutat din garnizoană, și a bătrînă a zis că mă dezmoștenește dacă mă-nsor cu tine...
MIZA: Și-acuma?
GIGI: Sînt certat cu ei... *(Serios și sincer:)* Din cauza ta... Un an de zile n-am făcut decît să-mi pledez cauza... să-i rog... Dacă n-au vrut, m-am supărat... Era să mă-mpușc și-n piept, deasupra inimii, ca să le trag o spaimă... Și acum să-i vezi cum umblă după mine să se-mpace.
MIZA: Chiar dacă te-ai însura cu mine?
GIGI: Mai ales... Fiindcă acum ai franci, și ei nu-ți găseau alt cusur decît că erai săracă... Așa că...
MIZA: Ce?
GIGI: Nici la nuntă nu-i chem...
MIZA: La care nuntă?
GIGI: La nunta noastră!
MIZA: Ești așa de sigur că te iau? Pe ce te bazezi?
GIGI: Pe dragostea mea... Pentru că, dacă ai dreptul să mă acuzi de procedee, n-ai dreptul să te legi de dragostea mea... Știi cît te-am iubit... și cîte scrisori fără răspuns ți-am scris de cînd... am plecat... Și dacă n-ai vrut să-mi scrii nimic de tine, erai obligată să-mi scrii cel puțin de copil, de... copilul nostru... de copilul meu...
MIZA: Ce te interesa copilul... de vreme ce ai plecat înainte ca să se nască?
GIGI: Cum să nu mă intereseze?... Tu știi ce va să zică să fie cineva tată... să simtă că e tată?...
MIZA: Nu! Știu însă în schimb ce va să zică să fie cineva mamă.

GIGI: Noroc că s-au găsit alții mai cu inimă decît tine, care să-mi spuie ce face copilul.
MIZA *(atentă, neliniștită)*: Care alții?
GIGI: Nenea Spirache.
MIZA: Ce? *(Holbează ochii.)*
GIGI *(senin)*: Dacă am văzut că tu nu-mi răspunzi, nici cît ai stat la Paris, nici cînd te-ai întors... i-am scris lui... Îl știam om bun și înțelegător... I-am mărturisit tot... I-am spus că vei naște un copil care e al meu... că nu sînt un laș, cum spui tu, și că n-aștept decît clipa să pot veni ca să te iau... să vă iau...
MIZA *(îngrozită)*: Ai făcut tu asta?!
GIGI: Ehe! Și încă de cînd...
MIZA: Și tata ce ți-a răspuns?
GIGI: Mi-a răspuns că sînt un om cumsecade, că mititelul e sănătos, că tu mă aștepți... Ce om e nenea Spirache... Să-l pui la brățară ca un *porte-bonheur!*
MIZA: Va să zică tata a știut că eu am un copil?
GIGI: Păi cum ai fi vrut să nu știe?... Unde era să-l ascunzi?
MIZA: Taci... Taci... Taci... Tu nu știi nimic... *(Se așază... Nedumerit, Gigi se uită în ochii ei, care pentru prima oară se umplu de lacrimi.)*
GIGI: De ce plîngi?
MIZA: De mila tatei... *(Pauză grea. Miza e cufundată în gîndurile ei.)*
GIGI *(ezită mult pînă să pună întrebarea care de mult îi stă pe buze)*: Cu cine seamănă copilul?
MIZA *(îl ia de mînă)*: Vino să-l vezi...
GIGI: Am adus niște chestii pentru el... *(Scoate din buzunar cîteva jucării pentru copii mici.)* Și asta pentru tine... *(Desface dintr-o foiță un inel pe care i-l pune pe deget.)* Inelul nostru de nuntă... *(Dîndu-i ei jucăriile:)* Să i le dai tu... că pe mine nu mă cunoaște... Și poate că nu le primește. *(A fost sincer și emoționat.)*
MIZA: O să te recunoască, n-ai grijă... *(Au ajuns la ușa din stînga, plan II.)* P-aici... *(Gigi se oprește în prag. Scoate batista, lăcrimează... se privesc ochi în ochi.)* Să vezi ce deștept e!...
GIGI *(între lacrimi)*: Dragul tatii!...
MIZA: Nu te-am văzut niciodată plîngînd pînă acuma...

GIGI: Fiindcă n-am plîns decît de trei ori în viața mea: întîi, cînd mi-a murit calul... al doilea, cînd am plecat de aici fără bună ziua... și al treilea, acuma... *(Intră, urmat de Miza.)*

SCENA 8

DACIA, CHIRIACHIȚA, PROCOPIU, SERVITOAREA

(Un moment scena e goală. Apoi servitoarea intră, introducînd pe avocatul Procopiu.)

SERVITOAREA: Poftiți de luați loc... că mă duc să-i spui coniții...

PROCOPIU: Mulțumesc... *(Rămîne în picioare.)*

(Servitoarea iese, stînga, fund. După puțin apare Dacia, urmată de Chiriachița.)

DACIA: Bună ziua, domnule Procopiu... *(Îi dă mîna.)*

CHIRIACHIȚA *(dîndu-i mîna)*: Tocmai vă așteptam...

PROCOPIU: Mă mir. Termenul convenit expiră mîine. Am venit însă eu mai devreme, pentru că...

DACIA: Nu face nimic dacă ni se întîmplă ceea ce trebuie să ni se întîmple, c-o zi mai înainte...

CHIRIACHIȚA: Ori azi, ori mîine, tot un drac...

DACIA: Eh! Ce să facem? Așa a vrut Dumnezeu!...

CHIRIACHIȚA: Procopsitu de cumnată-tu a vrut, nu Dumnezeu, că el a făcut testamentul... D-aia era mai bine înainte, cînd nu știau oamenii carte... Nu mai scriau toată ziua, bună ziua testamente...

PROCOPIU: Îmi dați voie să vă explic motivele venirii mele?...

CHIRIACHIȚA: Ce să ne mai fierbi cu explicatul... Deschide-l și isprăvește... Uite, să chem și fetele... s-auză și ele... Mizo!... *(Cheamă.)*

DACIA: Pe Gena las-o, mamă. Are timp destul să afle și pe urmă.

MIZA *(intrînd prin stînga)*: M-ai chemat? A! Domnul avocat Procopiu... Bine ați venit... Vă așteptam mîine...

PROCOPIU: Tocmai spuneam doamnelor că am venit cu o zi mai devreme.

MIZA *(amabilă, radioasă)*: Nu trebuie să vă scuzați. Pentru noi... legea e lege... Ați fost prea gentil că ne-ați acordat și termenul ăsta de grație... *(Se așază sigură pe ea. E atentă, complezantă și interior fericită.)*

PROCOPIU: Vă amintiți că acum o lună de zile am fost pus personal în posesia unui testament... Buuun!...

CHIRIACHIȚA: Bun o fi pentru dumneata... dar pentru noi...

MIZA *(cu reproș)*: Mamă-mare... Domnul Procopiu vrea să ne spuie ceva. Să-l ascultăm...

PROCOPIU: Vreau să spun că în timpul pe care vi l-am acordat pentru a vă putea aranja anumite chestiuni familiare, care nu mă privesc, am făcut și eu cercetările mele discrete... Or, datorită acestor cercetări am putut afla lucruri foarte interesante pentru dumneavoastră...

CHIRIACHIȚA: Ei taci!

PROCOPIU: Atît de interesante, încît azi am căpătat certitudinea că testamentul ce se găsește în păstrarea mea... este o mistificare... este un act fals... și prin consecință... nul...

(Miza înlemnește, cele două femei se înseninează.)

DACIA: Și atunci?

PROCOPIU: Atunci, averea rămîne mai departe moștenitorului legal, adică...

DACIA: Nouă...

PROCOPIU: Moștenitorul legal este numai Spirache.

CHIRIACHIȚA: O fi el legal, cum zici, acolo la dumneata, la tribunal, dar aicea... legale sîntem noi...

DACIA *(observînd figura Mizei)*: Dar ce-i, maică?... Nu te simți bine?

CHIRIACHIȚA: N-are nimic... I s-a făcut rău de bucurie... Că i se face omului rău și de bucurie... nu numai de supărare...

MIZA *(stăpînită)*: N-am nimic... Nu vă ocupați de mine... Am avut azi atîtea emoții... Atîtea surprize...

PROCOPIU *(privind-o)*: Cred că asta este una din cele mai agreabile... domnișoară!

MIZA: Într-adevăr...

PROCOPIU: Iată dar, doamnelor, de ce m-am grăbit să viu înainte de termen. Prea era bună vestea, ca să vă las să mai așteptați o zi.

DACIA: Îți mulțumesc, domnule Procopiu... Dac-ai ști cît bine ne-ai făcut!...

PROCOPIU: Nu mi-am făcut decît datoria. *(Se ridică.)* Și sînt mulțumit că lucrurile au ieșit așa. În meseria noastră ne creăm foarte des antipatii.

CHIRIACHIȚA: Drept să-ți spui, că pînă adineauri... Phiuuuu!... Îmi venea... *(Gest de sucit gîtul.)* Acuma însă, mi-ești foarte simpatic...

PROCOPIU: E reciproc.

CHIRIACHIȚA: *Merci!...*

DACIA: Dar cine credeți c-a putut face falsul? *(Se gîndește la Gena.)*

PROCOPIU: Cercetările mele sînt în curs. Testamentul a fost introdus în sertarele mele de o mînă foarte puțin dibace.

DACIA: Eu cam bănuiesc cine a putut avea interes...

PROCOPIU: Și eu!... În nici un caz însă — vă asigur — nu e vorba de o femeie... La bună vedere!... *(Iese.)*

SCENA 9

SERVITOAREA, DACIA, MIZA, CHIRIACHIȚA, DOICA

DACIA: Îmi vine să joc... îmi vine să joc... Am scăpat... E! Ce ziceți de norocul care a dat peste noi...

CHIRIACHIȚA: Zecele meu de cupă, săracul! Dar de bani în casă, cu bucurie, pe drum de seară... *(Un timp.)* Să știți, fetelor, că noi cîteștrele sîntem născute în zodia porcului...

(Intră doica.)

DOICA: Coană-mare, s-a sculat copilul.

DACIA: Și ce poftești?

DOICA: Ați spus că vreți să veniți să vedeți cînd îi dau să sugă.

DACIA: Eu? Ia slăbește-mă, te rog! Auzi obrăznicie! *(Iese doica.)* Nu, zău, s-a obrăznicit într-un hal...

CHIRIACHIȚA: Cine? Doica?

DACIA: Aș! Spurcăciunea aia de copil... Auzi? Să mă cheme să-l văz cum suge!...

(Intră servitoarea, stînga — fund.)

SERVITOAREA: Coană-mare, vă roagă domnișoara Gena să-i dați cafeaua neagră s-o duc în odaia dumneaei.

CHIRIACHIȚA: Da' ce sînt eu, eunuc, să-i duc cafeaua la nas? N-are decît să se ducă la cafenea, dacă are poftă de cafea... Phea!... Asta l-a întrecut pe fii-so, cu suptul...

DACIA: Lasă, c-o să-i aranjez eu pe-amîndoi...

MIZA *(dreapta)*: N-ai să aranjezi pe nimeni...

DACIA: Ce zici?

MIZA: Pînă adineauri... cînd aveați nevoie de Gena și de copil... nu știați cum să vă gudurați mai bine pe lîngă amîndoi... Și-acuma... fiindcă averea nu mai e a lor... începeți iară... persecuțiile... Nu e frumos, mamă...

DACIA: Să nu-mi dai tu mie lecții... N-am nici un fel de obligație pentru Gena... Nu e copilul meu... e copilul lui tat-to... și cu atît mai puțin am obligații față de bastardul cu care mi-a venit în brațe...

MIZA: Bastardul cu care a venit în brațe e copilul meu... Auzi?... Copilul meu... Și Gena e o martiră... o sfîntă... care era să-și zdrobească viața pentru fericirea mea... Nu ea a născut copilul la Paris... Auzi? Nu ea... Eu!... Eu!... Ea numai mi l-a luat... să mi-l crească... ca să mă scape pe mine... ca să sufere cît a suferit... ca să îndure cît a îndurat... Iată adevărul... Și acuma... poftim, mai dă-i afară din casă... pe amîndoi...

(Cele două femei rămîn consternate.)

DACIA: Doamne-Dumnezeule! E cu putință?

MIZA: A fost! Da! Pînă acuma. Dar de azi înainte nu va mai fi. *(C-o privire de mamă:)* Mi-am luat copilul îndărăt... De azi înainte e-al meu, auzi? Al meu, al meu, numai al meu... *(Tandră:)* E băiatul mamei lui... *(Strînge la piept un copil imaginar.)* Și mămica are să-l iubească de azi înainte mult, mult de tot... Atît de mult, încît el are s-o ierte că a putut să stea fără el atîta timp... *(pe același ton)* și are s-o ierte și pe mama-mare că l-a persecutat degeaba... și pe bunica...

CHIRIACHIȚA *(neted)*: Eu nu l-am persecutat. Pardon!... N-am putut să-l sufăr!... Mă rog... Asta e altceva... Acuma însă lucrurile se schimbă... de vreme ce i-am aflat *indentitatea*...

DACIA: Te aud, te văd, și parcă tot nu-mi vine să cred c-ai fost tu în stare să faci una ca asta...

CHIRIACHIȚA: E! Parcă numai ea a făcut... Nu ziceai tu adineauri că fetele să facă ce *vrea* și cu cine *vrea?*

DACIA: Da, dar vorbeam de fetele altora...

CHIRIACHIȚA: Da' de ce să fie ale altora mai breze decît a noastră?!... Ori ai început și tu ca bărbatu-tău, să tragi a pagubă?... *(Un timp.)* Așa e civilizația, soro, ce vrei să faci?

DACIA *(Mizei)*: Să te ascunzi tu de mine?!

MIZA: Ce era să fac?... Mi-era frică de tata... Știam că pe Gena o s-o ierte mai ușor decît pe mine, fiindcă ea era slăbiciunea lui... Dac-ai ști cît am suferit... Ai vedea că mi-am ispășit greșeala... *(După un timp:)* Iartă-mă, mamă!... Dacă nu pentru mine... pentru nepotul dumitale... că acuma e nepotul dumitale... primul dumitale nepot... Și el nu e vinovat cu nimic în toată afacerea asta...

DACIA *(după o clipă de gîndire, învinsă)*: Cu copilul n-am nimic...

(Intră doica.)

DOICA: Plînge, coană-mare, după dumneata... Nu vrea să sugă dacă nu te vede lîngă el...

(Dacia ezită puțin.)

DACIA: Mînca-l-ar maica-mare să-l mănînce... de pui mic...

MIZA: Să nu te sperii dacă ai să găsești lîngă leagăn un ofițer... E tatăl copilului și logodnicul meu...

DACIA: Doamne... Doamne... Astea sînt misterele Parisului, nu altceva... *(Iese repede după doică.)*

CHIRIACHIȚA: Mă văzui și străbunică... Vin' la maica-mare să te pupe... *(o sărută)* și lasă, c-o să fie bine. *(Intră Gena.)* Bine c-ai venit, că tocmai voiam să-ți aduc cafeluța...

GENA: Vai, mamă-mare, nu te deranja dumneata... N-a înțeles servitoarea ce-am vrut să zic...

CHIRIACHIȚA: Dacă am eu poftă să te servesc?... *(C-o privire într-adevăr tandră:)* Să știi... pentru ce-am aflat azi... am să-ți dau și ție în cărți... *(E cea mai mare dovadă de afecțiune pe care poate s-o dea. Iese.)*

SCENA 10

MIZA, GENA

MIZA *(transfigurată, se uită lung la Gena)*: Gena, taina noastră s-a sfîrșit... Am spus tot... *(Vine lîngă ea.)* Pentru tot ce-ai făcut pentru mine nu pot să-ți mulțumesc decît într-un singur fel... *(Grav, îi ia mîna și i-o sărută.)*

GENA: Miza!... Vai!... Te rog... *(Își retrage mîna.)*

MIZA: Mîna ta trebuie să fie o aripă de înger, care s-a schimbat în om...

(Intră Chiriachița, cu ceșcuța de cafea.)

SCENA 11

GENA, MIZA, CHIRIACHIȚA, DACIA

CHIRIACHIȚA *(pune cafeaua pe masă, lîngă Gena)*: Iei bani... maică!... Ia uite cum mi s-a vărsat!...

(Miza urcă.)

DACIA *(vine dinspre odaia unde e copilul)*: Care va să zică, de astea mi-ai fost? *(Cu un surîs:)* Nu vă e rușine să vă fie, să mă păcăliți voi pe mine?! Să-mi ascundeți adevărul atîta timp?... Ce bine o să-i pară lui Spirache cînd o auzi... că n-a fost copilul tău!...

MIZA: Tata știe!...

DACIA: Știe Spirache?

GENA: Știe tata? Nu se poate!

MIZA: E singurul care a știut de la început... afară de noi două...

CHIRIACHIȚA: De-aia făcea el pe filozoful?

DACIA: I-ați spus voi?

MIZA: Nu! I-a scris Gigi... I-a mărturisit totul, și tata a înțeles că copilul Genei nu poate fi decît al meu.

DACIA: Auzi, mișelul?! Și mie să nu-mi spuie nimic?... Asta n-am să i-o iert niciodată... Să se ferească de mine?! Ce ipocrit!

MIZA: Nu s-a ascuns... A vrut numai să fie liniște în casă. Cît trebuie să fi suferit, săracul, ca să poată să tacă!...

CHIRIACHIȚA: Și tu, care-l bănuiai pe Dinu!...

MIZA: Dinu va fi totuşi tatăl unui copil, al Genei, dar al unui copil care se va naşte peste un an... peste doi... mai tîrziu...

DACIA: Ce vorbă e asta?

GENA: Dinu a fost adineauri aici... Ne-am logodit...

DACIA *(Chiriachiţei)*: E, vezi că tot am avut eu dreptate?

GENA: Mi-am permis să-l chem astă-seară la masă.

DACIA: Şi eu l-am poftit pe Gigi. *(Ridică mîinile în sus.)* Doi gineri dintr-o dată... Ce zi, Doamne! Ce zi!... Şi alegerile care trebuie să se termine... dintr-o clipă în alta... *(Pe gînduri:)* Nevastă de deputat... bogată şi de două ori soacră... toate într-o zi... Şi n-am un pic de bromural...

MIZA: Gigi a rămas la copil?

DACIA: Nu. A plecat pe din dos... Zicea că se duce să se-mpace cu părinţii...

(Intră Traian, ca o furtună.)

SCENA 12

MIZA, GENA, TRAIAN, DACIA, CHIRIACHIŢA

TRAIAN *(uluit, strigă)*: Mamăăăăăă! E nebun! Pe onoarea mea dacă n-a-nnebunit subit...

DACIA: Cine, frate?

TRAIAN: Cum cine? Tata...

DACIA: Spirache? Dar ce-a făcut?

TRAIAN: Adineauri... a vorbit... a ţinut un discurs...

CHIRIACHIŢA *(îl opreşte cu un gest)*: Am priceput... Mai bine îl făcea Dumnezeu mut...

TRAIAN: Ce mut? Ce mut? Mai bine nu-l mai făcea de loc.

DACIA: Dar ce-a spus, omule, pentru Dumnezeu!

TRAIAN: Să vezi! De azi de dimineaţă, de cînd a început votarea, îl roagă toţi candidaţii... partizanii... Nercea... în sfîrşit, toţi... „Zi-i şi dumneata numai două vorbe, nene Spirache, să vază alegătorii că nu eşti mut!" Aş! Nici n-a vrut să audă... Că el nu e orator... că nu vrea să siluiască voinţa alegătorilor... prostii de-ale lui... Peste tot, la toate localurile de votare din judeţ şi din oraş pe unde am cutreierat, vorbeau ceilalţi pentru el şi-l arătau cu mîna ca la moşi: *„Set animo selbatic amporté dé foré dé Congo posesion fransé..."*

CHIRIACHIŢA: Lasă, domnule, moşii şi spune...

TRAIAN: Ai răbdare... să vezi... Adineauri, cînd ne duceam cu toţi ai noştri spre club, ne-ntîlnim cu un grup de alegători... peste o mie de alegători, din vreo cinci-şase comune dimprejur... mă rog, ca la vreo două pogoane de oameni, care se duceau la vot. Şi deodată, fără să bage de seamă nimeni, tata o şterge de lîngă noi, şi ţîşti! apare în balconul clubului. Îşi scoate pălăria, se şterge pe frunte cu dosul palmei...

DACIA: Şi i-am dat azi batistă de olandă curată...

TRAIAN: Şi-ncepe să ţie un discurs... „Fraţilor! zice, viu în faţa voastră pentru prima dată, ca să vă rog să m-ascultaţi..."

CHIRIACHIŢA: Pînă aci nu e aşa de rău.

TRAIAN: Stai niţel!... „N-am să vă spui... — zice — decît două cuvinte..."

DACIA: Slab... slab... fără convingere...

TRAIAN: „Şi-aceste două vorbe sînt: vă rog să nu mă votaţi!..."

(Tablou.)

TRAIAN *(continuă volubil şi indignat)*: „Să nu mă votaţi — zice — fiindcă nu merit să intru în parlament, pentru că eu n-am făcut nimic pentru voi şi nici n-am să pot să fac. De ce să vă mint şi să vă înşel buna voastră credinţă?..." Şi, mă rog, pe tonul ăsta, dă-i şi dă-i, de credeam că-nnebunesc şi eu... că el, ce să vă spui, cred c-a-nnebunit de-a binelea...

DACIA *(explozie, deşi e leşinată aproape)*: A-nnebunit cu siguranţă... Alminteri nu-mi explic... Auzi colo? Candidat care să ceară alegătorilor să nu-l voteze! Asta nu s-a mai pomenit de cînd e lumea... S-a făcut de rîs... S-a făcut de rîs... S-a făcut de rîs... Mi-a stricat toată ziua de azi... toată bucuria...

CHIRIACHIŢA: Asul meu de pică, săracul... Necaz la zi mare.

DACIA: Şi ăia ce-au zis? Lumea? Alegătorii?...

TRAIAN: Nu ştiu, că n-am mai putut să stau pînă la urmă... Trebuie să-l fi luat la bătaie...

DACIA: Ah! Bine mi-ar părea să-l văd cu capul umflat de cucuie... Să se sature de discursuri...

CHIRIACHIȚA: Nu mai pupă el deputăție...

DACIA: Te cred. Care e prostu ăla să-ți dea votul cu sila... *(Agitată:)* Ce să mă fac? După ce m-am zbătut atîta, după ce am cheltuit atîtea parale... în loc să avem și noi o mulțumire... am ajuns de rîsul lumii. E nemaipomenit!... Nemaipomenit... Dac-aș avea o putere, l-aș omorî!... L-aș strînge de gît cu mîinile mele...

(Intră Spirache, e asudat, totuși senin, cu o mare satisfacție întipărită pe figură.)

SCENA 13

CEI DINTÎI, SPIRACHE

DACIA *(văzîndu-l)*: Ce-ai făcut, nemernicule? Ce-ai făcut? Ce ne-ai făcut?

SPIRACHE *(îi privește pe toți, la rînd. Toți sînt ostili. Numai Gena nu este)*: Ce să fac? Ți-am făcut gustul și am ținut un discurs... Și nu așa, fitecui. La peste o mie de alegători... Ah! Ce să spui? E admirabil să te vezi ascultat de o mulțime atît de impunătoare... să-ți dai seama că vorbele tale pătrund dintr-o dată în atîtea urechi, în atîția creieri... și poate, în atîtea inimi...

CHIRIACHIȚA *(vorbește ea, fiindcă Dacia nu mai are glas)*: Mă mir că nu s-au tăvălit pe jos de rîs.

SPIRACHE: De ce să se tăvălească? Pentru că le-am vorbit sincer... cinstit... omenește?...

DACIA *(explodează)*: Nu pentru asta. Pentru că ai fost ridicol... pentru că ai făcut ceea ce nimeni, nici un candidat de pe lume, n-a îndrăznit să facă pînă acuma...

SPIRACHE: Adică să spuie adevărul? Să le ceară să nu fie votat?

DACIA: Fii pe pace... Nici n-au să te voteze... te-ai șters pe bot de deputăție...

SPIRACHE: Asta și vreau.

DACIA: Atunci, pentru ce-am făcut tot ceea ce am făcut? Pentru ce m-am chinuit și m-am luptat atîta?

SPIRACHE: Te-ai luptat tu?

DACIA: Ca o leoaică... Numai ca să te văd odată ieșit din rîndul anonimilor... să te văd odată... cineva...

SPIRACHE: Dar ce, așa cum sînt, eu sînt nimeni?

CHIRIACHIȚA *(un gest a pagubă)*: Ba ești, n-ai mai fi fost să fii!...

DACIA: Și iată rezultatul sforțărilor mele... ai stricat într-o clipă, cu o prostie, cu o nebunie... tot ceea ce noi ceilalți clădisem... de atîta timp... cu atîta trudă...

CHIRIACHIȚA: Și cu atîta cheltuială!

SPIRACHE *(holbînd ochii)*: Cheltuială ca să ajung eu deputat? Nu-nțeleg...

DACIA: Nu-nțelegi fiindcă nu mai ești în toate mințile... tu nu vezi? Cu un gest nesocotit ai distrus atîtea planuri, atîtea speranțe, atîtea visuri.

SPIRACHE *(încruntat oarecum)*: Ale cui visuri, ale cui speranțe, ale cui planuri, mă rog? *(Gest al mîinilor, ca și cum ar întreba cu ele.)*

DACIA: Ale mele... ale lor... ale noastre... *(Gesturi succesive.)*

SPIRACHE: Da... dar am și eu planurile mele, visurile mele... speranțele mele! Îmi pare rău că nu se potrivesc cu ale voastre... Am fi fost atît de fericiți...

DACIA: Știu eu visurile tale... Le cunosc... Știu că vrei să rămîi aici, în provincie... să creștem pui de găină... s-avem stupi de albine și cotețe de porumbei...

SPIRACHE: Și ce, n-ar fi bine? Ce poate fi mai frumos și mai bun în viață decît o familie unită... cu soacră, cu copii, cu gineri și cu nepoți... trăind într-un colț de lume numai cu bucuriile ei mici, așa cum sînt ele, fără să rîvnească lucruri care n-ar face decît s-o zbuciume și s-o fărîmițeze... Eu așa judec... Familia și liniștea în casă sînt cele mai bune lucruri pe care le-a dat Dumnezeu pe pămînt... Și numai pentru gîndul ăsta... m-am luptat cu voi și sînt fericit că v-am biruit... *(Îi privește.)* Uite, vă văd pe toți la un loc, strînși în jurul meu... A trebuit să fac multe pentru ca să v-adun... Dar să știți că de azi înainte... nu vă mai las să vă risipiți... Vreau să mor cu voi toți în jurul căpătîiului și să dea Dumnezeu să fiți cîți mai mulți și din ce în ce mai mici! *(Cu gestul mîngîie capete imaginare de nepoți în regresie aritmetică.)* Dacă v-am supărat pentru ca să-mi ajung sco-

pul... să mă iertați!... Tu mai ales, Dacio... și tu, Geno... Pe voi două v-am mîhnit mai mult... Pe tine *(Genei)* pentru că te-am lăsat să suferi pentru o vină care nu era a ta... și pe tine fiindcă ți-am dat emoții cu testamentul... *(Privește pe Dacia.)*

DACIA: Cum? Știi și de testament?...

SPIRACHE *(formidabil)*: Eu l-am falsificat... Eu... Eu... Nu ca să-ți fac ție un rău... ci ca să-mi pot aduce copilul și nepotul în casă fără certuri, în liniște, cum îmi place mie... Știam că, odată aci, lucrurile se vor aranja singure... Pentru că sîngele apă nu se face, oricît s-ar grămădi în inimi și le-ar face să se urască între ele... într-un moment oarecare... Și voi să mă iertați *(tuturor)* că n-am vrut să fiu deputat... nu e o meserie potrivită pentru un om ca mine...

CHIRIACHIȚA: Mă Spirică! Tu ai fi fost bun de apostol... mă!

SPIRACHE: Mă flatezi... mamă-soacră... și este pentru prima dată, de cînd ne cunoaștem...

(Intră Nercea.)

SCENA 14

ACEIAȘI, NERCEA

NERCEA *(intră în goană... E vesel, exuberant, alergînd spre Spirache)*: Nene Spirache, nene Spirache... Dă-mi voie să te pup... Ai fost piramidal... *(Îl pupă.)* Piramidal... Imediat după discurs te-am căutat să te felicit și nu te-am găsit... Dispăruseși! Am aflat că ești aici și am venit într-o fugă... Ai fost extraordinar... Iertați-mă, vă rog, că nu v-am dat nici bună ziua... dar sînt emoționat... *(Către toți:)* Mai rar am văzut un atît de grandios debut politic... Atîta finețe... atîta tact... *(Spirache e pur și simplu tîmpit.)* Să spui drept, nu mă așteptam la atîta din partea unui debutant... Știam că ești un om de mare valoare, dar, mărturisesc, nu știam că ești în același timp și un geniu politic în stare latentă... Să trăiești, nene Spirache... *(Îl pupă iar.)* Să ne trăiești... Să vă trăiască...

DACIA *(care, ca și întreaga familie, n-a știut dacă Nercea vorbește serios, sau își bate joc de Spirache)*: Crezi că discursul lui Spirache a fost, într-adevăr, la înălțimea așteptărilor?

NERCEA: Le-a depășit, stimată doamnă... Discursul maestrului Spirache... a fost pur și simplu „o lovitură“, o bombă căzută în tabăra dușmană tocmai la momentul oportun, pentru că, cu tot optimismul meu, trebuie să recunosc că succesul nostru în alegeri era aproape compromis... Rezultatele din județ erau dezastruoase... În schimb, orașul mergea și mai prost... așa că pînă adineauri... socoteam lupta pierdută, eșecul definitiv... și iată că salvarea noastră a venit tocmai de unde ne așteptam mai puțin...

CHIRIACHIȚA: De la Spirache...

NERCEA: Exact!... De la Spirache... Discursul pe care l-a rostit adineauri a avut darul să creeze un curent nemaipomenit... Alegătorii au pornit la vot în delir și, în acest moment, ultimele buletine cad în urne, în favoarea noastră... succesul este asigurat... Partidul nostru e victorios, și nenea Spirache... e ales...

CHIRIACHIȚA: Zecele meu de cupă, săracul... bucurie la zi mare, de la crai de ghindă... *(Arată spre Spirache:)* El... Spirache al nostru, săracul!...

DACIA: Bine... dar eu nu pricep, domnule Rădulescu, cum un discurs prin care oratorul cere alegătorilor să nu-l voteze a putut avea un efect absolut contrariu...

NERCEA: Tocmai aici a fost marea artă a lui nenea Spirache, stimată doamnă... Cerînd alegătorilor să nu-l voteze... spunîndu-le că nu merită să fie deputat... le-a căpătat încrederea: „Iată un om sincer!“ și-au zis, și curentul s-a format imediat... În noutatea acestui discurs... stă marea inspirație a oratorului... Adevărații oameni politici au momente de-astea... de inspirație subită... Dacă Napoleon n-avea inspirație să puie de-a-ndaratele tunurile la asediul de la Toulon, istoria Franței ar fi rămas pe loc, și poate regele Ludovic al XVI-lea ar fi domnit și azi!!! *(Privindu-l pe Spirache în admirație:)* Cu asemenea talent, nene Spirache, mergi sigur pe banca ministerială... ascultă-mă pe mine, care sînt geambaș de miniștri!...

SPIRACHE: Îți mulțumesc, domnule Rădulescu... și pentru că azi petrec o zi mare în viața mea... îți fac o făgăduială solemnă... în ziua cînd oi ajunge și ministru, mă spînzur cu cureaua de la pantaloni de cuiul lămpii de la Prezidenția de Consiliu...

(Rîsete.)

SCENA ULTIMĂ

SERVITOAREA, CEI DINAINTE, FOTOGRAFUL

SERVITOAREA: Coniță, a venit un fotograf...

(Toți se uită nedumeriți.)

NERCEA: Eu l-am chemat... ca să avem prima fotografie a lui nenea Spirache în calitate de deputat... Cheamă-l înăuntru, fetico...

(Servitoarea iese.)

DACIA: Cum te gîndești la toate, domnule Rădulescu!...
NERCEA: În politică, marea artă, scumpă doamnă, este să te gîndești la toate înainte, și la nimic după...

(Intră fotograful.)

FOTOGRAFUL: Sărut mîinile... Salut, și la mai mare, coane Spirache...
NERCEA *(visător)*: „Coane Spirache"! Cum creează de repede poporul numele de antologie ale bărbaților politici... Petre Carp a rămas „Conu Petrache"... Kogălniceanu — „Conu Mihalache"... Nenea Spirache... va rămîne „Conu Spirache"...
SPIRACHE: Eu nu mă fotografiez, drăguță...
FOTOGRAFUL *(instalîndu-și aparatul pe trepied)*: Se poate? Coane Spirache? De ce să vă duceți la „Julietta" la București și să nu ne încurajați pe noi... artiștii locali, care, de... am dat și noi un vot...
DACIA: Trebuie să te fotografiezi, Spirache...
CHIRIACHIȚA: Hai, hai, nu mai face nazuri...
SPIRACHE: Nu... nu... nu... Nu m-am fotografiat de cînd mi-au trebuit două poze pentru biletul de populație...

MIZA: Hai, tată, fotografiază-te...
GENA: Acum... ai intrat în horă, trebuie să joci!...
FOTOGRAFUL: Facem una de față... una *trois-quarts*, și una de profil.
SPIRACHE: Nu... nu... Lasă pe altă dată... Deocamdată nici nu s-a dat rezultatul la alegeri...
NERCEA: De-asta fii fără grijă... Ești ales!
DACIA: Știi ce? Hai să ne fotografiem cu toții...
SPIRACHE: Nu... nu... nuuuuu...
DACIA: Nu vrei să te fotografiezi cu „familia"? Tu, care ziceai adineauri... că familia așa... că familia pe dincolo...
MIZA: Hai, tată, fă-ne plăcerea asta...
SPIRACHE: Bine... dar numai cu voi... Cu dumnealui nu! *(Arată pe Nercea.)*
DACIA *(deschide ușa)*: Decebal!... Decebal!... *(Către ceilalți:)* Să fim cu toții...
SPIRACHE: Păcat că nu sînt și ginerii... amîndoi...
DACIA: Și asta o știi?
SPIRACHE: Parcă nu i-am trimes eu aici... pe fiecare pe rînd...

(Intră Decebal.)

FOTOGRAFUL *(îi așază)*: Îmi dați voie... un moment... *(Privește încăperea.)* Așaaaa!... Poftiți dumneavoastră aici... *(O ia pe Chiriachița și o așază pe un scaun în centru.)* Conu Spirache în dreapta... *(Îl așază pe scaun.)* Conița... în stînga... *(Îi contemplă.)* Prima generație... Buuuun... Acum a doua generație... Dacă-mi permiteți, duduie... *(O conduce pe Gena în spate, în picioare.)* Și dumneavoastră... alături. *(Același joc cu Miza.)* Mata... *(lui Traian)* între surioare... Buun. Acum, a treia generație...
DACIA: Să stea pe genunchii lui tat-so! *(E vorba de Decebal.)*
FOTOGRAFUL: Nu... nu... *(Contemplă.)* Ia stai mata colea în față... *(Îl așază cu picioarele încrucișate în fața grupului, pe covor.)* Așaaa!... Bun... Un moment! *(Trece cu joc de scenă cînd la grup, cînd la aparat... Vizează sub crepul negru, cu exclamațiile profesionale:)* Așa! Perfect! Capul puțin mai sus... o iiiideee mai la dreapta... *(Pînă cînd aranjează grupul, trece un timp. Cînd e gata de tot, trece la aparat și își ia poziția de operat.)* Aaaacuma... ochii la mine... priviți aici... Duduie,

mata, capul puțin mai sus... Gataaa!... acuma... una... două...

CHIRIACHIȚA: Zi „păsărică", c-alminteri clipesc...

(Pe stradă începe să se audă flașneta cu Titanic Vals.*)*

SPIRACHE: Un moment, te rog... *(Pleacă de la locul lui și, sub privirile tuturor, care îl urmăresc, desprinde portretul lui Tache din cui și îl fixează în spatele grupului... apoi, în tăcerea generală, intră în odaia copilului, de unde vine mînînd cărușul... Îl așază la grup.)* Acuma sîntem cu toții... Dă-i drumul, drăguță! *(Se așază.)*

NERCEA *(privind):* Iată o familie fericită... E prima dată în viața mea cînd regret că sînt celibatar...

FOTOGRAFUL *(reface pozițiile și trece la aparat):* Așaaaa... ochii la mine, vă rog... un moment... Un moment, vă rog... Un-a... do-uă... trei... *Merci... (Închide capacul obiectivului și* c o r t i n a *cade.)*

...ESCU

COMEDIE ÎN TREI ACTE

1933

PERSOANELE

Decebal Sp. Necşulescu
Iorgu Langada, socrul lui
Traian Necşulescu, fratele lui Decebal
Generalul Stamatescu, din cavalerie
Platon Stamatescu, fiul său
Bébé Damian
Amélie, soţia lui Decebal
Miza General Stamatescu
Nina Damian
Un comisar
Doctorul
Fane } agenţi electorali
Pişlică }
Mitzi, dactilografă
Manole, servitor
Ana, servitoare

ACTUL I

SCENA 1

DECEBAL, LANGADA

(La ridicarea cortinei, Decebal e în picioare, în spatele biroului său, într-o atitudine indignată de orator întrerupt. Poartă o strigătoare cravată roşie. Pe fotoliul din faţa biroului, Langada pare turtit sub avalanşa argumentelor, ce — pînă acum — i-au fost servite; turtit, dar nu convins. Langada e tipul „capşistului" din generaţia de aur a acestei cafenele. Îmbrăcat după ultimul jurnal de la sfîrşitul veacului al XIX-lea (pantalonii pepit, haină de alpaga neagră, jiletcă şi ghetre albe), cu ultimele fire de păr cănit —întinse, cosmetic, peste chelie, pentru realizarea unei problematice cărări — poartă la butonieră vestigiile unei rozete a Coroanei României, şi la cravată —o impunătoare perlă falsă. Monoclul îi atîrnă, pe piept, prins de clasicul şnur negru.)

DECEBAL *(pe tonul omului „călare pe situaţie" şi decis să scurteze o discuţie mai demult începută):* Aşa, domnule socru-meu! *(Îl contemplă, o clipă, cu ochi de geambaş în exerciţiul funcţiunii:)* Fiindcă văd că prin metafore nu ne înţelegem, să le zicem lucrurilor pe numele lor de botez.

LANGADA *(concesiv şi hotărît dinainte să nu se lase convins):* Mă rog!... Liber, băiete...

DECEBAL *(se umflă și își subliniază vorbele cu unul din degetele eliberate din buzunarele vestei)*: Dumneata reprezinți o clasă socială în ultimă generație: cafeneaua!... *(Langada încearcă un gest de protestare, pe care Decebal îl anulează scurt, cu un altul mai energic.)* Pardon, eu vorbesc! *(Revine la tonul „doctrinar" dinainte:)* Dumneata ești exponentul tipic al unui exemplar social pe cale de dispariție: cioclovina. *(Jocul gesturilor se repetă, gradat progresiv.)* N-am terminat! *(Revine la tonul prim:)* Faci parte dintr-o categorie de privilegiați care au băut destul sîngele acestei țări.

LANGADA *(se decide și, în sfîrșit, întrerupe)*: Eu n-am băut în viața mea decît șvarț. *(Categoric:)* Te poftesc să nu insinuezi...

DECEBAL *(prompt)*: Da... da!... Dar șvarț făcut din sudoarea proletarilor...

LANGADA *(cu o grimasă de silă)*: Îh! *(Gest să scuipe.)*

DECEBAL *(burghez, dintr-o dată)*: Nu scuipa pe parchet, te rog, că astăzi l-am lustruit... Scuipă pe covor... *(Reia tonul oratoric:)* Sau, mai bine, scuipă-ți în sîn, fiindcă ceasul marilor prefaceri sociale se apropie. *(Hipnotizîndu-l:)* Nu simți, domnule, că ați început să vă descompuneți?

LANGADA *(mirat, sincer)*: Cine, *mon cher?* Eu?

DECEBAL: Dumneata!... Dumneata și toți cei la fel cu dumneata... Privește-te în oglindă!... Vei vedea că ai ajuns mai rău decît „umbra lui Hamlet". *(Instinctiv, Langada a scos din buzunar o oglinjoară, și-a pus monoclul și se privește oarecum îngrijorat.)*

LANGADA *(nedumerit)*: E-eu? De ce?

DECEBAL *(în mintea căruia povestea prințului nebun a rămas confuză)*: Pentru că în aia nu era putred decît ceva, pe cîtă vreme în dumneata e putred totul... *(Trece la birou.)*

LANGADA *(în oglindă)*: Eà!... E din ficat!... *(Pune oglinjoara la loc.)* Cînd spui eu că ești demagog... *(I-a „zis-o".)*

DECEBAL *(se zbîrlește ca o mustață)*: Demagog!! Ce-nseamnă, te rog, demagog?... *(Așteaptă răspunsul cu mîinile încrucișate pe piept.)*

LANGADA *(cu un efort)*: Clănțău! Asta înseamnă!

DECEBAL *(mestecînd semințe imaginare între maxilarele strînse)*: Adică?...

LANGADA: Adică... *(Langada are un debit limitat. Ori de cîte ori vrea să-și cristalizeze gîndirea într-o „formulă", nu găsește cuvintele potrivite. De aceea, recurge la un „verbiaj" propriu; adică, la o serie de cuvinte, în majoritate interjecții, care — deși fără vreun raport logic între ele — izbutesc totuși să exprime — sau mai exact să sugereze — ceea ce gîndește.)*

DECEBAL *(același ton)*: Adică?

LANGADA: Adică un om care dintr-un fleac de cutare și cutare *(pronunță „cutare și cutare" scăzut, ca pentru o noțiune mică, lipsită de importanță)* face ditai cutare și cutare! *(Umflă pe „cutare și cutare" gata să crape, ca un balon în care se pompează prea mult hidrogen.)*

DECEBAL *(cu un surîs de adîncă și compătimitoare înțelegere)*: Cu alte cuvinte, adică, un om care dintr-o pietricică la ficatul dumitale face o stîncă la ficații omenirii, nu?

LANGADA *(care a imitat, cu buzele, tot ce-a spus Decebal)*: Exact! Numai ca să poată ține el discursuri, din vîrful ei...

DECEBAL *(privindu-l fix, tăios și disprețuitor)*: Știi unde ar trebui să te trimet eu pe dumneata acuma?

LANGADA *(fără intenție de glumă)*: La Karlsbad. E cel mai bun loc pentru bolile de ficat...

DECEBAL: Nu la Karlsbad, domnule!... La ateliere, la furnale, în mine, în porturi, ca să înveți ce e aia muncă, suferință, mizerie, și pe urmă să vii să vorbești de demagogie. *(Cu emfază:)* Noi, ăștia, demagogii — cum ne numiți dumneavoastră, stîlpii de cafenea și arcadele de club — nu sîntem altceva decît gurile prin care proletariatul își țipă durerea înăbușită...

LANGADA: Vrei să spui că pentru asta te-ai înscris, alaltăieri, la socialiști? Lasă, că-ți cunosc eu obiceiul: cum ți se pare că e rost să pui mîna pe un scaun de deputat... cum îți schimbi convingerile politice și... cravata...

DECEBAL *(cu milă)*: Cît ești de naiv! Păi, dumneata îți închipui că a face politică înseamnă a mucezi în cadrele unui partid oarecare? *(Cu un surîs superior:)* Dar politica e ca moda, domnule socru-meu! Evoluează, se schimbă, se preface. Și după cum modei îi ești fidel

schimbînd-o, tot așa și fidelitatea în politică nu e decît o nesfîrșită serie de adultere. *(Se autovaccinează cu propria-i vervă:)* De aceea, adevăratul om politic trebuie să fie numai amantul unei convingeri, și niciodată bărbatul ei...

LANGADA: Pe vremea lui Petre Carp... noi... eram bărbați...

DECEBAL: De aia ați fost totdeauna încornorați de adversari. *(Se așază.)*

LANGADA *(scapă sensul politic al conversației, sub presiunea amintirilor conjugale)*: Inexact! În viața mea n-am fost încornorat de adversari... Numai de prieteni!... Și nu de unul... De toți!

DECEBAL: Ce-ți spun eu, și la ce te gîndești dumneata... Mă mir la ce mai pierd timpul să discut, cînd rezultatul nu poate fi decît unul! *(Categoric:)* Ai să te înscrii la socialiști... alături de mine...

LANGADA: Eu?... *Jamais de la vie!*... Nu mă-nscriu, domnule, nu! Nu, nu și nu!... Ai înțeles? Nu!...

DECEBAL: Nu?

LANGADA: Nu, domnule, nu!... Aia e! *(Se ridică.)*

DECEBAL: Vorbești ca la cafenea... Degeaba...

LANGADA: Pardon. La cafenea nu vorbesc degeaba. Plătesc ca să vorbesc.

DECEBAL: Adică plătesc eu, cu leafa pe care — de trei ani, de cînd sînt ginerele dumitale — ți-o servesc regulat, pentru ca să poți perora, zilnic, contra vederilor mele politice și planurilor mele de viitor.

LANGADA *(decis să se răfuiască „o dată pentru totdeauna")*: Nu m-ai făcut tu liberal cînd eram conservator?

DECEBAL: Pentru că interesele statului cereau ca familia mea să fie în acel moment liberală.

LANGADA: Dar țărănist de ce m-ai făcut cînd eram averescan?

DECEBAL: Pentru că, din toată țara asta, nu era să fim numai noi în opoziție, cînd toată lumea era la putere.

LANGADA: Da... dar vezi că tu ai schimbat partidele, și eu m-am făcut de rîs. Aia!... Nu mai pot să scot o vorbă. Nici la cafenea, nici la club... nicăieri. O viață întreagă, cît am fost conservator, toată lumea nu mi-a zis decît „coane Iorgule". Acuma, de cînd ai intrat

dumneata în familie și m-ai zăpăcit cu noile curente politice, cînd îmi zice lumea „șobolan", cînd „frupturist", cînd „tehnician", cînd cutare și cutare, pînă o să-mi ies odată din sărite și o să le dau tuturora cu monoclul în cap, ca să-și aducă aminte că mă cheamă Iorgu Langada, de profesiune mare proprietar expropriat...

DECEBAL: Fost mare proprietar expropriat... Fiindcă în prezent... unica dumitale profesiune de la care mai ai vreun venit... sînt eu. De aceea, trebuie să-ți menajezi această sursă de venituri...

LANGADA: Nu mă fac, domnule, socialist. Scurt. Înțelegi?

DECEBAL: Și cu toate astea *(tranșant)*, începînd chiar de astăzi, 1 Mai, ziua muncii, cafenelele și cluburile au să te audă proslăvind noua orientare politică a ginerelui dumitale. Aia!...

LANGADA: Nu mă fac socialist... scurt și cuprinzător... Nu mă fac...

DECEBAL: Și de ce, mă rog? Pentru că ai învățat, de mic, să vorbești franțuzește prost și să nu mănînci pește cu cuțitul de friptură?

LANGADA: Mofturi...

DECEBAL *(se înflăcărează)*: Pentru că ți se pare „jenant" să te obișnuiești cu ideea că nu mai există trîntori sociali și că țara asta trebuie să fie a albinelor care muncesc pentru ea?... *(Se bate în piept.)*

LANGADA *(cu gesturi enervate)*: Mofturi... Mofturi... Vorbe...

DECEBAL: Atunci, de ce? Pentru că ai moștenit patru mii de fălci de pămînt, pe care le-ai mîncat numai cu două maxilare?

LANGADA: Nu, domnule... nu de asta...

DECEBAL *(jucînd strîns)*: Atunci? *(Îl devastează cu privirea.)*

LANGADA *(superb și definitiv)*: Pentru că nu vreau să port cravată roșie. Aia!

DECEBAL: Și totuși, astă-seară ai să mergi la „balul muncii" cu cravată roșie la gît, pentru ca tovarășii să mă vadă în mijlocul lor, alături de Amélie și de dumneata, și în familia mea diferențele de clasă să-și dea seama că în familia mea diferențele de clasă au dispărut. Acuma pricepi de ce țin atît de mult să te faci socialist?

LANGADA: Pricep, dar refuz.

DECEBAL: Biiiiineeee!... *(Un timp. Pe alt ton, de stăpîn, admonestînd servitorul:)* Te înştiinţez însă că începînd din acest moment îţi reduc leafa cu...
LANGADA: Cu cît?
DECEBAL: Pentru moment, numai cu sută la sută.
LANGADA *(are o criză de boierie)*: Aşa? Ei bine, domnule, află că n-am nevoie de leafa dumitale şi că, decît să mă fac socialist, mai bine m-apuc de muncă. *(Tragic:)* Am două mîini... mă voi hrăni cu ele. O să învăţ bridge... *(Îşi pune pălăria, pe care o ţinea pe genunchi.)* Şi dacă *(cu glas scăzut)* n-o să am carte şi-o să mor de foame, prefer — de o mie de ori — să mă văd mort cu tichie de fir în cap decît viu cu cravată roşie la gît. Aia! *(Iese, demn şi indignat.)*

SCENA 2

AMÉLIE, DECEBAL

AMÉLIE *(intră dinspre odaia ei, în momentul în care Langada dispare. E în ţinută de ieşit)*: Da' unde a plecat *papa*, aşa de supărat?
DECEBAL: La muncă! Vrea să se facă profesor de bridge.
AMÉLIE: Iară v-aţi certat?
DECEBAL: Dacă e încăpăţînat şi refuză... I-am tăiat leafa, ca să-l pedepsesc...
AMÉLIE: N-ai ştiut tu cum să-l iei... *Pauvre papa!...*
DECEBAL: Ei aş! Am încercat în toate felurile...
AMÉLIE *(care nu ia lucrul prea în serios)*: În orice caz, nu poţi să-l laşi fără un ban de buzunar. Dă-i o amendă, şi gata.
DECEBAL: Eu nu iau lucrurile astea în glumă...
AMÉLIE *(cu poantă)*: Şi nici eu nu pot să le iau în serios. *(Calină dintr-o dată:)* Ei?... Discursul e gata?... Mi se pare c-avem puţină emoţie...
DECEBAL: Emoţie?... Parcă e primul discurs pe care-l ţiu la un congres politic... Nu uita că sînt fiul lui Spirache Necşulescu, care a rămas celebru în istoria politică a ţării prin unicul discurs pe care l-a ţinut în viaţă...
AMÉLIE: Ca Arvers cu sonetul... *(Se uită la ceas.)* La cît trebuie să fii la congres?

DECEBAL: Peste o jumătate de ceas.
AMÉLIE: Atunci, poţi să mă conduci pînă la croitoreasă. Trebuie să văd cum mi-a ieşit rochia cea roşie, pentru „balul muncii" de astă-seară.
DECEBAL: O să fii un adevărat incendiu de mătase...
AMÉLIE *(cu un surîs)*: Şi nu ţi-e teamă că o să mă propag?
DECEBAL: N-am nici o grijă. Unde Minimax păzeşte, focul nu se răspîndeşte... *(Se bate uşor şi galant în piept.)*
SERVITOAREA *(intră)*: Conaşule, a venit fratele dumneavoastră...
DECEBAL: Ce vrea? *(E nemulţumit.)* Spune-i că nu sînt acasă.
SERVITOAREA: Cu plăcere i-aş spune, conaşule, dar eu nu pot să mint.
DECEBAL *(nedumerit)*: Ce face?
SERVITOAREA: Sînt adventistă, conaşule...
AMÉLIE: Pofteşte pe domnul Traian, Ana!...

(Servitoarea iese.)

DECEBAL: Aaaa?... Dragă, te rog s-o dai afară imediat. Să angajezi altă servitoare. Ortodoxă, catolică, inochentistă, cum o fi, numai să ştie să mintă, că la mine e casă de om politic, dragă, nu de profet...

(Servitoarea introduce pe Traian. E cărunt, slab, îmbrăcat neglijent şi neîngrijit.)

SCENA 3

DECEBAL, TRAIAN, puţin AMÉLIE

TRAIAN: Bună ziua, cumnăţică... Vă deranjez?
AMÉLIE: De loc. Eu tocmai plecam...
DECEBAL: Şi eu sînt foarte grăbit, te previn...
TRAIAN: Nu te reţin mult...
AMÉLIE: Atunci... *Au revoir, chéri*... şi succes... *(Îi dă mîna.)* La revedere, cumnate... *(Nu-i dă mîna.)* Vă las în plină istorie... Traian şi Decebal! *(Iese.)*
TRAIAN: N-am să-ţi spun decît un singur cuvînt...
DECEBAL *(ursuz)*: Îl ştiu. Unul, dar la plural: bani!
TRAIAN: Nu! Un gir.

DECEBAL: E acelaşi lucru, citit de-a-ndoaselea! Nu dau. M-am tămăduit de autografe... Nu mai dau autografe. Eu nu sînt artist de film.

TRAIAN: E vorba de o sumă neînsemnată. Zece mii de lei.

DECEBAL: Chiar însemnată să fie... şi tot nu dau... Nu mai dau! Lipseşte!...

TRAIAN: Ce vrei să fac dacă am nevoie? La cine să mă duc?

DECEBAL: La ăia care ţi-au mîncat averea. La caii de la hipodrom. Să te împrumute ei.

TRAIAN: Dacă n-am suma asta, mîine mă dă proprietarul afară din casă... rămîn în stradă.

DECEBAL: De! Dacă îţi făceai o casă pentru tine, în loc să faci zece grajduri sistematice pentru gloabe, n-ajungeai acuma, din proprietar, bici.

TRAIAN: A fost singura mea pasiune...

DECEBAL: Una... dar bună.

TRAIAN: Am avut şi ghinion.

DECEBAL: Ei aş! N-ai avut cap. Nu vezi că din noi toţi numai tu ai ajuns pe drumuri? Miza e nevastă de general... Gena — de preşedinte de tribunal... Eu... n-am nevoie să mă laud singur... Ce-am avut noi mai mult decît tine?

TRAIAN: A fost o fatalitate...

DECEBAL: De ce n-ai învăţat carte?

TRAIAN: Tu mă întrebi asta? Tu, care rămîneai repetent în fiecare clasă de cîte două-trei ori!

DECEBAL: Eu? Păi eu rămîneam repetent intenţionat, ca să pot aprofunda mai bine materiile... Dar voi nu pricepeaţi asta... Voi mă băteaţi... toţi!... Chiar şi colo — uite — în tabloul ăsta... *(gest spre „tabloul familiei" din perete)* în care s-a imortalizat cea mai mare zi din istoria familiei noastre — ziua cînd s-a ales tata deputat din greşeală — sînt cu ochii umflaţi de plîns... În momentele alea de fericire, eu a trebuit să-mi încasez porţia de bătaie... Şi cine mă altoise mai tare? Tu...

TRAIAN: Bine... dar atunci erai un copil, şi eu, ca frate mai mare...

DECEBAL: Nu trebuie să te scuzi... Bătaia asta m-a oţelit... M-a făcut să-mi deschid ochii asupra mea. Să mă descopăr. E singurul lucru pentru care îţi sînt recunoscător...

TRAIAN: Dacă într-adevăr vrei să-ţi arăţi recunoştinţa faţă de mine... fă-mi şi acest ultim serviciu pe care ţi-l cer acum... N-am cui să cer. Miza ştii bine că n-a vrut să-mi dea niciodată... Zice c-a intrat în conversiune... Gena... mi-ar da... dar nu mai are de unde.

DECEBAL: Fiindcă ai avut grijă s-o ruinezi la timp.

TRAIAN: Şi cu toate astea — deşi e săracă din cauza mea şi deşi nu e soră bună cu mine, ca voi — ea singură are grijă de mine... Uite, şi hainele astea de pe mine sînt tot de la ea.

DECEBAL: Un costum de haine vechi îţi dau oricînd, cu plăcere... dar bani, nu. Pentru că banii te duci şi-i pierzi acolo unde ţi-ai pierdut toată averea. Şi mîine ai să vii iarăşi şi-ai să-mi ceri alţii, şi treaba asta n-o să se mai sfîrşească niciodată... *(Detectiviceşte:)* Crezi că nu ştiu care e chiria pe care trebuie s-o plăteşti mîine? *(Ia o gazetă de pe birou.)* Uite, să-ţi arăt. *(Îi arată un reportaj de pe pagina sportivă.)* Derbyul după masă... *(Traian pleacă fruntea, a pagubă.)* Vezi, dragă frate-meu, că ne cunoaştem bine?

TRAIAN: Astăzi cîştig sigur. Am pronosticuri precise, şi deseară o să-ţi aduc banii îndărăt. De ce să nu-mi dai posibilitatea să cîştig o pîine prin muncă cinstită?... Ce-nseamnă zece mii de lei la tine? Ce e la tine zece mii de lei? *(Un timp. Nu ştie ce argumente să mai găsească ca să-l înduplece.)* Dacă îmi faci serviciul ăsta, o să fac propagandă pentru tine. Tot hipodromul o să te voteze.

DECEBAL: N-am nevoie de voturile cailor! Inutil să insişti... *(Se uită la ceas.)* La revedere...

TRAIAN *(pe un ton de ameninţare)*: Prin urmare, nu vrei să-mi dai?

DECEBAL: Nu... N-are mama, că ţi-ar da!

TRAIAN: Biiiineee!... *(Un timp.)* O să mi-o plăteşti scump, ţine minte.

DECEBAL: Ce-o să-mi faci? O să-mi dai foc casei?

TRAIAN: Nu te bucura degeaba. Ştiu că e asigurată cu mult mai mult decît face.

DECEBAL: Atunci, ce? Mă asasinezi?

TRAIAN: Cît ești de reclamagiu, știu că ți-ar face plăcere... *(Decis:)* Arivistule... demagogule... parvenitule... *(A ajuns, pe replici, la ieșire.)*

DECEBAL: Ieși afară... Ieși afară, imediat, din casa mea... decavatule, lichea, escrocule...

(În timp ce Traian iese prin fund, Nina apare în ușa dinspre odaia Améliei.)

SCENA 4

NINA, DECEBAL

NINA: Nu s-ar putea spune că nu discutați ca frații...

DECEBAL *(îi iese înainte)*: Oo! Ce plăcere...

NINA: Dar ce ai?

DECEBAL: M-a enervat puțin măgarul de frate-meu...

NINA *(cu un surîs)*: *Merci!* Nu iau loc!

DECEBAL *(confuz, îi oferă un scaun)*: Iartă-mă...

NINA *(se așază pe canapea)*: Mă ierți că stau cu fața în spatele tău... *(Se întoarce.)*

DECEBAL: Am voie să m-așez lîngă tine? *(Gaffeur:)* Nevastă-mea nu e acasă.

NINA: Știu. Am trecut doar prin odaia ei... *(Decebal vrea să se așeze lîngă ea.)* Nu... te rog... Stai la distanță, că avem lucruri serioase de vorbit.

DECEBAL: În legătură cu?

NINA: Cu congresul la care trebuie să fii peste un sfert de ceas...

DECEBAL: E!

NINA: Vin de la clubul nostru! Am informații sigure că ți se pregătește o primire ostilă.

DECEBAL: De către cine?

NINA: De către unii din membrii comitetului, care nu văd cu ochi buni intrarea ta în partid... Nu știu cine a bătut toba prin cafenele și prin cluburi că înscrierea ta la ei e numai trambulina de pe care vrei să sari mai repede în parlament...

DECEBAL: Ăsta e socru-meu!... Rabla de socru-meu...

NINA: El sau un altul, n-are nici o importanță... Faptul există... S-au aflat și sumele de bani pe care le-ai dat...

DECEBAL: Cine le-a aflat?

NINA: Ei, asta e! Adversarii. Partizanii le cunoșteau doar...

DECEBAL: Și cine e șeful răzvrătiților?...

NINA: Marinescu, Talpă, cine să fie?!

DECEBAL: Cît cere ca să-și ia tălpășița de la întrunire?

NINA: Nu știu... Mult, în orice caz...

DECEBAL: Poate dacă mă mai tocmesc, mai lasă ceva...

NINA: Nu cred. Ăsta are prețuri fixe, ca la *Galeries Lafayette*.

DECEBAL *(desface casa de bani)*: În cazul ăsta, nu strică să mă înarmez cu un teanc de argumente convingătoare.. *(Ia un teanc de bani.)* Acuma pot să m-așez lîngă tine?...

NINA: Mai ai timp? *(Privește ceasul.)*

DECEBAL: Pentru tine, oricît și oricînd... *(Îi ia mîna.)* Nina!... Tu mai bine ca oricine știi ce importanță are ziua de astăzi pentru mine... Ei bine, înainte de a mă arunca în luptă, vreau să-ți pui o întrebare... Cît ai de gînd să mă mai fierbi?

NINA *(cochetează)*: Ți-am spus. Pînă în ziua cînd mă voi decide...

DECEBAL: Bine, dar nu-ți dai seama că orice răbdare are o margine?...

NINA *(filozofic)*: Tu știi că eu mi-am mai înșelat bărbatul o dată... ești singurul om care știe acest lucru...

DECEBAL: Și ce e cu asta?

NINA: Ei, ce vrei tu? Nimic nu e mai greu pentru noi, femeile, decît să ne înșelăm bărbatul a doua oară... Prima dată, cînd sîntem cinstite, e mult mai ușor... pe urmă însă, după ce ne ardem cu supă... trebuie să suflăm și în iaurt... *(Suflă asupra lui, apoi se hîrjonește lîngă el, provocatoare.)* Îmm!... Lapte covăsit ce ești!...

DECEBAL *(o prinde în brațe)*: Nina!... *(Vrea s-o sărute.)*

NINA: Nu... nu... nu... O să te murdărești cu ruj... La revedere... Mă duc puțin în recunoaștere la Ministerul de Interne... Paaa!... *(Iese, cu o bezea.)*

DECEBAL *(privește o clipă după ea, bleg, nedumerit... Se redresează, închide casa de bani, iese spre odaia lui...)*

(Se aude o sonerie zbîrnîind prelung. După puțin, intră Miza, urmată de Platon și de Manole, cu valizele. Miza are un cățel în brațe, Platon — un altul.)

SCENA 5

MIZA, PLATON, DECEBAL, MANOLE

MIZA *(lui Manole)*: Cine e mazurca asta care a ieșit cînd intram noi?

PLATON: *Maman... Parles-pas comme-ça avec les domestiques, je t'en prie...*

MIZA: *Toi, tais-toi, parce que c'est moi qui t'ai fait toi. Non pas toi, moi...* ai înțeles...? *(Lui Manole:)* Cine era cocoșneața, băiatule?...

MANOLE: Conița Nina... Prietena coniței noastre...

MIZA: Aha! Dar noi știi cine sîntem?

MANOLE: Nu știu... că sînt de curînd în serviciu...

MIZA: E! Eu sînt sora lui stăpînu-tău... Doamna general Stamatescu, din cavalerie, și dumnealui e băiatul meu... conașul Platon...

MANOLE *(onest)*: Îmi pare bine de cunoștință... Mă duc să-i spun lui domnu c-ați venit.

MIZA *(supărată)*: Mă mir că nu dai și mîna cu noi, dacă-ți pare atît de bine! Dar cucoana nu e acasă?...

MANOLE: Nu... este în oraș...

MIZA: Haide!... Trap...

(Manole lasă valizele și iese.)

PLATON: Vorbești cu servitorii lui nenea Decebal de parcă ai vorbi cu ordonanțele tatei...

MIZA: Întîi de toate, ordonanțele lui tat-to nu sînt ale lui, ci ale mele, și al doilea, nu-ți permit să-mi faci mie observații... mucosule...

(Intră Decebal.)

SCENA 6

MIZA, PLATON, puțin DECEBAL

DECEBAL *(aferat, cu pălăria pe cap, grăbit)*: Aaaa... ce „surpriză pe neașteptate"... *(Vrea s-o sărute.)*

MIZA: Nu mă pupa, că fac crețuri...

DECEBAL: Și tu faci crețuri, mă?... *(Îl sărută pe Platon.)* Dar ce v-a venit să picați așa, din senin?...

MIZA *(deodată tragică)*: Stamatescu mă înșală!...

DECEBAL *(oarecum surprins)*: Nu se poate!...

MIZA: Ba da, și... îți închipui că, de îndată ce-am aflat, n-am mai stat o clipă pe gînduri, mi-am luat copilul de mînă și am fugit.

(Copilul aprinde o țigară.)

DECEBAL *(care nu știe cum să scape mai repede)*: Aaa?!... Bun!... Bine că nu s-a întîmplat nimica grav. Credeam că e cineva din voi bolnav... Și cînd plecați înapoi?...

MIZA: Niciodată...

DECEBAL: Buuuun!... Perfect!... Atunci, vă mai găsesc aici cînd mă întorc... Să vedem ce e de făcut... Acuma... vă cer iertare, dar trebuie să plec... dealtminteri, dintr-o clipă într-alta trebuie să se întoarcă și Amélie... La revedere și scuzați-mă, copii... *(Iese, repede.)*

MIZA *(după un timp)*: Ce ai încremenit așa? Pune cățelul jos, că obosește stînd în brațe... *(Platon se execută, apoi se așază pe fotoliu.)* Ți-am spus să nu te așezi niciodată jos cînd eu sînt în picioare... *(Se ridică.)* Acuma poți să stai... *(Se așază și el.)* Scoală-te și sună să vie servitorii... *(Platon se execută.)* De cîte ori ai sunat?

PLATON: O dată. *(Se așază.)*

MIZA: Sună de mai multe ori, ca să vie toți.

(Platon se execută. Intră Manole și servitoarea.)

SERVITOAREA: Ce dorește doamna?

MIZA: Mișcă și ia valizele astea și du-le în odaia noastră... *(Vorbind își scoate pălăria, mănușile etc. și le depozitează în brațele servitoarei.)* Și dumneata ia cățeii și du-te de-i plimbă puțin prin grădină... Trebuie

să le fi amorţit picioarele în tren. Dar să ai grijă să nu-i ţii cumva în curent, că te bag la carceră... *(Manole ia căţeii de lesă.)* Şi dumneata, după ce duci valizele, să ne aduci două dulceţe...

SERVITOAREA: Să nu vă supăraţi, coniţă, dar nu pot să vă servesc dulceaţă...

MIZA: N-aveţi?

SERVITOAREA: Ba da... Dar eu nu pot să pun mîna pe nimic fără voia coniţei. Sînt adventistă!

MIZA: Daaa! De ce nu te-ai călugărit atuncea, în loc să te bagi la stăpîn? Ehe! La mine ar trebui să fii în serviciu. În două zile te trec la catolicism, de nu te vezi! Haiti! Vedeţi-vă de treabă... nu staţi la taifas cu musafirii... *(Servitorii ies.)* Cum se cunoaşte că e casă de civil... Nimenea nu face instrucţie aici... *(Platon aprinde o altă ţigară.)* Cîte ţigări ai fumat azi?

PLATON: Patru...

MIZA: Dă-mi portţigaretul să văd.

PLATON: Poftim. *(I-l dă.)*

MIZA *(ia o ţigară, Platon i-o aprinde)*: Ai avut zece, şi mai ai... una... două... trei... patru... cinci... Lipsesc cinci, de ce minţi?

PLATON: Cinci, cu a care o ai în gură...

MIZA: A, da...

PLATON: Vezi? Totdeauna faci aşa... Niciodată nu mă crezi pe cuvînt... Uiţi că am douăzeci şi trei de ani!...

MIZA: Pentru mine n-ai nici un an... nici nu te-am născut!... Eşti copilul meu, şi atîta tot.

PLATON: Bine, dar nu mai sînt copil. Trebuie să te gîndeşti că într-o zi n-ai să mă mai poţi ţine legat de fustele dumitale. Şi ce-ai să te faci atunci?...

MIZA: Am să te omor cu mîinile mele. Juraţii m-achită, că e vorba de crimă pasională. Îl iau pe Radu Rosetti...

PLATON *(care e, vag, student la drept)*: Ei aş! Crimă pasională! E pruncucidere toată ziua...

MIZA: Ia nu mai face pe pruncu... Ştii, că mi-e şi greaţă!... Măgar mare de douăzeci şi cinci de ani... *(Intră din fund Amélie.)* E, nu, zău, că mă revolţi...

SCENA 7

MIZA, PLATON, AMÉLIE

MIZA *(îi iese înainte)*: Bine ai venit, draga mea... Ce plăcere să te văd... *(O sărută.)* N-ai nici o grijă, că nu faci creţuri... Creţurile se fac numai din pupătură de bărbat...

PLATON: *Bonjour*, Amélie... *(Îi sărută mîna.)*

AMÉLIE: Dar ce e cu voi, aşa, pe neanunţate?

MIZA *(iarăşi tragică)*: Stamatescu mă-nşală!...

AMÉLIE: Ei aş!...

MIZA: Întreabă copilul, să-ţi spuie el...

PLATON: Eu nu ştiu nimic... Mi-ai spus să plec cu tine... am plecat, şi atît!...

MIZA: Mă înşală, *ma chère!*...

AMÉLIE: De unde ştii?

MIZA: Am să-ţi spun imediat... *(Lui Platon:)* Tu du-te şi te joacă prin curte... Avem de vorbit lucruri care nu sînt pentru copii...

(Amélie între timp se face comodă.)

AMÉLIE: Platon, copil? La douăzeci şi trei de ani... Phu...

MIZA *(lui Platon)*: Ai auzit ce-am spus? *(Platon iese, resemnat.)* Dragă, eu îmi cresc copilul aşa cum cred eu de cuviinţă... Mai bine să vorbim de tat-so...

AMÉLIE: Ia spune... *(Se aşază.)*

MIZA: Mă-nşală, dragă...

AMÉLIE: Cu cine?

MIZA: Nu ştiu... L-am prins aseară la „balul garnizoanei"... Şi culmea! Balul a fost dat sub patronajul meu... Dă-ţi şi tu seama cît e de canalie! Să mă înşele sub patronajul meu...

AMÉLIE: Ai dovezi precise?

MIZA: Am văzut cu ochii mei...

AMÉLIE: Cum, în plin bal?...

MIZA: Nu, frate! Azi-dimineaţă la patru, cînd ne-am întors acasă...

AMÉLIE: Cum? Te-a-nşelat în casa voastră, alături de tine şi de băiatul vostru?

MIZA: Nu ştiu unde m-a-nşelat, dar ştiu că l-am prins acasă...

AMÉLIE: Cum?

MIZA *(tragică)*: A adormit înaintea mea. Închipuieşte-ţi!... Ce vrei mai grozavă dovadă că mă înşelase...
AMÉLIE: Nu pricep...
MIZA: Cum nu pricepi? Dar e simplu ca lumina zilei... Un bărbat care îndrăzneşte să adoarmă înaintea nevesti-si după douăzeci şi patru de ani de căsnicie, în care timp a adormit totdeauna în urma ei, înseamnă că a început s-o înşele...
AMÉLIE: Tu vorbeşti serios?
MIZA: Păi tu nu vezi c-am fugit de-acasă? *(Începe să povestească, întretăindu-se de suspine:)* Am crezut întîi că se preface că doarme, ca să-mi facă o farsă... L-am strigat să vie să-mi desfacă rochia la spate... Gicule!... Gicule!... Gicule!... din ce în ce mai tare. Iar nimic! Am pus mîna pe el, l-am zgîlţîit... Nimic. Tot nu-mi venea să cred... *(Crescendo:)* Desperată, m-am agăţat de ultima speranţă. L-am înţepat cu broşa. Nici nu s-a clintit. Atunci, într-o clipă, mi-am dat seama... am înţeles totul... Dormea, bestia!... Şi încă cum? Îmbrăcat... Aşa cum se lungise pe canapea... vezi tu cît mă înşelase? Într-o secundă, mi-am strîns cîteva lucruşoare... mi-am sculat copilul... şi-am fugit la gară... Şi închipuieşte-ţi! În momentul cînd eu plecam din casă pentru totdeauna, ca o nenorocită, cu copilaşul de mînă, el începuse să sforăie. Îşi visa metresele...
AMÉLIE: Dar bine, dragă, oricît de exagerată te ştiu eu pe tine, nu admit că-ţi pot trece prin cap asemenea prostii. E ridicol să fugi de-acasă şi să-ţi părăseşti bărbatul pentru simplul motiv că — după o noapte de bal — şi-a permis să adoarmă înaintea ta...
MIZA: Bărbatul n-are dreptul să adoarmă înaintea nevestei decît o singură dată în viaţă: cînd moare.
AMÉLIE: Cei mai mulţi bărbaţi nu fac decît să doarmă tot timpul lîngă soţiile lor...
MIZA: Se poate... dar femeile care tolerează asemenea bărbaţi nu sînt femei. Sînt saltele.
AMÉLIE: Şi-acum ce-ai de gînd să faci?
MIZA: Să mă divorţez... De-aia am şi venit la voi... ca să am un rost pînă termin divorţul...

AMÉLIE: Nici un tribunal din lume n-o să te divorţeze pentru un motiv ca al tău.
MIZA: Cer şedinţă secretă ca să-mi expun argumentele pe şleau... De-altminteri cred că el o să ceară divorţul înaintea mea, pentru că i-am părăsit domiciliul...
AMÉLIE: Ştie de ce-ai plecat?
MIZA: I-am lăsat o scrisoare pe măsuţa de noapte... ca să afle... cînd s-o deştepta...
AMÉLIE: Tot copil ai rămas, Miza...

(Intră Manole.)

SCENA 8

AMÉLIE, MIZA, DAMIAN, MANOLE

MANOLE: Coniţă, domnul Damian...
AMÉLIE *(are o tresărire)*: Pofteşte-l...
MIZA: Cine e ăsta?
AMÉLIE: Soţul unei bune prietene de ale mele... Nina...
MIZA: E civil?
AMÉLIE: Da! E avocat... Da' de ce-ntrebi?
MIZA: Fiindcă mi s-a acrit de militari... Să nu mai văd uniformă în ochi... *(Intră Bébé Damian, introdus de Manole.)* Că fac conjunctivită imediat!...
DAMIAN: Sărut mîna... Amélie!...
AMÉLIE: *Bonjour*, Bébé... Vino să te prezint sorei bărbatului meu... *(Prezintă:)* Domnul Bébé Damian... Doamna general Stamatescu...
MIZA: Din cavalerie... *Enchantée, monsieur*...
DAMIAN: *De même, madame*. Nina n-a venit încă?
AMÉLIE: Nu. Era vorba să vie?...
DAMIAN: Ne-am dat întîlnire la voi, ca să fim de faţă la întoarcerea lui Decebal... Să-l sărbătorim c-o ţuică de Muscel, din judeţul lui de baştină.
MIZA: Soţia dumitale ieşea cînd intram eu... foarte nostimă damă... Felicitările mele...
DAMIAN: Sînt onorat, doamnă... pentru „nostimă".
AMÉLIE: Probabil că negăsind pe nimeni s-a dus să dea o raită prin oraş... şi se-ntoarce...

MIZA: Decebal era acasă... A plecat imediat după dînsa... M-am mirat chiar de ce n-au ieșit împreună...

DAMIAN *(care a prins „finețea Mizei")*: Pentru că n-aveau același drum, doamnă... Soția mea mergea, probabil, către Lipscani... Iar soțul doamnei... direct spre... Dealul Mitropoliei.

MIZA *(nedumerită)*: Ce să caute în Dealul Mitropoliei?

AMÉLIE: E vorba să intre în parlament...

MIZA *(un timp)*: Va să zică i-a intrat și ăstuia în cap s-ajungă deputat?

AMÉLIE *(ușor ironică)*: Vocea sîngelui, dragă, ce vrei?

(Intră Platon, cu cei doi cățel în lesă.)

SCENA 9

CEI DINAINTE, PLATON

PLATON: *Maman!* Muky a început să strănute. Aici la București e prea mult praf în aer. Trebuie s-o ducem la Sinaia...

MIZA *(în panică)*: Numai de n-ar fi răcit. Deseară să-mi aduci aminte să le dau cîte o aspirină și-un ceai fierbinte.

DAMIAN *(ironic)*: Se spune că pentru răceală vinul fiert cu scorțișoară e neîntrecut...

MIZA *(n-a prins ironia)*: Vai! Cum o să le dau alcool? Se enervează, și pe urmă latră toată noaptea. Iar mîine o să-i doară în gît, că nu le-am operat încă amigdalele. De-abia au intrat în convalescență...

DAMIAN: Dar ce-au avut?

MIZA: Tuse măgărească...

AMÉLIE: Cum se poate? De unde au luat-o?

PLATON: De la un prieten al nostru...

MIZA: Nu e adevărat. Au luat-o de la liceu... Sînt cincizeci de cazuri printre elevi... Numai eu știu ce-am pățit cu ei... *(Arată cățeii.)*

PLATON: Și eu cu ea! *(Arată pe mamă-sa.)*

MIZA: A!... Iartă-mă... domnule Damian... Am uitat să-ți prezint pe băiețașul meu... *(Damian se uită amuzat la „băiețaș".)* Platon!... Dă mîna cu domnul!

DAMIAN *(dînd mîna lui Platon)*: Îmi pare foarte bine...

MIZA: Îl cheamă Platon...

DAMIAN: Un nume splendid...

MIZA: Eu i l-am ales... E singurul care i se potrivea atunci...

DAMIAN: E indiscret să vă întreb de ce?

MIZA: Pentru că atunci cînd l-am făcut mă iubeam platonic cu tat-so... *(Cu ochii peste cap:)* El era locotenent, și eu fetiță de școală... Eà! *Tempi passatti... (Se ridică.) Ma chère...* Vrei să fii drăguță un moment și să-mi arăți care e odaia mea?... Am rămas așa cum am venit din tren... Mă ierți, domnule Damian, că te lăsăm singur o secundă...

DAMIAN: Nu face nimic, doamnă... Vă rog.

MIZA: O să-ți ție Platon de urît... Să vezi ce simpatic e în societate... *(Iese, împreună cu Amélie, care privește semnificativ pe Damian.)*

SCENA 10

DAMIAN, PLATON puțin, apoi AMÉLIE

DAMIAN: Cîți ani ai, domnule Platon?

PLATON: Depinde! După *maman*, cînd cad la examen sînt măgar mare de douăzeci și trei de ani, și cînd mă uit după o femeie, sînt mucos de cincisprezece ani...

DAMIAN: Trebuie să te iubească foarte mult mama dumitale!

PLATON: Atît de mult, încît — mărturisesc — deseori mi-a venit ideea să rămîn orfan.

DAMIAN: Și generalul te iubește tot atît de mult?

PLATON: Cu *papa* sînt prieten.

DAMIAN: Și, probabil, aliat...

PLATON: Da... dar alianța noastră contra mamei înseamnă tot atît cît ar însemna alianța Letoniei cu Estonia împotriva Americii de Nord...

(Intră Amélie.)

AMÉLIE *(lui Platon)*: Te-așteaptă Miza, are treabă cu tine...

PLATON: Probabil ca să-mi dea untura de pește, că se apropie ora mesei. *(Iese.)*

AMÉLIE *(privind după el)*: Uite, așa îl terorizează de cînd l-a născut... Bietul băiat...

DAMIAN: Ar trebui s-o faceți să-nțeleagă că în felul ăsta își nenorocește odrasla...

AMÉLIE: O mamă nu-nțelege niciodată lucrurile astea.

DAMIAN: Bine, dar înainte de-a fi mamă, e femeie...

AMÉLIE: Aici e nenorocirea... Miza a fost mamă înainte de a fi femeie... așa că...

DAMIAN *(o întrerupe și face un pas inspirat către ea)*: Amélie... Crezi că n-avem altceva mai bun de discutat decît chestii de puericultură? Nu-ți dai seama că fiecare clipă pe care o pierdem înseamnă pentru mine... *(Gest de învăluire.)*

AMÉLIE: Nu... nu... nu... nu... S-a isprăvit... Chiar și cu tentativele. Nu mai sîntem singuri în casă... Trebuie să fim prevăzători... Și te rog să termini cu obiceiul ăsta de a-mi face o declarație de dragoste de îndată ce sîntem o clipă singuri împreună... Miza te poate surprinde în orice moment... Platon — la fel!...

DAMIAN: Atunci, nu-mi mai rămîne decît o singură nădejde...

AMÉLIE: Care?

DAMIAN: Să vii tu la mine. Știi doar că am închiriat o garsonieră care te-așteaptă de trei luni cu ușile deschise.

AMÉLIE: Asta nu! Nici prin minte să nu-ți treacă așa ceva. Nu uita că sînt încă o femeie cinstită.

DAMIAN: Cinstită față de bărbatul tău, și tocmai de aceea cu atît mai infidelă față de mine...

AMÉLIE: Ce logică specială...

DAMIAN: De îndrăgostit! *(Gest s-o cuprindă.)* Amélie, trebuie să te hotărăști. De șase luni de zile, de cînd ți-am mărturisit dragostea mea... te porți cu mine exact ca *madame* general Stamatescu, din cavalerie, cu fiu-său. Mă tratezi ca pe un licean, și încă... unul anemic... Trebuie să mă mulțumesc cu strîngeri de mînă, cu priviri și conversații meteorologice. Înțelege și tu că regimul ăsta lactat nu mai poate dura. *(Patetic:)* Mi-e foame, Amélie! Mi-e foame de dragoste... de dragoste multă, bună, completă, fără regim.

AMÉLIE *(amuzată ușor)*: Nu, Bébé, nu se poate... Nu forța lucrurile... Lasă timpul să facă ceea ce trebuie... Nu uita că cel mai greu lucru pentru o femeie este să-și aleagă momentul cînd să-și înșele bărbatul... fiindcă chiar dacă o femeie este hotărîtă dinainte să-l înșele... are nevoie totuși de un pretext... Pentru conștiință...

DAMIAN: Aștepți poate să te înșele el întîi, ca să ai un pretext...

AMÉLIE: Asta n-are s-o facă niciodată... Mă adoră...

DAMIAN: Dar dacă totuși ar face-o?

AMÉLIE: O! Atunci... l-aș înșela imediat...

DAMIAN: Biiine... bagă de seamă că mi-ai făgăduit...

AMÉLIE: Ce?

DAMIAN: Că în ziua cînd te va înșela...

AMÉLIE: Da! Poți deschide ușile garsonierei tale. *(Se aude un claxon, apoi zgomotul puternic al unei mașini care intră în curte.)* Ce-o fi? *(Se duce și se uită pe geam.)* Un automobil... cu crucea roșie pe el... a intrat în curte...

DAMIAN: Trebuie să fie un transport de congresiști din provincie... întîrziați.

AMÉLIE *(la geam)*: Aș! E generalul... A venit cu Salvarea să-și ia nevasta acasă... *(Repede:)* Vino... vino... Cred că e mai bine să-i punem, de la început, față-n față... *(Îl ia de mînă și iese.)*

(După un timp intră Miza, care se aude în culise spunînd: „Cine poate să mă caute pe mine la ora asta?"... *În același timp... intră generalul Stamatescu. E civil.)*

SCENA 11

MIZA, GENERALUL, puțin PLATON

GENERALUL *(cu brațele întinse)*: Mizo!... Mizulino dragă! Ce-nseamnă asta, pentru Dumnezeu?!

MIZA *(înfiptă și țivită)*: Ieși de bunăvoie, sau chem ordonanțele, să te dea afară!...

GENERALUL: De ce, dragă, de ce? Ce-ai cu mine? *(Un timp. Vede aerul ostil al Mizei, care bate din picior.)* Ce-am făcut? Unde e băiatul, să-mi explice el...

MIZA: L-am tăiat bucăți, l-am pus într-un cufăr și l-am expediat în străinătate. Nu mai ai copil...

PLATON *(intră)*: *Bonjour, papa*... Dar cu ce-ai venit așă de repede?...

GENERALUL: Cu ambulanța brigăzii, tăicuțule... că n-aveam nici un tren pînă după masă și alte mașini gratis n-am găsit... Dar ce e cu voi?

MIZA *(lui Platon, care se pregătește să vorbească)*: Nici o vorbă, te rog. Imediat să te duci în odaia ta... Copiii n-au voie să asiste la discuțiile dintre părinți...

GENERALUL: Ba pardon! Are să stea aici și să asculte... Întîi pentru că nu mai e copil, și al doilea pentru că eu nu am nimic de ascuns...

MIZA *(autoritară)*: Platon... Am spus să te duci în odaia ta...

GENERALUL: Nu mă lăsa singur, tăicuțule... *(Se duce lîngă Platon și-l ia de umăr.)*

MIZA: Nu pune mîna pe copilul meu...

GENERALUL: Ce, eu n-am nici un drept asupra lui?

MIZA: N-ai! Fiindcă tribunalul o să mi-l dea mie...

GENERALUL: Care tribunal?

MIZA: Ăla care o să pronunțe divorțul în favoarea mea...

GENERALUL: Ce? Tu vorbești serios? Dragă... Tu nu vezi că e vorba de un *malentendu?*

MIZA: Nu mai există nici un *malentendu*. *(Fioroasă:)* Te-am înțepat cu broșa de patru ori și n-ai mișcat... prin urmare e clar.

GENERALUL *(e uluit)*: Care ac? Care divorț? Ce-ai cu mine? Ce ți-am făcut? De ce-ai fugit de-acasă? Lămurește-mă și pe mine, că-nnebunesc. *(Scoate biletul.)* Ce e cu biletul ăsta, pe care l-am găsit pe măsuța de noapte?... Nu pricep nimic!... Nu știu nimic!...

MIZA *(cu dispreț)*: Taaaci... Vulpe bătrînă...

GENERALUL: Te rog să-ți măsori expresiile în fața copilului. Sînt cuvinte pe care copiii nu trebuie să le audă din gura părinților.

MIZA: Care copil? E măgar mare de douăzeci și trei de ani... Acum poate să afle tot... să știe tot... ca să vadă și el care din noi amîndoi este adevărata lui mamă!

GENERALUL: Eu!

MIZA: Tu-u?

GENERALUL: Da... eu...

PLATON: Uite ce este. Pînă cînd stabiliți care din voi amîndoi e mama mea, mie îmi dați voie să mă retrag.

(Privindu-i pe rînd, cu o îndrăzneală provocătoare:) Sînt prea copil ca să vă pot lua în serios și nu sînt nici destul de măgar ca să vă iau în glumă. *(Și-a pus o țigară în gură.) Au plaisir... (Aprinde și iese.)*

MIZA: Iată roadele educației pe care i-ai dat-o... Mie să-mi fi făcut o obrăznicie ca asta, îl plesneam de nu se vedea... *(Cu silă:)* Ahhh!... Cum îți seamănă... la impertinențe... Se cunoaște că e al tău...

GENERALUL: Al me-eu? Nu te vezi în el? Firea ta leită... Neamul lui Necșulescu, de la prefectură...

MIZA: Nu-ți permit să te legi de familia mea... Eu ți-am spus vreodată că tat-to-mare a fost copil de trupă și că la primărie, în loc de tată, a fost declarat cu semn de întrebare?

GENERALUL: Tata-mare a făcut școala militară de la Bistrița.

MIZA: Da! A-nvățat carte pe plută...

GENERALUL: În orice caz, el nu zice *mozică* și *picarbonat*, cum ziceau alții, din alte familii mai nobile... Și nici *arioplan*.

MIZA: Nu zicea, fiindcă nici nu existau aeroplane pe vremea lui... Se ducea lumea la Paris cu tramvaiul cu cai... Nu vezi cît ești de pătimaș? Falsifici și istoria, numai să-mi ponegrești familia și pe mine... *(E aproape să plîngă.)* Doamne! Cum oi fi putut să trăiesc douăzeci și atîția de ani cu un monstru ca tine?! Piei din fața mea... Pleacă... Du-te... să nu te mai văd... Du-te la alea cu care m-ai înșelat...

GENERALUL: Cine te-a-nșelat? Eu?!

MIZA *(deodată își încarcă acumulatorii cu demnitate)*: Stamatescule, nu fi cinic, că sînt în stare de crimă... *(Un pas spre el.)* Cum cine m-a-nșelat? Tu... tu... Dumneata, ăsta care stai în fața mea ca o mironosiță... *(Cu o grimasă de scîrbă:)* Nu vezi că tot îți mai e somn și-acuma? Boccaccio!...

GENERALUL: Te aud, te văd și nu știu ce să cred... Unul din noi doi însă trebuie să fie nebun. Asta e precis...

MIZA: Mă mai și insulți acuma? După ce ți-ai bătut joc de mine... de casa mea... de copilașul ăla nevinovat?... Ah! Ce păcat c-a murit mama și n-am pe mîna cui

ACADEMIA BIBLIOTECA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

să te dau! Așa e cînd rămîn bărbații fără soacră! Își fac de cap!...

GENERALUL *(este „au bout de patience"):* Dar ce-am făcut, pentru numele lui Dumnezeu? Ce-am făcut? Cine ți-a spus că te-am înșelat?...

MIZA *(formidabilă):* Tu.

GENERALUL *(mutră mai tîmpită nu s-a văzut):* Cînd?!!!

MIZA: Azi-noapte.

GENERALUL: Cînd azi-noapte?!

MIZA: Azi-noapte, cînd dormeai...

GENERALUL: Am vorbit în somn?

MIZA: Mai rău. Ai tăcut! Erai atît de ostenit, încît nici nu mai puteai să vorbești...

GENERALUL: Și ce-are a face dormitul cu înșelatul?

MIZA: Asta ai s-o afli dumneata la tribunal, în ședința secretă...

GENERALUL: Miza... draga mea... fetițo dragă... *(Întrebuințează cel mai dulce și mai dezolat ton din lume:)* Fii calmă, te rog, numai o clipă, și ascultă-mă... Nu știu dacă ți-a spus cineva ceva... nu știu dacă am vorbit în somn ori nu... Nu știu ce-ai să spui tu în ședința secretă... știu numai un singur lucru... că nu te-am înșelat niciodată în viața mea... *(Sincer:)* Cum era să te înșel, cînd te-ai ținut totdeauna gaie după mine? Unde? La regiment, cu caii? Cu cine? La manevre, cu tunurile? Gîndește-te că n-am lipsit o secundă de lîngă tine fără să știi unde sînt și ce fac! *(Culminant:)* Somnambul nu m-am știut, ca să ies noaptea pe fereastră și să umblu pe acoperișuri după pisici... Dar dacă crezi tu că am putut s-o fac și p-asta... bine... O să mă arăt la un doctor să mă vindece... Nu mă poți face însă responsabil de lucruri pe care le-am făcut inconștient. Și dacă te-am înșelat în felul ăsta... îți jur că n-a fost decît o mișcare reflexă... *(Marital și sincer:)* E păcat de viața noastră... s-o stricăm pentru o prostie... Gîndește-te la casa noastră... la copilul nostru... cățeii noștri...

MIZA *(deja puțin înmuiată):* De ce ai adormit azi-noapte înaintea mea?

GENERALUL: Știu eu? Probabil oi fi fost obosit de la bal...

MIZA: De ce să fii obosit? Ce, ai arat? Ai treierat? Ai tăiat lemne?

GENERALUL: Nu... dar am dansat cotilionul ăla care a trebuit să-l comand... Am băut și un pahar cu șampanie mai mult... Mă strîngeau și cizmele, fir-ar ale dracului să fie...

MIZA: De cîte ori în viața ta ai adormit înaintea mea?

GENERALUL: Niciodată... *(Liric:)* Cum era să adorm, cînd știam că vii tu?

MIZA: Și azi-noapte de ce ai uitat?

GENERALUL *(după o gîndire matură, cu un gest dezolat):* Amnezie, dragă. Altminteri nu-mi explic... *(Un timp.)* Iartă-mă, Miza... Iartă-mă... Vrei să-ți cer iertare în genunchi? *(Ar fi gata s-o facă și p-asta.)* N-am să mai adorm niciodată... Pînă la sfîrșitul vieții am să stau de planton lîngă tine... Miza... spune-mi că mă iubești. *(Vine lîngă ea cu brațele deschise.)*

MIZA: Te iubesc, mizerabile... Te iubesc și d-aia te urăsc! Te iubesc la fel ca acum douăzeci și patru de ani... Cînd am venit pentru prima oară la tine... ții minte? La Cîmpulung... pe strada Frații Golești, numărul 10... în ziua de 10 Mai... după paradă... Ah! Ce parfumat erai! Mișelule!...

GENERALUL: Numai că pe atunci eram locotenent proaspăt, și acum sînt general vechi...

MIZA: Ce mă privește? Eu nu te-am înaintat în grad. *(Îi cade fleașcă în brațe.)*

(Intră Platon.)

PLATON *(din ușă):* M-am luminat. Amîndoi sînteți mamele mele... Iar m-am învîrtit! ...

MIZA: Pupă-l repede pe tăticul și zi-i pardon...

PLATON: Dar ce i-am făcut?

MIZA: L-ai lăsat singur acasă și-ai fugit cu mine... Nerușinatule!... *(Platon îl sărută.)*

GENERALUL: Și pe *maman*... ca să te ierte pentru obrăznicia de-adineauri... *(O sărută.)*

MIZA *(cu admirație):* Mînca-l-ar mama de îngeraș... Cum îți seamănă... Firea ta bună...

GENERALUL *(același joc):* Ei aș! Neamul lui nenea Spirache, săracul!...

(Intră Langada, foarte aferat... poartă o cravată roșie strigătoare.)

SCENA 12

CEI DINAINTE, LANGADA, apoi AMÉLIE și DAMIAN, SERVITORII

LANGADA: O! ce surpriză, ce surpriză!... *(Fuge de la unul la altul.) Chère madame... (Îi pupă mîna galant.) Mon général... (Îi strînge mîna afabil.) Jeune homme... (Îl bate paternal pe umăr.) Ma parole d'honneur*, parc-ați dat cu bobii, astăzi o s-avem cutare și cutare în familie... Viu de la congres... Decebal e extraordinar... *(Deschide ușa și cheamă:)* Amélie... Amélie...

GENERALUL *(Mizei)*: Ce congres, dragă?

MIZA: Umblă iar după deputăție, și probabil că de data asta a nimerit-o...

(Intră Amélie și Damian.)

LANGADA: Amélie... L-am lăsat pe Decebal vorbind... E pur și simplu extraordinar... Nu știu cine i-o fi făcut discursul, dar e extraordinar...

AMÉLIE: *Voyons, papa...*

LANGADA: Lasă, frate, că sîntem între noi... Am venit acasă înainte, ca să-i pregătim o primire triumfală...

DAMIAN: Congresiștii l-au primit bine?

LANGADA: Aaa!... Aplauze!... Ovații... Cutare și cutare... Fluierături... tot...

MIZA: Și fluierături?

LANGADA: Vorba vine... Entuziasm, frate... De la primele cuvinte a început să ne cucerească. Cel dintîi m-a cucerit pe mine...

AMÉLIE: Te-a văzut că erai acolo?

LANGADA: Te cred... Uite așa îi făceam cu cravata... *(Agită cravata.)* Să dai ordin să puie mai multe tacîmuri la masă, că poate vine și cu cîțiva fruntași... și flori!... Trebuie să-i primim cu flori...

DAMIAN: Să ne împărțim atribuțiile... Eu mă ofer să mă ocup cu vinul... *(Lui Amélie:)* Unde sînt cheile de la pivniță, doamnă?

AMÉLIE: Sînt încuiate în cămară...

DAMIAN: Și cheia de la cămară unde-o pot găsi?

AMÉLIE: În armoar la mine.

DAMIAN: Atunci, vă rog să-mi dați cheia de la armoar...

AMÉLIE: Ah!... De azi-dimineață o caut și nu știu unde-am pus-o... *Papa*... tu să te ocupi, te rog, de aperitive... telefonează la băcănie... *(Sună de mai multe ori.)*

MIZA: Eu îți ajut la sufragerie...

GENERALUL: Și eu, dacă pot fi de vreun folos, sînt la dispoziție...

MIZA *(giugiulindu-l de bărbie)*: Tu odihnește-te, mamă scumpă, că ești obosit de pe drum și iarăși o s-adormi deseară o dată cu găinile...

(Intră servitorii.)

AMÉLIE: Ana... pui masa pentru... cîți sîntem, frate, cu toții... noi doi... voi trei, cinci... *papa*...

LANGADA: Șapte...

AMÉLIE: Șase... nu mă-ncurca... Nina și Bébé... opt!...

MIZA: Poftim... Sîntem treisprezece la masă... Dragă, parcă e un făcut! De cîte ori sînt musafiri la masă, trebuie să fie treisprezece...

AMÉLIE: Pune douăsprezece tacîmuri... Repede...

SERVITOAREA: Da, coniță... *(Iese.)*

AMÉLIE *(lui Manole)*: Tu taie trandafiri din grădină... și pune-i în vaze...

MANOLE: Am înțeles. *(Iese.)*

AMÉLIE: Hai, Miza, vii?... *Papa*, nu uita de băcănie...

(Miza și Amélie ies.)

PLATON: Ar trebui și nițică muzică...

DAMIAN: Patefonul... Trebuie să găsim noi un marș printre plăci...

(Platon începe să caute.)

GENERALUL: Lasă, că găsesc eu... că la marșuri, slavă Domnului... am o ureche... și cum o veni, țac... îi și dau drumul... Să nu zic că stau degeaba cînd toată lumea muncește...

DAMIAN: Atunci, haidem la pivniță, să spargem ușa...

(Damian și Platon ies.)

LANGADA *(la automat)*: Alo... Dragomir?... Dă-mi te rog pe domnul Ilie... Tu ești, Ilie?... Aici Langada... *Bonjour*, dragă... *(Generalul începe să încerce plăcile. Pune: Ça c'est Paris.)* Te rog să-mi trimiți repede acasă...

GENERALUL *(scoate placa)*: Nu merge... *(Caută o alta.)*
LANGADA: ...Două kilograme de icre moi... Cinci cutii de omar... Două kilograme de șuncă... *(Generalul pune* Dunărea albastră, *căreia îi bate tactul.)* Șvaițer...
AMÉLIE *(traversînd scena, aferată)*: Fir-ar a naibii să fie de cheie.
MIZA *(apărînd în ușă, în sens opus, cu un șorț alb)*: Eu zic să nu scoți argintăria a bună, dragă... La mesele politice dispar totdeauna lingurițele. *(Au ieșit, împreună.)*
GENERALUL *(schimbă placa)*: Nici asta nu merge... *(Caută o alta.)*
LANGADA *(urlînd la telefon)*: Phuu! Mai ales dacă acum zici că a ieșit din cuptor, un purcel la tavă face minuni... Și căpșuni, sigur...
GENERALUL: Aha! *Marșul Regimentului unu geniu...* ia să-l vedem... *(Pune placa.)*
LANGADA: Șampanie numai douăzeci și cinci de sticle... nuuu... nu e nuntă, dragă. E o masă intimă, proletară...
MANOLE *(intră cu un braț de flori, pe care le distribuie otova... cu aere însă de specialist)*.
LANGADA: Ce? N-aud!... Oprește, generale, nițel, că nu mai înțeleg nimic. *(Oprește.)* Da... da... sigur... Treci la contul lui ginere-meu... Așa, dragă... *merci*... Să trăiești... dar repede... repede de tot... *(Închide telefonul.)*

(Manole, după o ultimă privire superioară și o retușă doctă a florilor, iese.)

SCENA 13

GENERALUL, LANGADA, apoi MIZA, AMÉLIE, DAMIAN și PLATON

(În ordinea replicilor; la urmă Decebal, doctorul, partizanii.)

GENERALUL: Orice te știam, afară de socialist...
LANGADA: Și cu toate astea, singurul partid... care...
GENERALUL: E, n-ăi fi vrînd să-mi faci acuma apologia socialismului... Nu admit! Dumneata, boier din tată-n fiu...
LANGADA: Da... da... eu... eu...! Și știi de ce te miri?

Fiindcă nu-ți dai osteneală să înțelegi...
GENERALUL: Ce să înțeleg?
LANGADA: Cum stă chestia, domnule... cu cutare și cutare... *(Privindu-l, așa cum făcuse Decebal cu el, caută să-și amintească replicile acestuia:)* Ai fost la ateliere? La furnale? La magazie? La mine? În porturi? În cutare și cutare? N-ai fost! Ei! Du-te, și ai să vezi ce e aia muncă, suferință și cutare... *(Cu un pas îndărăt:)* Nu vezi că ați început să putreziți ca Danemarca, cu Shakespeare cu tot?...
GENERALUL: Te văzui și demagog...
LANGADA *(stringîndu-și amintirile cu greu)*: Ei bine, noi ăștia, demagogii, cum ne numiți dumneavoastră, canapelele de cafenea și gangurile de club, nu sîntem altceva decît gurile prin care proletarii... proletariatul... își țipă durerea înăbușită...
GENERALUL: Fugi, nene, de-acolo! Proletariatul își țipă durerea de cînd lumea...
LANGADA: Ce mă privește? Eu azi am aflat...
GENERALUL: Și imediat ți-ai pus gura la dispoziție... Bravo, cucoane Iorgule, și la mai mare... Să te văd *haut-parleur*...

(Intră Miza.)

MIZA: Unde e copilul?
GENERALUL: În pivniță, să ajute la vin...
MIZA: Vai! Stă de atîta timp în aerul ăla închis!

(Intră Amélie.)

AMÉLIE: Ia uitați-vă în ce hal a aranjat florile... *(Începe să le aranjeze ea, în vaze.)* Ai telefonat, *papa*?
LANGADA: Totul e în regulă...

(Intră Damian.)

DAMIAN: Sticlele de vin sînt la gheață și n-așteaptă decît un semn ca să-și arunce pălăriile în aer.
MIZA: Da' băiatul unde e?
DAMIAN: A rămas în bucătărie să-și spele mîinile...
MIZA: Te pomenești că se spală cu cine știe ce săpun și se umple de boli. *(Iese.)*
DAMIAN *(lîngă Amélie)*: Pot să te ajut?
AMÉLIE: Da... Ia vaza asta și pune-o pe birou...

DAMIAN *(încet):* Te iubesc! Inima mea...
AMÉLIE *(dîndu-i vaza):* Vezi să n-o spargi...

(Intră Platon, urmat de Miza, în panică continuă.)

PLATON *(bine dispus):* Amélie! Aveți niște vinuri... Pe onoarea mea... ăla negru, mai ales... ce zici, Bébé!...
DAMIAN *(șoptit):* Sssst! Că te aude America de Nord!...
PLATON: Indiferent!... M-a mirosit!... Și la urma urmei... sînt major...
MIZA *(lîngă general. Misterioasă și îngrozită):* A băut!... și închipuiește-ți că l-am prins uitîndu-se languros la servitoare... *(Cavernoasă:)* Noroc că e adventistă.

(Se aude zgomot de mașini, claxoane etc. Cei prezenți sar la ferestre.)

LANGADA: Au venit... ei sînt... În două mașini...
MIZA: O să fim treisprezece, să vezi...
GENERALUL: Îl aduc pe sus... pe brațe... bravo lui!...
LANGADA: Să-i ieșim înainte cu urale... Fii gata cu marșul, generale...

(Generalul trece la post. Toți se organizează în stînga și în dreapta ușii.)

MIZA *(dîndu-i un buchet lui Platon):* Să i le oferi tu.
PLATON: Să spui și o poezie? *(Afectînd:)*
„Cățelușule, să-mi spui
Unde-i laptele, vezi, nu-i..."

(În momentul cînd ușa e împinsă din afară, generalul dă drumul marșului, urale... Cel dintîi intră doctorul, apoi Decebal, dus pe brațe de patru partizani... E cadaveric, descompus, aproape leșinat. E legat la cap. Stupoare generală, o secundă. Amélie dă un țipăt.)

AMÉLIE: L-au asasinat! *(Se repede asupra lui Decebal.)*
LANGADA: Oprește marșul, generale... pune unul funebru!...
MIZA *(lîngă Decebal, alarmată):* Decebal... Decebal...
DOCTORUL *(în timp ce Decebal e așezat pe canapea):* Nu vă neliniștiți... nu e nimic... Absolut nimic... Eu sînt medic.
GENERALUL: Dar ce s-a întîmplat?...
LANGADA: E mort?
MIZA: L-au împușcat?

(Toți se strîng în jurul lui Decebal.)

DOCTORUL: Nu, doamnă! Numai l-au bătut... Cîțiva derbedei... O agresiune mîrșavă și din fericire neizbutită... Bătăușii au fost prinși...
MIZA *(doctorului):* Păi, el e obișnuit cu bătaia de mic... Uite-l și colo, pe blazonul familiei. *(Arată tabloul.)* Tot bătut e...
AMÉLIE: Doctore, te rog, spune-mi adevărul...
DOCTORUL: Repet, doamnă, nu e nimic... Puțină spaimă și cîteva zgîrieturi...
LANGADA: Dar de ce tace? Cînd tace el, e semn rău...
MIZA: L-o fi plesnit peste gură.
DOCTORUL: A fost lovit prin surprindere, și pînă să-și dea seama de ce i se întîmplă — cum era și firesc — a leșinat... În cîteva minute însă, își va reveni complet... cu noi a vorbit tot timpul pe drum... Sărut mîna, doamnă... și fiți liniștită... *(Se înclină.)*
DECEBAL *(care a ascultat tot):* Îți mulțumesc, doctore. *(Îi întinde afectat o mînă moale, ca de lăuză.)*
DOCTORUL: La revedere, domnule Necșulescu... Și nici o grijă... *(Iese, urmat de cei care au adus pe Decebal.)*

(O clipă, tăcere respectuoasă în jurul pacientului.)

DECEBAL *(farseur):* Dragii mei... *(Îi pipăie pe toți cu mîna.)* Am stropit cu sînge cea mai frumoasă zi din viața mea...
AMÉLIE: Ți-au spart capul?
DECEBAL: Nu... mi-a curs din nas...
MIZA: Dar de ce te-au bătut?
DECEBAL: Ca să mă suprime... să mă scoată din luptă... Aaaa!... Dar acum sînt mai îndîrjit ca niciodată! *(Se ridică pe jumătate.)* Țineți minte vorba mea. De astăzi înainte socialismul începe să trăiască cu adevărat...
AMÉLIE: Cum? Nu te-au bătut socialiștii?
DECEBAL: Da'de unde?! Ei m-au primit cu elan, cu entuziasm, cu frenezie... M-a bătut guvernul... cu bătăuși plătiți special pentru asta!...
MIZA: Dar ce-are guvernul cu tine?
DECEBAL: A simțit că intrarea mea în luptă — pe față — e o lovitură mortală pentru el. Și atunci a decis să mă trimeată pe lumea cealaltă.
AMÉLIE *(un fior de groază):* Oo!

MIZA: Nu era mai bine pe vremea tatei? Plăteai și te-alegeai!

(Intră Manole.)

MANOLE: Conașule, a venit un comisar. Vrea să vorbească numaidecît cu dumneavoastră.
DECEBAL: Lăsați-mă singur, vă rog... să vedem ce vrea.
LANGADA: Trebuie să fie pentru anchetă...
AMÉLIE: Numai să nu te obosești, dragul meu...
DECEBAL *(se ridică de tot)*: Un om ca mine nu obosește niciodată...
MIZA *(generalului)*: Vezi? și bătut, și tot nu obosește! *(Améliei:)* Fericită femeie trebuie să fii, draga mea... Hai, Platon... *(Iese cu Platon.)*
DAMIAN: Nu vrei să rămîn eu cu tine?
DECEBAL: Nu... Mulțumesc... Duceți-vă la masă... Viu și eu numaidecît...

(Intră servitoarea.)

SERVITOAREA: A venit un băiat cu un pachet de la băcănie și cu niște sticle...
LANGADA: Bine... S-aștepte, că viu...

(Ies toți, în ordine.)

SCENA 14

DECEBAL, COMISARUL

MANOLE *(introduce pe comisar)*.
COMISARUL: Am onoarea să vă salut.
DECEBAL *(important)*: Ce este?
COMISARUL: Am venit la dumneavoastră spre a vă aduce la cunoștință că cei doi indivizi care au săvîrșit odiosul atentat asupra dumneavoastră — cu toate presiunile pe care le-am făcut asupra corpurilor lor — refuză să facă vreo declarație, declarîndu-ne că nu voiesc să declare adevărul decît în fața dumneavoastră singur. Drept care, știind că vă găsiți în situație imobilară în pat, i-am adus aci, rugîndu-vă să binevoiți a dispune...
DECEBAL: Să nu fie un truc pentru ca — o dată în fața mea — să încerce din nou să mă suprime...

COMISARUL: Imposibil. Îi aduc în fața dumneavoastră legați și pui gardieni la uși...
DECEBAL: Nu că mi-e frică pentru mine... dar viața mea nu-mi mai aparține... E-a țării și n-am dreptul să i-o iau... Pe garanția dumitale îi primesc.
COMISARUL: Vă rog să aveți toată încrederea... Eu l-am prins și pe Tata Moșu...
DECEBAL: Atunci, să vie... *(Se încordează tot.)* *A propos...* ca măsură de prevedere, lasă-mi, te rog, revolverul dumitale...
COMISARUL: Cu plăcere... *(Scoate din buzunar un revolver și i-l dă.)* Puteți să și trageți, că nu e încărcat... Îl țiu așa, ca bibelou. *(Iese.)*

(Singur, Decebal își compune o atitudine marțială. Imediat, comisarul reintră, urmat de doi gardieni publici, care duc pe „atentatori" legați unul de altul, cu mîinile la spate și plini de vînătăi.)

SCENA 15

DECEBAL, FANE, PIȘLICĂ, puțin COMISARUL și GARDIENII, apoi TRAIAN

GARDIENII: Să trăiți!...
COMISARUL: Lăsați-i aci și treceți la uși... unul colo și celălalt dincolo... *(Gardienii ies.)* Aici păzesc eu... *(Lui Decebal:)* Cînd aveți nevoie de mine, mă sunați o dată lung. Aștept sub soneric... *(Iese.)*
DECEBAL: Așadar, dumneavoastră sînteți criminalii...
PIȘLICĂ: Da, noi sîntem, să trăiți...
DECEBAL: Și de ce ați vrut să mă omorîți? Ce v-am făcut eu dumneavoastră?
PIȘLICĂ: Cu dumneavoastră noi n-avem nimic... A fost o eroare din greșeală...
FANE: Noi am avut ordin să batem pe altul, și am greșit adresa... Ne-a păcălit un șmecher...
DECEBAL: De la cine ați avut ordin?

(Cei doi se privesc semnificativ și se înțeleg.)

PIȘLICĂ: De la „oamenii noștri". *(Lui Fane:)* Dă-te, frate-meu, mai încolo, că n-am loc... Ce te bagi așa în mine?...

FANE: Dacă ne-au făcut surori *sioneze*... ce să fac?
DECEBAL: Și pe cine ați vrut să bateți în locul meu?
PIȘLICĂ: Păi... am vrut să batem pe ăsta... pe domnul Marinescu-Talpă.
FANE: Și noi, cum nu-l cunoaștem bine, am rugat pe un șmecher să ni-l arate care e dumnealui la figură...
DECEBAL: Ei?
FANE: Și șmecherul ne-a tras de limbă că ce-avem cu domnul Marinescu, și după ce i-am spus ne-a luat la un rînd de coneace... și ne-a spus că și el vrea să-l bată... fără nici o pretenție la parte...
DECEBAL: Și?
PIȘLICĂ: Și-așa... cînd a fost la adică ne-a arătat pe dumneavoastră... așa că noi ne-am făcut datoria în conștiință față de dumneavoastră din greșeală, care nici n-am avut nimic cu persoana dumneavoastră.
FANE: Și de-aceea am spus la poliție că degeaba ne bate, că noi nu vrem să spunem adevărul decît în fața dumneavoastră, precum ca să știți că noi n-avem nici o pretenție de la dumneavoastră.
PIȘLICĂ: S-a greșit... s-a greșit...
FANE: Greșeala e de la Dumnezeu... Dacă-l băteam pe ăl de trebuia, da... atunci eram vinovați... dar așa... De ce să ne bată pe noi pentru o greșeală?...
DECEBAL: Îl cunoașteți pe individul care v-a indus în eroare?

(Intră Traian, din stînga.)

FANE: Uite-l... El e!... Taman la pont s-a prezentat... Noroc, Nae...

(Traian înlemnește.)

DECEBAL: Cine e dumnealui?
PIȘLICĂ: Șmecherul cu coniacele... Da' e băiat bun, săracul... Uite, a venit să se predea de bunăvoie, ca complice...
DECEBAL: Cum? Omul acesta e individul care m-a arătat pe mine în locul lui Marinescu? Uitați-vă bine la el...
FANE: Păi ce, avem orbul găinilor?... Spune, șefule, singur, că nu crede...
DECEBAL *(lui Traian)*: Cunoști pe oamenii aceștia?
TRAIAN: De unde să-i cunosc? Nu i-am văzut în viața mea... Da' ce vor?

FANE: Ce vrem? Să spui adevărul, asta vrem... Adică pe noi de ce să ne umple de cucuie... la poliție, și pe tine nu?
PIȘLICĂ: N-am lucrat cu toții? Acum să împărțim cîștigul.
FANE *(lui Pișlică, confidențial)*: Taci, mă, că el a zis că n-are nici o pretenție la parte...
TRAIAN *(lui Decebal, degajat)*: Probabil că mă confundă cu cineva...
FANE: Cine te confundă, mă? Noi?
PIȘLICĂ *(are o idee)*: Noi dovedim că spunem adevărul.
TRAIAN: Dovediți. *(Vrea să surîdă degajat, dar surîde verde.)*
PIȘLICĂ *(lui Decebal)*: Poftiți dumneavoastră să vă suflăm în gură cu toții, să vedeți că mirosim la fel, a coniac... Că doar dintr-o sticlă am băut cu toții...
FANE *(lui Pișlică)*: Brava, Nae... Să sufle dacă îi dă mîna...
DECEBAL *(lui Pișlică)*: Suflă. *(Face o grimasă.)* Suflă... *(Suflă și Fane, același joc.)* Acuma suflă și dumneata...

(Traian se derobează.)

TRAIAN: Ei aș! Nu mă pretez la asemenea înscenări...
DECEBAL *(autoritar)*: Suflă! *(Traian face un pas spre ușă.)* N-ai să ieși de-aici pînă nu sufli...
FANE: Să sufle...
PIȘLICĂ: Noi de ce-am suflat?...
DECEBAL *(același joc)*: Suflă... N-auzi? *(Traian îi dă un brînci, Decebal cade pe birou și apasă inconștient soneria...)*

(Comisarul apare în ușă, în momentul în care Traian vrea să iasă pe acolo.)

COMISARUL: Ordin!
DECEBAL *(reculeș)*: Arestează-l și p-ăsta. E complicele dumnealor...

(Comisarul pune mîna pe Traian și îi pune minotele.)

TRAIAN: Rău îmi pare că nu ți-am tras cel puțin mai bine... Dar lasă! Ne mai întîlnim noi... domnule deputat Necșulescu...

(Comisarul fluieră scurt, intră gardienii.)

COMISARUL: Înhață-i!... Și p-ăsta proaspătul...

(Gardienii pun mîna pe cei trei.)

FANE *(lui Traian):* Cu noi ţi-ai găsit, şefule, să te pui la şmecherii?

PIŞLICĂ: Ai fost prost că n-ai suflat... c-ai băut ţuică pe urmă şi ţi-a luat mirosul de coniac.

UN GARDIAN: Gura... că ţi-o trimit la dentist...

(Cei trei ies înghioldiţi de gardieni.)

COMISARUL: Au făcut declaraţii complete, nu?

DECEBAL: Senzaţionale! Am să le comunic direct Ministerului de Interne...

COMISARUL: Şi cu noul arestat ce facem? Pare de familie mai bună şi mi se pare că vă cunoştea mai demult.

DECEBAL: Da... E un fost servitor al meu... dat afară din cauza beţiei...

COMISARUL: Atunci îi aplic şi lui constituţia... conform legii? *(Surîde cu subînţeles.)*

DECEBAL *(ferm):* Pînă la ultimul paragraf.

COMISARUL: Am înţeles. Am onoarea să vă salut. *(Ceea ce face şi iese.)*

SCENA 16

DECEBAL, NINA

DECEBAL *(se aşază într-un fotoliu şi, neatent, îşi pipăie cucuiele. Intră Nina pe uşa pe care intrase Traian. Se apropie tiptil, îi acoperă ochii cu mîna. Decebal îi pipăie mîna):* Socru-meu!...

NINA *(venind în faţa lui): Merci!...*

DECEBAL: Nina! Tu? La tine mă gîndeam...

NINA: Ssssst! Să nu ne-audă nimeni. Am fost la uşă şi am auzit tot... Imediat trebuie să telefonezi la poliţie şi să intervii ca să pui în libertate atît cei doi bătăuşi, cît şi pe Traian...

DECEBAL: Asta niciodată...

NINA: Taci şi-ascultă! *(Misterioasă, grăbită:)* Vin de la Ministerul de Interne cu o misiune. Bătaia ta a făcut o senzaţie enormă. Prietenii tăi politici au protestat pînă la Palat... Tot Bucureştiul fierbe... Ediţiile speciale sînt gata să apară. În acest moment eşti omul

cel mai important din Capitală... E cazul deci să speculezi norocul ăsta, care ţi-a venit din senin...

DECEBAL: Şi ce să fac?

NINA: Demisionezi imediat de la socialişti şi treci cu guvernul...

DECEBAL *(sare):* Dar e o nebunie ceea ce-mi ceri... Imposibil...

NINA: Ministrul de interne nu aşteaptă decît un singur cuvînt... Gîndeşte-te: la socialişti nu eşti sigur de alegere... Dacă treci cu guvernul, ţi se garantează un loc de deputat... cap de listă într-un oraş de provincie... Într-o lună eşti în parlament...

DECEBAL: Nu înţeleg ce interes poate avea guvernul să-mi propuie aşa ceva.

NINA: Dar e simplu, dragul meu! Guvernul şi-a luat sarcina să facă alegeri libere... Şi dacă de la prima întrunire fruntaşii au început să fie bătuţi, situaţia lui e compromisă... Avîndu-te adversar, bătaia ta se speculează, i se dau proporţii, i se face atmosferă... Fiind cu ei... bătaia ta nu mai rămîne decît un fapt divers, izolat, fără importanţă...

DECEBAL: Nu ...nu... nu... În orice caz, nu pot da un răspuns imediat... Să mă mai gîndesc... să reflectez... Să-mi întreb conştiinţa...

NINA: Nu e timp de fleacuri. Dacă lăsăm timpul să treacă, măcar cîteva ore, se va afla că ai fost bătut din greşeală, că n-ai nici măcar acest merit, şi-atunci, în loc de martir politic... devii ridicol... De aia ţi-am spus că trebuie să liberezi imediat pe arestaţi... Le dai libertatea, în schimbul tăcerii... Haide... hotărăşte-te...

DECEBAL: Bine... dar...

NINA: Nu te juca cu norocul, că nu-ţi vine de două ori în viaţă... Ai trecut prin atîtea partide, ce-o să fie dacă mai treci într-unul?

DECEBAL: Da... dar vezi că ăsta e ultimul...

NINA: Ei aş! Parcă nu poţi reintra în cele din care ai plecat... Haide, Decebal... Ai încredere în mine... N-ai spus tu că eu sînt steaua ta cea bună? Şi cu cît mai sus te ridici tu... ţine minte, cu atît devin eu mai... căzătoare...

DECEBAL: Nina...

NINA *(îl sărută)*: La mai mare, domnule deputat.

DECEBAL: M-ai murdărit de roșu. *(Se șterge, orb, cu mîna.)*
NINA: N-ai nici o grijă... acum nu se mai ia... Mă duc să duc răspunsul ministrului... Nu uita să telefonezi la poliție... pentru Traian... *(Iese.)*

SCENA ULTIMĂ

DECEBAL, apoi MIZA, DAMIAN, PLATON, LANGADA, GENERALUL, AMÉLIE

(Rămas singur, Decebal cade o clipă pe gînduri... apoi se ridică în picioare și se întinde... Cu gesturi moi, scoate cravata de la gît... o privește lung și-o bagă în buzunar. În ușă apare Miza.)

MIZA: Putem veni?
DECEBAL: Da... da...
MIZA: Pentru ziua de azi ți-am făcut o surpriză. *(Strigă în culise.)* Veniți... veniți... copii... *(Intră toți pe rînd, afară de Amélie.)* Așaaa! Acuma toată lumea închide ochii pînă număr eu... trei... *(Toți se conformă. Generalului:)* Vezi să n-adormi iar! cît ții ochii închiși. Una... două... trei...

(Deschid ochii. La mijloc, în fața lui Decebal, a apărut Amélie, într-o superbă toaletă de seară, roșie. Face o piruetă în fața lui Decebal, apoi o reverență.)

LANGADA: Să mai zici că în familia ta diferențele de clasă n-au dispărut!... *(Agită cravata roșie de la gît.)*
DECEBAL: Ce e asta?
AMÉLIE: Rochia cea roșie, pentru „balul muncii" de deseară. Cred că e mai socialistă decît partidul întreg... *(Îi flutură volanele.)*
DECEBAL: Dă-o la vopsit... *(Nedumerire generală.)* Și dumneata, rupe-ți cravata...
AMÉLIE: De ce?
DECEBAL *(umflat)*: Pentru că adineauri am trecut la țărăniști... *(Langada cade pe primul fotoliu.)* Țara a vrut-o, și țara știe totdeauna ce vrea...
LANGADA: Aia e!

Cortina

ACTUL II

SCENA I

PLATON, DACTILOGRAFA, ÎNTÎIUL ALEGĂTOR, AL DOILEA ALEGĂTOR, din cînd în cînd MANOLE

(La ridicarea cortinei, Platon, așezat la biroul lui de secretar al domnului deputat Decebal Sp. Necșulescu, „rezolvă" lucrările zilei, ajutat de domnișoara Mitzi, dactilografa. În fața lui, întîiul alegător citește, mormăind, un imprimat.)

PLATON *(alegătorului)*: Ai terminat?
ÎNTÎIUL ALEGĂTOR: Da...
PLATON *(solemn)*: Juri?
ÎNTÎIUL ALEGĂTOR: Jur.
PLATON: Semnează și pune data. *(Întîiul alegător se execută și-i înmînează hîrtia.)* Așa!... Bun! Unde e jumătatea dumitale?
ÎNTÎIUL ALEGĂTOR *(se scotocește în „portofel" și-i dă jumătatea unei hîrtii de cinci sute de lei)*: Poftiți!... *(Platon privește jumătatea în zare.)* Nu e falșificată, că m-am uitat eu cînd mi-a dat-o domnul deputat întîi, înainte să votez...
PLATON *(lui Mitzi, pe ton de funcționar superior)*: Numărul 11544, domnișoară, seria 734...
MITZI *(căutînd într-un teanc de jumătăți de hîrtii de cinci sute)*: Un-sprezece... mii... cinci su-te... patru-zeci și pa-tru... *(O găsește, lipește cele două jumătăți în*

așa fel ca publicul să observe operația, și dă hîrtia întreagă omului.) Poftim...

(Întîiul alegător privește și el hîrtia în zare.)

PLATON: La ce te uiți?

ÎNTÎIUL ALEGĂTOR: Mă uit să nu fie falșă jumătatea pe care mi-ați dat-o dumneavoastră acuma. *(S-a uitat bine și pe-o parte, și pe alta.)* E-n regulă!... Să trăiți...

PLATON: Bună ziua. *(Sună pe birou, apare Manole, în livrea de aprod.)* Să vie următorul...

(Manole iese. Foarte gravi, Platon și Mitzi se sărută, fără să spună un cuvînt, fără nici un gest preliminar. Sărutarea lor are ceva solemn și comic prin seriozitatea ei. Intră al doilea alegător.)

AL DOILEA ALEGĂTOR *(e nițeluș afumat, dezinvolt și cu poftă de vorbă)*: Să trăiți... domnule deputat, cu întreaga familie...

PLATON: Nu sînt eu domnul deputat... Eu sînt numai secretarul domnului deputat... Ce? Nici nu știi pe cine ai votat?

AL DOILEA ALEGĂTOR: Ce să mai știu, domnule, că eu — să fie al dracu — am votat cu ochii închiși.

PLATON: Cum te cheamă pe dumneata?

AL DOILEA ALEGĂTOR: Căldărușe Vasile... să trăiți...

MITZI *(caută pe listă la litera C)*: Cănuță Niculaie... Cărămidă Ion... Cucu Petre... Calman Iancu... Călărașu Eftimie... Căldărușe Vasile... *(Lui Platon:)* Este!...

PLATON: Știi carte?

AL DOILEA ALEGĂTOR: Știu. Dar de atîta timp de cînd am ieșit din școală — să fie al dracu — am uitat de tot. Mai știu numai să mă iscălesc cu deștiu...

PLATON: Bine și-așa... Ai să semnezi întîi foaia asta de jurămînt pe care am să ți-o citesc eu, și pe urmă primești banii... *(Ia o foaie și citește:)* „Subsemnatul... Căldărușe Vasile *(scrie numele pe spațiul gol)* jur că am votat lista numărul 1 avînd în frunte pe domnul Decebal Sp. Necșulescu, nesilit de nimeni și convins că-mi fac numai datoria către țară. Așa să-mi ajute Dumnezeu." Juri?

AL DOILEA ALEGĂTOR *(cu ochii la teancul de jumătăți de cinci sute)*: Jur!

PLATON *(dîndu-i foaia de jurămînt)*: Semnează și pune data...

MITZI: Pune degetul aici. *(Alegătorul se conformă.)*

PLATON *(luînd foaia)*: Bun!... Unde e jumătatea dumitale?

AL DOILEA ALEGĂTOR: Păi, dumneaei a rămas acasă cu copiii...

PLATON: Nu... nu... Banii... banii... jumătatea de la cinci sute de lei...

AL DOILEA ALEGĂTOR: 'Ceam că mă-ntrebați de jumătatea de-acasă, care m-am vîndut toată viața pentru ea...

PLATON *(lui Mitzi)*: Numărul 1781... seria 0415.

MITZI *(același joc de mai înainte, caută jumătatea mormăind numărul, apoi lipește biletul de bancă și i-l dă)*: Poftim...

AL DOILEA ALEGĂTOR: Sărut mîna *(compliment lui Mitzi)* și să trăiți... Și cînd mai aveți nevoie, sînt la *orden*. Bani să fie, că voturile — să fie al dracu' — *ie* pe toate cărările. *(Iese.)*

(Mitzi și Platon se sărută.)

SCENA 2

CEI DINAINTE, DECEBAL

DECEBAL *(intră)*: Mai e cineva?

PLATON: Nimeni. Pentru azi am terminat... cu poporul.

DECEBAL *(trecînd spre biroul lui)*: Domnișoară, te rog, corespondența. *(Se așază, Mitzi îi dă corespondența, jurnale, imprimate, scrisori etc.)*

MITZI: Mai aveți nevoie de mine, domnule deputat? Aș avea puțină treabă în oraș.

DECEBAL: Da... da... te poți duce, domnișoară.

PLATON: Unchiule, mă duc și eu. *(Mințind cam neîndemînatic:)* M-a rugat mama să ies cu ea în oraș, pînă la croitor. Trebuie să comandăm paltoane la cățel.

DECEBAL: Du-te, dragă, de ce nu?! Nu mai am nici o treabă cu tine. Vii direct la Cameră. *(Se cufundă în „curier", caută cu degete nerăbdătoare „ceva" pe care-l găsește: e o scrisoare mov.)*

MITZI: Bună ziua.

PLATON: *Au revoir*, unchiule!...
DECEBAL *(preocupat)*: La revedere...

(Cei doi ies. Înainte însă de a părăsi complet încăperea, văzînd că nu sînt observați, se sărută cu aceeași solemnitate de pînă acum.)

SCENA 3

DECEBAL, DAMIAN

DECEBAL *(desface, nu fără emoție, scrisoarea și începe s-o citească avid.)*

(Intră Damian.)

DAMIAN: Te deranjez?
DECEBAL *(fără convingere)*: Nuuu!
DAMIAN: Mi se pare că citeai ceva.
DECEBAL *(același joc)*: A! Nimic important! O scrisoare politică... *(O ascunde în sertar.)* Ai să-mi spui ceva?
DAMIAN: Da! Și încă ceva foarte important pentru tine.
DECEBAL *(fără interes)*: Ei, taci! Ia spune...
DAMIAN: Trebuie să știi de la început că misiunea mea e foarte delicată și că numai în baza prieteniei care ne leagă am consimțit să fac oficiul de mijlocitor între tine și o terță persoană, de care vom vorbi imediat.
DECEBAL *(cu un gest aproape categoric)*: În afaceri, dragă, nu mă bag. Nu de altceva, dar nu e încă momentul. N-am încă destulă popularitate, și nu sînt încă destul de tare în partid ca să mă pot lansa... Cînd o să fiu ministru, da!... Putem sta de vorbă. De ce afacere e vorba?
DAMIAN: Stai puțin, frate...
DECEBAL: Dacă e vorba de afaceri de astea de care învîrtesc deputații... Îți răcești gura degeaba... să știi... eu nu sînt omul să mă bucur la doi lei acuma, cînd pot să iau cinci mai tîrziu...
DAMIAN: Da' nu e vorba de nici un fel de afacere... parlamentară... E vorba de una pur și simplu sentimentală. *(Cu un aer plin de el:)* Sînt trimisul unei femei.
DECEBAL: Ce femeie?

DAMIAN: N-o cunoști.
DECEBAL: Și ce vrea de la mine?
DAMIAN *(insinuant)*: Ce poate să vrea o femeie îndrăgostită de la omul pe care îl iubește?
DECEBAL: Îndrăgostită?! *(Se așază bine pe scaun.)* Ce tot vorbești, mă?!
DAMIAN: Da! Îndrăgostită! Și încă cum! Ca o nebună... Praf!...
DECEBAL *(îi face plăcere că aude așa ceva, totuși modest)*: Fugi, mă, d-acolo... Ia spune, cine e? Deși nu mă interesează, m-ai făcut curios.
DAMIAN: Mi-am dat cuvîntul de onoare că nu-i spui numele. Vrea să rămîie anonimă pînă mîine seară la douăsprezece, cînd te așteaptă la ea. În strada Florilor numărul 8.
DECEBAL *(are o tresărire)*: Anonimă?!... Hm!... *(Un timp.)* Și de unde mă cunoaște pe mine?
DAMIAN: De la parlament. Te-a văzut prima dată acum trei luni, cînd ai vorbit la mesaj, și de atunci vine regulat la ședințele Camerei, ca să te vadă, și mai ales să te audă. *(Cu un surîs de flaterie:)* Ai început să calci pe urmele lui Gambetta, șefule... Cucerești femeile cu discursurile...
DECEBAL *(din acest moment începe să-și piardă stăpînirea de sine. Este într-adevăr interesat)*: Ia stai, stai nițel... Zici că mă cunoaște de trei luni?
DAMIAN *(care a și uitat ce-a spus)*: Da... Cam așa ceva...
DECEBAL *(urmărind o idee care începe să crească în el)*: Asta ar fi extraordinar!
DAMIAN: Ce? *(E rîndul lui să fie nedumerit.)*
DECEBAL *(după o reflecție)*: Ea e! Ea trebuie să fie!
DAMIAN *(același joc)*: Cine, frate?
DECEBAL: Nu știu... N-o cunosc... Tot ce pot să-ți spui e că femeia asta a făcut să vibreze în mine o coardă nebănuită... Scrisorile ei...
DAMIAN *(care nu mai pricepe nimic)*: Cum, ți-a scris și scrisori?!!
DECEBAL: De trei luni, în fiecare săptămînă primesc cîte o scrisoare de la ea... Cîte o scrisoare mov, pe care o aștept cu înfrigurarea adolescentului care așteaptă primul bilețel de dragoste... Mă mir că nu m-am umplut încă de coși și că vocea nu mi-a intrat în schim-

bare... Uite! Și adineauri, cînd ai venit tu, asta începusem să citesc, scrisoarea ei de azi. *(O scoate din sertar și i-o arată.)* Uite-o! *(I-o dă la nas.)* Miroase-o, să vezi și tu cît mă iubește!

DAMIAN *(complet aiurit)*: Bine, dar...

DECEBAL: Mă, Damiene, nu puteai să-mi aduci o veste mai bună ca asta... Îmi vine să te pup, pe onoarea mea, și ai să mă-ntrebi de ce... *(Gest de nedumerire la Damian, pe care Decebal îl trece cu vederea.)* Pentru că tu nu știi ce-nseamnă femeia asta pentru mine! Am cunoscut milioane de femei în viața mea... Ei bine, nici una, înțelegi, nici una n-a știut să-mi pătrundă mai teribil în suflet decît mi-a pătruns asta.

DAMIAN: Cum văd, ești amorezat bine.

DECEBAL: Lulea, mă, lulea! Tun! Ce n-am făcut pînă acum ca s-o descoper? Cît n-am rugat-o să iasă din umbră... să-mi spuie cine e! A fost degeaba, n-am putut s-o conving pînă azi.

DAMIAN: Prin urmare îi scrii și tu?

DECEBAL: Te cred. Îi răspund la fiecare scrisoare, la *poste-restante*. Am făcut cercetări și acolo, și tot n-am putut s-o aflu. Niciodată nu vine aceeași persoană să ridice scrisorile.

DAMIAN *(în mintea căruia a și încolțit un plan)*: Dacă ai ști ce splendoare de femeie e!

DECEBAL: Da' tu de unde o cunoști?

DAMIAN *(mințind)*: O cunosc de mult, din copilărie... Am fost ca frații pînă s-a măritat.

DECEBAL: A! E măritată!... Înțeleg de ce n-a vrut să iasă din umbră atîta timp. Cît trebuie să fi luptat cu ea, săraca, pînă să se hotărască! Și zici că e frumoasă, mă?

DAMIAN: Ți-a pus Dumnezeu mîna în cap!

DECEBAL: Înaltă?

DAMIAN: Trestie!

DECEBAL: Ce fel de ochi are?

DAMIAN: Moderni... Cu sprîncenele smulse.

DECEBAL: Brună?

DAMIAN: A fost.

DECEBAL: Blondă?

DAMIAN: Adineauri cînd m-am despărțit de ea era blondă.

Pînă la douăsprezece, mîine seară, n-aș putea însă să-ți garantez cum o găsești.

DECEBAL: Și-acolo, în strada Florilor, unde trebuie să ne-ntîlnim, cine stă?

DAMIAN: Nimeni. E o garsonieră a mea, pe care i-am pus-o, adică „v-am pus-o", la dispoziție.

DECEBAL: *Merci!* Ești foarte drăguț. Dar ce faci cu garsoniera de obicei?

DAMIAN: Am închiriat-o ca să oftez în ea... I-am aburit ferestrele oftînd...

DECEBAL *(cu un surîs complice de înțelegere)*: Va să zică... și tu, mă?!

DAMIAN: Și eu... Și eu! Dar cu o deosebire. Eu n-am norocul tău. Femeia pe care-o iubesc eu nici nu-mi scrie, nici n-are de gînd să vină la mine. De șase luni mă amînă în fiecare zi.

DECEBAL: Și n-ai întrebat-o pînă cînd are de gînd să te tot amîne?

DAMIAN: Ba da. Pînă în ziua cînd se va convinge că o înșală bărbatu-său.

DECEBAL: A! Și-a ta e măritată?

DAMIAN: Da! Cu un dobitoc!

DECEBAL: Eeee! Dobitocii au noroc de femei de-astea... *(Se uită la ceas:)* Phiu! Trebuie să zbor la bancă. Am ședința consiliului de administrație. Mergi?

DAMIAN: Mai rămîn. Am vorbit cu Nina să vină să mă ia.

DECEBAL: Eu, într-o jumătate de ceas, mă întorc. *(Se ridică.)* Atunci, cum rămîne cu chestia de mîine seară? O conduci tu pînă acolo?

DAMIAN: N-ai nevoie de nimeni. La unsprezece jumătate iei o mașină și te duci direct. Intră ca la tine acasă. Uite și cheia. *(Desprinde o cheiță de la lanțul de chei și i-o dă.)*

DECEBAL: Dacă ai ști cît sînt de fericit, mă Damiene!... *(Bătîndu-l pe umăr, cu compasiune:)* Îmi pare rău de tine că nu poți fi la fel.

DAMIAN: Ce să fac? Îmi vine să-mi dau una în cap, îți spui drept.

DECEBAL: Nu lua și tu lucrurile atît de tragic. Ai nițică răbdare. Poate, cine știe, s-o hotărî, dobitocul, să-și înșele nevasta, și-atunci...

DAMIAN: O! Atunci...
DECEBAL: O să trebuie să-mi iau și eu o garsonieră ca să te servesc... *(Îi face o bezea.)* Pa... *(Și iese.)*

SCENA 4

DAMIAN, AMÉLIE

DAMIAN *(se duce la ușa lui Amélie, încîntat, exuberant, și o strigă):* Amélie! Amélie! Vino repede, repede! *(Amélie apare, puțin surprinsă.)* Amélie, bucură-te. Am o veste mare pentru tine...
AMÉLIE: Ce s-a-ntîmplat?
DAMIAN: Bărbatu-tău te-nșală... E, ce zici, ești mulțumită?
AMÉLIE *(încremenește pe loc):* Nu se poate... Imposibil!
DAMIAN: Ba da.
AMÉLIE: Minți! Cine știe ce-ai născocit, crezînd că astfel mă vei decide să-ți cad în brațe.
DAMIAN: Nu mi-ai spus tu că n-aștepți decît un pretext?... Ei bine, acuma ai o mie de pretexte... Ia loc, te rog, și ascultă, să-ți explic.
AMÉLIE *(rămîne în picioare):* N-am nevoie de explicații. Vreau dovada. Dovada palpabilă...
DAMIAN: Dovada palpabilă n-o poți avea decît mîine seară la douăsprezece, în strada Florilor numărul 8. Acolo vei găsi pe soțul tău în brațele unei femei.
AMÉLIE: Nu... nu... nu se poate.
DAMIAN: Regret că trebuie să te dezamăgesc, dar Decebal era decis de mult să te-nșele. La rîndul lui, și el n-aștepta decît un pretext. Ei bine, eu n-am făcut altceva decît să-i servesc și lui acest pretext.
AMÉLIE: Regele pretextelor... Ia spune-mi... ce-ai făcut?...
DAMIAN: Nimic altceva decît un comision din partea unei doamne, care-l invită pentru mîine seară, la douăsprezece, la o conferință politică, în doi...
AMÉLIE: Cine-i această doamnă? Trebuie să-mi spui imediat, altminteri refuz să te mai ascult.
DAMIAN: Cine e n-are nici o importanță. Nu te gîndi cumva c-ar fi vreo femeie de lume, ori măcar o femeie îndrăgostită de el. Nu! E pur și simplu una din acele femei care nu pierde nimic dacă petrece o noapte în tovărășia unui bărbat.
AMÉLIE: Înțeleg... Înțeleg... *(Cu silă:)* Ai plătit-o tu. Ai închiriat-o pentru o seară, ca pe o limuzină, ca să momești cu ea slăbiciunea unui biet bărbat. *(Cu privire mîndră:)* Și asta numești tu dovada că mă-nșală?!
DAMIAN: Dar nu-ți dai seama că, cu cît mai puțin importantă e femeia, cu atît mai mare e dovada că soțul tău te-nșală? Un om care e în stare s-alerge la prima chemare a unei femei pe care nici măcar nu o cunoaște, înseamnă că-n orice clipă e predispus să calce legile căsniciei și că nu așteaptă pentru asta decît ocazia. Ceea ce am avut de demonstrat.
AMÉLIE: Nu mi-ai demonstrat nimic. Eu nu numesc asta înșelăciune. E prea mare cuvîntul și prea puțin importantă greșeala.
DAMIAN: Așa? Ei bine, atunci află că femeia de care vorbim reprezintă în ochii soțului tău cu totul altceva decît divertismentul îngăduit de principiile tale maritale. De trei luni de zile, domnul Decebal întreține o corespondență amoroasă *(Amélie tresare)* cu o adoratoare necunoscută...
AMÉLIE *(repede):* De unde știi tu asta?
DAMIAN: De unde știu? Vei vedea. Iată! *(Desface sertarul de la biroul lui Decebal și scoate scrisoarea mov.)* Poftim! *(I-o dă.)* Ultima scrisoare!... Primită azi. Adineauri!

(Amélie parcurge scrisoarea cu un zîmbet.)

AMÉLIE: Și ce vrei să spui cu asta?
DAMIAN *(deconcertat):* Cum ce vreau să spui?!
AMÉLIE: Ei bine, îi scrie o femeie, și încă îi scrie foarte frumos. Unde vezi dovada că mă-nșală?!...
DAMIAN: În faptul că prin nu știu ce confuzie petrecută în capul lui Decebal, e convins că mîine la douăsprezece, în strada Florilor numărul 8, în locul femeii plătite de mine, îl așteaptă zîna lui din scrisoare, hotărîtă-n sfîrșit să i se înfățișeze nudă, dezbrăcată de voalurile anonimatului.
AMÉLIE *(dă un țipăt pe care nu-l poate opri):* Asta nu. Asta nu se va întîmpla niciodată.

DAMIAN *(nu mai pricepe nimic)*: Da' ce te privește pe tine dacă e una sau cealaltă? Faptul va exista. Adulterul va fi consumat. *(Declamator:)* Căci ce importă sticla, dacă te-mbeți din ea! Și de vreme ce te-nșală, lucrul e simplu: ai cîștigat partida.

AMÉLIE: Am cîștigat? Eu?

DAMIAN: Firește. Ai pretextul care-ți trebuia ca să te decizi. Amélie! În clipa asta mare, hotărîtoare pentru viitorul tău de femeie cinstită, simt că trebuie să-ți vorbesc... Să-ți reamintesc că inima mea îți stă de șase luni la picioare și-așteaptă.

AMÉLIE *(a luat o hotărîre)*: Bine. Să știi că dacă-l prind mîine seară, poți să-ți ridici inima și s-o pui la loc.

DAMIAN: Așadar, ești hotărîtă să te duci și să-l prinzi?

AMÉLIE: E singurul mod de a mă convinge că mi-ai spus adevărul. *(Cu seriozitate:)* Spune-mi adresa exactă unde trebuie să se întîlnească. Ai zis parcă strada Florilor...

DAMIAN: Numărul 8.

AMÉLIE: La ce oră e fixată întîlnirea?

DAMIAN: Decebal va fi acolo la unsprezece jumătate. Preopinenta vine la douăsprezece.

AMÉLIE: Perfect! Voi avea grijă ca să ajung la timp.

DAMIAN *(cîntărind aerul ei grav)*: Sper că n-ai intenția să faci scandal.

AMÉLIE: Și eu îmi închipui că n-ai pretenția să mă înveți ceea ce trebuie să fac de aci înainte. Rolul tău s-a sfîrșit. *(Pe alt ton:)* Acum te rog să mă lași singură... Am nevoie să fiu absolut singură.

DAMIAN: Înțeleg... înțeleg, Amélie... *(Cu un oftat imens:)* Și-atunci, mîine seară, cu ajutorul lui Dumnezeu... *(Se uită la ea languros, cu subînțelesuri lubrice.)*

AMÉLIE: La revedere. *(Îi întoarce spatele și iese.)*

SCENA 5

DAMIAN, NINA

(Nițel dezorientat, Damian se hotărăște să iasă. În același moment intră nevastă-sa, Nina.)

NINA: Oh! Ce plăcere! Doar în casa altora să ne mai întîlnim în *tête-à-tête*. Dar ce cauți aici? Te credeam la societate.

DAMIAN: Am trecut cinci minute, să vorbesc cu Decebal!

NINA: Cred că n-ai făcut imprudența să aduci vorba despre afacerea cu textilele.

DAMIAN: Nuu! Tu nu știi că în chestiile mele personale eu nu m-amestec niciodată? Le știu doar în mîini bune. *(I le sărută.)*

NINA *(tandră)*: Dragul meu, dac-ai ști cîte fac pentru fericirea noastră! Cîte planuri, cîte intrigi, cîte combinații... *(Cu un oftat ușor:)* Cîte sacrificii chiar numai să te văd și pe tine odată așa cum te-am visat întotdeauna: cineva... Un om cu situație... cu nume... cu avere... Nu există om politic, fost, viitor, sau actual ministru care să nu mă cunoască, nu există minister sau autoritate în care să n-am oamenii mei..

DAMIAN *(giugiulind-o)*: Nu degeaba-ți spun gazetele „a doua damă voalată".

NINA: Tot e mai bine să trec drept damă voalată decît drept femeie fără perdea. Și să nu crezi că mi-e ușor întotdeauna! Gîndește-te că unica armă cu care răzbat peste tot e numai biată frumusețea asta a mea. Vezi tu, Bébé, eu ar fi trebuit să fiu bărbat.

DAMIAN: N-ai fi făcut nici o pricopseală. Ai fi ajuns cel mult ca mine. Adică bărbatul unei femei frumoase, cu trecere în ministere.

NINA: Și dac-ai ști cît sînt de obosită! Am atîta trecere, încît am început să mă trec și eu.

DAMIAN: Dac-o plesnim cu textilele, cu primul tren după încasarea șperțului pleci să te odihnești o lună în străinătate.

NINA: Numai că am impresia că Decebal o să se lase greu.

DAMIAN: Bine, dar nu uita că tu l-ai făcut ceea ce este... E creația ta. E obligat deci să nu-ți refuze nimic.

NINA: Știu, știu! Numai că între Decebal cel care era și cel de astăzi e o mare deosebire: nu numai că n-a făcut nici o afacere, dar s-a impus și și-a creat o popularitate imensă, tocmai printr-o integritate fără pereche și o cinste revoltătoare.

DAMIAN: În definitiv, dacă face nazuri, îi dăm și lui.

NINA: Dacă pun chestia așa, e pierdută dinainte. Niciodată nu e bine să-i oferi unui hoț ceva. Trebuie să-i lași

totdeauna impresia că fură el. Altminteri îl iei drept om cinstit și-l jignești.

DAMIAN: Vorbești ca din carte, pe onoarea mea!

NINA: O carte pe care de la un timp ai cam neglijat s-o răsfoiești.

DAMIAN *(fals)*: Nina, dar cum poți să spui asta, cînd știi bine că gîndul meu e numai la tine, că singura mea preocupare ești tu?!

NINA: Taci, afemeiatule! *(Îl ia de gît și-l sărută, aproape de gura lui, privindu-l fix în ochi.)* Mă! Uită-te la mine bine. În ziua cînd mă vei înșela, sînt văduvă, auzi? Vă-du-vă!... Vă-du-vă!... *(Îl sărută din nou lung. Langada apare în ușa din dreapta și îi privește o clipă.)*

SCENA 6

LANGADA, NINA, DAMIAN, apoi MIZA, GENERALUL și AMÉLIE

LANGADA *(e gătit țurcă pentru ieșit în oraș)*: Pardon de expresie, da' știu că vă pupați! Parcă ați avea automat în gură.

(Damian și Nina se desprind.)

DAMIAN: Iartă-ne, coane Iorgule, dar sîntem după o discuție gravă!

NINA: Și ca la orice discuție, ne-a luat gura pe dinainte. Dumneata trebuie să pricepi lucrurile astea!

LANGADA: Le-oi fi priceput și eu altădată, cînd eram mai cutare și cutare. Acuma gura nu-mi mai servește decît să mănînc cu ea.

NINA: Da' unde te duci, mă rog, așa de gătit? Te pomenești c-ai vreun *rendez-vous*!...

LANGADA: Am. De treizeci de ani, am — în fiecare zi — întîlnire cu aceeași femeie.

NINA: E indiscret să te-ntreb cine e?

LANGADA: Boieroaică de naștere, dar cam neam prost de meserie.

NINA: Amuzant.

LANGADA: E născută „Capșa" și e de meserie „cafenea".

(Intră din fund Miza și generalul.) Eeee! Uite și generalul nostru cu statul-major după el.

MIZA: Coane Iorgule, nu te da la mine, că imediat îți declar război.

LANGADA: Nimic. Eu sînt pentru dezarmare.

MIZA *(Ninei)*: *Bonjour*, fetiță dulce. *(O pupă cu zgomot: țoc, țoc.)*

GENERALUL *(în același timp)*: Sărut mîna, coniță.

MIZA *(lui Damian)*: *Bonjour*, tinere de vanilie!

DAMIAN *(Mizei)*: Coană Mizo, omul dumitale.

LANGADA: Auzi, generale, nu zici nimic?

DAMIAN *(generalului)*: Coane Gicule, să trăiești!

MIZA *(lui Langada, glumind)*: Hai să-ți dau mîna, deși sînt supărată pe dumneata.

LANGADA *(același ton de glume)*: Hai să ți-o sărut, deși mi-o dai cu mănușa! *(Îi sărută mîna galant.)*

GENERALUL *(lui Langada)*: Coane Iorgule, salutare și frăție.

LANGADA: *Bonjour, mon vieux! How do you do...?*

GENERALUL: Îm! Ceac-pac. Amestecat.

(Terminînd cu strîngerile de mînă, se face o clipă de tăcere generală, de care Miza profită pentru a întreba.)

MIZA: Dar copilul unde e?

LANGADA: Trebuie să fie cu unchi-so, la datorie.

MIZA: Mînca-l-ar mama să-l mănînce, cît muncește! Și Decebal ăsta, mi-l aleargă de parc-ar fi comisionar, nu secretar de deputat. *(Generalului:)* Gicule, să ai grijă, mamă, să-i cumpărăm glicerofosfat. S-a anemiat, mititelul, de tot.

(Intră Amélie.)

AMÉLIE *(surprinsă dezagreabil)*: Ce de lume, ce de lume! Și eu să nu știu nimic! Vreți să stăm aici, sau mergem dincolo, la mine?

MIZA: Unde-o fi, dragă! Că tot cafeluța aia neagră o s-o luăm.

DAMIAN *(surprinzînd o privire rea a lui Amélie)*: Pe mine mă iertați, dar trebuie să plec.

LANGADA: Bravo. Încotro mergi?

DAMIAN: Spre Arcul de triumf.

LANGADA: Perfect!... Atunci, mă lași pe mine la Capșa.

Mai ai doi pași pînă la Arcul de triumf... iei mașina, nu?

DAMIAN: Desigur!

LANGADA: Și-n doi, ne trece timpul mai repede pe drum... Mai ales că, de trei zile, caut unul căruia să-i explic și să mă priceapă de ce sînt contra conversiunii.

DAMIAN: Pe mine m-ai găsit rău, coane Iorgule, fiindcă și eu sînt tot contra.

LANGADA: Aaa! Da' nu știi teoria mea...

DAMIAN *(către asistență)*: Sărut mîinile... La revedere.

LANGADA *(același joc, își și pune o mănușă)*: *Mes amis, au plaisir.* *(Iese, împreună cu Damian.)*

SCENA 7

AMÉLIE, MIZA, GENERALUL, NINA

(O clipă tăcere. Toți au aere de sindrofie.)

MIZA: Tu de ce nu te-ai dus cu ei în oraș? Mori în fustele cucoanelor.

GENERALUL: Păi n-am știut, dragă, că-ți face plăcere, că mă duceam. Da' pot să-i ajung.

MIZA: Acuma lasă. N-ai vrut să te duci de la început, ce să-ți fac? Pe urmă să nu vii să spui că nu te las eu.

GENERALUL: Îi ajung, dragă, numaidecît.

MIZA: Lasă, mai stai și cu noi, că nu mori. Uite, așa face totdeauna, dragele mele. El așa, el altminteri. N-am văzut om mai nehotărît de cînd sînt. *(Brusc, către Nina:)* Ce mai faci, coniță mumoasă?

NINA: *Merci*, bine, dar dumneata? Zău, madam Stamatescu, de cînd v-ați mutat la București, ai mai întinerit cu zece ani.

MIZA: În schimb Stamatescu a mai îmbătrînit cu cincisprezece. Uite-te la el... Parc-ar fi general de corp de armată.

NINA *(privind complezent pe general)*: Da' de unde?! Și domnul general arată foarte bine!

GENERALUL: Doar de la dumneata, coniță, dacă mai aud și eu o vorbă bună...

MIZA: Ia nu mai face pe martirul! *(Îl fulgeră c-o privire.)* Somnambulule!

NINA: Ce, dormi mult, domnule general?

MIZA: Aș! Nu doarme mult, dar doarme cînd nu trebuie.

GENERALUL: Să vezi ce se întîmplă, coniță. Oamenii la vîrsta mea iau în general medicamente ca să doarmă. Ei bine, eu sînt, cred, unicul om de pe pămînt care iau medicamente ca să nu dorm. D-aia mi-am stricat și rostul, și-am ajuns s-adorm cînd nu trebuie.

MIZA: N-a adormit pe cal la parada de 10 Mai, privind defilarea? Și era lîngă muzica militară, dragă, închipuiți-vă! A fost însă destul să-l strig eu o dată din tribună: Stamatescule! că s-a și deșteptat.

GENERALUL *(jenat)*: Nu dormeam... i s-a părut ei... Mă bătea soarele în ochi... C-așa e în provincie, de 10 Mai. Totdeauna cînd primești defilarea, trebuie să te bată soarele în ochi, și prefectul județului la cap.

MIZA *(Améliei)*: Da' tu la ce te gîndești, de stai așa visătoare?! Parc-ai fi Miss România la fotograf.

AMÉLIE: Nu vă ocupați de mine, mă doare puțin capul.

MIZA: Da' Decebal cu Platon unde-or fi?

AMÉLIE: Știu eu? La Cameră probabil.

MIZA *(un gest de silă)*: Ah! Iar aude copilul porcării. *(Alt ton:)* De ce te doare capul, dragă?

NINA: Ia un piramidon, *ma chère*...

MIZA: Ce piramidon? Testa! Îți ia durerea cu mîna...

GENERALUL: Nimic nu e mai bun ca Nanu-Muscel.

AMÉLIE: O să-mi treacă!... Nu e nimic...

MIZA: Ăi fi răcit nițel. *(Fără să aștepte răspuns:)* Ia deseară două aspirine, și pînă mîine ești gata.

NINA: Sau mai bine fă-ți o fricțiune bună cu alcool.

GENERALUL: Nu face două parale. Pentru răceală, singurul remediu bun... ventuzele: douăzeci pe piept și douăzeci pe spate! Nu puneam noi, la regiment, și la cai? Și calul, cînd răcește, s-a isprăvit cu el! Nici doctorul de oameni nu-l mai scapă.

MIZA: Ai junghiuri în ureche?

AMÉLIE: Parcă.

MIZA: E! Nevralgie, nu spui eu? Te-a tras vreun curent de undeva. Fă ce spui eu, și te vindeci numaidecît. Ia un sîmbure de măslină, înfierbîntă-l bine în untde-

lemn încins, învelește-l în puțină vată — sau dacă n-ai vată, într-o cîrpă curată — și pune-l cu penseta de smuls sprîncenele în urechea care te doare.

NINA: De ce cu penseta?

MIZA: Ca să nu te arză la degete. *(Améliei:)* Te culci pe urmă pe urechea aia, și pînă a doua zi nu mai ai nimic. Păi n-am pățit cu cu căţeii? La un moment dat, credeam că Muky rămîne surdă! A! Dar apropo de cîini, să vedeți ce-am pățit eu o dată cu Stamatescu. Ții minte, Gicule? Avea el un cîine... un lup... o splendoare...

(Se aude telefonul.)

AMÉLIE *(la telefon):* Aloo!... Da... Tu ești, Platon? Aici Amélie... Nu!... Decebal nu-i acasă.

(Miza holbează ochii.)

MIZA: Va să zică nu e cu Decebal? Ia dă-mi-l mie la telefon. *(Se substituie la receptor și caută să imite glasul Améliei:)* Da, frate, da... aici e Amélie. Cum? Îl roagă mama pe Decebal să-i trimeată imediat cinci mii de lei? Care mamă? Miza? Nu poate să iasă din casă că e bolnavă? ... Treizeci și nouă de grade?! Ce tot spui, frate? Și tata a plecat în provincie? Da' de unde telefonezi?... De acasă?... De lîngă patul mamei?! Dar cu cine vorbești acolo?... Aud o voce de femeie! Cu mama vorbești?... Cu mine?... Cu mine?... Mizerabile... *(E prea mult pentru ea, receptorul îi scapă din mînă.)* Stamatescule, ține-mă, că-mi vine rău. *(Cade în brațele lui Stamatescu, care, ținînd-o cu o mînă, abia mai poate cu mîna cealaltă să ia receptorul și să continue.)*

GENERALUL *(la telefon):* Închide telefonul și du-te imediat de te sinucide. Cu cine vorbești?... Cu generalul Stamatescu, din cavalerie! *(Închide telefonul.)*

MIZA: Stamatescule, desfă-mă la gît și împușcă-mă. *(Sinistră:)* Are o metresă.

GENERALUL: Miza dragă, stai, fetițo, nu leșina pînă nu știm exact ce ai. *(O bate pe mîini.)*

NINA *(același joc): Madame* Stamatescu, fii cuminte!...

AMÉLIE *(același joc):* Miza, liniștește-te... *(Către ceilalți:)* S-o ducem la mine în odaie, să stea puțin lungită. *(Sună, intră Manole.)* Manole, pune mîna și ajută pe domnul general, s-o ducem pe conița dincolo, că i-a venit rău.

MIZA *(zbătîndu-se în brațele celor doi care-o transportă):* Lăsați-mă... dați-mi drumul... Mă duc s-o mănînc...

(Ies toți. Intră Decebal, un moment scena e goală. Generalul reintră în scenă terasat, cu un prosop în mînă.)

SCENA 8

GENERALUL, DECEBAL, puțin MANOLE

DECEBAL: De ce ai mutra asta de un stînjen?

GENERALUL: Miza... I-a venit rău... E sus, la Amélie...

DECEBAL: Ce s-a întîmplat?

GENERALUL: A înșelat-o fiul... cu altă femeie... Mă duc la bucătărie să ud prosopul ăsta. *(Iese.)*

(Decebal se duce să vadă ce face Miza. O clipă, scena goală, intră Manole.)

MANOLE *(traversînd scena):* Grea al dracului! *(Iese.)*

GENERALUL *(reintră cu prosopul ud în mînă, se întretaie cu Decebal, care revine):* Ce face?

DECEBAL: Îm! Nu e nimic! Să stea puțin liniștită și o să-i treacă. Nu mai fi așa speriat, că n-o să ai noroc să rămîi văduv.

GENERALUL: Nu sînt speriat de ea... sînt speriat cînd mă gîndesc la Platon... Mi-e milă de canalia aia de copilaș! *(Iese.)*

SCENA 9

DECEBAL, NINA

(Decebal se așază la birou și începe să răsfoiască printre hîrtii. Un timp. Apoi Nina vine dinspre apartamentul lui Amélie.)

NINA: Bine că te găsesc singur. Am să-ți spun lucruri importante.

DECEBAL *(rece)*: Ia loc.

NINA *(se așază)*: Am fost la ministrul comerțului. În chestiunea de care ți-am vorbit, totul e aranjat. La articolul 57 din legea asupra importului textilelor, tu propui amendamentul ăsta. *(Îi dă o foaie de hîrtie.)* E scris chiar de mîna ministrului.

DECEBAL *(după ce a citit)*: Bine, dar dacă se admite amendamentul ăsta, se pot face — sub oblăduirea legii — afaceri imense, de zeci de milioane.

NINA: Și ce, le faci tu?

DECEBAL: Da' ce sînt eu, să fac afaceri pentru alții?

NINA: Faci pentru mine.

DECEBAL: Nu văd ce amestec poți avea tu în chestia importului de textile!

NINA: Cum ce amestec pot avea?! Bărbatu-meu va fi administrator-delegat al societății care se va înființa pentru a obține concesiunea importului de textile... firește, dacă amendamentul va fi admis. Gîndește-te că avem amîndoi obligațiuni față de el.

DECEBAL: Eu n-am nici o obligațiune față de bărbatul tău.

NINA: Cînd de trei luni de zile i-ai luat nevasta, cred că ai cel puțin o obligațiune morală... *(Misterioasă, văzînd că Decebal e dispus să refuze:)* Știi că am impresia că a cam început să ne bănuiască. Și, înțelegi, un scandal public n-ar fi de loc convenabil pentru tine.

DECEBAL: Dacă n-are altă treabă decît să stea în sufletul nostru, sigur c-o să afle într-o zi.

NINA: Tocmai d-aia. Trebuie să-i găsim o treabă, o ocupație, să aibă ceva de făcut. Consiliul ăsta de administrație i-ar răpi tot timpul. Am putea să fim liberi, complet liberi. Totul nu depinde decît de tine. *(Cochetînd:)* Fericirea noastră, cum vezi, stă numai într-un simplu amendament.

DECEBAL: Îmi pare bine c-ai adus vorba întîi tu de chestiunea asta, pentru că și eu voiam să-ți vorbesc. Cred că cea mai bună soluție pentru amîndoi este să... să mai rărim puțin întîlnirile!... poate chiar, nu-i așa, să le întrerupem de tot, pentru un timp oarecare.

NINA *(îl spintecă cu privirea)*: Cu alte cuvinte, ruptură. Domnul deputat s-a plictisit și vrea să-și recapete libertatea. Ei bine, dragul meu, nu. Nu ți-ai găsit

femeia pentru asta. Vom continua să fim și mai departe ceea ce sîntem unul pentru altul, și dacă va fi să se întîmple un scandal, vom trage consecințele împreună, tot așa cum am împărțit și avantajele. Sigur. Ție-ți vine ușor. M-am plictisit, mi-e frică de scandal, la revedere. Dar eu?! Eu ce fac?!...

DECEBAL: Redevii o femeie cinstită.

NINA: Pentru nimic în lume! Prefer de-o mie de ori scandalul.

DECEBAL: Îți convine. Te cred! Un scandal de soiul ăsta nu-ți poate face decît reclamă. *(Ca și cum ar citi într-o gazetă:)* Domnul deputat Necșulescu, prins în flagrant delict cu soția domnului Bébé Damian, advocat fără procese.

NINA: Nu uita că eu te-am făcut ceea ce ești.

DECEBAL: Acuma nu mai mi-e teamă. Nici de tine, nici de frate-meu, de nici unul din cei care-mi știți secretul. N-aveți decît să spuneți c-am fost bătut din greșeală. Ei și?! Acuma însemn ceva prin mine însumi. Am dovedit-o cu vîrf și îndesat în parlament.

NINA: Fiindcă ți-am făcut eu atmosferă.

DECEBAL: Mi-am creat popularitate.

NINA: Plătindu-ți voturile, după ideea mea, cu jumătăți de hîrtii de cinci sute.

DECEBAL: M-am impus prin calitățile mele, ori de cîte ori mi s-a prezentat ocazia. Pentru că mie nu-mi trebuie decît ocazia, ca să arăt ce pot. N-are nici o importanță dacă această ocazie mi s-a prezentat din greșeală. Totul e că nu m-am dezmințit pe urmă. Așa că, din acest punct de vedere, și tu, și ceilalți puteți să faceți ce vreți. M-am săturat de amenințările voastre.

NINA: Cum te păcălești! Tu nu-ți dai seama că ești nimeni, prin tine însuți? Că dacă ai ajuns ceea ce ești, e pentru că am vrut eu s-ajungi? Că e suficient să spun un singur cuvînt pentru ca să te transformi în ceea ce ești? Într-un „Escu" oarecare, ambițios și arivist, trecut prin toate partidele, muiat în toate doctrinele și intrat dintr-o eroare în parlament! *(Privindu-l c-o răutate exclusiv feminină:)* Escule, nu te juca cu mine, că am să-ți dau originea politică pe față, și-atunci ai să răspunzi cine ești și de unde vii.

DECEBAL: Ai spus-o tu. Viu dintr-o familie imensă de „Ești": „Popești", „Vasilești", „Ionești", „Dumitrești", „Georgești", „Necșulești" și alți „Ești", ținuți fără pîine de moravurile politice ale unei țări eminamente agricole. Ei bine, azi viu să-mi revendic partea mea, să intru în pîinea după care atîtea generații de „Ești" au făcut zîmbre. Nu mă interesează mijloacele prin care am ajuns și vreau să ajung!... Știu numai că în mine simt chemarea nelămurită a măririi, și asta e forța care m-ajută să calc peste toate piedicile, să înving toate dificultățile.

NINA: Nu e forță. E inconștiența tipică a parvenitului, și dacă vei ajunge vreodată acolo unde rîvnești, să știi că numai prin ea ai ajuns.

DECEBAL: Fie și așa, doamnă. *(Definitiv:)* Numai să fie: „Escu" nu se dă îndărăt de la nimic.

NINA: Îmi place că-ți faci aproape un titlu de noblețe din „Escu" ăsta.

DECEBAL: Am și de ce. În familia mea n-a existat niciodată nici un „Eanu". Sînt deci un „Escu" pursînge.

NINA *(șuierat, cu dispreț):* Ești o canalie, asta ești! Să ți-o spui eu în față. Ai s-o mai auzi, desigur, de multe ori, dar niciodată, să știi, nu-ți va spune nimeni cuvîntul ăsta cu atîta voluptate cum ți-l spun eu acum: Canalie! Și pentru că ești atît de tare, domnule „Escu", înainte de a lupta cu un guvern și înainte de-a cuceri o țară, te previu că va trebui să învingi o femeie... O simplă femeie. *(Se ridică, coarda întinsă la maximum:)* Astăzi chiar, soțul meu și Amélie vor ști ceea ce a fost între noi.

DECEBAL: N-ai să faci asta, te opresc.

NINA: Cu ce drept?

DECEBAL: Dacă nu cu altul, cu cel pe care mi-l dă forța.

NINA: Ce-ai să-mi faci? Parveniții nu știu să tragă cu revolverul!

(Se cîntăresc o clipă amîndoi și, cu intuiția specifică a oamenilor de structura lor sufletească, își dau seama că a se lupta unul cu altul înseamnă a se distruge reciproc.)

DECEBAL *(pe tonul unui om care tratează o afacere):* În definitiv, ce vrei de la mine? Să jucăm cărțile pe față!...

NINA: Ceea ce mi-ai făgăduit: dragostea ta *(cu un surîs perfid)* și apoi, amendamentul.

DECEBAL: Bine, sînt de acord, însă cu o condiție: să alegi ori una, ori alta.

NINA: Bănuiam c-ai să-mi propui alegerea. Ei bine, am ales. Astăzi după masă propui amendamentul. Nu uita. La articolul 57.

DECEBAL: Am ordinul scris la mine. *(Scoate hîrtia.)* Și unde pui că are *en-tête*-ul Prezidenției de Consiliu?!

NINA: Cînd mi-a scris-o ministrul eram în cabinetul premierului. A luat o foaie pe care a găsit-o la îndemînă pe birou.

DECEBAL *(visînd deasupra hîrtiei):* Da, da. Sîntem înțeleși. La revedere! *(Nina face cîțiva pași spre ieșire. Decebal se grăbește să iasă de la birou spre a o conduce. Nina surîde.)* De ce rîzi?

NINA: Primul semn de ruptură oficială. Te-ai deranjat să mă conduci. *(Iese.)*

SCENA 10

DECEBAL, apoi TRAIAN

DECEBAL *(privește lung foaia de hîrtie cu care a rămas în mînă. Cugetă la ceva. O mai privește iarăși. Surîde unui gînd numai de el întrezărit. Mai ezită puțin, apoi se decide. Ia telefonul):* Aloo... Domnișoară! Dă-mi, te rog, Prezidenția Consiliului de Miniștri. *(În așteptare, fără să vrea, duce o mînă la spate, mimînd gestul familiar al lui Napoleon.)* Aloo!... Prezidenția Consiliului de Miniștri?... Aici deputatul Necșulescu... Dă-mi te rog cabinetul domnului prim-ministru. *(Un timp.)* Aloo!... Domnul președinte al consiliului? Am onoarea să vă salut, domnule prim-ministru!... Aci deputatul Decebal Necșulescu... Da... voi fi cît se poate de scurt... Domnule prim-ministru... aș dori să vă vorbesc imediat într-o chestiune foarte gravă, de care depinde în

acest moment situația guvernului... Nu... nu... nu... nu exagerez de loc... *(Cu vorbe umflate:)* Am aci dovada, negru pe alb, că unul din membrii guvernului conduce — din chiar cabinetul domniei-voastre de lucru — o bandă de misiți care realizează beneficii enorme, bătîndu-și joc de legi și de țară... Cred că singura soluție momentană este ca ministrul compromis să demisioneze imediat. Înainte de a mă duce la Cameră, unde sînt hotărît să dau lucrurile pe față, cu ocazia discuțiunii la legea pentru importul textilelor, vă rog să-mi faceți onoarea de a mă primi. Da... da... perfect... În zece minute sînt la dumneavoastră. Am onoarea... *(Închide telefonul și surîde fericit sieși.)*

(Intră Traian.)

TRAIAN: Ce? Te-a mai bătut iarăși cineva de ești așa de vesel? *(E bine îmbrăcat, vorbește degajat, chiar impertinent.)*

DECEBAL *(tăios):* N-am timp de tine acuma.

TRAIAN: Taci, frate!

DECEBAL: Ce vrei?

TRAIAN *(tare pe situație):* Bani vreau. Franci! Și încă multicei...

DECEBAL: Nu mai dau nici o centimă, înțelegi? Destul mă storci de trei luni de zile.

TRAIAN: Nu da, dragă!... Ce, te silește cineva? Dar de aici mă duc direct la gazete să dau un interviu în privința alegerii tale în parlament. Fane și cu Pișlică, nașii tăi electorali, or să fie încîntați să-și vadă mutra în jurnal, alături de a ta. Cei trei cavaleri ai apocalipsului.

DECEBAL: Fă ce vrei... du-te unde vrei... Am isprăvit și cu tine... M-am săturat de șantaje... Nu mai dau nimic... nimănui! *(Amenințător:)* Mîine o să vă tîrîți la picioarele mele ca niște viermi... Toți ăștia care mă furați de trei luni de zile. Ține minte ce spui eu!

TRAIAN: Mîine o să mă cauți acasă și n-am să te pot primi.

DECEBAL: O să vedem care din noi o să caute pe celălalt... mîine. *(Iese, repede.)*

SCENA 11

TRAIAN, AMÉLIE, GENERALUL, apoi PLATON și MITZI

AMÉLIE *(intră).*

TRAIAN: Bună ziua, Amélie, dar ce are Gambetta? Mi se pare că iar îl mănîncă la rădăcina părului și i s-a făcut de cucuie.

AMÉLIE: Dar ce s-a întîmplat?

TRAIAN: Știu și eu? Am venit să-mi dea niște bani, în contul meu, și-a început să zbiere la mine din senin, deși eu i-am cerut cu frumosul.

AMÉLIE: Îi ceri tu frumos, e adevărat, dar îi ceri des.

TRAIAN: S-a scumpit teribil ovăzul, draga mea.

AMÉLIE: Consumă și tu fîn!

TRAIAN: Calul meu nu mănîncă fîn, să-l tai. E cal de curse, nu vacă cu lapte.

AMÉLIE: Apropo... Știi că e și Miza aici! E lungită la mine în odaie... Ne-a tras o spaimă adineauri... A leșinat!

TRAIAN: Iar s-a divorțat de Stamatescu?

AMÉLIE: Nu. L-a surprins pe Platon cu o femeie. Vino și tu s-o vezi... să-i mai spui o vorbă. Poate așa, cu toții, să izbutim s-o mai calmăm.

TRAIAN *(sceptic):* Ce s-o calmăm noi?! Același lucru dac-am vrea să stingem Vezuviul cu un pahar cu apă! *(Spre ieșire:)* Dar povestește-mi și mie, cum s-a întîmplat?

AMÉLIE: Să vezi...

(Au ieșit... O clipă, scena goală, apoi intră Mitzi și Platon cu figuri cadaverice. Se opresc în mijlocul scenei și, fără un cuvînt, se sărută cu solemnitatea obișnuită. Apoi Mitzi trece la biroul ei, și Platon la biroul lui. Un timp. Fiecare se gîndește la ceva.)

MITZI *(cavernoasă):* Tu crezi că te omoară?

PLATON *(bas profund):* Da!

MITZI: De ce nu vrei mai bine să fugi, pînă îi trece furia?

PLATON: Mă găsește și-n fundul pămîntului. *(Cu un oftat de jale:)* Mai bine am să-i mărturisesc totul.

MITZI: De mine să n-ai nici o grijă. Dacă ți se întîmplă ție ceva, te urmez imediat. Mi-am cumpărat mangal din vreme, că știam eu că tot aici o să ajungem cu o mamă ca mă-ta. *(O clipă pe gînduri:)* Drama din Ca-

pitală... Doi îndrăgostiţi mor unul după altul... O mamă îşi asasinează copilul. Iubita îl urmează cu mangal...

PLATON *(după o reflecţie):* Vezi? Dacă nu era chestia cu telefonul... nu s-ar fi întîmplat nimic între noi. Am fi rămas şi mai departe cuminţi... Dar aşa, tot muream! *(Tandru:)* Mitzi, îţi pare rău de ce-ai făcut?

MITZI: Nu!... Cel puţin, să nu zic c-am trăit fără să cunosc secretele iubirii...

PLATON: Numai mama ne-a aruncat unul în braţele celuilalt.

MITZI: Şi ce bine era... Păcat!...

PLATON: Păcat?! De ce?!

MITZI: Pentru că a fost ultima oară.

(Se aud voci.)

PLATON *(încremeneşte):* Auzi-i... Ei sînt... Mitzi, mai bine du-te... să nu vezi...

MITZI: Hai să fugim... avem încă timp... De ce ţii morţiş să te predai?

PLATON *(dezolat):* Pentru că nu pot altfel... Mi-e frică de ea... Sînt laş... laş... laş...

MITZI: Atunci, rămîn lîngă tine. Ce ne e scris, în frunte ne e pus. *(Aşteaptă amîndoi palizi, ţepeni, ca două manechine de ceară.)*

(Intră Miza repede. Amélie, generalul şi Traian, după ea.)

MIZA *(văzîndu-l pe Platon):* Uite-l! *(Se repede la el ca o leoaică, îl ia de gît şi-l strînge. Mitzi dă un ţipăt şi îşi astupă ochii.)* Mînca-l-ar mama să-l mănînce de băiat dulce şi mic. *(Îl sărută de-l înnebuneşte.)* Cum am putut eu să-l bănuiesc pe el c-ar fi în stare să-mi facă una ca asta?!

(Platon e pur şi simplu tîmpit. Mitzi la fel. Amélie îi face semne neînţelese lui Platon.)

PLATON: *Maman!*

GENERALUL *(Mizei):* Nu ţi-am spus eu să ai răbdare şi să nu leşini pînă nu aflăm exact cum stă chestia?

MIZA: Da' de unde să-mi închipui eu că dumnealui... *(arată pe Traian)* se apucă să-mi facă farse?...

TRAIAN *(repede, ca să priceapă Platon):* Da' nu ţi-am făcut ţie, dragă, că te ştiam cum eşti. Lui Amélie am vrut

să-i fac. N-am chemat-o pe ea la telefon? Am vrut să vedem dacă, la o eventuală nevoie, aş putea obţine cinci mii de lei de la ea, printr-o stratagemă. De unde să-mi închipui eu că tu eşti la Amélie, c-o să treci în locul ei la telefon şi că dintr-o simplă glumă de-a mea o să iasă o dăndănaie ca asta?!

PLATON: Aaaa! Acum înţeleg. Te-ai dat drept mine [la telefon, şi mama a crezut?!

GENERALUL: Am crezut şi eu, de ce să mint?

AMÉLIE: Toţi am crezut.

TRAIAN: Numai eu n-aş fi crezut.

MIZA *(lui Platon):* Dragul mamei, drag! *(Iar îl bagă într-o serie de pupături.)* Cum nu mi-am dat eu seama că nu putea să fie el... că băiatul meu e cuminte... că nu minte pe mămica lui... Şi că el e încă mic, ca să umble după femei...

PLATON: Ce? Era vorba şi de femei? Ei nu, că asta e culmea! *(Acuma a prins nas.)*

MIZA *(lui Traian):* Apropo, dar tu cu cine vorbeai?

TRAIAN: Ei asta e! acuma n-ăi fi vrînd să-mi interzici şi mie să umblu după femei?... Vorbeam cu gazda...

MIZA *(cu reproş):* Te rog, nu uita că e copilul de faţă! *(Amé-liei:)* Şi-am leşinat rău, dragă?

GENERALUL: Un sfert de ceas te-am bătut pînă să-ţi revii.

MIZA: Ai îndrăznit să dai în mine? *(Generalul cască plictisit.)* Nu căsca, Stamatescule, că eşti în societate, pentru Dumnezeu!

GENERALUL: Păi doar în societate de mai pot şi eu căsca. Că acasă nu e chip.

MIZA *(are o idee):* Ia staţi, dragă, niţel, cîţi sîntem? Unu — doi — trei — patru... Ştiţi că sîntem numai bine pentru un pocheraş?...

GENERALUL: Nu joc cu tine, că nu pui miza.

MIZA: Haide, haide... O dată m-ai prins şi tu că n-am pus-o, şi mi-ai scos sufletul din mine. *(Lui Amélie:)* Jucăm, dragă? La cinci lei.

AMÉLIE *(resemnată):* Dacă vreţi voi... Hai să trecem jos, în salonaş...

MIZA: Nu, nu, nu, că sînt multe oglinzi şi-mi vede Stamatescu cartea. Mai bine în sufragerie. Hai! Să lăsăm şi copiii ăştia să-şi vadă de treabă. *(Lui Platon:)*

Dă-i o guriță mămicăi ca să prindă o chintă roaială. *(Generalului:)* Și pentru că astăzi tat-to a îndrăznit să te bănuiască pe nedrept, are să-ți plătească din solda lui un costum de haine, pe care ți-l fac eu cadou.

AMÉLIE: Miza, înainte de a ne așeza la joc, vă rog un lucru: promite-mi că nu vă certați. Nu de altceva, dar știi cum mă doare capul...

MIZA: Eu nu mă cert dacă nu mă provoacă.

GENERALUL: Și eu nu mă cert nici cînd mă provoci.

TRAIAN: Atunci, e în regulă. Haide.

(Miza, Amélie și generalul ies.)

PLATON *(se repede la Traian, care a rămas mai în urmă):* Îți mulțumesc, nene Traiane. M-ai scăpat de la moarte.

MITZI *(timidă):* Și eu vă mulțumesc!

TRAIAN: Dumneata?! De ce?

(Mitzi pleacă ochii.)

PLATON: Păi... ea este... gazda cu care vorbeai...

TRAIAN: Așa! ... Felicitările mele. N-ai gust prost de loc.

MITZI: Sînteți foarte amabil.

VOCEA MIZEI *(din sufragerie):* Vii, Traiane, odată, c-am dat cărțile?!

TRAIAN: Viu, viu! *(Iese.)*

SCENA 12

MITZI, PLATON, apoi DECEBAL, pe urmă MIZA, AMÉLIE, GENERALUL, TRAIAN

PLATON *(exuberant, se repede la Mitzi, o ia în brațe, o sărută cu o veselie contrară gravității de pînă acum și se învîrtește cu ea prin încăpere):* Cine ar fi crezut că tocmai mama o să-mi arunce în brațe cea dintîi femeie din viața mea?!

(Intră Decebal, ca o furtună.)

DECEBAL *(e lac de sudoare, prăpădit de emoție. Din toată făptura lui bombată de satisfacție se degajă un aer de triumf):* Pupați-vă, copii. Pupați-vă!... Sînt ministru! *(Strigă:)* Amélie! Amélie, veniți... *(Cei chemați intră cu cărțile în mînă. Traian rămîne mai departe.)* Dragii mei, sînt ministru, sînt ministru!

MIZA: Ce, ești nebun?

DECEBAL *(vorbind precipitat):* Viu de la președintele consiliului... ministrul comerțului și-a dat demisia telefonic, și-n locul lui am fost numit eu. Mîine dimineață depun jurămîntul. Șampanie... vreau să bem șampanie... să curgă valuri de șampanie... să ne spălăm pe mîini cu șampanie! *(Sună, intră Manole.)* Șampanie!

MIZA: Să trăiești, mă, și la mai mare! *(Îl pupă: țoc, țoc.)*

GENERALUL: Decebal dragă, n-am cuvinte la îndemînă ...emoția în acest moment este prea mare ca să mă exprim.

MIZA: Cum o să te exprimi, dacă dormi cu vorba în gură? Pupă-l și isprăvește, Adormirea Maicii Domnului.

GENERALUL *(îl pupă cu gravitate):* Să trăiești, scumpul meu cumnat!

PLATON: Să trăiești, unchiule!

MIZA *(lui Decebal, arătînd pe Platon):* Să-ți trăiască șeful de cabinet!

MITZI *(modest):* Să trăiți, domnule ministru!

DECEBAL *(lui Traian):* Vino de mă pupă, domnule, am uitat tot!

TRAIAN: Ura, frate-meu, să trăiești!

DECEBAL *(lui Amélie):* Tu nu-mi spui nimic?

AMÉLIE: Ba da! Să trăiești, Decebal! *(Îi întinde mîna, pe care Decebal i-o sărută surprins.)*

MIZA *(lui Amélie):* De ce ești așa de înfiptă, dragă? Ce, ți-ai și luat aere de ministreasă?

DECEBAL *(tamponîndu-se cu batista):* Dragii mei, vă las un moment, mă duc o clipă la mine, sus, să mă schimb.

MIZA: De emoție, ce crezi?!

DECEBAL *(iese.)*

GENERALUL: De cînd l-am cunoscut am știut că în ăsta e stofă de ministru!

MIZA *(lui Amélie):* E! Acum trebuie să te ocupi de toalete: o să mergi la recepții, la legații, la Palat. O să-ți recomand croitoreasa mea.

PLATON: *Maman,* o să-mi trebuie și mie un frac.

MIZA: Da' ce, eşti subsecretar de stat?... Şefii de cabinet umblă în smoching.

(Manole desface uşile sufrageriei; se aud pocnind dopurile de şampanie. Aproape dînd în nas, intră Langada, c-o figură în panică.)

SCENA ULTIMĂ

CEI DINAINTE, LANGADA, apoi DECEBAL

LANGADA: Fraţilor, am o noutate extraordinară! Cînd v-oi spune-o, o să vă vină rău! *(Toţi îl ascultă.)* E criză de guvern şi, ce mai cutare şi cutare... *(misterios)* se şopteşte, din sorginte sigură, că Decebal va fi ministru. *(Decebal a apărut în uşă şi surîde superior.)* Să trăieşti, domnule ministru!

MIZA: Uite, domnule, ce poate ajunge un om dintr-o bătaie!

Cortina

ACTUL III

În aceeaşi seară. Mare recepţie la Decebal, pentru sărbătorirea evenimentului. În scenă — un hol. În fund — un salon în care se dansează. Stînga şi dreapta — alte încăperi ale casei, pe care direcţia de scenă le va determina după utilitate (bufet, sufragerie, biroul lui Decebal). Orchestră, lumină multă, lux, animaţie. Sînt orele aproape unsprezece seara. La ridicarea cortinei orchestra cîntă un tango. Se văd perechile dansînd. De la bufet se aud rîsete şi voci. Atmosferă de petrecere şi bună dispoziţie. Doamnele sînt în rochii de seară, domnii — în frac. Singur Platon e în smoching, şi Mitzi — într-o rochie drăguţă, dar cu mîneci şi modestă. În tot timpul figuraţiei — invitaţi, care trec spre bufet venind de la dans şi invers. Direcţia de scenă va utiliza figuraţia *ad libitum*.

SCENA 1

LANGADA, TRAIAN, PLATON, MIZA, GENERALUL, AMÉLIE, DECEBAL

LANGADA *(se plimbă singur în scenă, preocupat, cu o foaie de hîrtie în mînă, pe care are scris discursul ce urmează să-l ţie mai tîrziu. Cînd citeşte pe foaie îşi pune ochelarii, cînd recită îşi scoate ochelarii şi pune în locul lor monoclul. Recitînd, cu morgă de orator)*: Doamnelor

și domnilor... Astă-seară ne-am adunat aci pentru ca să sărbătorim un eveniment... un eveniment... un eveniment... *(Se poticnește. Scoate monoclul, pune ochelarii și citește pe foaie:)* Un eveniment de-o importanță capitală, atît pentru noi, cei care ne aflăm aci, cît și pentru întreaga țară, care se află afară. *(Scoate ochelarii și-i înlocuiește cu monoclul. Recită:)* Un eveniment de-o importanță capitală... *(Mormăie restul pînă la sfîrșit.)* Știu. *(Recită:)* Într-adevăr... *(Iar se poticnește, scoate monoclul și pune ochelarii, citește:)* Un eveniment de-o importanță capitală... cutare și cutare... care se află afară... Într-adevăr...

(Intră Traian.)

TRAIAN *(e nițel grizat și fumează o impunătoare țigară de foi):* Ce faci, coane Iorgule, înveți poezii?

LANGADA: Nu, *mon cher*... Revăd nițel discursul ăla. Îl știam adineauri perfect, și cu cît s-apropie ora cînd trebuie să-l țiu, nu știu ce am de nu mai mi-aduc aminte o iotă.

TRAIAN: De ce nu-l citești?

LANGADA: Ei aș?! Cum o să citesc?! *(Cu emfază:)* Toată viața mea am improvizat... Da' tu nu dansezi?...

TRAIAN: Nu! Prefer să mă distrez la bufet... Hai să te tratez cu un pahar de șampanie. Fac cinste... Poate-ți revine memoria...

LANGADA: Nu beau înainte de discurs, să mă tai! Oratorii și primadonele n-au voie să puie nimic în gură înainte să se producă. Ce, tu nu știi atîta lucru?

TRAIAN: Știu... da' nu te credeam primadonă. Eu mă duc să-mi dreg nițel coardele cu sacîz. *(Iese, cu un gest, spre bufet.)*

PLATON *(intră din fund, cu Mitzi):* Nene Iorgule, te caută Amélie. Vrea să-ți spuie ceva imediat. E în odaia ei.

LANGADA: Ce mai vrea și ea, frate, tocmai acuma? Uite... *(gest spre pendulă)* se apropie ora, și n-am învățat încă nimic.

PLATON: Du-te repede, eu atîta-ți spui, că e grav. *(Langada iese burzuluit. Rămași singuri, cei doi se sărută cu foc.)* Doar așa să ne mai putem săruta și noi astă-seară. D-un ceas nu se mișcă Tutankamon de aici. *(Intră Amélie, din direcție opusă celei pe care a ieșit Langada.)* Amélie! Te caută nenea Iorgu. Are să-ți spuie ceva important de tot...

AMÉLIE: Ce-o mai fi vrînd iară, cînd am atîta treabă? *(Iese ridicînd din umeri.)*

PLATON *(privind după ea):* Du-te, că vă-ntîlniți sigur. *(Iar se sărută cu Mitzi.)*

MITZI: Ești nebun! Expediezi toată lumea.

PLATON: Fiindcă nu mă interesezi decît tu! Haiti! Se întoarce Iorgu, s-o ștergem! *(Dispar în fund, la dans.)*

LANGADA *(care intră în același timp cu Decebal, din direcții diferite):* N-ai văzut pe Amélie?

DECEBAL: Pe ea o caut și eu. *(Privește spre pendulă, așa cum va face tot timpul.)*

GENERALUL *(ieșind de la bufet):* Dragă, vă caută Amélie.

DECEBAL: Unde e? Gicule, fii drăguț și deranjează-te tu, că ești mai bătrîn, și spune-i să vie aici.

GENERALUL: Cum nu, dragă, cu plăcere. *(Iese.)*

MIZA *(intrînd de la dans):* Nu l-ați văzut, frate, pe Stamatescu? Îl caut de-un sfert de ceas peste tot. Nu mi-e de altceva, da' mi-e frică c-a adormit pe undeva și mă face de rîs.

DECEBAL: Uite, acuma s-a dus după Amélie.

MIZA: E! Dacă umblă pe picioare, nu e nici o primejdie. *(Vrea să plece, se întoarce din drum.)* Apropo. Ia ascultă, Decebal, Mioanța aia cu care dansează Platon al meu e dactilografa ta, sau mi se pare mie?

DECEBAL: Da!

MIZA: Și ce caută aici, între noi?! Cine-a poftit-o?

DECEBAL: Eu, dragă. Să petreacă și ea o seară în lumea mare... E foarte cuminte, foarte drăguță și foarte la locul ei.

MIZA: Hm! Mie mi se pare cam libertină. N-ai văzut? Tot timpul se ține după copil. Și eu cînd i-oi înfige o dată mîna în păr, o las modernă la ceafă.

AMÉLIE *(intră Langada):* Ce e, *papa?* Ce treabă ai cu mine?

LANGADA: Eu? N-am nici o treabă. Tu m-ai chemat.

(Intră generalul.)

GENERALUL: Uite-o, frate! *(Arată pe Amélie.)* Și voi o căutați peste tot.

LANGADA: Dacă aveți nevoie de mine, să știți că mă găsiți în pod, aici n-am un pic de liniște nicăieri. *(Iese.)*

(Orchestra începe un vals de factură antebelică.)

MIZA: Stamatescule, haide de mă valsează. *(Se apropie de el în pași de dans.)*

GENERALUL: De-abia ne-am ridicat de la masă, draga mea... Mai tîrziu puțin, cu plăcere.

MIZA: Ai să dansezi cînd îmi vine mie, nu cînd poți tu... Haide *(Îl ia de braț și-l tîrăște.)* Să nu mai zic o dată. *(Au ieșit spre salonul de dans.)*

SCENA 2

AMÉLIE, DECEBAL, apoi NINA, DAMIAN

AMÉLIE: Da' ce-o fi cu Nina și cu Damian de n-au venit pînă acuma? Ție nu ți se pare curios?

DECEBAL *(fără interes)*: Or fi avînd socotelile lor.

AMÉLIE: Oricît, dar tocmai astă-seară să lipsească? *(Manole introduce din stînga pe Nina și Damian.)* Ei nu, asta e bună! Tocmai de voi vorbeam. Ne-ntrebam de ce întîrziați atîta.

NINA: Era să nu viu de loc, draga mea. Am o migrenă înspăimîntătoare. Dacă nu insista Bébé să venim, spui drept, eu aș fi rămas acasă.

AMÉLIE: Nu mă feliciți?

NINA: A! Adevărat! Iartă-mă! Sînt atît de buimăcită... Să-ți trăiască ministrul. *(Aruncă o privire tăioasă lui Decebal.)*

DAMIAN *(lui Decebal)*: Felicitările mele, excelență.

DECEBAL: Vă mulțumesc din suflet, dragii mei. Felicitările voastre îmi fac cu atît mai mare plăcere, cu cît știu că sînt sincere. *(Întoarce privirea Ninei.)*

AMÉLIE *(luînd brațul Ninei)*: Dacă vrei să te aranjezi puțin, în odaia mea găsești tot ce-ți trebuie.

NINA: Nu te ocupa de mine, te rog. Vezi-ți de ceilalți musafiri... Eu știu rostul, că sînt de-a casei. *(Contraatacă vizual pe Decebal.)*

AMÉLIE: Atunci, te las, *ma chère*. *(Un gest drăguț.)* *A tout à l'heure...*

(Nina trece spre odaia Améliei.)

SCENA 3

DECEBAL, DAMIAN

DAMIAN *(într-un fotoliu, c-o țigară)*: Toate noroacele pe tine: ieri ai pus mîna pe cel mai bănos portofoliu din guvern, și astă-seară ai să pui mîna pe cea mai frumoasă femeie din București! *(Începînd să mintă:)* Știi că, imediat ce-a aflat că ai intrat în guvern, persoana mi-a telefonat că amînă întîlnirea. Spunea că îi e frică să n-o intimidezi. Un om atît de tare ca tine!

DECEBAL: Dar tu nu i-ai spus că la ea nu mă duc ca om de stat, ci pur și simplu ca om, dezbrăcat de glorie și onoruri...

DAMIAN: Dar ce nu i-am spus pînă am putut s-o conving... Așa că, te-așteaptă... fericitule...

DECEBAL: Îți mulțumesc, dragul meu... Îți mulțumesc, și-ți rămîn îndatorat. Dacă crezi că pot face și eu ceva pentru tine ca să te vezi și tu tot atît de fericit cum sînt eu în clipa asta, îți stau la dispoziție. Poți să contezi pe mine... deși nu sînt atît de priceput ca tine la femei.

DAMIAN: Ești prea drăguț, Decebal. Sper însă că lucrurile au să se aranjeze și pentru mine. Poate chiar astă-seară.

DECEBAL: E! Păi în cazul ăsta, să fie într-un ceas bun. *(Îi strînge mîna, se uită la pendulă.)* Unsprezece și zece! Mai am puțin, și-o șterg.

DAMIAN: Da' ce-o să zică invitații că pleci așa?...

DECEBAL: Am aranjat să-mi dea cineva un telefon din oraș la unsprezece și douăzeci, ca să mă cheme urgent la un consiliu de miniștri. În fața acestui argument, nimeni n-o să aibă nimic de zis.

(Intră Platon și Mitzi.)

SCENA 4

CEI DINAINTE, PLATON şi MITZI

PLATON: Unchiule, domnul vicepreşedinte al Senatului vrea să-ţi spuie ceva. E la bufet, cu secretarul general de la interne.

DECEBAL *(lui Damian)*: Mă ierţi un moment...

PLATON: A! Domnul Damian. Bine că te găsesc, şefule. Mi-a spus Amélie că, dacă te văd, să te trimit s-o inviţi la dans... Dar repede, pînă nu termină muzica valsul. Ea adoră valsul.

DAMIAN: Am zburat. *(Iese repede.)*

(Platon şi Mitzi, fireşte, se sărută.)

MITZI: Tu n-o să scapi astă-seară nebătut.

PLATON: Bate-n lemn repede. Măcar de m-ar bate cineva, s-ajung şi eu ministru! *(O mai sărută o dată.)* Hai să te fac o şampanie la bufet.

MITZI: Ah! Mi s-a făcut silă de atîta şampanie. Aş bea un şpriţ... să simt şi eu de petrecere. *(Ies spre bufet.)*

(Dinspre odaia lui Amélie, intră Nina, care se aşază pe un fotoliu şi aprinde o ţigară. Decebal iese de la bufet.)

SCENA 5

NINA, DECEBAL

DECEBAL: Singură?...

NINA: Te aşteptam.

DECEBAL: Pe mine? De ce?

NINA: Ca să-ţi mulţumesc pentru amendamentul pe care l-ai propus ieri la Cameră. Eşti într-adevăr un om de onoare, n-am ce zice.

DECEBAL: Mă mir că tu, care ai un cap politic... nu-ţi dai seama că singurul lucru pe care puteam să-l fac astăzi era cel pe care l-am făcut. Dacă m-aş fi dus la Cameră şi aş fi propus amendamentul, în clipa asta n-ai mai fi avut în faţa ta un ministru.

NINA: Într-adevăr... Trebuie să recunosc c-ai fost foarte abil. M-ai biruit cu propriile mele arme. Elevul şi-a întrecut maestrul... Felicitările mele!

DECEBAL: Astă-seară sînt atît de fericit, că nu vreau să te aud vorbindu-mi pe tonul ăsta. Ştiu, m-am purtat cu tine mizerabil... Ei bine, voi căuta să repar tot răul pe care ţi l-am făcut.

NINA: E ireparabil! Începînd de astăzi îmi socotesc cariera politică terminată. Dama voalată a fost învinsă. Nu-i mai rămîne, dar, decît să-şi arunce voalurile şi să redevie o femeie oarecare. În definitiv, poate mi-ai făcut un serviciu... Pentru care însă nu-ţi mulţumesc.

DECEBAL: Şi totuşi sper că, în curînd, ai să-mi mulţumeşti. M-am hotărît să-l fac pe Damian secretar general la Ministerul Comerţului. Ce zici? „Escu" nu e chiar atît de canalie pe cît pare.

NINA: O! Nu! E chiar mărinimos. Ei bine, domnule ministru, în numele soţului meu, refuz onoarea care i se face.

DECEBAL: Nu poţi refuza tu în locul lui.

NINA: Ba da! De vreme ce oferta mi s-a făcut mie...

DECEBAL: Ei bine, în cazul ăsta, am să-i vorbesc lui.

NINA: Zadarnic! Te-asigur că nu va primi.

(Intră Miza şi generalul, din sala de dans.)

SCENA 6

MIZA, GENERALUL, NINA, DECEBAL, PLATON

MIZA *(topită de căldură)*: Uf! M-a dansat Stamatescu ca-n vremurile normale. Nu mai pot de cald. *(Se aşază.)*

DECEBAL: Du-te şi te răcoreşte la bufet.

MIZA: Da. Că eu am patru plămîni, ca tine! *(Îşi face vînt cu evantaiul Ninei.)* Mata nu dansezi, coniţă?

NINA: Dacă nu mă invită nimeni...

GENERALUL *(galant)*: Pentru un vals, sînt oricînd la dispoziţia dumneavoastră. Cu dansurile alealalte, leşinate, nu mă-mpac. Eu sînt cavalerist... Nu pot să dansez... Nu pot să dansez decît în buestru. *(Face paşi sprinteni. Către Miza:) Tu permets, ma chérie?*

MIZA: *Je t'en prie... (Cu un gest de silă:)* Voie la dum-

neata ca la banul Ghica. *(Nina iese la brațul pe care generalul i-l prezintă afabil.)* Îl văzuși? Cu mine face pe ostenitul, și cu sufrageta numai decît se-nfige. Al dracului e osul de bărbat! *(Un timp.)* Da' ce e juna așa de pămîntie astă-seară?

DECEBAL: Știu eu?! Mi se pare că are migrenă.

MIZA: Dacă are migrenă să stea acasă și să-și puie felii de cartofi la cap, nu să vie la petrecere. *(Decebal se uită la ceas.)* Da' ce tot te uiți la ceas? Ți-e frică că pierzi vreun tren?

DECEBAL: Nu... Mai trebuie să vie cineva... un coleg de guvern, și văd că întîrzie.

MIZA: Știi că-n definitiv putea și primul-ministru să se simtă și să vie să te felicite, să ne cunoască și pe noi... că acuma, de... o să fim obligați să ne împrietenim.

DECEBAL *(ca să scape de ea)*: Mă ierți, dragă, uite, îmi face semn vicepreședintele Senatului. *(Iese.)*

(Platon apare singur și inspectează încăperea, apoi intră, după ce, cu un gest, a oprit-o pe Mitzi în culise.)

PLATON: *Maman!* Te cheamă unchiul Decebal, imediat. Vrea să-ți spuie ceva grav. E în biroul lui.

MIZA: Cum o să mă cheme Decebal?! Acum m-am despărțit de el!...

PLATON: Ah, ce zăpăcit sînt! Auzi și eu, unchiul! Amélie te cheamă!

MIZA: Păi spune așa. *(Se ridică. Cînd trece lîngă el, îl ia de bărbie.)* Ia dă-i tu un pussy lui mama ta, că astă-seară aproape nu te-a văzut de loc. *(Îl sărută: țoc, țoc.)* Apropo! Să nu te prind că mai dansezi cu midineta aia...

PLATON: Unchiul mi-a dat ordin să dansez cu ea.

MIZA: Unchiu-tău să facă bine să dea ordine miniștrilor dumnealui, nu copiilor mei, că pe urmă, mie odată-mi sare muștarul și mă dau la guvern. *(Pipăindu-l la gît:)* Uite ce transpirat ești. Hait, ascultă pe mămica ta și du-te sus în dormitor și stai o jumătate de ceas lungit pe canapea, că pe urmă te trimit acasă. Ne-am înțeles?

PLATON: Da, *maman*. *(Miza iese. Imediat, Platon se duce și o trage pe Mitzi în scenă. Se sărută.)* De data asta era să mi se înfunde. *(Are o idee.)* Stai! Mama m-a trimes să stau lungit sus o jumătate de ceas. Exact cît ne trebuie să ardem un tur cu mașina la șosea. *(O ia de mînă și iese cu ea.)*

SCENA 7

AMÉLIE, DECEBAL

(O clipă, scena goală. Sună telefonul. Amélie, care intră dinspre bufet, se duce la telefon.)

AMÉLIE *(la telefon)*: Alo... Da! Aici e doamna Necșulescu... Bună seara, domnule... Da, da... Bine... Am să-i comunic îndată. Bună seara... *(Agață receptorul.)*

(Intră Decebal, dinspre biroul lui.)

DECEBAL: A telefonat cineva? Parcă am auzit sunînd!

AMÉLIE *(serioasă)*: Da! Directorul de cabinet al primului-ministru... Te cheamă imediat la prezidenție. Aveți un consiliu de noapte.

DECEBAL *(făcînd pe surprinsul)*: Consiliu de miniștri noaptea? Ce, — au înnebunit?! Trebuie să se petreacă ceva grav.

AMÉLIE: Probabil.

DECEBAL: Da, da, da! Bănuiesc eu ce e. Se discută probabil măsurile pe care trebuie să le luăm în legătură cu greva de la manufactura de tutun. Nu se mai astîmpără odată și socialiștii ăștia. În loc să-și fumeze țigările, se țin de greve. Parcă văd că iar îi facem leoarcă.

AMÉLIE: Altădată te-ai fi revoltat, și acuma rîzi.

DECEBAL: Altădată nu eram ministru, draga mea. *(Privind pendula:)* Eu cred că ar fi mai bine s-o șterg englezește, să nu stricăm petrecerea. *(Degajat:)* Într-un ceas sînt îndărăt... Sigur!

AMÉLIE: De unde știi atît de sigur cînd te întorci?

DECEBAL: Un consiliu de noapte nu ține mai mult decît un ceas.

AMÉLIE: Depinde de consiliu. Unele țin pînă dimineața, mai ales cele care încep de la douăsprezece încolo.

DECEBAL: Sînt dezolat dacă o să fiu obligat să stau pînă dimineața. Totul nu depinde decît de natura consiliului. Aş fi fost încîntat să-mi petrec prima noapte ministerială aici, cu voi, între ai mei. Dar țara nu-şi menajează niciodată oamenii puşi s-o conducă.

AMÉLIE *(nu se mai poate abține și surîde)*: Săracii de voi! *(Accentuează surîsul.)*

DECEBAL: De ce rîzi?

AMÉLIE: Eşti atît de amuzant cînd te cere țara! *(Rîde crescendo.)*

DECEBAL: Isprăveşte cu rîsul ăsta. Mă enervează.

AMÉLIE: Patriotule! *(Rîde.)*

DECEBAL: Amélie, nu mai rîde, te rog.

AMÉLIE: Nu pot. Nu pot. *(Același joc.)*

DECEBAL *(încă o privire spre pendulă)*: Bine! Ai să-mi explici mîine ce-a-nsemnat rîsul ăsta.

AMÉLIE: De ce mîine? Îți pot explica și acum.

DECEBAL: Da! Dar acum știi bine că minutele îmi sînt numărate.

AMÉLIE: De cine?

DECEBAL: De cei care m-aşteaptă la consiliu. Nu pot începe ședința fără mine.

AMÉLIE: Cred și eu, ar fi unica ședință în felul ăsta. Un consiliu de miniștri fără miniștri.

DECEBAL: Ce vrei să zici?

AMÉLIE *(pe același ton, ușor, nealterat)*: Că ești ridicol, tu nu vezi?

DECEBAL: Ridicol?! Pentru ce?!

AMÉLIE: Pentru că un om atît de stăpîn pe tine, atît de puternic între bărbați, îți pierzi cumpătul de-ndată ce o femeie, oricare ar fi ea, își pune mintea cu tine.

DECEBAL: Nu pricep unde vrei să bați.

AMÉLIE: Tu nu vezi că știu tot?

DECEBAL: Ce știi? Tot nu înseamnă nimic. Precizează.

AMÉLIE: Știu că astă-seară n-ai nici un consiliu, că ți-ai aranjat o convorbire la telefon să poți pleca de aici la unsprezece jumătate, pentru a te duce în strada Florilor numărul 8, unde te aşteaptă o femeie misterioasă, cu care ești în corespondență de trei luni de zile.

DECEBAL *(a transpirat subit)*: De unde știi tu toate astea?

AMÉLIE: Chiar de la ea. A venit și mi-a mărturisit totul. Astă-seară chiar.

(Decebal se îngălbenește progresiv.)

DECEBAL *(lugubru)*: Unde?

AMÉLIE *(serafic)*: Aici!

DECEBAL *(crescendo)*: Cum? Femeia aceasta, în acest moment, e în casa noastră?

AMÉLIE: Desigur!

DECEBAL: Amélie! Îmi dau seama că sînt absurd... Că ceea ce fac acum față de tine e un lucru de neiertat, dar dorința de a ști cine e această femeie e mai mare decît judecata mea. Vreau s-o văd, înțelegi, o singură dată numai, și-ți jur că va fi ultima. *(Aproape implorînd-o:)* Unde e?

AMÉLIE: Caut-o! I-ai scris de atîtea ori că de ai vedea-o pe stradă ai recunoaște-o dintr-o mie. Acum e în casa ta. Ghicește-o.

DECEBAL *(făcînd un calcul mintal)*: Nu văd în nici una din toate femeile care se găsesc în acest moment în casa noastră pe cea care ar putea să fie ea.

AMÉLIE: Dar ce are atît de deosebit de celelalte?

DECEBAL: Nu știu, nu știu cum să-ți spun... cum să-ți explic... ca să pricepi mai bine. Uite, de exemplu are ceea ce îți lipsește ție pentru a fi o soție ideală pentru mine.

AMÉLIE *(nu poate reține un surîs ușor)*: Adică?

DECEBAL: Știu eu?... Bunăvoința pe care tu n-ai vrut să mi-o arăți ca să-mi scuzi defectele și să-mi menajezi ambițiile.

AMÉLIE: Poate dacă ți-ai fi deschis sufletul și în fața mea, cum ți l-ai deschis în scrisorile ei, aș fi putut să te cunosc și eu mai bine și să-mi dau seama... de lipsurile mele.

DECEBAL: Vezi tu, Amélie, am să-ți fac o mărturisire. Tu m-ai intimidat totdeauna pe mine, și asta pentru că în fața ta niciodată nu am putut să-mi uit originea.

AMÉLIE: Dar n-am făcut nimic niciodată ca să ți-o reamintesc.

DECEBAL: Ba da, ba da... fără să vrei... O observație la masă că mănînc brînză cu cuțitul... o remarcă în fața șoferului că mă urc în mașină înaintea ta... mi-o

aminteau mai mult decît dacă mi-ai fi spus de-a dreptul... parvenit!

AMÉLIE: Nu te-aş fi crezut niciodată atît de sensibil.

DECEBAL: Nici o sensibilitate nu e mai trează decît aceea a omului care vrea cu orice preț să-şi uite originea. Nu pentru că se jenează de ea, ci pentru că-i atîrnă ca o piatră de picioare. *(Cu un ton nou, de om stăpîn pe el:)* Oamenii ca mine nu sînt de nicăieri şi nu sînt ai nimănui. N-au stare civilă. N-au trecut... Numai viitor.

AMÉLIE: Dar ce fel de om eşti tu?

DECEBAL: Un om hotărît s-ajungă cu orice chip cît mai sus şi cît mai repede. De aceea nu-mi aleg niciodată mijloacele... *(Revine la tonul obişnuit:)* Dar pentru asta am şi eu nevoie de un singur lucru: de încredere în mine. Iată de ce scrisorile acestei femei au avut în viața mea importanța pe care-o au. Mi-au redat tot ceea ce pierdeam lîngă tine: această încredere în mine... *(Un timp.)* De aceea țin atît de mult s-o cunosc, ca să-i mulțumesc.

AMÉLIE: Aveam impresia că te duceai la *rendez-vous* cu alte intenții...

DECEBAL: Nu e adevărat!

AMÉLIE: Ba da. Fiindcă unei femei căreia îi datorezi atît nu i se mulțumeşte într-o garsonieră pusă la dispoziție de un prieten comun, la miezul nopții. *(Cu un surîs:)* Pentru asta a şi renunțat să mai vie astă-seară şi m-a însărcinat pe mine să te înştiințez.

DECEBAL *(uluit)*: Iartă-mă... dar nu pricep de loc. Amélie, tu... tu, tu ce rol joci în toată afacerea asta?

AMÉLIE: Joc două şi în acelaşi timp... Pe-al ei şi pe-al meu.

DECEBAL *(cască ochii)*: Cum? E cu putință? Amélie! Amélie! Tu eşti, tu eşti corespondenta mea anonimă? Doamne, cît sînt de dobitoc... *(Exagerează surprinderea, scontînd-o în favoarea lui:)* Draga mea Amélie... Nobila mea Amélie... Sfînta mea Amélie... *(Cu un gest teatral, deşi în fond oarecum sincer, îi cade la picioare într-o poză de prosternare.)*

SCENA 8

AMÉLIE, MIZA, DECEBAL

MIZA *(intrînd)*: Da' ce faci, *ma chère*, acolo? Îl scarpini la ceafă?

(Decebal se ridică imediat, degajat.)

DECEBAL: Îi făceam o declarație de dragoste...

AMÉLIE: Nu e adevărat... Caută ceva pe jos...

DECEBAL *(galant)*: Pierdusem o perlă... şi-am regăsit-o... *(Privire spre Amélie, plină de înțelesuri.)*

MIZA: Bine, dragă... trimeți să mă cheme în birou şi mă faci să aştept ca o caraghioasă. Am refuzat şi-un dans din cauza ta.

AMÉLIE: Eu n-am trimis pe nimeni să te cheme.

MIZA: Ei aş! Mi-a spus copilul, şi copilul meu nu minte niciodată.

DECEBAL: Da' ce, e adventist? Şi pe mine m-a trimes fiu-tău adineauri să vorbesc cu vicepreşedintele Senatului, şi ăla plecase de un ceas, că e anemic, şi la unsprezece trebuie să fie în pat.

MIZA: Cum plecase? Că acum cinci minute m-ai lăsat singură aici, fiindcă ți-a făcut semn că vrea să-ți vorbească! Vezi cum aruncați degeaba vina pe copil?

(Intră generalul.)

GENERALUL: Da' unde-i băiatul, dragă, că nu-l văd nicăieri.

MIZA: L-am trimis să stea lungit o jumătate de ceas, sus, în dormitor, că era transpirat.

GENERALUL: Bine de el! M-aş duce să mă lungesc şi eu numai cinci minute. *(Către Miza:)* Nu, nu mi-e somn... da' parcă am nițică palpitație.

MIZA: Cine te pune să dansezi, cînd ştii că suferi de palpitație?!

AMÉLIE: Sînt atîtea cucoane drăguțe aici... Îi dă şi lui inima brînci.

MIZA: Dumnealui n-are inimă, are cord. Şi cordul cînd i-o da brînci, îi şi facem funeralii naționale.

AMÉLIE: Hai, Gicule, să-ți dau puțin iod rece, să te linişteşti. *(Gest spre bufet.)*

MIZA: Ce iod, nici cu cianură de potasiu nu se mai linişteşte

ăsta. *(Se ridică.)* Merg și eu cu voi, că mi-o foame de plesnesc.

AMÉLIE: Hai! *(Lui Decebal:)* Și nu mai fi atît de supărat că s-a contramandat consiliul de miniștri.

DECEBAL *(pe același ton)*: Nu s-a contramandat, te-nșeli! Nu se mai ține însă la prezidenție... se ține la noi acasă.

AMÉLIE: Norocul socialiștilor, să scape de baie. *(Iese, după Miza și general.)*

SCENA 9

DECEBAL, DAMIAN

DAMIAN *(intrînd în panică, cu ochii pe ceasul de la mînă)*: Ce faci, frate? E douăsprezece fără ceva! Te credeam plecat! Te așteaptă femeia. Nu se face una ca asta!

DECEBAL: Lasă s-aștepte pînă o face scurtă. *(Se așază marțial pe fotoliu și aprinde o țigară.)*

DAMIAN *(nedumerit)*: Ce-nseamnă asta?!

DECEBAL *(superior)*: Ei, cum? Tu ai luat-o în serios?!

DAMIAN: Ce?

DECEBAL: Cu chestia întîlnirii de astă-seară.

DAMIAN: Ei asta e, sigur!

DECEBAL: Păi bine, mă, eu sînt om să umblu noaptea prin garsonierele prietenilor, ca să mă întîlnesc cu toate aventurierele din lumea asta?

DAMIAN: Dragă, nu mai înțeleg nimic. Mărturisesc că...

DECEBAL: Eu am crezut că e vorba de-o glumă. *(Ultragiat:)* Altminteri nici nu mă pretam.

DAMIAN *(trecînd la ceea ce îl interesează pe el)*: Va să zică, nu vrei să-ți înșeli nevasta?

DECEBAL: Nici prin gînd nu-mi trece. Amélie e femeie de înșelat? Și eu sînt omul care s-o înșel la prima ocazie? Zău... Nu credeam că ai asemenea opinii despre mine! Mă cunoști de atîția ani! Ce dracu!

DAMIAN *(enervat, fără să se mai poată stăpîni)*: Nu ești bărbat, dragă, ascultă-mă pe mine. Ți-e frică de nevastă-ta, ăsta e adevărul. Ești laș... scurt.

DECEBAL: Laș?! De ce?!

DAMIAN: Pentru că numai un laș poate să scape din mînă o ocazie ca a ta!

DECEBAL: Sau un soț care-și adoră nevasta!

DAMIAN: Biine! Treaba ta! Mie puțin îmi pasă. Am să-i telefonez să nu mai vie, și gata! *(Ca și cum ar vrea să-și justifice enervarea:)* Eu, dragă, am vrut să-ți fac un serviciu, atîta tot. Dacă tu ești prost și ai superstiții conjugale, te privește.

DECEBAL: Am impresia că-ți pare ție mai rău decît ar trebui să-mi pară mie!

DAMIAN: Sigur că-mi pare. Fiindcă tu mă descurajezi și pe mine. Așa... Cînd știam că și tu îți înșeli nevasta, îmi venea și mie mai ușor s-o-nșel pe-a mea. Nu-mi ești prieten adevărat, să știi.

DECEBAL: De ce?! Eu nu-mi retrag, în ceea ce privește persoana care te interesează, sprijinul pe care ți l-am făgăduit.

DAMIAN: Foarte mulțumesc. *(Îl ia gura pe dinainte:)* Singurul sprijin pe care puteai să mi-l dai era s-o-nșeli pe Amélie.

DECEBAL: Nu văd legătura.

DAMIAN: Cum n-o vezi?! Știind că tu o înșeli pe Amélie, aș fi avut și eu un stimulent s-o-nșel pe Nina. Eu sînt un om fără inițiativă, am însă un extraordinar spirit de imitație.

DECEBAL: Îmi pare rău că în cazul ăsta nu-ți pot fi de nici un folos.

DAMIAN: Mare noroc are nevastă-mea! *(Cu regret:)* Îi rămîn credincios fără să vreau... din cauza ta!

DECEBAL: Sînt încîntat. Îi datoram de mult o reparație.

DAMIAN: Reparație? Tu, Ninei?

DECEBAL: E cel mai potrivit cuvînt. Fiindcă pe de o parte i-am stricat căsnicia, și pe de altă parte i-o reclădesc.

DAMIAN: Tu?! Ne-ai stricat căsnicia?! Nu te-nțeleg de loc.

DECEBAL: Și e foarte simplu. Angrenînd-o în viața mea politică, am făcut-o să se depărteze oarecum de tine...

DAMIAN: Fugi, măăă... Nu mai face pe pastorul german cu mine. De predici îmi arde mie acuma? *(Ca pentru el:)* Și ce bine le aranjasem toate!

DECEBAL: Dar eu!

DAMIAN: Tu ce-ai aranjat?

DECEBAL: Chestia cu scrisorile! *(Făcînd pe şiretul:)* Ştii a cui era scrisoarea pe care ţi-am arătat-o?

DAMIAN: Apropo...! Aşa-i... *(Îl priveşte întrebător.)*

DECEBAL: A lui Platon, mă!... A lui nepotu-meu... Am tot văzut că primeşte mereu scrisori pe adresa mea, şi azi am desfăcut una, ca să văd cum îşi mai scriu ăştia din generaţia de azi. *(Superior:)* Şi tu m-ai crezut, hai? Uită-te la mine: Am eu fason de om care ţine corespondenţă amoroasă cu femei necunoscute?

DAMIAN *(privindu-l atent)*: Adevărat! N-ai!

DECEBAL: Lucrurile astea nu mai sînt pentru oameni de vîrsta noastră. Sînt pentru ei... Pentru cei de după noi... Pentru generaţia lui Platon...

DAMIAN: Ai dreptate. De-aci încolo trebuie să ne hotărîm să le pasăm cartea. *(Un timp de reflecţie:)* Mîine dau drumul la garsonieră.

DECEBAL: Apropo... Să-ţi dau cheia, c-o uit la mine. *(Îi dă cheiţa.)*

DAMIAN *(privind cheiţa)*: Nu-mi pare rău decît că am plătit chiria pe douăsprezece luni înainte... Din care am oftat şase, şi la şase trebuie să renunţ. Zece mii de lei pe lună! *(Un timp:)* Am oftat de şaizeci de mii de lei.

DECEBAL: Puteai să-ţi cumperi un motor din banii ăştia, să-ţi ţie locul. *(Are o idee:)* Ştii ce? Hai să facem o afacere... Închiriază-mi mie garsoniera ta, şi te despăgubesc.

DAMIAN: Ce să faci cu ea?

DECEBAL: Vreau să-i fac un cadou Mizei mîine, că e ziua ei. Şi îi dau lui fiu-său garsoniera, ca să nu mai umble de mînă cu Mitzi pe străzi... că vin ploile şi, vorba ei, răceşte copilul.

DAMIAN: S-a făcut. *(Îi dă cheiţa îndărăt.)* Ăsta ştiu că n-are să aibă timp de oftat înăuntru.

DECEBAL: Şi ca să nu mai ai nici tu timp de oftat pe din afară, ştii ce m-am gîndit eu? *(Îl priveşte triumfător.)* Să te fac secretar general la ministerul meu... la comerţ. Eşti singurul om în care pot avea încredere c-o să-mi pot aplica liniştit *(cu un surîs)* programul meu de lucru.

DAMIAN *(transfigurat)*: Decebal, vorbeşti serios?

DECEBAL: În chestiile politice nu glumesc, ca în cele de garsoniere. Primeşti?

DAMIAN: Mai e vorbă?! *(Întinzîndu-i mîna:)* Nu ştiu cum să-ţi mulţumesc! Domnule ministru, puteţi conta pe mine.

(Intră Traian, binişor băut.)

SCENA 10

TRAIAN, DECEBAL, DAMIAN, MIZA

TRAIAN *(intră de la bufet, agăţat de braţul Mizei. Cînd a intrat bine în scenă, îi lasă braţul şi, depărtîndu-se la un pas de ea, o contemplă atent)*: Mizo... n-am ştiut pînă acuma... că mai am o soră geamănă cu tine... Vă văd două... Şi la fel... de antipatice...

MIZA *(cu un gest de silă, către ceilalţi)*: Vai, dragă. E în stare de ebrietate.

TRAIAN: Ştii de ce m-am îmbătat? Fiindcă-mi miroase fracul a benzină şi-mi face greaţă... Fracul ăsta nu l-am mai pus de cînd a pierdut Titanic derbyul... şi astăseară l-am spălat cu benzină uşoară în onoarea lui fratemeu.

DECEBAL: Du-te mai bine şi te culcă. Ai să te faci de rîs.

TRAIAN: Euuu?! *(Se clatină.)* Păi ce, eu sînt ministru? *(Lui Damian:)* Damiene... dă-mi voie un lucru... Ai o nevastă pe cinste... Nu te uita la mine aşa... că eu nu sînt crai... vorbesc în general... Eu nu mă ocup de femei... Am caii mei... *(Mizei, privind-o iarăşi atent:)* Mizo, tu eşti două... daţi-vă la o parte amîndouă... că mă lovesc de tine... *(Vrea să treacă, clătinîndu-se.)*

MIZA *(lui Decebal)*: Să-i aducă o trăsură, să-l trimitem acasă.

TRAIAN: Nu merg cu trăsura decît dacă are cai de curse la ham.

DECEBAL: Haide, haide... Vino-ncoace cu mine, să te răcoreşti... *(Îl ia de braţ să-l scoată.)*

TRAIAN: Rău am ajuns!... Mă văzui la braţ şi cu miniştrii... *(Se mai opreşte o dată lîngă uşă.)* Mizo, să-i spui

soră-tei gemene complimente de la mine... *Orevoa! (Decebal îl scoate spre birou.)*

DAMIAN: Coană Mizo, astă-seară n-am avut plăcerea să dansez cu dumneata... *(Îi face un compliment de invitație.)*

MIZA: Bine că te-ai simțit în sfîrșit să mă inviți! *(Îi ia brațul.)* Te previu, însă *(îi face ochi dulci)*, că dacă mă strîngi în brațe tare... te spui lui Stamatescu...

DAMIAN: Vai de mine, coană Mizo...

MIZA: Las' că te știu eu cît ești de donjuan... da' cu mine nu merge... sînt mai tare ca Bastilia... *(Cînd să iasă, intră Nina.)*

SCENA 11

DAMIAN, NINA, puțin MIZA

NINA: Bébé!... Un moment, te rog. Vreau să-ți spun ceva.

DAMIAN *(cu un gest spre Miza)*: Imediat ce terminăm dansul, sînt al tău.

NINA: O! Pardon! Nu știam că vă duceți la dans.

MIZA *(înfipt)*: Nu face nimica... vorbiți... vorbiți... Tocmai eram obosită... că sînt sătulă de dans... N-am stat un minut neangajată. *(Iese prin fund, marțială.)*

DAMIAN *(alergînd încîntat spre Nina)*: Nina, Nina!... Sînt secretar general la Comerț. Decebal mi-a dat o dovadă de adevărată prietenie.

NINA *(rece)*: Tocmai de-aia te căutam să-ți vorbesc. *(Privindu-l fix:)* Cred că n-ai primit!

DAMIAN *(surprins)*: De ce să nu primesc?

NINA: Pentru că nu trebuie să primești nimic de la Decebal, înțelegi?

DAMIAN: Bine, dar e o situație importantă... Este ceea ce am visat atîta vreme. O să fiu și eu cineva... o să am un nume... o să fac și eu avere. Și unde pui că am satisfacția să dobîndesc toate astea fără sprijinul tău... Numai pentru calitățile mele.

NINA: Numai pentru una din calitățile tale. Aceea de a fi soțul meu.

DAMIAN: Nu pricep.

NINA *(imobilă, calmă)*: Decebal a fost amantul meu. Acum ai priceput, cred.

DAMIAN: *Tu mens! Tu?* Tu? Tu? *(Își scutură capul în mîini.)*

NINA: Pentru tine. M-am sacrificat...

DAMIAN *(își pierde controlul)*: Nemernico... nemernico...

NINA: Fără scene în casă străină, te rog. Acasă la noi, îți stau la dispoziție pentru restul de calificative. Deocamdată, du-te și comunică domnului ministru al comerțului că refuzi onoarea pe care ți-a făcut-o. Apoi vino să mă iei... să mergem. Te aștept aci.

DAMIAN: Am să-l omor. *(Vrea să plece.)*

NINA *(îl reține cu un gest)*: N-ai să spui nici un cuvînt despre ceea ce ai aflat acuma. Refuzi, și-atît. Să fim bine înțeleși.

(Damian iese, clătinîndu-se. Nina aprinde o țigară. Intră Amélie, de la bufet.)

SCENA 12

AMÉLIE, NINA

AMÉLIE: Cum se face de-ai rămas singură în atîta lume?

NINA: Intenționat. Mi-aștept bărbatul ca să plecăm.

AMÉLIE: De-acuma? De ce?!

NINA: După cele ce s-au petrecut adineauri între mine și el, nu mai putem rămîne un minut în casa voastră.

AMÉLIE: V-ați certat?

NINA *(cu o răutate specifică femeilor părăsite)*: Nu... ne-am făcut confidențe... Nu ne mai văzusem de mult în doi... și-am profitat de prima ocazie.

AMÉLIE: Ce fel de confidențe?

NINA: Fără prea mare importanță. I-am mărturisit că l-am înșelat cu bărbatu-tău. *(Așteaptă ca lovitura pe care a dat-o s-o prăvălească pe Amélie. Aceasta însă se mulțumește să surîdă.)*

AMÉLIE: Știam de mult, Nina.

NINA *(deconcertată)*: Știai? Și-ai tolerat să te înșele cu mine sub ochii tăi?! Curios! Te credeam o femeie mîndră.

AMÉLIE: Și eu pe tine la fel. Tonul pe care-mi vorbești îmi dovedește însă contrariul.

(Un timp.)

NINA *(dezarmată și regretînd ceea ce a făcut)*: Nu mai merit prietenia ta. Ți-am necinstit casa, în care m-ai primit cu atîta dragoste.

AMÉLIE: Nu ești tu de vină. Mi s-ar fi putut întîmpla și mie același lucru... Și soțul tău a fost îndrăgostit de mine.

NINA: Bébé?!

AMÉLIE: Da! Și dacă n-am ajuns acolo unde ai ajuns tu cu Decebal, e pentru că între noi două a fost o mică deosebire.

NINA: Care?

AMÉLIE *(cu un surîs)*: Eu n-am făcut politică.

NINA: Ei și?!

AMÉLIE: Am rămas de aceea mai atașată căminului meu...

NINA: Păcat că nu faci și tu politică... Măcar feministă.

AMÉLIE: Fac... feminină. Cred că e cea mai indicată pentru noi... femeile.

NINA: Ai dreptate. Acum îmi dau seama c-am fost o proastă. Pentru un om pe care-l adoram, m-am dat unuia care nu mă interesa... Și-acuma i-am pierdut pe amîndoi. *(Cu un accent de sinceritate:)* Ce rău îmi pare c-am cedat unui moment de furie, și-am mărturisit totul lui Bébé... Îl cunosc, nu mă va ierta niciodată. Sînt o nenorocită, Amélie.

AMÉLIE: Nu încă. Poți redeveni cînd vrei fericită, cu un singur cuvînt, fără să ceri iertarea soțului tău.

NINA: Cum asta?

AMÉLIE: Retractezi mărturisirea... Nu i-o poți dovedi cu nimic... El — cu atît mai puțin... Și-atunci, vei vedea, îți va cere tot el iertare... Că te-a crezut... *(Se văd venind Decebal și Damian.)* Să fim vesele... Să nu le dăm satisfacția că ne-au putut face să suferim.

SCENA 13

AMÉLIE, NINA, DAMIAN, DECEBAL

DECEBAL: Nina, fac apel la judecata ta și te rog să ne fii arbitru. *(Are un ton de glumă.)* Acest domn, după ce primește adineauri să fie secretarul meu general, vine acuma cu o mutră de un cot și-mi spune că refuză.

NINA: Ei aș! Cum o să refuze?! Încrederea pe care i-o arăți nu poate decît să-l onoreze.

DAMIAN *(furios)*: Cum? Tu spui asta?! Îndrăznești să crezi că, după cele ce s-au petrecut între voi, mai pot primi ceva de la această canalie?!...

AMÉLIE: Dar ce e tonul ăsta, Bébé?!

DAMIAN: Ei bine, profit de faptul că sîntem cîteșipatru la un loc, ca să dau adevărul pe față. *(Tragic:)* Amélie...

(Amélie pufnește de rîs.)

AMÉLIE: Știu, știu! *(Privindu-l amuzată:)* E posibil să crezi asemenea copilării?

(Stupoare generală.)

DAMIAN: Ce copilării? Nu știi ce vreau să-ți spun!

AMÉLIE *(cu o privire spre Decebal)*: Ba da! Ba da!... că Nina și cu Decebal... așa și pe dincolo... *(Rîde iarăși.)*

DAMIAN: De unde știi?

AMÉLIE: De la mine. Eu ți-am pus farsa la cale. *(Rîde iarăși.)*

DAMIAN *(înlemnit)*: Farsă?!

NINA *(a priceput jocul lui Amélie)*: Uitați-vă la el cum a rămas. *(Începe să rîdă și ea.)*

DECEBAL *(același joc)*: Prost ești, mă! *(Începe să rîdă și el.)*

AMÉLIE *(lui Damian, drăguț)*: Nu fi supărat, Bébé, am vrut să vedem dacă ții mai mult la Nina decît la postul de secretar general. *(Ninei:)* Fericito!

(Rîd toți.)

DAMIAN *(îi privește pe rînd, se înseninează treptat, cucerit de ilaritatea generală)*: Mi-ați făcut-o! *(Rîde și el.)*

(Un timp rîd toți.)

DECEBAL *(în criză de rîs)*: Să-ți lași cioc, Damiene.

NINA *(printre hohote, piaptănă o barbă improvizată)*: Barbă, barbă!

(Intră Miza, ca o furtună, urmată de general, pe jumătate adormit.)

SCENA 14

CEI DINAINTE, MIZA, GENERALUL, apoi PLATON

MIZA: Stați! Stați... Nu mai rîdeți, că vă omor! *(Se face liniște.)* A dispărut copilul! A fugit cu comunista aia pe care ai invitat-o aici... I-a văzut Manole plecînd cu mașina voastră.

DAMIAN: Cu bagaje?

MIZA: Probabil. *(Începînd să povestească, în panică:)* M-am dus sus, unde știam că se odihnește... Zic: poate o fi adormit, mititelul, și să-l învelesc. Cînd colo, în locul lui găsesc pe bestia de Stamatescu sforăind. *(Îl arată.)* Uite-l ! Uitați-vă la el! Și-acuma doarme, în clipa cînd fiu-său cutreieră lumea cu Matta-Hary după el.

(Intră Platon în goană.)

PLATON *(alarmat)*: Veniți cu toții... A murit nenea Iorgu în pivniță, cu discursul în mînă. *(Panică, exclamații, toți ies alergînd. Rămas singur, Platon o aduce de mînă pe Mitzi din culise.)* O viață are omul... vino să te pup cu riscul ei. *(O sărută, apoi dispar.)*

SCENA 15

LANGADA, TRAIAN, apoi TOȚI CEILALȚI, afară de PLATON și MITZI

(O clipă, scena goală. Topit de emoție, intră Langada, cu discursul în mînă. Repetă de cîteva ori gesturile cu ochelarii și monoclul, parcurgînd discursul în gînd.)

LANGADA *(luîndu-și poziția de orator)*: „Doamnelor și domnilor..."

(Intră Traian de la bufet aproape turtă.)

TRAIAN: Eeeee!... Saltare, coane Iorgule! Nu te-am văzut de ieri... Tot la poeziile alea citești?

LANGADA: Lasă-mă, nene, în pace, nu mă ține de mînă, tocmai acuma...

TRAIAN: Crezi că dacă sînteți doi... mi-e frică de tine? Nu mă cunoști. Eu am caii mei și n-am nevoie de... *(Demn:)* Orevoa!... O plezi!... *(Reintră la bufet.)*

(Toți ceilalți revin în scenă, grupîndu-se în jurul lui Iorgu, cu exclamațiile de rigoare:

„Uite-l... uite-l... *Papa*... Iorgule... Tată... Coane Iorgule... Nene Langada..."*)*

DECEBAL: Și-a bătut copilul joc de noi... Așa ne trebuie, dacă ne luăm după gura lui.

MIZA: Ah! Ce spiritual e! Mînca-l-ar mama să-l mănînce!

LANGADA *(lui Amélie)*: Ce facem, dragă, cu discursul? E aproape douăsprezece!

AMÉLIE: Să chemăm lumea, și gata! *(Confidențial:)* Ai grijă, *papa*, să nu cumva să te-ncurci. E blazonul nostru în joc.

LANGADA: N-ai nici o grijă. Nu m-am încurcat eu cînd era să vorbesc la înmormîntarea lui Petre Carp, și-o să mă încurc acum?!

(Amélie trece în fund. Semnal de orchestră. Invitații intră în scenă din toate părțile. Rumoare... Comentarii: Ce este? De ce i-a chemat?... *Cînd publicul s-a grupat, Langada își face loc, se urcă pe trepte. E primit cu aplauze.)*

VOCI: S-auzim! S-auzim!

LANGADA *(extrem de emoționat, își pune, de cîteva ori pe rînd, cînd ochelarii, cînd monoclul. Se decide, în sfîrșit, și păstrează monoclul, uitîndu-se pe discurs prin ochelarii care-i ține în mînă. Decebal își compune o atitudine modestă și demnă în același timp)*: Doamnelor și domnilor, astă-seară ne-am adunat aci pentru ca să sărbătorim un eveniment de-o importanță capitală atît pentru noi, cei care sîntem înăuntru, cît și pentru țara, care este afară. *(Bravo! Bravo! Aplauze.)* Într-adevăr... scumpul meu ginere și iubitul nostru prieten, Decebal Sp. Necșulescu, a fost numit astăzi după-amiază ministru al comerțului. *(Aplauze, strigăte, urale, ovații... Arpegii în orchestră.)* Plecat de jos, dintr-o familie modestă, dar onorabilă...

(Decebal șoptește ceva la urechea lui Damian, care trece lîngă Langada și-i șoptește la rîndul său.)

DAMIAN: Treci peste biografie...

LANGADA *(continuînd)*:... Trecem peste biografie, căci timpul e bani. Plecat dintr-o familie de pîrliți, zic... a ajuns, numai prin muncă și calitățile lui alese, să ocupe astăzi unul din cele mai importante ministere ale noastre. *(Același joc, ovații, urale, arpegii etc.)* Într-adevăr, Ministerul Comerțului este centrul de gravitate în jurul căruia se învîrtesc toate afacerile importante ale țării. *(Același joc, Decebal cu Damian.)*

DAMIAN *(la urechea lui Langada)*: Treci peste afaceri... Vino la concluzie, că se trezește șampania.

LANGADA: Trecînd însă peste afaceri, de care e prematur să vorbim, să venim la concluzie, care nu poate fi decît una, și anume: să strigăm din fundul inimilor noastre: trăiască noul ministru al comerțului... Trăiască Decebal Sp. Necșulescu!

(Entuziasmul ajunge la culme, strigăte de „Trăiască", ovații etc., etc. Decebal trece în locul lui Langada, care a coborît, și primește felicitări, și, cu gesturi tutelare, izbutește să restabilească liniștea, care devine completă în momentul cînd, umflîndu-se în pene, e gata să înceapă a vorbi.)

DECEBAL *(tușește de cîteva ori... În tăcerea generală, sună telefonul)*: Aloo... Da!... Da, eu!... Chiar ministrul comerțului e la telefon... Bună seara, domnule prim-ministru... Poftim? *(Începe să îngălbenească treptat.)* Poftim?! Ce face...?! Cînd?... Adineauri?... *(E aproape bolnav de icter:)* Vă salut! *(Agață receptorul.)* Doamnelor și domnilor, mi s-a comunicat o veste neașteptată. Guvernul a demisionat adineauri... În clipa asta nu mai sînt ministru. *(Rumoare, mișcare etc. Decebal reflectează o clipă, apoi, din nou plin de el, restabilește liniștea și concentrează atenția asupra lui.)* Dați-mi voie... *(Manole, cum aude asta, își scoate mănușile albe.)* Am spus că nu mai sînt ministru. Ei bine, doamnelor și domnilor, dați-mi voie să vă spui că sînt cel dintîi care să mă bucur că nu mai sînt ministru, că nu mai fac parte dintr-un guvern care, neputîndu-se menține la putere, dă cea mai autentică dovadă că e incapabil de guvernare! *(Aplauze etc. ...Răspicat:)* Or, țara are nevoie, în aceste momente, de grea cumpănă pentru ea, de un partid nou... În fruntea căruia să fie un singur șef, care să-și poată lua oricînd răspunderea unei guvernări binefăcătoare. Ei bine, doamnelor și domnilor, acest partid am să-l fac eu, și îl declar întemeiat chiar din această clipă. E vorba de partidul „național liberal-țărănesc"! Să trăiască!

(Ovații pe care Decebal abia le poate potoli. Ovațiile ajung la culme, strigăte, urale, arpegii în orchestră. Langada își face loc către trepte și izbutește cu greu să restabilească liniștea.)

SCENA ULTIMĂ

LANGADA: Scumpul meu ginere și domnule președinte, sînt cel mai fericit om că ți-ai făcut partidul tău: fiindcă din acesta, cel puțin, n-ai să mai poți fugi niciodată...

Cortina

VISUL UNEI NOPȚI DE IARNĂ

COMEDIE ÎN 3 ACTE

1937

PERSOANELE

Alexandru Manea, romancier, patruzeci şi patru de ani.
Gogu Panait, filozof particular, şaizeci de ani.
Milică Dumitrescu, vînzător la *Cartea Românească*, secţia literatură, douăzeci şi trei de ani.
Manole, servitorul lui Manea, duşman de moarte al luminii care arde degeaba, cincizeci de ani.
Bébé Cristian, „şoz". Un monoclu, o cărare, un frac, treizeci de ani şi-atît.
Maria Panait, zisă la domiciliu Doruleţ, vînzătoare la magazinul de bijuterii Knappe et Comp., optsprezece ani.
Natalia Panait, mama ei, cincizeci şi patru de ani.
Fanţa, sora mare. A avut „noroc" în viaţă. Treizeci şi doi de ani.
Elvira, are treizeci şi şase de ani, zice ea. Replica feminină a lui *Bébé Cristian*.
Un copil cu sorcova.

ACTUL I

TABLOUL I

Cabinetul de lucru al lui Manea. Mare, larg, luminos, luxos. Sobrietate căutată. Numai mobile necesare: o masă de lucru, un divan — cu o singură pernă pe el —, două fotolii. Foarte puţine tablouri. Cîteva piedestale, cu bronzuri. Bibliotecă redusă. Numai două vase de flori: unul — pe masa de lucru (cu trandafiri galbeni), altul — lîngă divan (cu garoafe „negre"). Covoare grandioase în stilul mobilierului — care poate fi, deopotrivă, modern sau vechi. O lampă cu picior, lîngă divan. Alta, mică, pe masa de lucru. Lumină indirectă. Radio. Calorifer. Totuşi, un şemineu în care pîlpîie focul. O măsuţă pentru maşina de scris. Ferestre mari, fără draperii — numai cu perdele. Nici un bibelou inutil, nici o notă de „dezordine estetică". O perfectă ordine şi curăţenie. Intrare, fund. Uşi: planul I, dreapta, spre dormitor; în stînga, planul II, o singură uşă, spre salon. La ridicarea cortinei, odaia e în întuneric. Nu luminează decît focul din cămin, al cărui joc de flăcări se plimbă pe mobile, inegal şi pitoresc. De asemenea, foarte redus, cadranul aparatului de radio, care este în funcţiune. E tocmai o pauză de cîteva clipe. Se aude semnalul postului de radiodifuziune din Bucureşti: ta, tii, ta, ta, ta, ti, ta,ti, ta... Apoi vocea spicherului, care anunţă: „Domnul profesor universitar Năstăsescu-Hrisov a vorbit despre datinele şi obiceiurile de Anul Nou. Urmează colinde pentru noaptea Anului Nou, executate de corul de copii al şcoalelor primare din Capitală." Încă o clipă de tăcere. Apoi se aude corul de copii, la radio, cîntînd cu glasuri mici, dulci şi evocatoare, o colindă:

Florile sînt dalbe,
O! Lerui, Lerui, Doamne... etc. ...etc. ...

Focul pîlpîie în cămin. După prima strofă, intră — din sufragerie — MANOLE.

MANOLE *(aprinde lampa. Primul comutator e lîngă ușa sufrageriei. Fără să dea o importanță specială corului, trece — solemn — prin scenă, ducînd, agățat de umerar, fracul stăpînului său. Cînd ajunge la ușa dormitorului, bate și intră fără să aștepte răspunsul, avînd grijă să stingă lumina. Lîngă ușa dormitorului este un alt comutator, și amîndouă acționează plafoniera. Corul cîntă mai departe. După puțin, Manole intră din dormitor. Aprinde lumina. Trece și iese, prin sufragerie, stingînd lumina înainte de a ieși. După o clipă reintră, aprinde. Se duce la șemineu și pune o buturugă pe foc. Stinge și iese din nou, aprinde și ia receptorul):* Alo! Da!... Un moment... vă rog... *(Se duce și oprește aparatul de radio.)* Alo!... Da!... Un moment, vă rog... *(Pune receptorul alături, se duce la ușa dormitorului și bate.)* Conașule!... Conița!... *(Iese în sufragerie.)*

ALEXANDRU *(intră. E în cămașă de frac și cravată albă. Pantaloni de frac. În picioare are pantofi de casă, și pe cap — o plasă de păr):* Alo!... Da... Sînt aproape gata... Bine!... Sun și aștept jos. Mai ai maximum zece minute? Perfect! Atunci, viu peste o jumătate de ceas, ca să nu aștept un ceas în mașină. E unsprezece și un sfert... *(Se uită la ceas.)* Sînt sigur că nici nu ai început să te fardezi... Aa! Ai început de la cinci? Bun, bun. Atunci, avem șanse s-ajungem la timp... Ce zici? Cine? Cristian? *(De unde, pînă acum, avea aerul mulțumit, se-ntunecă numaidecît. Tonul de „badinaj" dispare brusc.)* Mă rog, mă rog... Nu e nimic, nu face nimic. Nu mai merg eu, și-atîta tot. Nu, nu, nu, nu, Elvira!... Orice explicație e de prisos... Ți-am spus clar: dacă vine el la Madeleine, nu vin eu... Firește... sigur... nu puteai să-i pretinzi! De acord: în casa ei, invită — de Revelion — pe cine vrea. Nu, nu, e inutil... Te duci tu singură. Ei aș! Parcă e prima dată... N-ai decît să telefonezi cuiva să vie să te ia. Chiar lui Cristian. De ce nu? O să fie încîntat. Și eu de asemenea. Și eu la fel. Nu e nevoie să țipi, că aud perfect. Bine, de acord... Sînt gelos, dacă zici tu. Să nu vorbim de motive. În definitiv, nu e momentul să ne certăm. Nu pot să mă cert la telefon. Tu, sigur. Tu poți să te cerți oricum... Și prin radio. Ceartă să fie. Nu mai insista, Elvira. Nu s-a putut altfel, nu mai merg, și gata. Păi asta spun și eu! Să te duci... să te amuzi... Eu nu mai ies. Nu mă duc nicăieri. Știu eu? O să primesc colindători... o să citesc... o să mă culc... Nu găsești că „măgar" e o expresie puțin cam exagerată?... E, da! Așa da! „Idiot" mai merge. Aaa-aaa-aaa-a! Dacă te-ai decis să răgușești, închid telefonul, să știi! Vreau să fii în voce astă-seară... *Mais non! Écoute... C'est inutile de faire des fautes de français. Tu peux parfaitement crier en roumain!...* Da, da, da, da, da, da, da... Ești liberă să faci ce vrei... absolut liberă... Dansează, flirtează... da, da, da!... Cu cine vrei... da, da, da! Repet: cu cine vrei... da, da... A, nu, nu! nu, te rog... Nu admit să vorbești pe tonul ăsta. Nu! Nu, nu, nu, dragă, nu!... Sub nici un motiv, nu! Nu, nu și nu!... Poftim... *(Trîntește receptorul și iese, în dormitor. Pe ultima replică a apărut Manole. Cînd ajunge lîngă telefon, acesta sună.)*

MANOLE *(ia receptorul):* Alo!... *(Alexandru reapare în ușă.)* M-a făcut dobitoc și-a-nchis... Cred că a fost o eroare din greșeală!

ALEXANDRU *(surîzînd):* Probabil!... Ascultă, Manole!...

MANOLE: Poftiți!

ALEXANDRU: Nu mai ies astă-seară.

MANOLE *(surprins):* Cum ați spus?

ALEXANDRU: Am spus că nu mai ies astă-seară în oraș.

MANOLE *(un timp):* Și rămîneți acasă?

ALEXANDRU: Dacă nu ies în oraș, tu ce crezi? *(E totuși nițel nervos.)*

MANOLE *(după un timp):* Hm!

ALEXANDRU: Ce e?

MANOLE: Nimic, conașule... Mă gîndeam că, de opt ani de cînd sînt la dumneavoastră, e prima dată cînd facem Revelionul amîndoi...

ALEXANDRU: De opt ani? Cred că e prima dată în viața mea cînd îl fac singur. Dă-mi haina de casă... *(Se așază.)*

MANOLE: Dacă nu mai ieșiți, ar fi bine să schimbați și

pantalonii, conașule. Păcat de dungă să se consume singură prin casă.

ALEXANDRU: Mi-e lene să mă schimb! *(Își trece mîna pe obraz.)* Ce rău îmi pare că m-am bărbierit... Mîine aș fi avut obrazul odihnit. E o mare satisfacție să poți sta — o zi pe an, măcar — nebărbierit... Am ceva de mîncare?

MANOLE: Cum să nu?! Șuncă, friptură de curcan rece, brîn...

ALEXANDRU: Destul, destul.

MANOLE: Doriți să mîncați acum, sau așteptați Revelionul?

ALEXANDRU: N-aștept nimic...

MANOLE: Da, conașule... *(Vrea să plece în sufragerie.)*

ALEXANDRU: Ascultă! Nu mai pune masa în sufragerie... Pune-mi un tacîm aici, pe măsuța asta, la gura sobei...

MANOLE: De băut ce doriți? Vin, bere?...

ALEXANDRU: Un ceai fierbinte.

MANOLE: Am înțeles. *(Pleacă spre sufragerie, se oprește o clipă.)*

ALEXANDRU: Și dacă mai sună telefonul... *(Se îndreaptă spre dormitor.)*

MANOLE: Da. Iau eu asupra mea.

ALEXANDRU: Spui că am ieșit și n-am lăsat nici o vorbă. Dă drumul la radio. *(Manole se îndreaptă spre aparat.)* Dacă e vreo conferință, oprești...

MANOLE *(pune aparatul în funcțiune. E tot un colind.)*

ALEXANDRU *(după ce a ascultat o clipă, visător)*: Manole! Mai ninge afară?

MANOLE: Nu știu, conașule! Să mă uit.

ALEXANDRU *(ieșind în dormitor)*: Uită-te, și să vii să-mi spui!

MANOLE: Da, conașule. *(Stinge lumina și iese.)*

(Corul copiilor continuă.)

ALEXANDRU *(ușa dormitorului a rămas deschisă. După o clipă, Alexandru intră. Și-a pus pijamaua groasă de interior. Se așază într-un fotoliu la gura sobei și ascultă, cu capul pe spate. Aprinde o țigară leneș. O pauză mare. Se aude, foarte discret, soneria de la intrare.)*

MANOLE *(intră din stînga și aprinde. Trece în fund)*: Conașule! A venit cineva de la bijutier și vrea să vă dea ceva, dumneavoastră personal.

ALEXANDRU: A, da! Colierul... Să vină-ncoace.

MANOLE: Da. *(Iese. După puțin se reîntoarce, urmînd pe Maria.)* Poftim dumneata aici... *(O introduce prin fund. Aprinde lumina și iese prin sufragerie.)*

MARIA *(se oprește lîngă ușă)*: Bună seara! *(A înghețat toată de frig. E îmbrăcată modest, dar drăguț. Palton de stofă cu guleraș de blană ieftină, mănuși de lînă, fular și beretă la fel.)*

ALEXANDRU *(se ridică)*: Bună seara, domnișoară! Poftim... *(Gest să se apropie.)*

MARIA: Nu pot, că sînt cu șoșonii.

ALEXANDRU: Nu face nimic. *(Nu mai insistă însă. Maria rămîne pe loc.)*

MARIA: Nu știam că o să mă poftiți în casă... aici. *(Se uită spre șoșoni. Alt ton, profesional:)* Sînt de la magazinul Knappe...

ALEXANDRU *(privind-o în treacăt)*: Atunci, mi se pare că ne cunoaștem.

MARIA: O! Pe dumneavoastră cine nu vă cunoaște?! Pe mine poate m-ați văzut, așa... prin magazin. Am adus colierul. *(Scoate mănușile, se caută minuțios și scoate din corsaj o cutiuță, pe care i-o întinde.)* Am ascuns-o bine, ca să n-o pierd... Două sute de mii de lei sînt bani! *(În timp ce Alexandru desface cutiuța din ambalaj:)* Domnul Knappe vă roagă să-l iertați că vi-l trimite așa de tîrziu, dar abia acum s-a închis magazinul și n-am putut să plec mai devreme.

ALEXANDRU *(cu politețe uzuală)*: Vai, dar de ce te-ai deranjat dumneata? *(Oprește aparatul de radio.)*

MARIA: Fiindcă în altcineva n-avea încredere. Și-apoi, și eu stau tot în cartierul ăsta.

ALEXANDRU *(ca să zică ceva)*: Da? Unde?

MARIA *(încurcată)*: Așaaaa! În direcția asta! *(Face un gest vag.)*

ALEXANDRU *(n-a fost atent)*: Destul de central.

MARIA *(surîzînd)*: Foarte central. De unde se termină linia de tramvai, mai am zece minute pînă acasă, pe jos.

ALEXANDRU: Și nu ți-e urît să te duci singură?

MARIA: Ba da... Seara, cîteodată, cînd întîrzii la magazin, mi-e foarte urît. Dar am sistemul meu.

ALEXANDRU: Da? *(Nu e atent la ce spune ea.)*

MARIA: Da! C-o stație înainte de a mă da jos din tramvai,

fac ochi dulci unui bărbat mai în vîrstă. Și-atunci el se ține după mine pînă acasă... și mă conduce fără să știe. Ăștia în vîrstă sînt cei mai copii.

ALEXANDRU *(privind colierul)*: Foarte frumos!

MARIA: Nu e întotdeauna chiar așa de frumos. Uneori nu se mulțumesc numai să se țină după mine... Se simt obligați să-mi facă fel de fel de complimente. Ba, uneori, s-a întîmplat să mă apuce și de braț. *(Bagă de seamă că Alexandru nu ascultă, și atunci privește și ea colierul.)* Ah! E splendid! *(Se uită admirativ la colier.)*

ALEXANDRU: Da, desigur. Depinde însă și cine te apucă...

MARIA: Poftim?

ALEXANDRU: Zic, depinde însă și cine te apucă de braț...

MARIA *(surîde jenată)*: A, nuuuu... Eu spuneam de colier că e splendid. *(Îl scoate din cutiuță și i-l dă lui Alexandru.)*

ALEXANDRU *(îl ridică pe degete și-l contemplă)*: Într-adevăr!

MARIA *(îl privește și ea)*: Dar și două sute de mii de lei...

ALEXANDRU *(făcînd un comentar pentru el și adresîndu-i-se numai fiindcă, întîmplător, e acolo)*: Dumneata nu crezi, domnișoară, că banii au mai puțină distincție decît pietrele prețioase?

MARIA *(simplu și vioi)*: Ba da, fiindcă banul e mai mult al bărbaților, și pietrele prețioase — ale femeilor.

ALEXANDRU *(se uită la ea mirat și, oricît, interesat)*.

MARIA: Ați spus chiar dumneavoastră în ultimul dumneavoastră roman: *(citează)* „O femeie cu geanta plină de bancnote e dizgrațioasă, și un bărbat cu briliante pe degete e respingător".

ALEXANDRU *(din mirare în mirare. E agreabil surprins de citat. Se uită la ea, pentru ea.)*

MARIA *(îi întîlnește privirea și i-o suportă onorabil, fericită copilărește că a putut „cita" în fața maestrului ceva din opera lui)*.

ALEXANDRU: Dumneata ai citit ultimul meu roman?

MARIA: Ultimul? Le-am citit pe toate. *(Un timp.)* Dumneavoastră sînteți autorul meu favorit.

ALEXANDRU *(un zîmbet)*: Așa?

MARIA: Asta nu înseamnă, însă, că sînteți un scriitor pentru vînzătoarele de magazin, deși foarte multe

dintre noi citim mai mult decît clienții pe care îi servim.

ALEXANDRU: Știu, domnișoară. *(Un alt ton:)* Și dorința noastră, a scriitorilor, e să fim citiți. De cine, e o chestiune ori prea secundară, ori prea complicată.

MARIA *(care așteaptă de mult să-i spună asta)*: Am și un autograf de la dumneavoastră.

ALEXANDRU: Un autograf? De la mine?

MARIA: Da! De la Ziua cărții, cînd ați semnat pe ultimul dumneavoastră roman.

ALEXANDRU: A, da! Și ce ți-am scris?

MARIA *(iarăși citează)*: „O amintire banală, pentru doi ochi neobișnuit de frumoși".

ALEXANDRU *(cu un surîs)*: Ai ochii chiar atît de frumoși?

MARIA: Aș! Ați scris dumneavoastră așa, ca să vă aflați în treabă. *(Își dă seama că a luat-o gura pe dinainte.)* Dar, oricît, mie tot mi-a făcut plăcere. La cîte nu veți fi scris dumneavoastră că au ochii frumoși, fără ca să observați dacă au măcar ochi... Știu eu că scriitorii vin la Ziua cărții cu autografele „improvizate" de acasă.

ALEXANDRU *(amuzat)*: Te asigur că eu nu mi le pregătesc niciodată.

MARIA: Se poate, dar nu cred!...

ALEXANDRU *(tot amuzat)*: Mă rog!...

MARIA: De exemplu, de unde era să știți dumneavoastră că aveam ochi frumoși, cînd nici nu v-ați uitat la mine? Mi-ați cerut cartea pe care o cumpărasem și mi-ați scris, așa, repede, dintr-o dată, vorbind cu cineva care era alături... ta... ta-ta-ta-ta-ta... Gata! Se cunoștea că e învățat pe dinafară. *(Un timp.)* Fac prinsoare că și-acum, deși stați cu mine de vorbă de un sfert de ceas, tot nu știți ce fel de ochi am.

ALEXANDRU: Ba da! Albaștri... Și exact ca în autograf.

MARIA *(neîndrăznind să creadă)*: Adică? Neobișnuit de frumoși?

ALEXANDRU: Da... adică neobișnuit de frumoși. *(O privește în ochi.)*

MARIA *(își pierde „aplombul". Nu știe ce să mai zică. Ca să-și dea o contenență, face un pas spre șemineu, apoi încă unul, și întinde mîinile spre flăcări)*: Ce cald e aici la dumneavoastră!

ALEXANDRU *(care a urmărit-o, dîndu-şi seama — exact — de încurcătura ei)*: Dacă ţi se pare atît de cald, de ce te apropii de sobă?

MARIA *(simplu)*: Fiindcă mie, cînd mi-e cald rău, mă ia cu frig.

ALEXANDRU: Nu vrei să scoţi haina cîteva minute? Să nu răceşti cînd ieşi afară.

MARIA: O nu... mulţumesc... Trebuie să plec. *(Îşi regăseşte, cu greu, tonul firesc şi priza asupra ei. Pauză.)* Atunci... dacă n-aveţi nimic de zis de colier, îmi semnaţi dumneavoastră bonul ăsta de primire... *(Îşi caută în poşetă şi i-l dă.)* Aici... unde scrie „Semnătura primitorului". *(Îi arată locul, cu degetul.)*

ALEXANDRU *(ia bonul, se duce la birou, aprinde lampa mică şi îşi pune ochelarii. Se aşază să iscălească. Maria îi urmăreşte fiecare mişcare, fără să poată ascunde fericirea că se găseşte, pentru cîteva clipe, în intimitatea lui)*: Ia spune-mi, domnişoară cu ochi frumoşi, unde faci Reveionul în seara asta?

MARIA *(onest)*: În pat.

ALEXANDRU *(iscălind)*: Cum se poate? O fată tînără şi drăguţă ca dumneata trebuie să petreacă... să fie invitată... să se amuze cu prietenii... Între cunoştinţele dumitale trebuie să fii delicioasă.

MARIA *(atinsă)*: Vă mulţumesc de compliment. Mai sînt însă şi prin alte părţi.

ALEXANDRU *(n-a băgat de seamă c-a ofensat-o. Se ridică de la birou şi vine cu bonul spre ea)*: Domnişoară cu ochi frumoşi...

MARIA: Mă cheamă Maria... Tata a vrut să-mi puie numele Miozotis, dar a renunţat, că nu ştia naşul să zică. Acasă îmi spune însă altfel.

ALEXANDRU: Cum?

MARIA: N-are importanţă. Şi la magazin mi se spune Mary.

ALEXANDRU: Nu poţi să-mi spui cum îţi zice acasă?

MARIA: Ba da... *(Supărată încă de adineauri:)* Dar ăla e nume particular, şi la dumneavoastră mă găsesc în interes de serviciu.

ALEXANDRU *(cu o privire la bonul pe care ea îl ţine încă în mînă)*: Bine, dar acuma chestiunile de serviciu s-au terminat.

MARIA: În cazul ăsta, trebuie să plec.

ALEXANDRU *(vrînd să înceapă ceva)*: Domnişoară Mary...

MARIA: Nu-mi mai spuneţi aşa, că aici nu sînt la magazin.

ALEXANDRU: Dar cum să-ţi spun?

MARIA: Domnişoară Panait, sau numai „domnişoară", că e mai uşor de ţinut minte.

ALEXANDRU: Ei bine, domnişoară Panait...

MARIA: Poftim...

ALEXANDRU: Aş vrea să-ţi mulţumesc pentru că te-ai ostenit să-mi aduci dumneata personal colierul şi mărturisesc că nu ştiu cum...

MARIA *(încremenind la gîndul că Alexandru ar vrea să-i dea un bacşiş)*: Din contră, eu trebuie să vă mulţumesc, că — datorită colierului — am avut ocazia să viu aici... să stau de vorbă cu dumneavoastră, plus că am cîştigat şi o mie de lei.

ALEXANDRU: Cum aşa?

MARIA *(încurcată)*: Fiindcă am cîştigat prinsoarea.

ALEXANDRU: Prinsoarea?

MARIA: Da. Am făcut prinsoare cu fetele, cu colegele mele, pe o mie de lei, din leafa viitoare, că eu am să vă cunosc personal înainte de sfîrşitul anului... Şi azi sîntem în 31 decembrie.

ALEXANDRU *(interesat)*: Şi cînd aţi făcut prinsoarea asta?

MARIA: Cînd aţi fost la magazin şi aţi comandat colierul.

ALEXANDRU: Prin urmare, faptul că mi l-ai adus dumneata nu e o simplă întîmplare?

MARIA: Da' de unde?! Eu m-am rugat de domnul Knappe să mă trimeată pe mine, şi cum în mine avea încredere, m-a trimis.

ALEXANDRU *(cu un surîs)*: Mai ales că stai şi în cartierul ăsta...

MARIA *(repede)*: Da' de unde?! Stau tocma' în partea cealaltă a oraşului.

ALEXANDRU: Aşadar, ai cîştigat prinsoarea... Şi dacă nu mă găseai acasă?

MARIA: Pierdeam o mie de lei.

ALEXANDRU: Şi ţi-ar fi părut rău?

MARIA: De bani, nu.

ALEXANDRU: Atunci de ce?

MARIA: Aşa... *(caută o expresie salvatoare)* În general.

ALEXANDRU *(o priveşte lung, interesat. De data asta, sub privirea lui, Maria pleacă ochii)*: Sînt foarte mulţumit, domnişoară Mary, că m-ai găsit acasă.
MARIA: Pentru că am cîştigat o mie de lei?
ALEXANDRU: Nu.
MARIA: Atunci, de ce?
ALEXANDRU: Aşa, în general. *(Pauză. Surîde. Surîde şi ea.)*
MARIA *(nu ştie ce să mai facă. Pune bonul bine, îşi pune mănuşile, îşi răsuceşte fularul)*: Trebuie să plec...
ALEXANDRU: Eşti grăbită?
MARIA: Nu, dar nu vreau să vă reţin... Văd că vă pregătiţi să vă duceţi în oraş... la Reveion... *(gest spre cravata de frac)*.
ALEXANDRU: Eu? Nici nu mă gîndesc.
MARIA: Credeam. Fiindcă sînteţi îmbrăcat în frac.
ALEXANDRU: Da, într-adevăr! Aveam intenţia să ies. Datorită însă unui amănunt, am renunţat.
MARIA: Dar important trebuie să fi fost amănuntul acela! *(Se face gata de plecare.)*
ALEXANDRU: Crezi?
MARIA: De vreme ce rămîneţi acasă, am impresia că vreţi să vă răzbunaţi.
ALEXANDRU: Să mă răzbun? Pe cine?
MARIA: Pe amănunt.
ALEXANDRU: Nu, domnişoară. Dar eu, ca şi dumneata, vreau să-mi petrec Reveionul în pat, sau mai bine zis colea, la gura sobei.
MARIA: E foarte poetic... noaptea Anului Nou... foc în sobă... afară ninge...
ALEXANDRU: Ninge?
MARIA: Oho!
ALEXANDRU *(aproape copilăros)*: Ce bine-mi pare...
MARIA: Vă place mult cînd ninge?
ALEXANDRU: Enorm. Şi mai ales într-o noapte ca asta. Ninsoarea îi măreşte farmecul, o poetizează.
MARIA: Probabil că o să vă inspiraţi şi o să scrişi...
ALEXANDRU: Dacă aş fi în stare să scriu versuri, poate...
MARIA: N-aţi scris versuri niciodată?
ALEXANDRU: Ascultă, domnişoară! Nu cumva eşti vreun reporter, deghizat într-o fată de magazin, cu ajutorul domnului Knappe?

MARIA: Păi adineauri spuneaţi că mă cunoaşteţi... sau a fost şi asta tot ca ochii din autograf. *(Face, copilăreşte, un gest de „bărbiereală".)*
ALEXANDRU: Nu ştiu ce-a fost, domnişoară, nici cu autograful, nici cu ce-am spus adineauri. Ceea ce ştiu însă exact este că prezenţa dumitale, aici, într-o noapte ca asta, la o oră atît de tîrzie... este un lucru extrem de... de... de pitoresc...
MARIA: Poate chiar un subiect.
ALEXANDRU: Poate şi un subiect. În orice caz, un moment deosebit într-o existenţă uniformă.
MANOLE *(intră împingînd un cărucior, pe care a pregătit totul pentru pus masa. Se uită mirat, numai pentru el, cînd vede că fata se află încă acolo. Începe să descarce căruciorul pe măsuţa de lîngă şemineu)*.
ALEXANDRU *(pe care intrarea lui Manole l-a întrerupt şi îl stînjeneşte, tace o clipă, apoi, privind masa, are o idee)*: Domnişoară Mary, o să te rog să-mi faci o favoare...
MARIA: Eu? Cu multă plăcere... numai să...

(Manole a terminat, între acestea, de pus pe masă un tacîm. Iese cu căruciorul.)

ALEXANDRU: Mi-ai spus că astă-seară eşti singură.
MARIA: Da.
ALEXANDRU: Te rog să-mi faci plăcerea şi să iei masa cu mine. *(Gest spre mîncare.)*
MARIA *(ultragiată niţel, cu toată bucuria care o inundă)*: Domnule Manea...
ALEXANDRU: Uite colea, la gura sobei... să începem anul care vine împreună şi să bem o cupă de şampanie în cinstea lui.
MARIA: Domnule Manea... Nu ştiu ce să cred... nu ştiu ce să vă răspund.
ALEXANDRU: În seara asta, a tuturor bucuriilor, şi dumneata, şi eu sîntem fiecare singuri...
MARIA: Şi credeţi c-o să fim mai mulţi dacă sîntem amîndoi?
ALEXANDRU: Să încercăm.
MARIA: Vă mulţumesc foarte mult, dar, vedeţi...
ALEXANDRU: Aşteptăm să vie Anul Nou, şi apoi te condu pînă la poarta dumitale. *(Cu un surîs:)* O să ţin eu,

în seara asta, locul domnului în vîrstă, din tramvai. Haide, scoate-ți mănușile și fularul, și bereta, și șoșonii.

MARIA: A! Nu! *(Are un moment de panică.)* Șoșonii nu!

ALEXANDRU: Bine! Șoșonii nu! Și așază-te colea, în fotoliu... Ca și cum m-ai cunoaște de mult... ca și cum aș fi un prieten al dumitale mai mare... o rudă... un frate... un tată chiar.

MARIA *(privindu-l oarecum domesticită)*: Tată? N-aveți fason de tată...

ALEXANDRU: Hai, domnișoară Mary...

MARIA *(privindu-și șoșonii)*: Nu, nu se poate. E imposibil. În orice caz, vă mulțumesc foarte mult pentru că... nu m-aș fi așteptat în viața mea să am... să fiu... deși vă spun drept... am avut o presimțire că în noaptea asta o să mi se întîmple ceva mare, ceva de necrezut... O bucurie. Și mi-e cald!... *(Își deschide puțin gulerul.)*

ALEXANDRU *(cu un surîs)*: Atunci, treci lîngă sobă să te răcorești... Așadar, nu vrei?

MARIA: Nu pot...

ALEXANDRU: Îmi pare foarte rău.

MARIA: Și mie, vă rog să credeți... Dar e imposibil...

ALEXANDRU: Ce păcat! *(Intră Manole cu căruciorul, cu restul de serviciu.)* Strînge, Manole...

MANOLE *(contrariat)*: Nu mai luați masa acasă?

ALEXANDRU: Nu.

MANOLE: Să vă pregătesc iarăși fracul?

ALEXANDRU: Nu...

MANOLE: Am înțeles. *(Strînge tot pe cărucior și iese nedumerit.)*

MARIA *(după o pauză care s-a făcut la ieșirea lui Manole)*: De ce nu mai mîncați?

ALEXANDRU: Fiindcă mă bucuram la gîndul c-o să mănînc cu dumneata... și acuma o să-mi fie foarte urît singur... *(A spus jumătate serios, jumătate în glumă.)* N-aș vrea însă... domnișoară, să ai un moment impresia că invitația mea a însemnat altceva decît...

MARIA: Un capriciu de scriitor, știu...

ALEXANDRU: Poate. Întîmplarea care te-a adus aici... faptul că pentru prima dată în viața mea mă găsesc singur, într-o noapte ca asta... tinerețea... farmecul dumitale... senzația asta de pace, aș zice luminoasă, pe care mi-o dă prezența dumitale, toate astea... Te rog să mă ierți că am insistat... M-am gîndit numai la mulțumirea mea...

MARIA: O!...

ALEXANDRU: Nu m-am întrebat dacă și dumitale îți va face tot atîta plăcere să-ți petreci noaptea de Reveion cu mine.

MARIA *(se uită drept și cu curaj în ochii lui. Privirea ei, surîsul ei, crisparea pură a întregii ei ființe constituie o mărturisire.)*

MANOLE *(intră din sufragerie)*.

MARIA *(cu un efort care-i depășește timiditatea)*: Pssst! *Garçon!* Pune două tacîmuri la masă... *(Rămîne interzisă de curajul ei.)*

MANOLE *(o privește contrariat)*.

ALEXANDRU *(surîde atît cît să n-o jignească. El a înțeles tot ce se petrece în ea și că formula chelnărească, adresată lui Manole, este de o savuroasă puritate)*: N-auzi ce spune domnișoara? Pune două tacîmuri la masă...

MANOLE: Am înțeles, conașule... *(Iese ofensat.)*

MARIA *(a rămas dreaptă sub privirea recunoscătoare a lui Alexandru)*: Să mă iertați c-am dat eu ordin servitorului dumneavoastră... dar nu era așa cum spuneați... și... și m-am enervat...

ALEXANDRU: Îți mulțumesc, domnișoară...

MARIA *(scoțîndu-și bereta)*: Doruleț. Așa mi se zice în particular. Doruleț m-am botezat eu singură, cînd am fost bolnavă de scarlatină și mă plictiseam închisă în casă... *(Tot ceea ce face, tot ceea ce spune trebuie să rămîie — deși degajat — absolut copilăresc. Nu trebuie să pară nici o clipă decît ceea ce este în adevăr, adică o fată cuminte, care, vrînd să-și învingă timiditatea, sare cîteodată peste cal.)*

ALEXANDRU: Doruleț... E drăguț... *(Vine să-i ție haina.)* Îmi dai voie să-ți ajut? *(O ajută.)*

MARIA: Mulțumesc... *(Rămîne cu ochii la șoșoni.)* A! Am uitat!

ALEXANDRU: Ce s-a întîmplat? *(E cu lucrurile ei pe braț, gata să le pună pe un scaun.)*

MARIA: Șoșonii!

ALEXANDRU: Iarăşi şoşonii... Ce e cu şoşonii ăştia?
MARIA: Nu pot să-i scot, e imposibil...
ALEXANDRU: Sînt strîmţi?
MARIA *(minţind)*: Da. Şi dacă mi-i scot, nu mai pot să mi-i pun la loc.
ALEXANDRU: Nu face nimic. Poţi să stai cu ei... Presupunem că eşti încălţată cu cizmuliţe ruseşti...

(Intră Manole cu căruciorul. E mai încărcat. Ca de două persoane. Începe să pună masa.)

MARIA *(lui Manole)*: Îmi dai voie să-ţi ajut şi eu?
MANOLE *(de-aici încolo Manole se va uita, ori de cîte ori îi va veni bine, la şoşonii Mariei, cu o mutră nedumerită)*: Mulţumesc... nu e nevoie, domnişoară. *(Privindu-i şoşonii:)* Doriţi să vă scot şoşonii?
MARIA: Nu, mulţumesc... Nu mi-i scot niciodată în casă.

(Sună telefonul.)

MANOLE *(demn)*: Lăsaţi să mă facă pe mine, conaşule... *(Ia receptorul.)*
ALEXANDRU: Dă-mi-l mie. *(Manole îi trece receptorul.)* Şi vezi de masă.
MANOLE *(trece la masă, pune tacîmurile şi, cînd e gata, iese)*.
ALEXANDRU: Alo! *(Din privirea şi atitudinea lui se vede că e hotărît s-o repeadă pe Elvira.)* Alo!... Da... da... casa Manea... Chiar eu sînt la telefon. Bună seara, domnule Knappe. Colierul...? E foarte frumos... Mulţumesc, asemenea. La mulţi ani... Cine? Domnişoara care l-a adus?
MARIA: Spuneţi c-am plecat imediat.
ALEXANDRU: A plecat imediat... Mă rog... Bună seara. *(Închide telefonul. Maria e foarte stingherită.)* Parcă spuneai că domnul Knappe are încredere în dumneata. Văd că se interesează — şi încă insistent — dacă am primit colierul.
MARIA *(o flacără)*: Asta a fost, aşa, ca să intre în vorbă.
ALEXANDRU: Aa! Îl interesa mai mult dacă ai plecat de aici... Iartă-mă. Am fost indiscret fără să vreau...
MARIA *(din ce în ce mai stingherită)*: Nu face nimic... însă nu e ce credeţi...

ALEXANDRU: Dar nu cred nimic... *(Fără voia lui, incidentul l-a contrariat puţin.)*
MARIA *(ezită puţin)*: Am furat colierul...
ALEXANDRU *(ars)*: Poftim?
MARIA: L-am rugat să mi-l dea mie să vi-l aduc... şi n-a vrut... I s-a părut, probabil, suspect că insist prea mult... şi atunci...
ALEXANDRU *(atent)*: Da...
MARIA: Şi atunci l-am furat... *(O spune cu delicioasă naivitate.)* I-am lăsat un bilet că l-am furat ca să-l aduc aici... şi, probabil, a telefonat ca să se convingă...!
ALEXANDRU: Dacă l-ai adus...
MARIA: Şi de-asta...
ALEXANDRU: Cum „şi" de asta?
MARIA *(nu ştie dacă trebuie să spună „tot")*: Ştiţi, pe mine mă tachinează fetele la magazin cu dumneavoastră.
ALEXANDRU: Cu mine? De cînd?
MARIA: De atunci, de la Ziua cărţii. Le-am spus că v-am văzut, că mi-aţi dat un autograf, şi...
ALEXANDRU: Şi?...
MARIA: Şi-a aflat şi domnul Knappe. Şi m-a tachinat şi el. Mai mult decît fetele... Şi-astă-seară, cînd a văzut că-l rog atît de mult să mă trimită pe mine cu colierul dumneavoastră, a fost... a fost chiar obraznic.
ALEXANDRU *(din nedumerire în nedumerire)*: Ce ţi-a spus?
MARIA: E! Chestii! I-am răspuns însă şi eu cu o obrăznicie, şi atunci n-a mai vrut să mă trimeată pe mine cu colierul... A spus că el e de meserie bijutier, nu...
ALEXANDRU: Aha...
MARIA: Şi de-aia s-a interesat dacă am plecat imediat...
ALEXANDRU *(cu o intonaţie prietenească)*: Vai, vai, vai!... *(O mîngîie pe păr uşor.)* Cîte neplăceri pentru curiozitatea de a cunoaşte un scriitor şi pentru ambiţia de a cîştiga o prinsoare...
MARIA: N-am făcut nici o prinsoare cu nimeni...
ALEXANDRU: Bine, dar chiar dumneata mi-ai spus adineauri...
MARIA: M-am „bărbierit"...
ALEXANDRU: Cum?
MARIA: Am minţit...

ALEXANDRU: De ce?
MARIA: Așa!...

(Intră Manole cu platourile de șuncă, curcan etc. Le pune pe masă.)

MANOLE: Conașule, mai lucrați la birou?
ALEXANDRU: Nu, de ce?
MANOLE: Să nu ardă lumina degeaba... *(Stinge lampa mică, iese.)*
ALEXANDRU *(degajează)*: E maniac... Nu poate să sufere să ardă lumina fără rost...
MARIA *(examinează încăperea)*.
ALEXANDRU: La ce te uiți?
MARIA: La interiorul dumneavoastră. *(Continuă jocul.)*
ALEXANDRU *(reintră Manole. Aduce cești pentru ceai)*: Nu mai trebuie ceai, aduci o sticlă cu șampanie...
MANOLE: Am înțeles. *(Iese cu ceștile.)*
MARIA: Aicea lucrați? *(Se oprește la masa de lucru.)*
ALEXANDRU: De obicei, da.
MARIA *(privind masa, în continuarea unui inventar pe care îl face în gînd)*: ...și flori!
ALEXANDRU: Singura mea superstiție, ca să zic așa. Nu pot să lucrez fără cîțiva trandafiri pe masă...
MARIA: Și mie îmi plac florile. Am acasă, în odaia mea, două ghivece cu mușcate și unul cu garoafe albe... Alaltăieri mi-a înflorit un boboc... *(Arătînd un portret al Elvirei:)* Asta cine e? Cine e aici?
ALEXANDRU: Unde? *(Se apropie și se uită, deși a văzut bine.)*
MANOLE *(intră cu șampania în frapiera plină de zăpadă)*.
MARIA: Aici!
MANOLE *(întoarce capul mirat și iese)*.
ALEXANDRU *(care a văzut privirea lui Manole, oarecum de reproș)*: O cunoștință. O prietenă.
MARIA: Prietena dumitale? Ce frumoasă e!...
ALEXANDRU: Da. E o fotografie reușită. *(O clipă de tăcere.)*
MARIA *(degajează stînga, același joc)*.
ALEXANDRU *(aprinde o țigară)*.
MANOLE *(solemn, termină de pus masa)*.
MARIA *(se apropie de Alexandru)*: N-aveți o fotografie de cînd erați mic?
ALEXANDRU: Nu. Dar de ce?

MANOLE *(trece la vasul cu flori roșii de pe masa de lîngă birou, îl pune pe masa de mîncare, aruncă o privire de control general și iese)*.
MARIA: Eu cunosc caracterul omului după mutra pe care o are în fotografiile din copilărie...
ALEXANDRU: Și te interesează „caracterul" meu?...
MARIA: Îmhîîî!
ALEXANDRU *(după un timp)*: Îmi pare foarte bine c-ai rămas cu mine, domnișoară Panait.
MARIA *(e oprită în fața unui tablou)*: Puteți să-mi ziceți Doruleț...
ALEXANDRU: Ei bravo!
MANOLE *(intră. Și-a pus haina albă și mănușile. Anunță grav)*: Conașule, poftiți la masă...
ALEXANDRU *(privind ceasul)*: Adevărat... e douăsprezece fără cinci... poftim...
MARIA: Mulțumesc...
ALEXANDRU: Unde stai? *(Gest spre scaune.)*
MARIA *(zăpăcită, neatentă)*: Calea Plevnei 251... *(Observă gestul lui.)* A, credeam că... *(Rîde.)* Unde-o fi... Dumneavoastră?
ALEXANDRU: Lîngă dumneata...
MARIA *(se așază)*: Așa!
ALEXANDRU *(se așază și el)*: Așaaa!... *(Pauză.)* Va să zică stai în Plevnei?
MARIA: Da...
ALEXANDRU: Păi, adineauri spuneai că stai în cartierul ăsta, și aici sîntem în bulevardul Ferdinand...
MARIA: Am mințit...
ALEXANDRU: Iarăși?
MARIA: Păi sigur...
MANOLE: Să dau drumul la radio, conașule?
ALEXANDRU *(Mariei)*: Vrei?
MARIA: Da! Sigur...
MANOLE *(se duce și dă drumul aparatului. Se aude același semnal de pauză de la începutul tabloului)*.
VOCEA SPICHERULUI: „Cînd va bate gongul, va fi ora douăsprezece".

(Semnalul de pauză continuă.)

MARIA *(surîde și așteaptă)*: La mine e fără un minut.

ALEXANDRU *(același joc)*: La mine, fără două. *(Își potrivesc ceasurile.)*
MARIA: Sînteți în urmă.
ALEXANDRU: Poate mergi dumneata înainte.
MARIA: În orice caz, sîntem la distanță mică unul de altul...
MANOLE *(se uită crispat la radio)*.
VOCEA SPICHERULUI: „Atențiune"...

(Se stinge lumina peste tot, chiar și în cadranul de la radio. Întuneric complet, tăcere deplină, în timp ce gongul începe să bată cele douăsprezece lovituri ale finelui de an și de tablou.)

MANOLE: Bine că dă Dumnezeu de se mai stinge lumina și singură cîteodată!

Cortina

TABLOUL II

Același decor. Două ore mai tîrziu. E aprinsă numai lampa cu picior, de lîngă divan. Maria și Alexandru sînt tot la masă. Se cunoaște că între ei, datorită discuției de pînă acum, ori poate șampaniei, s-a stabilit o oarecare intimitate. Rezervată totuși.

MARIA *(a băut și nu e obișnuită. Se bagă de seamă. Trage cu desperare dintr-o țigară care nu arde și pe care nu știe s-o ție bine în mînă, deși vrea să-și dea aere de fumătoare mare)*: Iară mi s-a stins...
ALEXANDRU *(scoate bricheta)*: Aprinde alta.
MARIA: Dar de ce s-aprind alta?
ALEXANDRU: Fiindcă o țigară pe care o aprinzi de mai multe ori nu mai e bună.
MARIA: Dar n-am aprins-o decît de două ori...
ALEXANDRU *(oferind bricheta aprinsă)*: Și cu asta... patru.
MARIA: Mulțumesc. *(Trage din țigara aprinsă.)*
ALEXANDRU: Mai vrei un pahar de șampanie?
MARIA *(face pe grozava)*: Cum să nu... Eu beau de sting... „Țiu" cît vreau și nu mă cunosc niciodată... *(Degajată:)* Cîte sticle am băut pînă acum? Trei, patru?
ALEXANDRU: Una singură...

MARIA: Una? Imposibil!...
ALEXANDRU: Serios! Una!
MARIA *(fanfaroană)*: Atunci, am băut-o singură... Eu știu ce pot să beau.
ALEXANDRU: Uite, acum începem pe a doua...
MARIA: Mai ai, că poate ne mai trebuie?
ALEXANDRU: Mai am. *(Îi toarnă.)* Asta o să fie mai bună, că e mai rece. Stă de-un ceas în frapieră.
MARIA: Mie nu-mi place rece, îmi place dulce. *(Lui Alexandru, care i-a umplut paharul:)* Mulțumesc.
ALEXANDRU *(închină)*: Noroc!
MARIA: Nu se zice „noroc". Astă-seară se zice „la mulți ani!".
ALEXANDRU: Adevărat! *(Închină din nou:)* La mulți ani!
MARIA *(banal și copilărește, sub aerul de gravitate pe care și-l impune, urează cum știe ea)*: Anul nou cu fericire și noroc! *(Ridică paharul.)* Spor și berechet! *(Bea pînă la fund.)* Pf-pf-pf-pf! *(Un fior.)* Da' rece e! *(A uitat ce spunea adineauri.)* Să spun drept? Mie, din toate băuturile de pe lume, îmi place — cel mai mult și mai mult — cafeaua cu lapte... Să știi că dacă mă cherchelesc, fac urît de tot.
ALEXANDRU: Da? Cum adică?
MARIA: Adorm imediat. *(Cască discret.)*
ALEXANDRU: Atunci, nu-ți mai dau să bei...
MARIA: Ba da. Vreau să beau. Fiindcă astă-seară mă simt bine... mă simt așa de bine... sînt fericită... Nu știu de ce, dar sînt fericită de tot. *(Un timp. Se lasă pe speteaza fotoliului și închide ochii o clipă.)* Foarte fericită! *(Alt timp.)* Pe dumneata nu te întristează noaptea Anului Nou?
ALEXANDRU: Din contră. În noaptea asta trebuie să ne închipuim că, o dată cu anul care începe, o să se schimbe ceva în viața noastră... Să se schimbe în mai bine...
MARIA: Pe mine m-a întristat întotdeauna pînă acuma... Mă făcea să mă simt singură, mică... Îmi venea să plec pe străzi și să colind la fiecare fereastră luminată. Mi-era dor de mine cînd eram mică... de traista pe care mi-o făcea mama, din față de saltea ruptă... de ghetuțele cu nasturi din colțul sobei, pe care Moș Crăciun mi le umplea cu de toate... cu bomboane, cu rochițe, cu păpuși. În vis, bineînțeles! *(Rămîne pe gînduri.)* Și toată noap-

tea mi se părea că trec sănii cu clopoței prin cer. *(Alt timp.)* Astă-seară e prima dată cînd nu sînt tristă... *(Ca pentru ea:)* Am început Anul Nou atît de frumos, atît de neașteptat! *(O pauză.)* Pe onoarea mea dacă îmi vine să cred că sînt aici...

ALEXANDRU: De ce?

MARIA: Păi ce, e de crezut?... În casa dumneavoastră... cu dumneata... Stăm de vorbă... *(Surîde:)* Eu cu dumneata. Nici în visurile mele cele mai secrete nu mă gîndeam c-o să pot trăi vreodată clipa asta...

ALEXANDRU *(un surîs)*: Va să zică te-ai mai gîndit la mine și altă dată?

MARIA *(sincer)*: Oho! Să fiți dumneata sănătos de cîte ori. Știți cînd v-am văzut prima oară eu pe dumneavoastră „în carne și oase"?

ALEXANDRU: La Ziua cărții!

MARIA: Nu, la Festivalul scriitorilor. La Ateneu... Ați ținut o conferință despre romanul românesc.

ALEXANDRU: Și cum ți s-a părut?

MARIA: Erați mai bine ca în fotografii.

ALEXANDRU: A, nu, nu, nu eu! Întrebam de conferință.

MARIA: Să vă spun drept, n-am auzit-o, că ascultam prea atent.

ALEXANDRU: Cum vine asta?

MARIA: Ascultam cum vorbiți și n-am înțeles ce-ați spus.

ALEXANDRU: Aha!

MARIA *(șampania crește în efect)*: E, chestii!

ALEXANDRU: Mă rog. *(Prins din ce în ce mai mult, deși în el stăruie un gînd parcă potrivnic:)* Și zi... mă cunoșteai din fotografii. *(N-o întreabă din cabotinism și nici din curiozitate, ci dintr-un sentiment care le depășește pe amîndouă.)*

MARIA: Am un maldăr acasă. Tăiate din reviste, din jurnale...

ALEXANDRU: Cîtă cinste...

MARIA: A! Trebuie să fiți obișnuit. Cîte mii de admiratoare n-or fi tăiat, ca și mine, fotografia dumitale din reviste și din jurnale?!

ALEXANDRU: Asta se întîmplă cu artiștii din film. Un scriitor nu se bucură de atîta trecere în ochii publicului,

MARIA: Nu mai faceți pe modestul, că știu eu!... Cîte milioane de scrisori primiți pe zi?...

ALEXANDRU: Eu? Foarte rar, cîte una...

MARIA: Fiindcă pe celelalte le aruncați, probabil, la coș, necitite?

ALEXANDRU: Le citesc pe toate. Și le păstrez pe toate.

MARIA: Da? *(Se emoționează și, ca să-și dea o contenență, vrea să tragă din țigară.)* Iară s-a stins.

ALEXANDRU *(îi dă foc)*.

MARIA: Mulțumesc. *(Caută ceva cu privirea.)*

ALEXANDRU *(observînd-o)*: Vrei ceva?

MARIA *(încurcată)*: Da... da... *(A găsit.)* Mai vreau un pic de șampanie... *(Cască ușor.)*

ALEXANDRU: O s-adormi....

MARIA: Nu e nimic. Știu c-o să visez frumos.

ALEXANDRU *(toarnă în pahar)*.

MARIA *(închină)*.

ALEXANDRU *(același joc)*: La mulți ani!

MARIA *(sinceră în urare)*: Cînd ne-o fi mai rău, să ne fie ca acum! *(Bea.)* Ultimul! *(Un frison.)* Probabil că s-a mai răcit și gheața, că șampania e ceva!!! E și mai rece acum. Parcă am băut frig cu spumă. Vai, ce amețită sînt... *(Cască lung, apoi, brusc:)* De ce nu mi-ai răspuns niciodată la scrisori?

ALEXANDRU: Poftim?

MARIA: Lasă, c-ai auzit dumneata ce-am zis. Măcar un rînd, că nu mureai.

ALEXANDRU: Mi-ai scris dumneata mie?

MARIA: Treizeci și patru de scrisori...

ALEXANDRU: Aaa!... *(Știe de ce e vorba.)*

MARIA: Niște plicuri maari... mari, și cu un scris așa, mic, miiic.

ALEXANDRU *(realmente și agreabil surprins)*: Dumneata ești Doruleț?!

MARIA: Da, eu sînt. Doruleț cu părul creț. Ăsta e pseudonimul meu.

ALEXANDRU: Domnișoară Doruleț... dumneata ești o cutie cu surprize...

MARIA *(luînd o prăjitură)*: Și dumneata — un bufet cu bunătăți.

ALEXANDRU: Așadar, dumneata ești Doruleț.

MARIA: În persoană.
ALEXANDRU: Nu mă așteptam ca o fată atît de tînără... atît de... de...
MARIA: De... de mai cum?
ALEXANDRU: Atît de drăguță ca dumneata... să scrie niște scrisori așa de frumoase.
MARIA: Și le-am scris de-a dreptul, fără „concept".
ALEXANDRU: De obicei, numai femeile urîte scriu scrisori frumoase.
MARIA: Aa! De-aia nu mi-ai răspuns? Ai crezut că sînt urîtă?
ALEXANDRU: Nu răspund niciodată la scrisori de-astea... Dar dacă aș fi bănuit, dacă aș fi știut că sînt de la dumneata, ți-aș fi răspuns.
MARIA: Da? *(Se deschide toată într-o privire.)*
ALEXANDRU *(liniștit, convins)*: Da...
MARIA *(curiozitatea e mai tare ca bucuria, sau poate e numai o consecință a ei)*: Și ce mi-ai fi scris?
ALEXANDRU *(oarecum încurcat)*: Știu și eu?! Că îmi pare bine pentru că îmi citești cărțile... că sînt mulțumit fiindcă te gîndești atît la mine... Că ai talent literar... Sau, poate, ți-aș fi scris că nu cred nimic din tot ce-mi spui în scrisorile dumitale.
MARIA: Atunci, mai bine că nu mi-ați răspuns. *(Se uită la ceasul-brățară de la mînă.)* Vai! Trei aproape! *(Cu un surîs deja somnoros:)* Ce repede trece timpul cu dumneata... Cînd te gîndești că sînt aici de anul trecut... *(Trage inutil din țigara stinsă.)*
ALEXANDRU *(dîndu-i foc)*: Vrei să aprinzi?
MARIA: Mulțumesc. *(Aprinde.)* Da' proaste țigări!
ALEXANDRU: Nu sînt ele de vină dacă se sting.
MARIA: Dar cine?
ALEXANDRU: Dumneata!
MARIA: Eu? *(E foarte mirată.)*
ALEXANDRU: Da. Fiindcă nu știi să fumezi.
MARIA *(iarăși fanfaroană)*: Poate! Fiindcă, de obicei, fumez cu luleaua.
ALEXANDRU: Atunci, se explică.
MARIA: Ce se explică?...
ALEXANDRU: De ce, în loc să tragi, sufli și stingi țigara.
MARIA: Cum suflu? *(Experimentează.)* Aha!... *(A tras un fum bun, se îneacă ușor, tușește.)* Am tras în piept. De-aia suflam, fiindcă nu vreau să trag în piept.

ALEXANDRU: Ai face mai bine să nu fumezi de loc.
MARIA: Eu fără tutun sînt desființată!... Și pe urmă, astă-seară am să trag și în piept... am să fac de toate... să vorbesc tot timpul, să beau. Îmi vine să și cînt, dar n-am voce... Vrei să vezi? *(Fredonează totuși ceva.)*
ALEXANDRU: Ba ai voce foarte drăguță...
MARIA: Eh! Un firicel acolo! Să n-aud decît eu cînd cînt. Atît! Mai vreau un pic de șampanie.
ALEXANDRU *(o servește și își pune și lui)*.
MARIA: Mersi. *(Soarbe.)* Ah! Dacă ai ști ce fericită sînt!
ALEXANDRU: Adevărat?
MARIA *(cu buzele în pahar)*: Îmhîîî! *(Aprobă din cap.)*
ALEXANDRU: Pot să te întreb de ce?
MARIA: Dumneata nu ești fericit cînd ți se-mplinește ceva?
ALEXANDRU: Și ce ți s-a-mplinit astă-seară?
MARIA: Nu spun, că mă pui într-un roman...
ALEXANDRU: Mă faci curios, Doruleț...
MARIA: Cum mi-ai zis? *(I-a făcut foarte multă plăcere.)*
ALEXANDRU: Doruleț... *(Un surîs.)* Cu pseudonimul... Te superi?
MARIA *(plină de bucurie)*: Nu! Între scriitori, merge!
ALEXANDRU: Și tot nu-mi spui?
MARIA: Ba da. *(Repede, recitativ, fără pic de expresie:)* Uite, visul meu, de un an de zile, de cînd... *(Se oprește.)* Nu, nu pot să spun.
ALEXANDRU: De cînd ce?
MARIA: De cînd... am citit prima carte de-a dumitale... a fost să vă cunosc personal; să vă vorbesc o singură dată, și uite-mă... Sînt aici... V-am cunoscut... vorbim... Adică vorbesc eu tot timpul, că dumneata nu spui nimic. Parc-ai fi de la filmul mut.
ALEXANDRU: Prefer să te-ascult.
MARIA: Deși n-am făcut chef niciodată, pot să-ți spun — precis — că eu vorbesc mult numai cînd sînt chefuită.
ALEXANDRU: Păi te lăudai că faci tot timpul niște beții!
MARIA *(prinsă, vrea să o dreagă)*: A! Da! Beții, da, dar nu chefuri... E o diferență. Cum ai zice, de exemplu, ghete și pantofi. Nu e totuna, deși e tot aia...

ALEXANDRU: Ia spune-mi, Doruleț, de ce spui numai minciuni?

MARIA: Eu? N-am mințit în viața mea.

ALEXANDRU: Asta e cea mai mare minciună din toate pe care mi le-ai spus pînă acum.

MARIA: Dumneata confunzi minciuna cu altceva.

ALEXANDRU: Cu ce?

MARIA *(pe același ton important de la aceeași replică)*: E, chestii!

ALEXANDRU: Ia să luăm noi „chestiile" astea pe rînd... Mi-ai spus că te-a trimis domnul Knappe cu colierul, și nu era adevărat.

MARIA: De unde poți să știi? Asta ți-am spus-o tot eu.

ALEXANDRU: Mi-ai spus că ai făcut prinsoare cu colegele dumitale, pe o mie de lei, și-a fost simplă invenție...

MARIA: Da, invenție, dar n-a fost minciună...

ALEXANDRU: Te-ai lăudat că ești fumătoare pasionată. Mi-ai vorbit de pipe, de lulele, de narghilele, și eu sînt sigur că astă-seară ai fumat cea dintîi țigară în viața dumitale.

MARIA: Nu e adevărat. A doua... Cea dintîi am fumat-o înainte de a veni aici, ca să am curaj...

ALEXANDRU: Mi-ai spus c-ai făcut mii de chefuri, c-ai băgat sub masă mii de băutori serioși și, de la primul pahar de șampanie, ți s-au închis ochii de somn...

MARIA: Așa beau eu. Cu ochii închiși!... Ca somnambulii...

ALEXANDRU: În două ceasuri de cînd stăm de vorbă amîndoi, la gura sobei, nu știu dacă ai spus un cuvînt adevărat... Ai vrut să mă convingi că ești o fată emancipată, poate chiar și mai mult decît atît, că pentru dumneata viața și oamenii nu mai au nici un secret... că la dumneata, de exemplu, faptul că bei o sticlă de șampanie, noaptea, cu un bărbat pe care-l cunoști de-un ceas, e un lucru obișnuit...

MARIA *(ușor răzbită de șampanie, sau poate de mulțumire, ridică ochii mari spre el)*: Și nu se cunoaște?

ALEXANDRU: De ce spui atîtea minciuni, Doruleț?

MARIA: Ca să pot spune mai ușor adevărul... așa, printre minciuni.

ALEXANDRU: Și, în același timp, să nu mai creadă nimeni în el... Uite, eu nu mai cred că e adevărată nici povestea cu autograful.

MARIA *(atentă, agățată de buzele lui, n-a observat că țigara s-a consumat, uitată în mînă, și a ajuns la deget)*: Au! *(Tresare speriată și aruncă țigara.)*

ALEXANDRU: Ce este?

MARIA *(își suge degetul)*: Țigara... m-a ars... Vezi? Am fumat-o cum m-ai învățat dumneata... Trag în piept și mă ard la deget. *(Îi întinde degetul.)* Uite ce rău m-am ars.

ALEXANDRU *(îi ia degetul și i-l examinează)*.

MARIA: Nu dau cu lac niciodată pe unghii... Nu e serios! *(Își retrage, jenată, mîna.)*

ALEXANDRU: Să-ți aduc ceva gras să te ungi?

MARIA: Nu, lăsați, că-mi trece... Îl moi puțin în șampanie, și gata... *(Ceea ce și face, avînd grijă să sugă mereu degetul și să-l moaie mereu în cupă.)* Ce bună e cînd o bei cu degetul!... *(O privire la ceas.)* Ah! Și trebuie să plec... Cred că e mai tîrziu decît adineauri... Ce-o fi zicînd mama, sărăcuța? La ea mă gîndesc mai mult, că tata se sinchisește mai puțin.

ALEXANDRU: Ce e tatăl dumitale?

MARIA: Filozof...

ALEXANDRU: ?

MARIA: A fost funcționar și, de cînd l-a scos la pensie, s-a făcut filozof. *(Un timp.)* Cam filozof a fost el întotdeauna... dar acum are timp mai mult de pierdut, și profită.

ALEXANDRU: Cine te iubește mai mult?

MARIA: Mama... Mama pe mine, și tata pe sora mea. Pe Fanța.

ALEXANDRU: Și dumneata pe cine iubești mai mult?

MARIA: Eu? *(Se uită la el.)* Din lume, sau din familia mea?

ALEXANDRU: Din lume.

MARIA: Din lume, mă privește personal, și din familia mea pe toți la fel... Și pe mama mai mult... *(Un timp.)* Trebuie să fie și Milică la noi... dacă n-o fi plecat după mine, să mă caute...

ALEXANDRU: Cine e Milică?

MARIA *(repede)*: Fratele meu. *(Un timp.)* O mai fi ningînd afară?

ALEXANDRU *(se ridică și se duce spre fereastră)*: Să vedem.

(Își lipește fruntea de geam și privește afară, cu mîinile streșini laterale.) Da, ninge, dar nu se vede bine, din cauza luminii.

MARIA: S-o sting?

ALEXANDRU: Dacă vrei...

MARIA *(întinde mîna spre lampa cu picior, care se găsește între fotoliu și divan)*.

ALEXANDRU *(stinge înaintea ei. Încăperea rămîne în întuneric. Se vede cum ninge afară.)*

MARIA: Vai, ce frumos e!

ALEXANDRU: Minunat!...

MARIA: Și e așa de bine să stai la gura sobei, într-un fotoliu în care încapi toată! *(Se cuibărește cu picioarele în fotoliu.)* Pot să mă sui cu șoșonii? Sînt curați!...

ALEXANDRU: Te rog. Ca la dumneata acasă.

MARIA: Pardon. La mine acasă nu stau cu șoșonii, că nu e grajd. Stau în papuci... în papucii mei... *(S-a cuibărit.)* Ah! Ce bine e! *(Se uită spre fereastră un timp.)* Să stai așa și să te uiți cum ninge afară. *(Un timp privește ninsoarea.)* Mi se pare că trăiesc un basm... *(Își reazemă capul de speteaza fotoliului.)*

ALEXANDRU *(se așază la locul lui)*.

MARIA *(de aici pînă la sfîrșitul scenei, somnul o va cuprinde treptat-treptat, și vocea îi va scădea, ca un cîntec care se depărtează. Începe să fie între vis și viață. Se aud clopoțeii unei sănii care trece)*: Auzi? O sanie. Trebuie să fie Moș Crăciun în ea! *(Surîde la gîndul ăsta, amuzată, copilărește.)* Se duce să se plimbe la Șosea? *(Un timp.)* Și mîine tot orașul o să fie alb, și peste tot o să miroasă a mandarine... *(Un timp.)* Mîine... Mîine totul o să mi se pară un vis... un vis dintr-o noapte de iarnă... *(Se cutremură ușor.)* Să nu crezi că dorm... Mai stau puțin, și pe urmă plec... *(Alt timp.)* Mai stau așa puțin, să mă uit bine la toate... *(Se uită la fiecare lucru pe care îl citează.)* La odaia asta, mare ca la teatru... La masa de lucru cu trandafiri galbeni în vas, că — altminteri — nu pot să scriu... La focul ăsta, care s-a stins încet în sobă... la dumneata, care fumezi și tragi în piept... *(Repede duce la gură degetul ars.)* Au! Cum mă doare! *(Și-l sărută.)* La zăpada de-afară... la fotoliul ăsta... *(Rămîne un timp dusă pe gînduri.)* E foarte frumoasă iubita dumitale, să știi!...

ALEXANDRU: Cine?

MARIA: Fotografia de pe birou. Nu mi-e necaz c-o ții acolo, dar mi-e necaz că te uiți la ea cînd lucrezi... Trebuie s-o iubești foarte mult.

ALEXANDRU: Poftim?

MARIA *(aude numai ce spune ea)*: Poți să spui ce vrei, că eu știu tot, și pe mine mă lasă absolut indiferentă... Zău dacă nu mă lasă indiferentă... Eu îmi iau acuma rămas bun de la tot, și pe urmă plec... *(Un timp.)* Mă duc. O să am atîtea de scris, în noaptea asta, în jurnalul meu... Îmi scriu jurnalul, știi? *(Un timp.)* Și fac și versuri... Diferite poezii. Am și publicat...

ALEXANDRU *(încet, ca să nu-i tulbure gîndurile)*: Da?

MARIA *(din ce în ce mai prinsă de somn)*: Îmhîîî! La „Primii pași", în *Adevărul literar*. *(O pauză mare. Apoi începe să declame, încet, fără patos, rar, legănat:)*

„...Să simt pe fruntea mea curată
Cînd somnul vine să m-ajungă
O mînă dragă, adorată
Și mîngîierea ei prelungă..."

Asta e dintr-o poezie de-a mea... dedicată cuiva... știu eu cui... *(Închide ochii bine.)* E frumos, nu?

ALEXANDRU: Foarte frumos.

MARIA: „...O mînă dragă, adorată și mîngîierea ei prelungă." Partea asta îmi place mie cel mai mult. Parcă e de Eminescu. Să nu crezi c-am adormit. Nu-ți fie frică... mai stau numai un pic, și plec. *(O pauză mare.)* Mă duc acasă... Plevnei 251... E așa de bine aici în fotoliu! Aș putea să și dorm... Dar și patul meu de-acasă e bun. Și am un puișor de pernă, moale... Lăcrimel îl cheamă... Toate lucrurile mele de acasă au cîte un nume... Pe ăsta îl cheamă Lăcrimel, fiindcă îl am special pentru plîns. Ca să nu mă vadă Miau. Știi cine e Miau? E pisica mea. Adică, de fapt, e cotoi, dar tot pisică e... *(Surîde.)* Hm! Ce curios! Toți cotoii sînt pisici, dar nu toate pisicile sînt cotoi. Mi se pare că mi-e cam somn... *(Se face mică în fotoliu și se lasă somnului, care o învinge.)*

ACADEMIA BIBLIOTECA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

ALEXANDRU *(o lasă puțin, pînă i se pare că a ațipit, apoi se duce și se așază pe brațul fotoliului ei. Îi ridică ușor capul și i-l sprijină pe umărul lui. Apoi o mîngîie ușor pe frunte)*.

MARIA *(n-a deschis ochii, dar a simțit tot și s-a lăsat așa, somnului, destinului, sau — pur și simplu — lui Alexandru)*.

ALEXANDRU *(are o privire nouă în ochi. E parcă întinerit, strălucitor, surîde, peste somnul ei, peste gîndurile lui, peste clipe, peste tot. Se aude undeva un cor. Cînd s-a convins că doarme, aprinde lampa și sună.)*

MANOLE *(intră)*.

ALEXANDRU: Sssssssst! Nu face zgomot... Doarme! *(Vorbește șoptit, dar nu exagerat:)* Adu un pled și puișorul meu de pernă.

MANOLE *(iese)*.

ALEXANDRU *(îngenunche pe covor și-i scoate șoșonii)*.

MANOLE *(a avut grijă să aprindă și să stingă lumina cînd a intrat din dormitor. Aduce pledul și pernuța.)*

ALEXANDRU *(privește cu un surîs picioarele Mariei, care au apărut din șoșoni încălțate cu pantofi de magazin, gen papuci)*.

MANOLE *(observă)*: D-aia nu vrea să scoată șoșonii! N-are nici ghete în picioare.

ALEXANDRU: Adu papucii pe care îi are conița Elvira aici. *(Manole face un pas să plece.)* Adică nu! Adu papucii mei. *(Manole același joc.)* Ia stai... stai... patul e făcut?

MANOLE: Nu, conașule. Să-l fac pentru două persoane?

ALEXANDRU *(aspru)*: Nu! Ajută-mi s-o duc în dormitor *(cu intenție)* pe domnișoara.

MANOLE *(gest s-ajute)*.

ALEXANDRU: Stai! Lasă... *(Ia în brațe, ca pe un fulg, pe Maria.)* Dar știu că doarme...

MANOLE *(mergînd după el, cu pledul și perna)*: Nu-i priește șampania!...

(Ies, amîndoi, în dormitor și lasă ușa deschisă. Se aud vorbind de acolo.)

ALEXANDRU: Stinge lampa.

MANOLE *(bucuros și grăbit)*: Imediat...

ALEXANDRU: Și aprinde lampa mică...

MANOLE *(trist)*: Da. *(Jocul de lumini s-a observat.)*

ALEXANDRU *(intră din dormitor, urmat de Manole, care așteaptă ordine)*: Poți să te duci să te culci, Manole...

MANOLE *(se pregătește să strîngă masa)*.

ALEXANDRU: Lasă, lasă! Strîngi mîine dimineață. *(Se uită pe masă.)* Unde e cartea aia groasă, pe care am adus-o eu astăzi la prînz din bibliotecă?

MANOLE: Am dus-o la loc, conașule. Să mă duc s-o aduc?

ALEXANDRU: Nu, mă duc eu... *(Iese, spre bibliotecă.)*

MANOLE *(așteaptă pînă se asigură că Alexandru s-a depărtat, se apropie de măsuță, își toarnă — repede — un pahar de șampanie. Închină, în oglinda din perete)*: Să trăiești, coane Manole, și cele dorite... La mulți ani! *(Bea dușcă, apoi iese, ștergîndu-se cu mîna la gură... „delicat".)*

ALEXANDRU *(revine din bibliotecă cu o carte groasă. Se duce la dormitor, împinge puțin ușa, care nu e închisă complet, privește cu un surîs somnul Mariei, apoi se duce la birou, se așază, desface cartea și vrea să citească. Dar ochii i se duc dincolo de carte)*.

ELVIRA *(intră în rochie de seară, cu blana desfăcută și cu un fișiu pe cap. Foarte elegantă. Îi sticlesc puțin ochii. E agitată și volubilă. Se cunoaște că vine de la Reveion)*.

ALEXANDRU *(o clipă surprins, își recapătă calmul. Se ridică și o întîmpină)*.

ELVIRA: *Bonsoir*, Alexandru... *(Vine și se bagă cu fruntea sub buzele lui, ca s-o sărute.)* Ce zici de surpriza asta?

ALEXANDRU: Mă pregătesc s-o savurez pe de-a-ntregul...

ELVIRA: Mai întîi de toate, ai putea să-mi spui „la mulți ani!"...

ALEXANDRU: La mulți ani, Elvira!

ELVIRA: Nu mă săruți? Ești supărat pe mine?

ALEXANDRU: Eu? N-aș avea nici un motiv.

ELVIRA: Nu mai ești gelos? *(Surîde.)*

ALEXANDRU: Nu mai sînt...

ELVIRA: Atunci, îmbracă-te repede și hai...

ALEXANDRU: Unde?

ELVIRA: La Melody. Ne așteaptă toată banda acolo.

ALEXANDRU: Nu, Elvira... Nu merg.

ELVIRA: Cum? După ce m-am deranjat eu, personal, să viu să te iau?
ALEXANDRU: Ești foarte drăguță, dar mi-e imposibil să merg.
ELVIRA: De ce?
ALEXANDRU *(liniștit)*: Nu sînt singur...
ELVIRA *(nedumerită)*: Cum nu ești singur?...
ALEXANDRU: Am un musafir.
ELVIRA *(același joc)*: Unde e?
ALEXANDRU *(un gest spre dormitor cu capul)*: Doarme.
ELVIRA: Cine e?... *(Se uită la el... observă deodată masa, apoi lucrurile Mariei. Se duce, se convinge că sînt ale unei femei, ia bereta Mariei în mînă și i-o arată.)* Alex! Ce e asta?
ALEXANDRU *(calm)*: Tu nu vezi? O beretă...
ELVIRA *(palidă, stăpînindu-se însă)*: Cine e femeia asta?
ALEXANDRU: O fată!
ELVIRA: O fată? Și unde e?
ALEXANDRU: În dormitor.
ELVIRA *(un gest spre dormitor)*.
ALEXANDRU: Nu! Te rog... O deștepți din somn.
ELVIRA *(deși a renunțat să se mai ducă la dormitor)*: Și?
ALEXANDRU: De-abia a adormit...
ELVIRA *(o izbucnire de indignare)*: Mă mir ce mă reține să nu te iau la palme.
ALEXANDRU: Probabil mănușile.
ELVIRA: Nu meriți să mă port cu tine cu mănuși.
ALEXANDRU: Atunci, scoate-ți-le.
ELVIRA *(un pas spre el)*: Ce caută aici femeia asta?
ALEXANDRU: A venit să-mi aducă ceva de la bijutier...
ELVIRA *(are presimțirea c-ar putea-o interesa direct)*: Ce?
ALEXANDRU: O factură...
ELVIRA: O factură? Pentru ce?
ALEXANDRU: Ca s-o achit...
ELVIRA: Prin urmare, o vînzătoare de magazin?
ALEXANDRU: Da. Și mi s-a părut amuzant s-o invit să facă Reveionul cu mine... Asta e tot.
ELVIRA *(privind în detaliu)*: Văd!... Ați supat... ați băut șampanie...
ALEXANDRU: Ca de Reveion...
ELVIRA *(privindu-l în albul ochilor)*: Alex, nu ți-e rușine?

ALEXANDRU: Nu văd de ce...
ELVIRA: Aici? În casa noastră?
ALEXANDRU *(rectificînd ușor)*: În casa mea.
ELVIRA *(ridicînd tonul)*: Dar casa este și a mea. Casa amantului meu e și casa mea, înțelegi? Și dacă într-o seară viu pe neașteptate, nu-nseamnă că trebuie să găsesc aci prima femeie de stradă pe care ai întîlnit-o.
ALEXANDRU: Respectă-mi, te rog, invitații.
ELVIRA *(nervi)*: Tu dacă ai găsi în patul meu un băiat de prăvălie l-ai respecta??... Tu trebuie să mă respecți pe mine... Să te gîndești că am o cheie a mea și că pot intra aici oricînd...
ALEXANDRU: Dar nu mă deranjează de loc c-ai venit...
ELVIRA *(face cîțiva pași, apoi se-ntoarce spre el)*: Va să zică ai vrut să te răzbuni, pentru astă-seară. Frumos! Originală răzbunare! Și demnă de un om ca tine.
ALEXANDRU: A fost o simplă întîmplare...
ELVIRA: Fără detalii, te rog...
ALEXANDRU: Nu sînt detalii. În noaptea asta s-au întîmplat lucruri serioase.
ELVIRA: Îmi închipui. *(Gest spre dormitor.)*
ALEXANDRU: Da, dar tu nu poți să judeci decît după aparențe. Restul mă simt obligat să ți-l semnalez eu.
ELVIRA: Nu te mai osteni. Sînt deplin lămurită. De-altminteri, nici n-o să te mai rețin... Nu vreau să tulbur prea mult „idila"... *(Se duce la telefon.)* Îmi dai voie?...
ALEXANDRU *(pune telefonul în priză)*: Te rog...
ELVIRA *(caută un număr, îl formează)*.
ALEXANDRU *(aprinde o țigară)*.
ELVIRA *(la telefon)*: Alo! Melody? Aici doamna Marian. Bună seara, Jean! Fii te rog bun și comunică domnului Bébé Cristian că-l rog să vie imediat c-o mașină, să mă ia de la domnul Manea... Mulțumesc... *(Închide.)*
ALEXANDRU: Puteam să te conduc eu...
ELVIRA: Cum o să-ți lași invitații să doarmă singuri? *(Scoate o țigară.)*
ALEXANDRU *(se duce să-i dea foc)*.
ELVIRA: Mersi. *(Aprinde de la bricheta ei.)* Te rog să mă suporți numai cîteva minute, pînă vine Cristian!

(Fumează.) Te-aş fi scutit şi de asta, dar nu pot intra singură la ora asta într-un bar.
ALEXANDRU: Dacă vrei un pahar de şampanie...
ELVIRA: Mulţumesc. Nu consum resturi niciodată. *(Pauză, privindu-l cu un surîs malițios.)* Ce caraghios eşti în situaţia asta!
ALEXANDRU: În ce situaţie?
ELVIRA: Aşa... Între mine şi invitata ta...
ALEXANDRU *(după un timp)*: Ştii că îmi pare bine că s-a întîmplat aşa?...
ELVIRA *(atentă)*: Ce vrei să spui?
ALEXANDRU: Situaţia în care ne găsim îmi uşurează... unele lucruri pe care vream să ţi le spun mai demult...
ELVIRA: Hm! *(Un fum.)* Devine interesant!... Aştept!...
ALEXANDRU *(un timp)*: Elvira, vreau să ne despărţim.
ELVIRA *(surîde)*: Asta mi-o spui mereu de trei ani, de cînd sîntem împreună.
ALEXANDRU: Fiindcă am gîndit-o în fiecare zi...
ELVIRA: Probabil că iar ai o criză de gelozie!
ALEXANDRU: Nu, am o criză de personalitate!
ELVIRA: *Tiens... (Plată:)* Şi cum îţi vine cînd te-apucă?
ALEXANDRU: Sînt unele lucruri pe care tu n-ai să le pricepi niciodată.
ELVIRA: Aşa cum le pricepeţi voi, bărbaţii, nu?
ALEXANDRU: Inteligenţa şi sensibilitatea ta sînt numai pentru anumite cerinţe.
ELVIRA: Dacă vrei să-mi spui o necuviinţă, spune-mi-o cel puţin elegant. Ştii că, de mai multă vreme, am început să am impresia că te plictisesc.
ALEXANDRU *(ca pentru el)*: Da... poate că ăsta e cuvîntul exact... M-am plictisit. Şi nu numai de tine. De voi toţi.
ELVIRA: Care „noi"?
ALEXANDRU: Voi ăştia în mijlocul cărora trăiesc. Voi, „relaţiile" de fiecare zi... Şi în special voi, femeile din lumea mea. Tu şi altele ca tine. Toate. Voi astea, ondulaţiile permanente ale vieţii.
ELVIRA: Te rog să nu te legi de prietenele mele.
ALEXANDRU: Metraj şi parfum!
ELVIRA: Nu putem să umblăm tot timpul goale.
ALEXANDRU: Începeţi ziua la coafor...

ELVIRA: Cine ne decoafează?
ALEXANDRU: Şi-o terminaţi la dancing.
ELVIRA: Ca să aveţi voi cu cine dansa.
ALEXANDRU: Între timp, filme şi amanţi.
ELVIRA: Amanţi ca amanţi. Tot se mai găsesc. Dar filme bune nu mai vin de loc.
ALEXANDRU: Şi încolo, nimic, nimic, nimic.
ELVIRA *(imitîndu-l ironică)*: Nimic... nimic... nimic...
ALEXANDRU: Căldura unei prezenţe, a unei tovărăşii de care un om are atîta nevoie în viaţă, sau în căminul lui, o aduceţi numai în pat.
ELVIRA: În casă e calorifer.
ALEXANDRU: Trăiţi numai pentru ceilalţi, permanent pregătite pentru următorul.
ELVIRA: Eram sigură că pînă la urmă o să ajungi la Cristian.
ALEXANDRU: Uite, vezi, fata asta care doarme dincolo...
ELVIRA *(schimbînd tonul)*: Te rog, ştii! Comparaţii între mine şi... invitatele dumitale de pe stradă nu permit. Prefer să-mi spui sincer: Dragă, a venit fata asta aici... eram singur... eram gelos... eram turbat... Am vrut să mă răzbun, sau să mă amuz — mie mi-e egal — i-am dat o sticlă de şampanie şi-o mie de lei, şi gata! Dar să îndrăzneşti să... Nici nu mă recunosc ce calmă sînt... *(Fierbe.)*
ALEXANDRU: Poate eşti numai indiferentă.
ELVIRA: Nici o femeie nu rămîne indiferentă cînd e înşelată.
ALEXANDRU: O femeie care iubeşte.
ELVIRA: Orice femeie.
ALEXANDRU: Şi-apoi, nu e cazul. Nu te-am înşelat.
ELVIRA: Am venit prea devreme?
ALEXANDRU: Puteai să vii oricînd. *(Sună telefonul.)* Îmi dai voie... *(Se duce spre telefon.)*
ELVIRA: Mă rog...
ALEXANDRU: Alo!... Da! Un moment. *(Trece receptorul Elvirei.)* E pentru tine.
ELVIRA: Alo!... Da... Nu e acolo?... Da... bine... Atunci, cum se-ntoarce, spune-i, te rog, că-l aştept... *(Îşi aduce aminte de ceva:)* Alo! Alo! *(Constată că a-nchis.)*

În definitiv, puteam să-i spun să vie oricine din bandă să mă ia...

ALEXANDRU: Dacă poți să te lipsești de plăcerea de a fi condusă de Cristian la Melody, îți stau la dispoziție.

ELVIRA: Bine... să mergem atunci... *(Vede cutiuța cu colierul de perle, care a rămas pe birou.)* Ce e asta? *(Îl ridică.)*

ALEXANDRU: Nimic. Un colier...

ELVIRA: Aaa! Colierul pe care mi l-ai făgăduit de ziua mea... mi-l dai acuma, de Anul Nou? Vai, ce frumos e!... *(Și-l pune la gît.)* Vrei să mi-l închei?

ALEXANDRU *(trece în spatele ei și încheie colierul)*.

ELVIRA: Sper că sînt veritabile. *(Pipăie perlele.)* Merci. *(Pe tonul ei obișnuit:)* Să vezi cum o să moară Madeleine cînd m-o vedea cu el. Ești gata?

ALEXANDRU: O clipă numai, să-mi iau blana...

ELVIRA: Peste haina de casă?

ALEXANDRU: Dacă te conduc numai pînă la intrare...

ELVIRA: Sper că mă conduci pînă la masă... Pînă la ușă puteam să mă duc și singură.

ALEXANDRU: Ai dreptate... *(Iese, în dormitor.)*

ELVIRA *(se duce la scaunul cu lucrurile Mariei și le inventariază cu dezgust și totuși cu gelozie)*.

ALEXANDRU *(revine din dormitor și iese, fund)*.

ELVIRA *(nu poate rezista curiozității. Se duce la ușa dormitorului, o deschide și se uită.)*

ALEXANDRU *(apare, fund, cu blana pe el)*: Sînt gata. *(Observă pe Elvira.)*

ELVIRA *(trecînd spre ușă)*: Infectă e, ce să-ți spun!...

ALEXANDRU *(făcîndu-i loc să iasă)*: E adorabilă!...

ELVIRA *(trăgîndu-și în sus trena rochiei)*: Vezi să nu mă calci pe coadă... *(Iese.)*

ALEXANDRU *(o urmează)*.

(O clipă scena rămîne goală.)

MANOLE *(care, e cert, a ascultat la ușă, intră. Se duce la ușa dormitorului, să se asigure că Maria doarme)*: Tun! *(Stinge lămpile mari, rămînînd aprinsă numai cea de pe birou. Se duce la masă, se servește c-o țigară, o aprinde și se așază în fotoliu. Își toarnă un pahar de șampanie. Închină:)* Să trăiești, nene Manole! *(Se uită într-o oglinjoară de buzunar.)* Și sărbători fericite! *(Bea și aude soneria de la intrare. Stinge țigara, se șterge „delicat" la gură cu mîneca și iese. Se aude din vestiar:)* Acu' a plecat, coane Cristian, cu conița Elvira... *(Intră, urmat de Cristian.)*

CRISTIAN *(e făcut binișor. Cu jobenul pe ceafă, cu fularul pus „aiurea" și c-o țigară, căreia — zadarnic — se căznește să-i dea foc, de la o brichetă care nu se aprinde)*.

MANOLE *(îl servește)*: Nici de cinci minute n-au plecat...

CRISTIAN: Va să zică s-au împăcat?...

MANOLE: Nu știu ce-o ieși din mărgelele pe care i le-a dat, acuma, la urmă... Dar de unde o fi aflat conița Elvira că e „persoana" la noi?

CRISTIAN: Care persoană?

MANOLE *(face cu ochiul spre dormitor)*: Cu care l-a prins pe conașul.

CRISTIAN: Ce? L-a prins Elvira pe Alex...? *(Se amuză.)*

MANOLE: N-ați știut? Păi de-aia v-a telefonat să veniți s-o luați... Ca să-i facă rîcă lui conașul... că-l știe gelos pe dumneavoastră. Adică... Înțelegeți cum vine. Chit, ori balenă. Și persoana a rămas aici.

CRISTIAN: Da? *(Se uită spre dormitor.)*

MANOLE: I-a dat conașul să bea șampanie și nu e-nvățată. Neam prost. E de-alea de șpriț...

CRISTIAN: Dar cine e asta? Eu o știu?...

MANOLE: Nu... Nu e din alea de le știți dumneavoastră! Asta e categorie inferioară... E vînzătoare la bijutier... La Knappe... Și se vede că, în ziua cînd s-a dus conașul acolo de-a comandat mărgelele, i-a spus să i le-aducă ea, personal. Mă-nțelegeți dumneavoastră...

CRISTIAN: Cel puțin e drăguță?

MANOLE: Și tinerică de tot... Se vede c-a-nceput viața de curînd, că nici să fumeze nu știe... Dar ca toalete stă foarte slab... Nici pantofi n-are în picioare. Are niște sărăcii de cipici...

CRISTIAN: Trebuie să fie frumușică de tot atunci...

MANOLE: Da... dar e un gen așa... necopt... care mie nu-mi place.

CRISTIAN: Și ce face acuma?

MANOLE: Doarme... buștean... Vreți s-o vedeți?

CRISTIAN: Nu... lasă... să nu se jeneze...

MANOLE: Ce să se jeneze, că habar n-are... Poți să tai lemne pe ea...
CRISTIAN *(în mintea căruia încolțește un gînd):* Mai e șampanie acolo?
MANOLE: Este... *(Îi toarnă în pahar.)*
CRISTIAN *(bea).*
MANOLE: Să trăiți, coane Cristian, și cele dorite!
CRISTIAN: *Merci!*... Tu poți să te duci, Manole...
MANOLE: Păi...
CRISTIAN: Eu îl aștept pe stăpînu-tău, pînă se-ntoarce.
MANOLE: Cum doriți dumneavoastră... Să vă fac o cafea, ceva?
CRISTIAN: Ce cafea, mă? Cine bea cafea de Reveion? De Revelion se bea șampanie.
MANOLE: E bună, că e rece al dracului...
CRISTIAN *(surîde):* De unde știi?
MANOLE: Păi... am pus mîna pe sticlă... cînd v-am servit... Dacă vă plictisiți singur, pot să vă țin eu de conversație...
CRISTIAN: Nu... nu... Du-te și te culcă...
MANOLE: Noapte bună și să trăiți...
CRISTIAN: Noapte bună, Manole...
MANOLE *(iese).*
CRISTIAN *(singur. Aprinde o țigară, așteaptă puțin, apoi se convinge că Manole s-a dus să se culce. Încuie ușa dinspre Manole și din fund. În trecere, observă lucrurile Mariei. Se uită la ele, pe rînd):* Hm! *(Surîde. Desface geanta și scotocește, scoțînd în pumn lucrurile, uzate. Pudrieră, pieptene, ruj, batistă etc. Găsește o carte de vizită, citește:)* Maria Panait... funcționară particulară... Plevnei 251... La arhivă. *(Bagă cartea de vizită în buzunar. Pune totul în geantă, la loc. Reflectează o clipă.)* Două mii de lei, că o dată e Anul Nou... *(Bagă, vizibil, două mii de lei în geantă. Se oprește la masă și mai bea un pahar. Se vede că-l ajunge băutura... Stinge lumina. Întuneric complet. Se vede cum ninge pe fereastră. Traversează scena, încet. Nu se vede decît ochiul țigării aprinse, care se-ndreaptă spre dormitor. Cînd ajunge la ușa dormitorului se oprește o clipă, ezită, apoi împinge ușa puțin. Aruncă țigara, care cade — ca o stea — pe covor. Îi strivește licărul cu piciorul și începe să împingă ușa dormitorului, care se deschide treptat și paralel cu cortina care cade. În sufragerie, o pendulă bate trei.)*

Cortina

TABLOUL III

Acasă la Maria. Interior îngrijit și sărac, la periferie. E un fel de sufragerie care servește și de odaie de primire, și de odaie de stat toată ziua. În centru — o masă cu scaune. Un bufet cu geamuri, sobă de tuci cu burlan. Lucruri uzate și necesare. Intrarea în fund, printr-un geamlîc mic, care dă în curte. O pendulă care trebuie să arate, vizibil, ora. Foc la sobă, candela aprinsă, sub icoană. Ușa din dreapta dă spre dormitorul soților Panait. În sufragerie, într-un colț, pierdut printre polițe și etajere cu cărți, divănașul Mariei. La ridicarea cortinei, Natalia stă la masă. E plînsă, îngrijorată, are în față o ceașcă de cafea cu fundul în sus, pentru ghicit. De asemenea, un ciur cu bobi deasupra Panait stă pe un scaun, la gura sobei, și răsucește tabietliu o țigară din tabacherea de tablă. E preocupat. Pendula bate trei lovituri imediat ce s-a ridicat cortina.

PANAIT *(întoarce capul spre pendulă și nu zice nimic. Se uită la ceasul lui, îl compară cu pendula):* Trei și zece... *(Convins):* Să știi că ori ceasul meu, ori pendula merge înainte. *(Își pune ceasul la loc.)*
NATALIA: Mă mir, că pendula am potrivit-o azi-dimineață după ceasul tău.
PANAIT *(aprinde țigara la gura sobei):* E, atunci se vede treaba c-a luat-o timpul înainte.
NATALIA *(dă în cărți, oftînd cu fiecare pe care o pune, pe masă, în talon. O pauză):* Nu ne dă rău, Gheorghe Zău dacă ne dă rău! Nici nouă, nici ei... Nu ne dă rău!..
PANAIT: E, atunci, e bine... *(Ușor ironic.)*
NATALIA *(deasupra cărților):* Uite... bucurie la zi mare, cu vorbe bune și dar de bani, în casă... *(Un timp, contemplă, doctă, cărțile.)* Ne dă bine, Gheorghe...
PANAIT: Bine să dea Dumnezeu...
NATALIA: Pe mine nu m-au mințit niciodată cărțile.

PANAIT: O fi fost altă pereche...
NATALIA: De, știu și eu?! Să mă uit și în cafea. *(Întoarce ceașca și se uită cu atenție.)*
PANAIT: Bobii ce *zice? (Gest spre ciur.)* I-ai consultat?
NATALIA: Tot așa și ei... *(Privind ceașca:)* Nu ne dă rău, Gheorghe...
PANAIT: Mă rog... S-așteptăm să fie bine...
NATALIA: S-așteptăm. Altceva ce putem face?! *(Oftează.)*
PANAIT *(se ridică, se duce la bufet, deschide partea de sus, scoate un clondir și își toarnă o ceașcă de țuică).*
NATALIA: Nu mai bea, Gogule, atît. O să-ți fie rău la cord, mai tîrziu.
PANAIT *(bea o dușcă):* Fiindcă nu mi-am băut porția devreme. *(Revenind pe scaun:)* M-am rezervat! *(Apăsat:)* Pentru Reveion. *(Se așază și imită pe Natalia:)* „Măcar astă-seară, că e noaptea Anului Nou, vino și tu treaz acasă, Gheorghe, să bei un pahar cu mine și cu copiii și să facem Reveionul în familie..." *(Un timp.)* Familie, copii, eà!...
NATALIA: De... A mare nu vrea să știe de noi...
PANAIT: Și-a mică, nu știm noi de ea...
NATALIA *(fiindcă a venit din nou vorba de Maria):* Numai de nu i s-ar fi întîmplat nimica rău, Doamne ferește...
PANAIT: Ce te mai rogi lui Dumnezeu, dacă ți-a dat bine în cafea?
NATALIA: Să nu vie ea acasă pînă la ceasul ăsta! *(Un timp.)* În orice caz, să știi, Gogule, să nu zici nimic cînd o veni. E prima dată cînd i se întîmplă și ei să-ntîrzie.
PANAIT: Dar eu nu zic niciodată nimic. Și cînd s-a întîmplat să nu vie Fanța prima dată acasă, tot nimic n-am zis.
NATALIA: Bine, ea era alt soi de copil. Puteai să-i zici...
PANAIT: O fi fost alt soi, dar a ajuns bine... E cucoană, cu bani, cu slugi, cu automobil, cu de toate...
NATALIA: Dar fără cununie.
PANAIT: Păi, tu dac-ai fost cu mine cu cununie cu ce te-ai ales?
NATALIA: Decît zece inele pe degete, mai bine o singură verighetă.
PANAIT: Nu se știe ce e mai bine. Părerile *ie* împărțite.

Și pe urmă, căsătoria... Eu, ce mai încoace și-ncolo, sînt contra.
NATALIA: După treizeci de ani de căsnicie, Gogule?
PANAIT: Păi d-aia sînt contra.
NATALIA: Bravo! Că mi-o spui taman acu', la zi mare...
PANAIT: Ți-o spun acuma că veni vorba... Dar eu nu sînt contra căsătoriei noastre; eu sînt contra căsătoriei altora...
NATALIA: Cum vine asta?
PANAIT: N-ai văzut doctori care îți spun, cu țigara în gură, să te lași de tutun? Fanța a fost copil practic, socotit... A știut să umble cu picioarele pe pămînt, d-aia nu mai umblă acuma pe jos. Nu făcea poezii pe toate peticile de hîrtie, nu umbla cu capul în nori și nu citea, toată ziua, cărți, romane... furate de Milică de la librărie. C-o să-l prindă și pe ăsta odată, n-ai nici o grijă...
NATALIA: Milică nu fură, Gheorghe. Aduce. Are și el dreptul la o carte, două, gratis, din cînd în cînd, că destul vinde toată ziua din ele. *(Un timp.)* Tu nu poți să-l suferi fiindcă o iubește pe Maria.
PANAIT: Neam de neamul meu nu ne-am iubit între neamuri.
NATALIA: Păi ce rudă mai vine Maria cu Milică, dacă tu ai fost văr al doilea cu tat-so?
PANAIT: Nu știu. Dar eu n-am fete de iubit.
NATALIA: Da, dar ai fată de măritat... Milică vrea s-o ia de nevastă.
PANAIT: De luat e lesne, dar de ținut e greu. Cu ce-o s-o ție? Femeia se hrănește cu poezii numai cînd e fată. Cînd se mărită, trebuie să-i dai proză...
NATALIA: Milică are leafă bună. E vorba să i-o mai mărească.
PANAIT: Cînd se mărește leafa bărbatului, se *mărește* și nevoile femeii... Leafa se mărește cu un leu, pretențiile nevestii — cu patru. Așa că leafa cînd se mărește devine mai mică. *(Se duce la bufet și repetă operația cu țuica.)*
NATALIA: Zău, Gheorghe, nu mai bea... Mai bine culcă-te...
PANAIT: Treaz? Păi cum vrei să adorm treaz?
NATALIA *(oftează):* Ah! Ce om cumsecade ai fi fost tu dacă n-aveai vițiul ăsta!
PANAIT: Fiecare vițiu trebuie să aibă, și el, cîte un om cumsecade al lui. *(A băut, se întoarce la scaun.)*

NATALIA: Păi tu la toate le găsești coadă...

(Pauză.)

PANAIT: Mai bine culcă-te tu, că ești mai debilă.

NATALIA: Parcă pot să-nchid ochii pînă nu vine fata... *(Un timp.)* Cine știe unde s-o fi dus, pe undeva, cu băieți, cu fete și n-o fi avut prin cine să ne trimită vorbă.

PANAIT: Ei, lasă, că dacă mai facem o fată ne punem telefon.

NATALIA *(îi aruncă o privire ofensată)*: Fericită fire ți-a dat Dumnezeu! Îți mai arde de glumă...

PANAIT: Gluma e singurul lucru serios din viață... Gluma și sărăcia.

NATALIA: Sărăcia... adevărat!

PANAIT: Ăsta zic și eu vițiu! Cînd îl ai, nu te mai scapi de el o viață întreagă.

NATALIA *(se ridică)*: N-ai văzut tu unde mi-am pus ochelarii?

PANAIT: Mă mir de ce ăi mai fi purtînd tu ochelari! Ca să-i cauți, cu ochii liberi, toată ziua.

NATALIA *(căutînd)*: Adineauri am umblat cu ei în mînă!...

PANAIT: Cu ochelarii se umblă pe nas, nu în mînă...

NATALIA: Und' te-oi fi găsit, Doamne, așa de filozof?

PANAIT: La botez la nen-to Mihalache, nu ții minte?

NATALIA *(ajunge, căutînd, în dreapta ferestrei, unde se găsesc ghivecele cu mușcate și garoafe)*: Hiii! *(Speriată.)*

PANAIT: Ce e? Ai călcat pe ei?

NATALIA: Vaaaai! Ia te uită!

PANAIT: Ce e, frate?

NATALIA: Știi că azi-dimineață înflorise garoafa...

PANAIT: Ei și!...

NATALIA: Ia te uită... s-a rupt... *(Ridică de alături de ghiveci o garoafă albă.)* Ce rău o să-i pară Mariei... Atît a îngrijit-o... și-a așteptat să înflorească. Și ce albă e... ca de zăpadă proaspătă.

PANAIT: Știu eu cine a făcut treaba asta... Azi, după prînz, cînd ai scos ghivecele în geamlîc, ai lăsat ușa deschisă și-am găsit porcul lui Georgescu cu rîtul în ele.

NATALIA: Lua-l-ar hingherii să-l ia... că prea e stricător...

PANAIT: Hingherii *ia* cîini, nu porci...

NATALIA: E, acum controlează-mă la toate alea... că de gramatica ta îmi arde... *(Ia un pahar și toarnă apă, să pună floarea în el.)*

MILICĂ *(pe ultimele replici, a intrat în geamlîc. E nins, își scoate galoșii, se scutură. Natalia și Panait tresar la auzul pașilor.)*

NATALIA: Am crezut că e fata...

PANAIT: Mușcă-ți limba, că vine supărată și ne ceartă c-am așteptat-o.

MILICĂ *(intră în scenă)*: Săru' mîna. Am fost peste tot, tanti Natalio. Am căutat-o peste tot. Nu e nicăieri, nici la... *(Vede mutra supărată a Nataliei și aerul plictisit al lui Panait)*: Dar ce este? Ce s-a întîmplat?

NATALIA: Ne-a mîncat porcul floarea, Milică... *(Pune paharul cu garoafa în el pe mescioara de lîngă divanul Mariei.)*

Cortina

ACTUL II

TABLOUL IV

Același decor din tabloul II, actul I. E șapte și jumătate dimineața. Nu s-a schimbat nimic. Numai focul din cămin e reaprins vioi. Alexandru, tot în frac, stă pe un fotoliu și fumează. E nițel obosit, după noaptea pierdută.

MANOLE *(intră c-o cafea neagră. O pune pe măsuță. Alexandru îi mulțumește cu un gest. Sună telefonul. Alexandru îi face semn să răspundă. Manole răspunde printr-un gest complice și ia telefonul)*: Nu, coniță. N-a venit pînă acuma acasă... Poftiți?... Daa... persoana a plecat de mult... *(Se uită spre dormitor.)* Vai de mine! Cum o să vă mint? Eu, personal, i-am adus taxiul, cu mîna mea... *(Supus:)* Sărut mîna... *(Închide.)*

ALEXANDRU: Cît e ceasul?

MANOLE *(se apropie, se uită la ceasul de la vestă)*: Opt fără zece.

ALEXANDRU *(soarbe din cafea)*.

MANOLE *(are chef de vorbă)*: Asta e a cincea cafea pe care ați băut-o pînă acuma...

ALEXANDRU *(tace, e preocupat)*.

MANOLE: Sînteți *inervat*, conașule...

ALEXANDRU: Da, sînt *inervat*.

MANOLE: Unde n-ați dormit toată noaptea...

ALEXANDRU: Probabil.

MANOLE: Ce-o să-mi facă mie conița Elvira cînd o mai veni pe aici!

ALEXANDRU: Conița Elvira poate că n-o să mai vie pe aici...

MANOLE: De loc? *(Satisfăcut.)*

ALEXANDRU *(cu un surîs de bucurie)*: Te bucuri?

MANOLE: Vai, conașule, cum o să-mi permit? *(Ca scuză.)* Și în orice caz, eu mă bucur la bucătărie.

ALEXANDRU: Am observat că ție nu ți-a plăcut nici una din conițele mele.

MANOLE: Fiindcă — să mă iertați că sînt cam sincer — mie mi-ar plăcea o coniță care să fie mai altfel...

ALEXANDRU: Cum adică?

MANOLE: Care să fie adică, așaaa... stăpînă! Și singură... să n-am nevoie s-o mint la telefon. Vedeți, eu, unde n-am familie, sînt foarte familist de compunerea mea...

ALEXANDRU: De ce nu te-ai însurat, dacă e așa?

MANOLE: Fiindcă am făcut și eu, tot ca dumneavoastră. Azi una... mîine alta... Un an cu Tanda, altul cu Manda... Mi-a trecut timpul printre servitoare. Că eu am fost modest și-am lucrat numai în breasla mea... Și, cu atîtea fete-n casă, am rămas pe drumuri și, din atîtea bucătărese, o s-ajung să n-am ce mînca, la bătrînețe. De copii nici nu mai vorbesc!... Am muncit, toată viața, pentru alții.

ALEXANDRU *(pe gînduri)*: Cînd mă gîndesc că și eu aș fi putut să am copii mari!...

MANOLE: Ee! Dumneavoastră mai aveți timp, dar mie mi-a trecut vremea... Și, p-ormă, dumneavoastră tot ați făcut ceva pe lume. Cărți.

ALEXANDRU *(cu un surîs)*: Patruzeci de romane...

MANOLE: De cîți ani sînteți, exact, conașule, dacă nu vă supărați?

ALEXANDRU: De patruzeci și patru, Manole...

MANOLE: Phiuuuuu!... Va să zică ați început să scriți de la patru ani. Anul și cartea... *(Sună telefonul.)* Alo! Nu, coniță... Tot n-a venit, vă spun pe onoarea mea... Săru'mîinile!... *(Închide.)* N-are somn nici conița Elvira, de loc...

ALEXANDRU *(tace, cu un surîs)*.

MANOLE *(un timp, interesat și neîncrezător)*: Și sirios, conașule, că nu mai vine pe la noi?

ALEXANDRU: Nu...
MANOLE: Aha... Numai așa... dă telefoane!... *(Cu ochii spre dormitor:)* Din cauza... *(Face semn spre dormitor.)*
ALEXANDRU *(tace).*
MANOLE: Tocmai mă miram. Se-mplinesc trei ani... și dumneavoastră la un an schimbați de obicei...
ALEXANDRU *(și-a terminat de sorbit cafeaua).*
MANOLE: Pot s-o iau? *(Gest spre ceașcă.)*
ALEXANDRU: Da!...
MANOLE *(strînge):* Mai doriți ceva?
ALEXANDRU: Da... Fă-mi o cafea.
MANOLE: Încă una?
ALEXANDRU: Da. Dar să mi-o faci dublă...
MANOLE *(nemulțumit, iese).*
MARIA *(crapă ușa dormitorului, încet, vîră capul, apoi intră cu papucii lui Alexandru în picioare și încă somnoroasă. În ochii ei și în atitudinea ei întreagă se vede o fericire completă, pe care numai un vis împlinit o poate da).*
ALEXANDRU *(se bucură sincer):* Ai făcut ochi, Doruleț?
MARIA: Da... dar mici...
ALEXANDRU: Bună dimineața...
MARIA: Bună dimineața...
ALEXANDRU: Ai dormit bine?
MARIA *(înamorată):* Nu știu dacă am dormit, sau numai am visat... dar știu c-a fost cea mai frumoasă noapte din viața mea...
ALEXANDRU: Serios?
MARIA *(cu curaj):* Asta n-a fost o noapte, a fost o mie și una de nopți.
ALEXANDRU *(firește, departe de sensul cuvintelor ei):* Sînt încîntat. Și-mi pare bine că nu te-am sculat. Dormeai atît de cuminte, atît de frumos, că n-am îndrăznit.
MARIA: Eram atît de fericită!
ALEXANDRU: Dar e vorba acuma, ce spunem acasă?
MARIA: Acasă? Ah! Da, că mai am și casă!! Ce să spunem? O minciună!
ALEXANDRU: Bine, asta e sigur. Dar care?
MARIA: O spunem pe aia cu „am dormit la o prietenă".
ALEXANDRU: Ai o prietenă pe care poți să contezi?
MARIA: N-am.

ALEXANDRU: Atunci? *(E amuzat.)*
MARIA *(ridică din umeri):* Spunem că am dormit la poliție...
ALEXANDRU: La poliție?
MARIA: Da! Că m-a găsit, noaptea, vardistul, pe stradă, și m-a luat.
ALEXANDRU: Cine te crede?!
MARIA: Atunci, ce să spun? O să spun că am fost la sora mamei și am dormit noaptea acolo.
ALEXANDRU: Unde stă sora mamei tale?
MARIA: La Oltenița. Spun că am plecat cu un tren și m-am întors cu altul. Oltenița e la doi pași...
ALEXANDRU: Da, pe hartă... Și pe urmă, cum o să te creadă?...
MARIA: Pe mine mă crede totdeauna, fiindcă n-am mințit niciodată acasă. Eu mint numai în oraș... Nu e bună minciuna cu Oltenița? *(Pleacă plimbîndu-se).*
ALEXANDRU: Nu! E prea gogonată.
MARIA: Atunci, să găsim alta mai turtită... *(Se gîndește profund.)*
ALEXANDRU: Dar dacă ai spune adevărul?
MARIA *(pe care o umple bucuria):* Adevărul?
ALEXANDRU: Da! Că ai dormit aici, la mine...
MARIA: Ar zice că mint. Ar fi singurul lucru pe care nu l-ar crede...
ALEXANDRU: Și dacă aș veni eu să-l confirm?
MARIA *(o explozie de bucurie):* Dumneata?
ALEXANDRU *(se uită la ea, surprins, mirat).*
MARIA: Ai fi în stare să faci dumneata asta?
ALEXANDRU: Ca să te scap de o neplăcere...
MARIA: Ca să mă scapi de o neplăcere?...
ALEXANDRU: Sigur. Mai ales că neplăcerea asta e și din cauza mea.
MARIA: Nu din cauza dumitale. Nu e adevărat. Din cauza mea. Eu am vrut să rămîn.
ALEXANDRU: Și dacă n-aș fi insistat eu?
MARIA: Chiar și cînd n-ai mai fi insistat. *(Sună telefonul.)* Că n-ai insistat dumneata să adorm. A insistat șampania.
ALEXANDRU *(ezită).*
MARIA *(convinsă că ezită din cauza ei):* Poți să-i răspunzi, că eu nu sînt o fire geloasă.
ALEXANDRU *(cap).*

MANOLE *(intră, se duce direct la aparat):* Alo, n-a venit, coniță, n-a venit. Să-mi sară ochii dacă vă mint. *(Smerit:)* Sărut mîinile... *(Închide.)*
MARIA: O să-ți sară, că ai mințit.
MANOLE: Nu e nimic. Îmi pune conașul alții de sticlă. Tot nu mai văd bine cu ăștia. *(Iese.)*
MARIA: De ce-i spui mereu că nu ești acasă?
ALEXANDRU: Dar de unde știi că spun „mereu" că nu sînt acasă?
MARIA: Fiindcă am auzit „mereu".
ALEXANDRU: Nu dormeai?
MARIA: Nu! Ah! Cît o să am de scris în jurnalul meu astăzi... *(Copilăroasă:)* Dar de ce ești tot în frac?...
ALEXANDRU: Fiindcă mi-am lăsat haina de casă, azi-noapte, în odaia în care dormeai.
MARIA *(convinsă):* A!... da... Dar de ce n-ai venit să ți-o iei?
ALEXANDRU: N-am vrut să te deștept din somn.
MARIA: Și-ai stat așa, toată noaptea, în frac, ca chelnerii?
ALEXANDRU *(ezitînd dacă să-i spuie adevărul):* Da... am dormit pe fotoliul ăla.
MARIA: Apropo! Cînd am adormit eu azi-noapte?
ALEXANDRU: Pe la două...
MARIA: Și unde eram cînd am adormit?... Nu eram aici?
ALEXANDRU: Da... ai adormit spunînd poezii.
MARIA: Pe care ți-am spus-o?
ALEXANDRU: Una foarte frumoasă... care parcă era de Eminescu...
MARIA *(convinsă):* A, da! O știu. *(Citează.)* „Să simt pe fruntea mea curată etc." *(A spus strofa fără nici o intonație și repede ca pe o lecție.)* Și pe urmă, cum am ajuns dincolo?
ALEXANDRU: Ai zburat, pe sus, pînă acolo...
MARIA: Să-ți spun drept, nu m-am mai îmbătat așa de rău din 1928...
ALEXANDRU: De cînd?
MARIA: Din 1928...
ALEXANDRU: Păi cîți ani aveai în 1928?
MARIA: Doi ani!
ALEXANDRU: Și ce-ai băut de te-ai îmbătat?
MARIA: Nimic. Eram răcită și mi-a pus mama, seara, țuică în cap... M-am făcut praf... și toată noaptea m-am visat mireasă... Hm! *(Rîde amuzată.)* Și, vezi?... Mi s-a împlinit visul de-atunci... Și astă-seară am băut și m-am visat mireasă...

ALEXANDRU: Știi ce se zice, că nu e bine cînd te visezi mireasă.
MARIA *(toată o lumină):* Da' de unde?!... E perfect... Spune-mi! Am vorbit ceva în somn?
ALEXANDRU: Nu știu... nu te-am auzit...
MARIA: Eu, să spun drept, nu-mi aduc aminte de nimic... *(Jenată:)* Nu, chiar de nimic de tot. E așa de bine s-adormi visînd și să te deștepți în vis și pe urmă iarăși să adormi... și să visezi... și să se amestece, pe urmă, somnul cu viața și visul cu realitatea... și să se-ncurce tot... într-o pînză subțire... și să se-nfășoare într-o ceață ușoară...
ALEXANDRU: Eu cred, Doruleț, că nici acuma nu te-ai deșteptat bine din somn.
MARIA: Hai, pe cît... Pe o sută de lei... banii jos... întreabă-mă orice, și dacă nu-ți răspund... ai cîștigat...
ALEXANDRU: Da? E! Răspunde-mi atunci, ce spui acasă?
MARIA *(deodată atentă):* Adevărat! Ce spun acasă? *(Se întristează și are un fior.)* Vai! Cînd mă gîndesc să mă duc acasă îmi vine să mă culc la loc.
ALEXANDRU: N-ai fi de părere să merg cu dumneata?
MARIA: Și ce să spui?
ALEXANDRU: Ce s-a întîmplat!
MARIA *(repede alarmată):* Nu... nu... nu... nu se poate. După ce n-am dormit azi-noapte acasă, să mai spun și că am dormit la un bărbat, ar însemna...
ALEXANDRU: Ce-ar însemna?
MARIA: Ai mîncat vreodată gămălii de chibrituri topite în spirt?
ALEXANDRU: Nu!
MARIA: E! Asta înseamnă. La noi în familie se mănîncă foarte des, mai ales în împrejurări de astea. N-am pățit cu sora mea? Prima noapte cînd a lipsit de-acasă a mîncat două cutii de gămălii de chibrituri...
ALEXANDRU: Sora dumitale?
MARIA: Nuuu... Mama! Ea mănîncă pentru toată familia. Că la noi, cînd e vreo nenorocire în casă, n-ai cu ce să-ți mai aprinzi o țigară.

ALEXANDRU: Bine, dar o să-i explic mamei dumitale cum s-au petrecut lucrurile.
MARIA: Degeaba... Ea n-o să-nțeleagă ca mine și ca dumneata... Ea nu e literată, ca noi...
ALEXANDRU: Atunci, ce e de făcut?
MARIA: Lasă, că o să găsesc eu singură ceva... Îmi vine mie, în tramvai. Mie cele mai grozave idei îmi vin în tramvai. Cred că din cauza electricității. *(Se uită la ceas.)* Phuuu! Opt și jumătate! *(E îngrozită.)* Doamne, ce-o fi pe ăi de-acasă?... Or fi crezînd c-am murit...
ALEXANDRU: Nu e nimic. Cînd or să te vadă în bună stare, or să se liniștească.
MARIA: Numai să fi avut grijă tata să ascundă chibriturile... *(Un timp.)* Va să zică, sînt la dumneata de zece ceasuri. Și tot nu mă îndur să plec.
ALEXANDRU *(tandru)*: Am impresia că ești aici... de-o veșnicie...
MARIA: Cu alte cuvinte, m-am cam eternizat...
ALEXANRDU: Aș vrea să nu mai pleci...
MARIA: Zău?
ALEXANDRU: O să mi se pară atît de pustie casa...
MARIA: Nu e nimica... Dacă vrei... mai viu și altă dată... Mai tîrziu... Ce faci după masă, pe la cinci?
ALEXANDRU: Te aștept la un ceai...
MARIA: Cu rom?
ALEXANDRU: Cu rom mult... Colea, la gura sobei...
MARIA: Ah! Ce bun e!... Pîine cu unt ai?...
ALEXANDRU: Da...
MARIA: Dacă n-ai, nu-i nimic... aduc eu de-acasă... Șterpelesc din dulap... Noi avem destul, că am luat de sărbători o litră.
ALEXANDRU: Doruleț... nu vreau să pleci.
MARIA: Uite! Facem o convenție... Mai stau pînă la nouă, și pe urmă plec... Mă duc acasă să mă bată, și la cinci viu... *(Un timp.)* Dar să știi că găsesc că ziua ești foarte rece cu mine...
ALEXANDRU: Cum?
MARIA: Poate că nu mă mai placi la lumină...
ALEXANDRU: Ești delicioasă...
MARIA: Și mă placi?

ALEXANDRU: Mult de tot...
MARIA: Să se facă așa cine minte? *(Îndoaie degetul.)*
ALEXANDRU: Să se facă!
MARIA: Fă-te, atunci... Un bărbat care place o femeie mult de tot nu stă așa de demn.
ALEXANDRU *(nu se dumirește de loc)*: Bineeee...
MARIA: Parcă ai sta de vorbă cu Academia Română, nu cu mine...
ALEXANDRU: Nu te mai recunosc...
MARIA: Dacă m-am schimbat ... în somn...
ALEXANDRU: În ce fel?
MARIA: Sînt atît de fericită... acuma... și eram atît de tristă cînd eram aici...
ALEXANDRU: Și cine a fost zîna care a operat schimbarea asta?
MARIA *(privindu-l în ochi, cu dragoste, cu supunere, cu recunoștință, cu candoare)*: Dumneata.
ALEXANDRU *(cap)*.
MARIA *(observă clipa lui de ezitare)*: Și acum îți pare rău...
ALEXANDRU: Mie? Din contră... sînt fericit...
MARIA: Nu-mi mai spune așa... că stric convenția și nu mai plec nici la nouă. *(Repede:)* Înțeapă-mă c-un ac...
ALEXANDRU: De ce?
MARIA: Ca să mă conving... că m-am deșteptat din somn... că tot ceea ce s-a întîmplat cu mine, de aseară și pînă acum... nu e vis... Ah! Aș vrea să-ți spun ceva și n-am curaj...
ALEXANDRU: Cum se poate... o fată atît de curajoasă...
MARIA: Nu... nu... nu... nu pot... Lasă, că-ți scriu și îți aduc scrisoarea după masă... E un secret pe care îl știu numai eu... și pe care, acum, după noaptea de azi-noapte, nu mai pot să-l țiu... *(Cu un efort, vrînd să evite adevărul și totuși să-l spună:)* Mi-ești foarte simpatic.
ALEXANDRU *(încîntat de copilăria și farmecul ei)*: Ei bine... sînt atît de surprins de indiscreția asta, încît mă simt dator să-ți fac și eu una, imediat...
MARIA *(numai ochi)*: Da...
ALEXANDRU: Știam...
MARIA: Vezi? *(Se ridică.)* Acum te ții măreț! De aia e

bine să-şi ţie femeile secretele pentru ele... Dar dacă ţi-aş fi spus că te iubesc?

ALEXANDRU: Doruleţ...

MARIA: Bine c-am tăcut la timp.

ALEXANDRU: Adevărat... că mă iubeşti?

MARIA *(surprinsă)*: Nu ştii?

ALEXANDRU: Da... poate... dar nu-mi vine să cred...

MARIA: Cum nu-ţi vine să crezi? *(Se strînge în ea.)*

ALEXANDRU: E greu de crezut în dragostea unei fete de şaptesprezece ani.

MARIA: Ce dovadă vrei mai mare? Faptul că am venit aşa cum am venit... că am rămas toată noaptea aici, la dumneata...

ALEXANDRU *(discută chestiunea din punct de vedere general)*: Desigur, Doruleţ, astea toate pot constitui o dovadă de simpatie... de încredere... de dragoste însă nu... De aici şi pînă la dragoste... *(Un gest larg.)*

MARIA *(îngheţată)*: De dragoste nu?

ALEXANDRU *(brutal, fără să bănuiască)*: Sigur că nu! Ce amestec poate avea dragostea în faptul că într-o noapte... o femeie...

MARIA *(abia îngînînd)*: O... o fată...

ALEXANDRU *(pe tonul lui de discuţie)*: O femeie, o fată e acelaşi lucru în speţă... *(Reia:)* Doarme în casa unui bărbat... *(Observă figura ei, albă ca varul.)* Dar ce-ai, Doruleţ? Ce-ai rămas aşa?

MARIA: Nimic... ascultam ce spui...

ALEXANDRU: Dar nu spun numai eu... nu e o părere a mea... e un lucru prea elementar ca să mai poată fi pus în discuţie. Sînt o mie şi unul de motive — în afară de dragoste — care pot decide o femeie... sau o fată să rămîie o noapte în casa unui bărbat... să petreacă la el... sau chiar cu el...

MARIA: Ce motive?

ALEXANDRU: Phu! *(Gest larg.)* Ştiu şi eu?! Întîmplarea... curiozitatea... capriciul... plictiseala... ambiţia... viţiul... mai ştiu eu... răzbunarea... gelozia... *(A găsit ceva mai bun, de aceea accentuează:)* Interesul. Mai ales interesul...

MARIA: Crezi dumneata? *(Pierdută.)*

ALEXANDRU: Cu toată convingerea.

MARIA *(care a primit fiecare vorbă a lui ca un pumn în inimă)*: Da... se poate... *(Încearcă să surîdă, deşi abia mai poate lupta cu lacrimile.)*

ALEXANDRU *(ocupat de ceea ce spunea, n-a observat pînă acum că Maria abia se mai ţine pe picioare)*: Ce e? Eşti palidă de tot!... Nu te simţi bine? *(E sincer îngrijorat. O sprijină de el. Îi ia mîinile.)* Uite ce mîini reci ai... *(O aşază pe fotoliu.)* Vezi ce păţeşte cine bea „cu ochii închişi, ca somnambulii"?... Să-ţi dau un coniac? Stai cuminte acolo... *(Se duce în sufragerie.)*

MARIA *(se ridică, se duce la scaunul unde sînt lucrurile, şi cînd vrea să-şi ia batista din geantă, să-şi şteargă lacrimile, găseşte cele două mii de lei puse de Cristian. Scoate banii şi încremeneşte cu ei în mînă. Nici măcar nu poate să urle. Pune banii la loc. Se aşază pe marginea scaunului, unde sînt lucrurile ei, ca să nu cadă.)*

ALEXANDRU *(intră cu un coniac pe o tăviţă)*: Gata... *(I-l dă.)*

MARIA *(îl respinge)*: Mulţumesc, nu mai e nevoie, mi-a trecut... *(Se ridică şi începe să se îmbrace.)*

ALEXANDRU: Ce e cu tine?... Mă nelinişteşti.

MARIA: Nimic... aşa păţeşte cine bea. *(Surîde:)* Trebuie să plec.

ALEXANDRU: Cum o să pleci aşa?...

MARIA: Afară, la aer, o să-mi treacă. *(Caută să pară veselă.)*

ALEXANDRU: Nu te las să pleci decît cu o singură condiţie... Te conduc eu...

MARIA: Nu, te rog... Lasă-mă să plec singură, aşa cum am venit.

ALEXANDRU: Bine, dar e absurd... cînd nu te simţi bine...

MARIA: E o idee a mea...

ALEXANDRU: N-ai dreptul să ai idei... Aici nu eşti în tramvai...

MARIA *(încearcă să surîdă)*: Atunci... e un gust al meu... *(Se apleacă ca să-şi pună şoşonii. Pînă adineauri comice, în papucii lui Alexandru picioarele ei sînt acum moi şi triste, ca ale unei păpuşi căreia i s-au rupt articulaţiile.)*

ALEXANDRU: A! Nu. Eu ţi i-am scos... eu ţi-i pun... *(Se apleacă.)*

MARIA *(îl lasă să-i pună şoşonii, ca să poată plînge deasupra lui. Lacrimi de gheaţă, amărîte, umile.)*

ALEXANDRU *(luîndu-i un picior în mînă):* Neverosimil de mic... şi îngheţat... *(Ia şi pe celălalt.)* Uite, şi ăsta la fel... *(I-a pus şoşonii, se ridică.)* Doruleţ! De ce plîngi?

MARIA: Fiindcă e Anul Nou.

ALEXANDRU: Ei şi?

MARIA: Aşa plîng eu totdeauna de Anul Nou...

ALEXANDRU: Bine, dar... astăzi... eşti fericită...

MARIA: Ei şi? De fericire crezi că nu plînge nimeni? *(Rîde sub lacrimi.)*

ALEXANDRU *(neîncrezător):* Mă bucur că pleci de aici fericită, Doruleţ... *(Îi ţine haina.)*

MARIA *(îşi pune o mănuşă):* Poţi să fii convins de asta... Plec de aici fericită... chiar dacă aş şti că nu mă mai întorc niciodată.

ALEXANDRU: Să trimit să-ţi aducă o maşină...

MARIA: Nu... vreau să fac cîţiva paşi prin zăpadă, pînă la staţia de tramvai...

ALEXANDRU: Cine ştie, poate îţi mai vine vreo idee...

MARIA *(încercînd să glumească):* Nu... ultima mea idee din tramvai a fost să viu aici... La revedere...

ALEXANDRU *(o reţine):* Am să-ţi cer o favoare...

MARIA: Care?

ALEXANDRU: Să te sărut. Aşa, pe lumină... cu ochii deschişi... în plină zi...

MARIA: Poftim!... *(Îi întinde mutriţa.)*

ALEXANDRU: Mi-eşti foarte dragă, Doruleţ!... *(O sărută pe frunte.)*

MARIA *(sub sărutarea lui, scoate hîrtiile de bancă pe care le băgase, ghemotoc, în buzunar şi le lasă să cadă jos).*

ALEXANDRU *(după Maria, care s-a smuls şi a fugit):* La cinci... Doruleţ... să nu uiţi... *(Priveşte o clipă după ea, îi face cu mîna, apoi închide uşa şi revine în scenă. Sună. E mulţumit, fericit, transfigurat.)*

MANOLE *(intră).*

ALEXANDRU: Manole! Dă-mi o cafea... şi să nu mă deranjeze nimeni... *(C-o privire spre telefon:)* Ştii cine e „nimeni"?

MANOLE: Da, conaşule... Nu vă culcaţi niţel?

ALEXANDRU: Ba da!

MANOLE: Păi atunci de ce mai beţi cafea? *(Vede banii pe jos.)* Aţi pierdut două mii de lei...

ALEXANDRU: Eu? N-am avut bani la mine...

MANOLE: Nici eu...

ALEXANDRU: Curios, poate i-o fi pierdut domnişoara.

MANOLE: Ori conaşul Cristian.

ALEXANDRU: Cum?

MANOLE: Conaşul Cristian...

ALEXANDRU: Cînd era să-i piardă conaşul Cristian?

MANOLE: Azi-noapte, cînd a fost aici...

ALEXANDRU: Ce?

MANOLE: Poate o fi vrut să mi-i lase mie, bacşiş... pe jos... Ori i-o fi căzut din buzunar, că era cam cu chef...

ALEXANDRU: A fost domnul Cristian azi-noapte aici?

MANOLE: Păi nu v-aţi întîlnit cu dumnealui?

ALEXANDRU: Unde, domnule?

MANOLE: Aici... A venit s-o ia pe coniţa Elvira... Şi dumneavoastră tocmai plecaserăţi, cu dumneaei. Şi-a zis că vă aşteaptă pînă vă-ntoarceţi... că i-am spus că veniţi imediat...

ALEXANDRU *(agitat de o presimţire):* Şi cînd a plecat?

MANOLE: Nu ştiu, conaşule... că eu m-am dus să mă culc...

ALEXANDRU: Ascultă, Manole... Domnul Cristian a ştiut că e domnişoara aici?

MANOLE *(văzînd figura congestionată a lui Alexandru, dă îndărăt):* Păi... de... ştiu eu... i-o fi văzut lucrurile pe scaun...

ALEXANDRU: Tu nu i-ai spus nimic...

MANOLE: Eu?... Păi ce zor aveam eu să-i spui?... *(Nu are curaj să se uite în ochii lui Alexandru.)*

ALEXANDRU: Manole, uită-te bine în ochii mei...

MANOLE: Da, conaşule...

ALEXANDRU: Domnul Cristian, va să zică, a ştiut că e cineva în dormitor?

MANOLE: Păi... eu cred c-a-nţeles dumnealui... că nu e aşa de prost.

ALEXANDRU: Şi pe tine nu te-a-ntrebat nimic?

MANOLE: Ba... a vrut să mă tragă dumnealui de limbă...

ALEXANDRU: Şi ce i-ai spus?

MANOLE *(pleacă ochii):* I-am spus părerea mea...

ALEXANDRU: Care?
MANOLE: Că mă mir ce v-a găsit să primiți în casă toate sărăciile.
ALEXANDRU *(a înțeles tot; gata să izbucnească)*: Ieși...
MANOLE: Conașule, vă rog, eu...
ALEXANDRU: Ieși... să nu te mai văd în ochi... să pleci din casa mea... *(Se repede la el.)* Nici nu știi ce-ai făcut, ticălosule!...
MANOLE: Conașule... eu...
ALEXANDRU *(furios)*: Spune tot... că te strîng de gît... ce s-a întîmplat în lipsa mea aici?
MANOLE: Nu știu, conașule...
ALEXANDRU: Spune, n-auzi?
MANOLE: După ce am plecat să mă culc și dumnealui a rămas aici să v-aștepte... *(Alexandru îi dă puțin drumul de gît, ca să poată vorbi)* mi s-a părut că văd lumina aprinsă în salon... și-am venit aici... și... *(Se oprește.)*
ALEXANDRU: Și?
MANOLE: Nu mai era decît blana și jobenul... că domnul Cristian era înăuntru... *(Gest spre dormitor.)*
ALEXANDRU: Și de ce nu mi-ai spus pînă acuma?...
MANOLE: Credeam că e cu știrea dumneavoastră... cum s-a mai întîmplat și altă dată...
ALEXANDRU *(îl strînge iarăși de gît)*: De ce i-ai spus că e domnișoara aici?... De ce l-ai lăsat singur? *(Cu fiecare frază îl zguduie.)* Pentru un pol... pentru o sută?... Pentru două mii de lei... Tîlharule!...
MANOLE *(sufocat)*: Conașule... iertați-mă... nu mi-a dat nimic...
ALEXANDRU: Știi ce-ai făcut, nemernicule?... *(Îl zguduie.)* Știi ce-ai făcut? *(Îl dă afară dintr-o smucitură.)* Biata fată! Biata fată! *(Face un număr de telefon.)* Alo! Alo!... Casa Cristian?... Ascultă, Dumitre... Da, eu sînt... Stăpînu-tău e acasă? N-a venit? Bine... *(Închide, face alt număr.)* Alo! Alo! Elvira... te deranjez? de-abia te-ai întors acasă?... De unde îți telefonez? De la mine de-acasă... poți să mă primești pentru cîteva minute la tine? Bun! Bine... Viu imediat... și dacă e Cristian acolo, reține-l, te rog... La revedere... *(Închide și trece în dormitor. Imediat, telefonul sună de cîteva ori. Manole apare, o dată cu Alexandru.)*

MANOLE *(la telefon)*: Conița Elvira?... Nu, coniță... Conașul nu s-a întors pînă acuma acasă... Să mă bată Dumnezeu dacă vă mint... *(Încremenește și astupă receptorul cu mîna; lui Alexandru:)* M-a-njurat de mamă... *(La telefon:)* Sărut mîinile. *(Închide.)*

Cortina

TABLOUL V

La Elvira acasă, a doua zi, pe la unsprezece dimineața. Interior modern, elegant, de femeie obișnuită să risipească bani și să primească multe cadouri. De-aceea, poate, lipsește o linie în gustul cu care e aranjată încăperea. Un divan mare, fotolii, telefon, calorifer. Uși după utilitate. O fereastră mare, deasupra Bucureștiului (apartamentul e la etaj, într-un blochaus). Pe fereastră—peisaj de iarnă citadină și proaspătă. Vizibil, pe o mobilă, portretul lui Alexandru. Foarte multe fotografii de ale Elvirei, în toate pozițiile. În fund, un hol mic, din care se intră în apartament. Aci, în hol, se află și ușa de intrare. Într-un vas — flori de local, cu care Elvira s-a întors azi-noapte. La ridicarea cortinei, Elvira stă pe un fotoliu și fumează. Alexandru se plimbă. Fumează și el de asemenea. Se cunoaște, din atitudinea lor, că discută de mult.

ELVIRA *(ținuta și figura ei se resimt din cauza nopții pierdute. E nițel decoafată, mototolită, străvezie. Și pare bătrînă sub fardul pus des și în pripă)*.
ALEXANDRU: Dar tu nu-nțelegi că era vorba de-o fată...
ELVIRA: *Il ne faut jurer de rien*...
ALEXANDRU: O fată, Elvira!... Un copil... pe care l-am oprit în casa mea... ca să-i stric viața... ca să-i rup inima... *(Răspunde propriilor lui gînduri:)* E inadmisibil să ucizi cu un gest tot ce e mai curat și mai sfînt într-un om! Copilăria... Același lucru dacă ai strivi un fluture cu un bolovan... Ticălosul!...
ELVIRA *(cu un surîs)*: Și acum îl cauți pe Cristian, pentru ce?
ALEXANDRU: Nici nu mă mai gîndesc la Cristian, de-un ceas, de cînd sînt aici, de vorbă cu tine...

ELVIRA: Adică de cînd vorbești singur...

ALEXANDRU: Mi s-au lămurit gîndurile... văd limpede... înțeleg clar totul...

ELVIRA: Tot e bine că înțelegi tu ce spui...

ALEXANDRU *(urmărind un gînd)*: Da... Da... eu sînt vinovatul... eu singur...

ELVIRA: Parcă spuneai că e Cristian...

ALEXANDRU: Da' de unde... El n-are nici un amestec și nici o răspundere... Fiindcă fata asta... înțelegi tu... mie mi s-a dat... nu lui Cristian...

ELVIRA: Cînd? După ce-a plecat el?

ALEXANDRU: Nu... chiar în clipa cînd a fost a lui. Fiindcă nu importă în brațele cui a fost, ci cui i s-a dat, în ale cui brațe.

ELVIRA: Ești nebun...

ALEXANDRU: Nu! Sînt un om care judecă limpede, cinstit, dezbrăcat de egoism și de orgoliul lui de mascul... Fiindcă tu nu-ți dai seama... că în viața unei fete care iubește e o clipă hotărîtoare, unică... Clipa cînd înțelege să facă ultima dovadă de dragoste omului ales... să dea iubirii suprema ofrandă...

ELVIRA: Ei, și ce e cu asta?

ALEXANDRU: E o clipă în care judecata închide ochii.

ELVIRA: Și femeia la fel.

ALEXANDRU: E o clipă de extaz... de uitare totală, în cuprinsul căreia nu licăre decît un singur gînd: dragostea, și în care nu trăiește decît o imagine: el! Omul iubit... Și în clipa aceea, realitatea încetează de a mai exista, formele își șterg conturul, totul e neprecis... e o ceață dumnezeiască, în care totul se estompează, se pierde, dispare...

ELVIRA: Cum ai dispărut și tu de nu te-ai mai văzut...

ALEXANDRU: Nu! Cum a dispărut Cristian... adică realitatea strictă... De-aceea, în brațele lui, Maria a fost a mea, înțelegi? Fiindcă eu am fost acolo și mai prezent decît realitatea, proiectat din însăși ființa ei, care mi se da întreagă...

ELVIRA *(privindu-l cu compătimire)*: Tu scrii, sau vorbești acuma?

ALEXANDRU: Îți explic și îmi explic și mie în același timp.

(Un timp.) Acum, cînd îmi dau seama de tot... cînd știu monstruozitatea care s-a petrecut azi-noapte în casa mea...

ELVIRA: În contul tău, adică...

ALEXANDRU: Înțeleg plînsul ei de azi-dimineață, sfîșierea inimioarei aceleia, în care fiecare vorbă a mea lovea ca un pumn...

ELVIRA: Poate era mai bine s-o dai afară în palme, de la-nceput...

ALEXANDRU *(privind-o)*: Nu... nu... Fata asta nu poate rămîne așa... acuma, cînd știu... cînd înțeleg... cînd judec...

ELVIRA: Te pomenești că vrei s-o iei de nevastă...

ALEXANDRU: Vreau numai să-i redau încrederea în viață, să-i readuc în ochi lumina care trebuie să vadă oamenii buni și viața frumoasă. Are optsprezece ani!...

ELVIRA: Minte!... trebuie să aibă mai mult... Și, în orice caz, optsprezece ani ai ei și cu patruzeci și cinci ai tăi, ai putea să-i fii tată...

ALEXANDRU: E un lucru care nu mi-a scăpat nici o clipă din vedere.

ELVIRA *(un timp reflexiv)*: Și tu adică... susții că fata aia crede că tu ai fost în locul lui Cristian...

ALEXANDRU: Nici nu poate să creadă altfel.

ELVIRA: Bine-a zis cine-a zis că toți scriitorii sînt nebuni...

ALEXANDRU: Prostia asta n-a spus-o nimeni și o citează toți...

ELVIRA: Care toți?

ALEXANDRU: Toți cei care n-aduc în discuție altă contribuție decît gura...

ELVIRA: Cred că nu faci aluzie la mine.

ALEXANDRU: Nu. Fiindcă nădăjduiesc că tu ai înțeles perfect ce am vrut să zic...

ELVIRA: Sigur că am înțeles. Ești gelos pe Cristian, din cauza mea... Și toată povestea asta ai făcut-o ca să te poți certa cu el fără să-i spui motivul adevărat... Fiindcă ești vanitos și gelos...

ALEXANDRU: Sînt gelos pe logica ta...

ELVIRA: Logica mea e foarte logică, să știi... Tot ce-ai făcut

de aseară și pînă acuma... tot ce mi-ai spus în timpul acesta nu e decît o criză de gelozie...

ALEXANDRU: E, tocmai d-aia... cred că e mai bine să lichidăm definitiv.

ELVIRA: Ce?

ALEXANDRU: Legătura noastră... să ne despărțim...

ELVIRA: Așa, fără nici un fel de scandal?

ALEXANDRU: Așa cum se despart doi oameni care n-ar mai avea să-și spună de-aici înainte decît — cel mult — grosolănii...

ELVIRA: Și tu îți închipui că scapi de mine așa... ca la teatru cînd trebuie să înceapă scena cealaltă? Mă pisezi două ceasuri cu teorii, acuma după chef mă insulți... îmi faci o scenă de gelozie, și gata. Ai terminat cu mine.

ALEXANDRU: Nu! Cu tine n-am terminat. S-a sfîrșit pur și simplu.

ELVIRA: Lasă-mă, domnule, cu nuanțele cînd mă cert... Bine! Ne despărțim. N-am nici o pretenție... nu-ți fac nici un reproș. Sînt prea mîndră pentru asta... Absolut nici un reproș. Mi-ai mîncat anii cei mai frumoși din viață. Trei ani împliniți...

ALEXANDRU: De cînd te cunosc n-ai împlinit nici unul.

ELVIRA: M-ai compromis, fiindcă a crezut „lumea" că sînt amorezată de tine... și o femeie ca mine n-are dreptul să fie amorezată... Ai îndepărtat, cu gelozia ta, toate posibilitățile celelalte... *(furioasă)* m-ai făcut ondulație permanentă... m-ai chinuit... M-ai obligat să-ți citesc toate cărțile... Îți dai seama ce înseamnă patruzeci de volume, pentru o singură femeie, în trei ani?

ALEXANDRU *(surîde)*.

ELVIRA: M-ai înșelat cu cine ai vrut... cînd ai vrut... dar nu ți-am spus nimic, fiindcă erau prietenele mele... Dar acuma?... Acuma?... Asta n-am să ți-o iert... Mîine, tot Bucureștiul o să afle că mi-ai preferat o vînzătoare de magazin... Sînt umilită... discreditată...

ALEXANDRU: Elvira, te asigur că...

ELVIRA: A! Bun! Să văd cu ce m-asiguri.

ALEXANDRU: Te asigur... că mîine Bucureștiul nu va ști nimic, dacă nu vei avea tu grijă să-l înștiințezi...

ELVIRA: Dar ce sînt eu, telefon?

ALEXANDRU: Nu... dar ai...

ELVIRA: Ei bine, dacă e așa... să dăm cărțile pe față... Află că sîntem chit.

ALEXANDRU: Nu înțeleg.

ELVIRA: Te-am înșelat și eu o dată, cu unul dintr-un magazin... și tot de bijuterii...

ALEXANDRU: Un vînzător?...

ELVIRA: Nu... Un francez de la legație... Cumpăra un inel și mi-a plăcut enorm...

ALEXANDRU: Inelul?

ELVIRA: Nu... tipul... I-am spus să-mi telefoneze, și gata. M-am dus...

ALEXANDRU: La *rendez-vous*?...

ELVIRA: Nu! La el acasă. Tot nu fusesem în Franța pînă atunci.

ALEXANDRU: Cu puțină răbdare, o să vizitezi toată Europa...

ELVIRA: Nu vreau să-mi bat capul să-ți răspund.

ALEXANDRU: Farmecul tău e să răspunzi fără bătaie de cap.

ELVIRA: Farmecele mele nu te mai interesează.

ALEXANDRU: Am trecut mîna...

ELVIRA: Ai pierdut mîna...

ALEXANDRU: Cum vrei tu... Și-așa, și altminteri, partida e terminată. *(Se duce spre biroul ei.)*

ELVIRA: Fiindcă vreau eu s-o termin.

ALEXANDRU: Atunci, să-i punem punct. *(Scoate un carnet de cecuri și scrie.)*

ELVIRA *(cu maliție)*: Ce curios! N-aș fi crezut niciodată că n-o să fiu emoționată de loc în clipa cînd o să ne despărțim.

ALEXANDRU: Nici n-ai avea de ce. Oamenii de afaceri nu se emoționează cînd se despart. Și legătura noastră n-a fost decît o afacere mondenă.

ELVIRA *(ironică)*: Oricît.. Ar fi totuși obligatoriu să fim „profund mișcați"... Sîntem doi amanți care se despart.

ALEXANDRU: Te-nșeli. Doi asociați care lichidează...

ELVIRA: Tu, și amant! Phu!... Dacă n-ai fi avut reputația ta de scriitor.

ALEXANDRU: Tu cînd ești rea, parcă ai fi îmbrăcată prost.

ELVIRA: Ce-ai scris acolo?

ALEXANDRU: Un cec. *(Nu i-l dă.)*
ELVIRA: Poate crezi că n-am să-l primesc.
ALEXANDRU: Ai face o mare greșeală. E în regulă. *(I-l dă.)*
ELVIRA *(se uită discret)*: Observă că nici nu mă uit ce-ai scris.
ALEXANDRU: Poți însă să te uiți cît.
ELVIRA *(după ce a văzut)*: Nu sînt curioasă. Cinci sute de mii de lei?
ALEXANDRU: Îți făgăduisem, după sărbători, un voiaj în străinătate...
ELVIRA: Cred că n-o să-l fac singură.
ALEXANDRU: Îți doresc o companie agreabilă.
ELVIRA *(se duce și închide cecul într-un sertar)*: Știi că mai ai să-mi dai cinci mii două sute de lei, de ieri de la prînz... Mi-am luat geanta aia pe care îți spusesem să mi-o iei...
ALEXANDRU *(îndreptîndu-se spre ușă)*: O să ți-i trimit prin poștă.
ELVIRA: Ai putea măcar acuma, la despărțire, să fii mai puțin măgar... Dar ce sînt eu, studentă, să-mi trimiți banii prin poștă?
ALEXANDRU: Am glumit... O să ți-i trimit prin servitor. Acum n-am la mine. La revedere, Elviro.
ELVIRA *(fără să-i dea mîna)*: Adio...
ALEXANDRU *(trece în holul cel mic)*.
ELVIRA *(după el)*: Tu n-ai să înțelegi niciodată sufletul unei femei.
ALEXANDRU *(cu blana pe el, aproape de ușă)*: Las această sarcină măgarului următor...

(Sună telefonul.)

ELVIRA: Trebuie să fie Cristian. Mă ierți... *(Alexandru așteaptă. Elvira, repede, la telefon.)* Alo... Nu, domnule!... E greșeală. *(Închide.)*
ALEXANDRU *(văzînd gestul Elvirei să-l conducă)*: Nu te deranja, te rog, să mă conduci...
ELVIRA *(demnă)*: Nu te conduc... te concediez... Ca să știi...
ALEXANDRU: Am luat act... Ca să afli... *(Iese.)*
ELVIRA *(după o pauză, atît cît îi trebuie ca să se asigure că Alexandru s-a depărtat, face un număr de telefon)*: Alo! Alo!... Cristian? *Bonjour*... Eu sînt... Da! A plecat acuma. Aș!... Nici prin gînd nu i-a dat că eu ți-am telefonat să nu vii. *(Cu un surîs:)* Dac-ai ști de ce vrea să te întîlnească... Ghici... Pentru chestia de azi-noapte... de la el de-acasă... cu ființa aia care era la el... A aflat că tu... *(Un timp.)* Ce? *(Începe să rîdă.)* Serios? *(Crește jocul.)* E, asta e culmea!... Culmea... *(Rîde tare.)* Asta a fost tot? O sărutare? *(Culminează:)* Cum să nu rîd, că e tordant, *ma parole d'honneur*. Da... dragă... el a crezut că... da... că tu și cu... sigur... Să-l fi auzit ce prostii spunea... Fată... crimă... fluturi morți... Bolovani în cap... *(Rîde.)* Vrea s-o ia de nevastă... pe onoarea mea!... Să-i facă trusou... să-i ia profesoară de franceză... Vai, dragă, tîmpiți sînteți voi, bărbații... *quand vous vous y mettez*... Sigur că da... a vrut să-l șantajeze ca să-i stoarcă banii. Și el, generosul, de colo... Ce să ne despărțim? L-am dat afară imediat! Nu mai puteam eu să-l suport de mult, dar acuma... după chestia asta... Îți închipui ... *Oui, c'est vrai!* Trei ani... Nici un *trenchcoat* nu se poartă atîta vreme... Vaaai! Dac-ai ști ce scenă mi-a făcut! Penibilă... S-a rugat... să-l iert, a plîns... și-a smuls părul din cap... mi-a căzut în genunchi... și la urmă mi-a spus că se împușcă... A scos revolverul... De-abia am putut să-l conving să nu se împuște... I-am spus că se face de rîs și nu mai poate scoate capul, pe urmă, în lume... Ah! Cristian!... Dac-ai ști ce bine e să te simți liberă... liberă... liberă... să știi că poți să te încurci imediat cu cine vrei... Alo! Ce faci tu astăzi la dejun... Ești liber și tu? Ce coincidență, tu! Atunci, vino la mine... *Entendu, chéri?*... pa... te aștept... *(Închide. Se ridică, ia fotografia lui Alexandru de la locul de onoare... apoi ia fotografia lui Cristian, de pe etajeră, și o pune la locul de onoare. Deschide ușa și vorbește cu servitoarea, veselă:)* Anna... Anna... Să faci pui cu ciuperci, că vine domnul Cristian la dejun... și e mîncarea lui favorită!... Și dă-mi drumul la baie... *(Se întinde, că altminteri se întinde scena și nu mai cade la timp:)*

Cortina

ACTUL III

TABLOUL VI

Acasă la Maria, în aceeaşi dimineaţă, pe la zece. La ridicarea cortinei, Panait e cu sticla la gură, pe locul lui favorit, la gura sobei. Natalia, la masă, dă o pasienţă. Milică, cu pălăria pe genunchi, stă — pe un scaun — între ei. Se cunoaşte că a venit de curînd. Toţi trei au priviri de oameni care au vegheat. Un cor de copii cîntă în curte cu glasuri îngheţate nearmonice şi pitoreşti.

CORUL:

„Lămîiţă portocală,
Noi sîntem copii de şcoală,
Ne daţi, ne daţi ori nu ne daţi..."

PANAIT *(pune sticla pe colţul bufetului).*

CORUL *(tace. După o pauză, reîncepe):*

„Anul ferice, cu bucurie,
Să vă dea Domnul tot ce doriţi" (etc., etc.).

PANAIT *(răsuceşte o ţigară şi o aprinde de la gura sobei, apoi vine spre masă):* Uite, Natalio... Dă-le copiilor un leu din partea mea... Văd că te faci că nu-i auzi... şi ţi-am dat o sută de lei să ai pentru colindători.

NATALIA: Lasă, că dau din capital... *(Se ridică, îşi pune o broboadă, scoate un leu din buzunarul jerseului şi iese*

în geamlîc. După o clipă revine, în timp ce corul cîntă depărtîndu-se.)

CORUL:

„Mulţi ani trăiască,
Mulţi ani trăiască,
La mulţi ani..."

NATALIA *(reluîndu-şi locul):* La magazin ai fost, Milică?

MILICĂ: Am fost... şi-am vorbit cu paznicul...

NATALIA: Şi?

MILICĂ: Mi-a spus că de la prăvălie a plecat aseară pe la zece...

NATALIA: Singură?

MILICĂ: Singură... A vorbit chiar cu el, că i-a dat un pol bacşiş pentru sărbători.

NATALIA: Eu cred că tot la Fanţa s-o fi dus şi-o fi luat-o cu ea undeva.

MILICĂ: Am mai telefonat şi la ea, adineauri, şi tot nu s-a întors acasă.

NATALIA: Ei, atunci tot amîndouă trebuie să fie undeva, în tîrg... Dacă la poliţie nu se ştie nimic, dacă la spital nu e...

PANAIT: Dacă la morgă nu e...

NATALIA: Doamne fereşte!

PANAIT: Poate o fi plecat în străinătate... *(Pune ţigara în ţigaretă.)*

NATALIA *(îi aruncă o privire de reproş):* Unde ar putea să fie?

MILICĂ: Nu ştiu. În orice caz... eu mă duc s-o mai caut... Mă duc peste tot... În tot Bucureştiul. Trebuie s-o găsesc...

PANAIT: Vine ea şi singură... cînd i s-o face dor de noi...

MILICĂ: Ce vorbă e asta, nene Gogule?

PANAIT: De om cu scaun la cap, drăguţă...

MILICĂ *(în picioare):* Cum adică, dumneata crezi că...

PANAIT: Nu cred nimic, băiete. Ştiu însă că fiecare om are pe lumea asta un singur lucru cu adevărat al lui: viaţa. Să facă, prin urmare, fiecare ce vrea cu ea... Cu o singură condiţie: să-i fie bine. Şi ca să-i fie bine, omul trebuie, mai întîi de toate, să scape de sărăcie... Cum-necum... nu mă priveşte...

NATALIA: Vorbești prostii, Gheorghe... se cunoaște că vorbești din sticlă.
PANAIT *(punînd afectuos mîna pe sticlă):* Asta e școala mea... *(Lui Milică:)* Lumea se împarte în două: săraci și bogați. Alte clase sociale nu mai există. Prost, deștept, muncitor, trîntor, hoț ori cinstit... mofturi... Cu bani cumperi de toate... și minte, și cinste, și tot ce vrei...
MILICĂ: Nu e chiar așa, nene Gogule...
PANAIT: Lasă, nu mă învăța tu pe mine cum e!... cine spune că e fericit că l-a făcut maică-sa deștept și mănîncă la trei zile o dată, nu știe ce vorbește... Cum nu știe ce vorbește nici cel care se chinuie pe pămînt așteptînd să trăiască bine pe lumea ailaltă... *(Se uită spre Natalia, își ia sticla și mai trage un gît.)* Eu n-am citit cărți, ca dumneata, domnule Milică, dar m-am uitat la viață. A mea și a altora, că se aseamănă toate între ele... De unde vii? Nu știe nimeni să spuie, că venim pe lume muți, și cînd începem să vorbim nu ne mai aducem aminte... Unde ne ducem? Iar nu știm, că nu s-a întors nimeni să ne spuie... Așa că... oricum ai suci-o, tot la vorba mea vii. Nu știm de unde, nu știm de ce, nu știm încotro... Știm numai că am început într-o zi și că o să sfîrșim în alta... Și între astea avem oleacă de timp... Ca ăia de la circ de umblă pe sîrmă între doi stîlpi... noi umblăm pe sîrmă între două neștiuturi... Totul e să-ți ții echilibrul. Și bogatul are bani să-și cumpere umbrelă, să-și ia papuci care să alunece, și praf de cretă să dea pe ei, și muzică, să-i cînte cînd umblă, și plasă, dedesubt, să-l prindă dac-o cădea... Și se plimbă pe sîrmă ca pe Calea Victoriei... fără risc. Dar săracul, care n-are cu ce să-și ia de nici unele, își taie talpa goală pe sîrmă și bălăbăne din mîini încoa' și-ncolo — pînă-și pierde echilibrul și cade fără să aibă cine-l prinde. *(Bea.)*
MILICĂ *(erudit):* Asta e o concepție materialistă a vieții, nene Gogule...
PANAIT: Poți să-i zici tu cum vrei... că tot nu se schimbă...
MILICĂ: Oricît, mai e și sufletul...
PANAIT: Sufletul? Vai de sufletul lui!

MILICĂ: O ființă își poate găsi fericirea și în altceva decît în bogăție...
PANAIT: Lasă, că știu eu unde bați... cu concepția asta... Unde să-și găsească fericirea? Într-o odaie cu chirie, cu un fel de mîncare la masă, cu copilul bolnav de pojar în copaie, cu proprietarul la ușă, cu Fiscul la fereastră, cu U.C.B.-ul pe sală și cu Percepția pe acoperiș? Mofturi, drăguță! Cărți de alea de furi tu de la librărie... *(Bea.)*
MILICĂ: Pardon, nene Gogule, eu nu fur. Le cumpăr în contul meu. *(Fălos:)* Cumpăr hrana sufletească, în cont. Și apoi, nu în toate gospodăriile e obligatoriu să bată fiscul la ușă și să fie copii bolnavi de pojar.
PANAIT: Dacă nu e pojar, e scarlatină, și tot aia e... *(Sentențios:)* Copilul care nu suferă de boale molipsitoare nu e sănătos.
MILICĂ: Slavă Domnului! O lume întreagă trăiește și fără bogăție...
PANAIT: Una e să trăiești ca să te afli în treabă, și alta e să trăiești cum trebuie. Eu am trăit prost, și de aia copiii mei vreau să trăiască bine...
NATALIA: Lasă-l, Milică. Pe el nu poți să-l scoți din ale lui. Du-te mai bine și caută și tu, mai interesează-te...
MILICĂ: Am să telefonez la domnul Knappe acasă... Am să mă duc și la colegele ei.
NATALIA: Du-te, maică, peste tot... Trebuie să dăm de ea... că, uite, mi-a ieșit și pasiența... Și-am dat-o pe-a mai grea! Oftica!
MILICĂ: Atunci, sărut mîna. Mă duc și viu numaidecît. *(Se întoarce din drum.)* Tanti Natalițo... *(Se codește:)* Dă-mi te rog, dumneata, un pol împrumut, că am plecat în grabă de acasă și nu mi-am luat portofelul la mine... N-am de telefon...
NATALIA: Na, maică... *(Îi dă din buzunar un pol.)*
PANAIT *(în timp ce-i dă):* Bagă sufletul în aparat, mă, și vorbește. O să vezi că nici o fisă de telefon nu face...
MILICĂ: Sărut mîna. *(Iese; se vede cum se încrucișează cu Fanța, care vine. O salută vizibil pentru public, vorbește, gesticulînd, o clipă cu ea, apoi salută și iar pleacă.)*
FANȚA *(intră în geamlîc și iar se oprește. Apoi apasă nițel*

uşa şi vîră capul): Tată, vino te rog şi ajută-mi niţel să-mi scot şoşonii.

NATALIA *(ducîndu-se spre ea):* Cum o să vie tat-to, om bătrîn, şi să-ţi ajute ţie să-ţi scoţi şoşonii?!

PANAIT *(încet, Nataliei):* Lasă, frate, nu-ncepe...

FANŢA *(şi i-a scos; intră complet în scenă. E elegantă, frumoasă şi parfumată):* Ei, şi ce mă iei în primire de la uşă? Îţi verşi focul pe mine fiindcă nu ţi-a venit odrasla acasă?

NATALIA: De unde ştii că n-a venit? A fost la tine?

FANŢA: La mine, de unde? Mi-a spus Milică... M-am întîlnit cu el în curte. *(Lui Panait:)* Tot aşa vine ăsta pe aici toată ziua, bună ziua?...

NATALIA: El vine mai des ca alţii să ne vadă...

FANŢA: A! Vine să vă vadă!... Vine după Maria... *(Alt ton:)* Uite! V-am adus niţele icre negre, că mi-a rămas de alaltăieri... Nişte ţigări, străine, pentru dumneata... *(Lui Panait:)* Mi-a trimis cineva o cutie, şi eu nu fumez de astea. Nişte ciorapi pentru dumneata... *(Nataliei:)* c-am primit cadou o duzină, şi ăştia sînt cu ochiurile sărite *(pune pachetele pe masă)*, şi lui Mary i-am adus o rochie de vară...

PANAIT: Bine-ai făcut, că tot e cald afară de crapă pietrele... *(Începe să desfacă.)*

NATALIA: Nu trebuia să te osteneşti... La noi eşti binevenită şi cu mîna goală.

MARIA *(a apărut, neobservată, în geamlîc, caută să fie veselă, dar nu izbuteşte. E lividă, îngheţată, abia se ţine pe picioare. Toţi o privesc cînd intră. Caută să fie degajată):* Sărut mîna.

NATALIA *(bucuroasă totuşi, puţin rezervată sub bucurie):* Bună dimineaţa, mamă...

PANAIT: Bună dimineaţa...

(Pauză grea, ostentativă.)

MARIA *(neştiind ce să facă, ce să spună, cum să-nceapă, a rămas în uşă):* La mulţi ani... *(Face un pas fără ţintă precisă.)*

NATALIA: Să dea Dumnezeu...

PANAIT *(tace).*

FANŢA *(acelaşi joc. Îşi dă importanţă de membru marcant al familiei.)*

MARIA *(după o pauză, din ce în ce mai încurcată):* Am întîrziat niţel...

PANAIT: Da, niţel.

MARIA: Vă rog să mă iertaţi, dar...

FANŢA *(tutelară):* Unde ai fost pînă acuma, domnişoară?

MARIA *(ca să cîştige timp şi, redresată, oricît, în faţa tonului de soră mai mare):* Cînd m-o întreba mama, o să-i răspund.

PANAIT: Păi uite că te-ntreabă mă-ta... *(Se uită la Natalia.)*

NATALIA *(tace).*

FANŢA: Poftim! Te-ntreabă mama... *(Se uită la mamă-sa.)*

NATALIA: Am fost foarte îngrijoraţi... da' bine c-ai venit şi nu ţi s-a întîmplat nimic...

MARIA *(repede):* Nu, nu mi s-a întîmplat nimic... ce era să mi se întîmple? Dar... aseară... de Reveion... am avut mai mult de lucru la magazin şi...

FANŢA: Şi ai stat acolo pînă acuma...?

MARIA *(n-a găsit încă minciuna):* Nu, n-am stat pînă acuma. Am spus eu c-am stat pînă acuma?

PANAIT: Atunci, de unde vii?

MARIA: Să vezi, tată...

PANAIT: Te-am întrebat de unde vii acuma.

MARIA: De unde viu acuma? *(E foarte încurcată.)* Acum viu de la Şosea...

PANAIT: De la Şosea?

MARIA: Da! Am umblat un ceas întreg prin zăpadă.

PANAIT: Şi pînă acum un ceas, cînd te-ai dus la Şosea, unde ai stat?

MARIA *(repede):* La Angela...

FANŢA: Care Angela?

PANAIT: Cine e aia Angela?

MARIA *(minte cu greu între ei, fiindcă îi e ruşine):* E o colegă de-a mea de la magazin... Trebuie s-o ştiţi şi dumneavoastră. Fata aia blondă care nu vine niciodată pe aici.

PANAIT: Şi ce ai căutat tu acolo?

MARIA: N-am căutat nimica... dar aseară, pe la unsprezece, după ce-am terminat la magazin, m-a invitat să merg

o jumătate de ceas la ea... că merg toate fetele... și m-am dus și eu...

PANAIT: De la prăvălie ai plecat cu ea?

MARIA: Am plecat cu toatele...

PANAIT: Aha! *(Privind spre Natalia:)* Și pe urmă ce-ai făcut?

MARIA: Ne-am dus la ea, și acolo ne-a tratat cu... *(își amintește menu-ul de la Alexandru)* șuncă și de-ăla de tremură... cu curcan rece... cu... Ne-a dat și șampanie... Asta a fost, că ne-a dat și șampanie...

FANȚA: Dar de unde avea o biată vînzătoare de magazin șampanie ca să vă dea la toate?

MARIA: De la fratele ei, care are băcănie... I-a trimis două sticle de Anul Nou... Și le-am băut... Eu am băut mai mult ca toate... fiindcă era dulce și rece...

PANAIT: Și?

MARIA: Și mi s-a făcut somn...

FANȚA: Aha! și ai dormit pînă acum?

MARIA: Da! Întîi m-am lungit nițel... numai cinci minute, că eram turtă de tot... *(Face gest că era amețită.)* Și m-a prins somnul. Și Angela, ca o proastă, nu m-a sculat... Zice că i-a fost milă... și cînd m-a trezit, era dimineață... Asta a fost... tată.

FANȚA: Curios! După atîta somn, să ai mutra asta nedormită. Te-ai uitat în oglindă să vezi în ce hal arăți?

MARIA *(instinctiv se uită în oglindă)*: Ba, pardon, arăt foarte bine.

NATALIA: E știut că niciodată nu poți să te odihnești bine în pat străin.

FANȚA: În pat străin cum o să te odihnești?...

MARIA *(a-nțeles. Sare)*: Fanța! Ce vrei să zici?

PANAIT: Vrea să zică că minți! Aseară ai plecat singură de la prăvălie... I-a spus paznicul lui Milică...

MARIA: Paznicul?...

PANAIT: I-ai dat și douăzeci de lei cînd ai plecat... *(Un timp.)* Despre partea mea, fată dragă, fă ce vrei... O să dormi toată viața cum ți-i așterne.

FANȚA: Cum ți-ai așternut adică azi-noapte, „la Angela"!

MARIA: Dar nu e ce-ți închipui tu!... *(Țipă aproape la Fanța:)* Nu e adevărat ce credeți și nu spuneți... nu e adevărat, mamă... crede-mă, tată... Am fost la Angela... am dormit la Angela...

MILICĂ *(care a intrat pe replică neobservat)*: Minți!... *(Toți se întorc spre el.)* Minți... minți... N-ai dormit la Angela... Acum am vorbit, la telefon, cu frate-său băcanul... Angela a fost azi-noapte la el... Au făcut Revelonul acolo, cu toții... Angela e și acuma acolo, dacă vrei să știi. Am vorbit și cu ea. *(Stupoare. Maria rămîne încremenită, cu ochii ficși.)* Ai plecat aseară de la magazin înaintea tuturora. Ea mi-a spus cu gura ei... ea mi-a spus.

NATALIA *(a înlemnit, cu ochii la Maria)*.

PANAIT *(o privește, clătinînd din cap)*.

FANȚA *(surîde superior)*.

MILICĂ *(a rămas, furios, la ușă)*.

MARIA *(în mijlocul lor, a rămas dreaptă, fixă, pierdută)*.

NATALIA *(agățată de ultima nădejde)*: Adevărat, maică, ce spune Milică?

MARIA *(confirmă din cap)*.

PANAIT: Ai mințit?

MARIA *(același joc)*.

FANȚA *(curioasă mai mult pentru ea)*: Și unde ai fost?

MARIA *(nu răspunde)*.

PANAIT: Unde ai fost, domnișoară?

NATALIA: Unde ai fost, mamă?

MILICĂ: Unde ai fost, Mary?

FANȚA: Unde ai fost, nenorocito?

MARIA *(încolțită din toate părțile, pleacă capul și tace)*.

NATALIA *(se uită lung la Maria, înțelege. Biruită, se lasă pe un scaun, e un moment de liniște teribilă, în care o mărturisire nu și-ar mai avea nici un rost)*.

PANAIT *(lui Milică)*: Dumneata mai fă bunătate și mai du-te și pe-acasă. Rude-rude, dar nu faci parte din familie.

MILICĂ: Nici nu mai vreau să fac parte dintr-o astfel de familie. *(Jignit, aruncă o ultimă privire de desperat Mariei și iese.)*

NATALIA *(în tăcerea generală se ridică și, ca să evite situația, caută o ieșire)*: Gogule... dă-mi cutia de chibrituri.

MARIA *(cu un țipăt)*: Mamă...

PANAIT *(placid)*: Ce să faci cu ele?

NATALIA: Să fac focul la bucătărie.
PANAIT: Bine... du-te, că-ți aduc eu.
NATALIA *(face un pas spre ușă)*.
MARIA *(face un pas spre ea)*: Mamă...
NATALIA *(simplu, amărîtă, onest)*: Mamă? Mai bine nu ți-aș mai fi fost. *(Iese.)*
PANAIT *(se asigură că Natalia a ieșit. Apoi ia un scăunel și se urcă pe el ca să ajungă pînă deasupra bufetului, de unde ia o cutie de chibrituri dintr-un pachet mare, coborînd)*: Ne-o făcuși de Anul Nou. Foarte-ți mulțumesc de atenție. *(Iese.)*
MARIA *(un pas spre el)*: Tată...
FANȚA *(așteaptă să plece Panait, apoi se uită fix la soră-sa)*: Ofițer?
MARIA *(nu se dumirește bine de la început)*.
FANȚA: Nu mai e nevoie să-mi spui unde ai fost azi-noapte... Ai dormit la un bărbat...
MARIA *(confirmă din cap)*.
FANȚA: Te-am întrebat dacă-i ofițer.
MARIA *(neagă din cap)*.
FANȚA: Avocat?
MARIA *(același joc)*.
FANȚA: Inginer?
MARIA *(același joc)*.
FANȚA: Doctor?
MARIA *(același joc)*.
FANȚA: Moșier?
MARIA *(același joc)*.
FANȚA: Bancher?
MARIA *(același joc)*.
FANȚA: Funcționar?
MARIA *(același joc)*.
FANȚA: Petrolist?
MARIA *(același joc)*.
FANȚA: Rentier?
MARIA *(același joc)*.
FANȚA *(a-nșirat tot ce cunoștea ea ca profesie)*: Evreu?
MARIA: Nu...
FANȚA: Atunci, ce dracu e? N-are nici o meserie?
MARIA *(tace)*.
FANȚA: Nu vrei să spui?

MARIA: Ba da.
FANȚA: Ce e?
MARIA *(cedează greu)*: E un bărbat.
FANȚA: Da? Ce tot spui, frate? Uite, numai la asta nu mă așteptam.
MARIA: E un bărbat foarte bine...
FANȚA: Altă meserie n-are?
MARIA: Ba da. Scrie...
FANȚA *(alarmată la gîndul c-ar putea fi vorba de un dactilograf)*: Scrie? Ce scrie?
MARIA: Cărți, romane, piese de teatru...
FANȚA: Am înțeles. Poet! *(Nemulțumită:)* Aha! Un poet îți mai lipsea... Ăștia n-au după ce bea apă.
MARIA: E bogat... Are și fecior...
FANȚA: Trebuie să aibă avere de la părinți atunci...
MARIA: E un om în vîrstă, Fanța!
FANȚA: Cum în vîrstă? Poet în vîrstă nu există... Poeții n-au timp să îmbătrînească. Ori mor tineri, ori se lasă de meserie.
MARIA: E un om în toată firea...
FANȚA: E, „dacă" băiatul e-n vîrstă, se schimbă situația...
MARIA: Nu se mai poate schimba nimic...
FANȚA: Va să zică... gata? *(Pe gîndul ei.)*
MARIA: Gata! *(Pe gîndul ei.)*
FANȚA *(după un timp)*: Șiiii... îl iubești?
MARIA *(gravă)*: Ce amestec poate avea dragostea în faptul că într-o noapte o femeie sau o fată — că e totuna în speță — doarme în casa unui bărbat?
FANȚA: Ce spui? Ce, ai înnebunit?
MARIA: Parcă spun numai eu? E un lucru prea elementar ca să poată fi pus în discuție...
FANȚA: Atunci, ce-ai căutat la el?
MARIA: Sînt un milion de motive care pot decide o femeie sau o fată să petreacă o noapte cu un bărbat și să doarmă la el.
FANȚA: Ei aș! Nu există decît un singur motiv.
MARIA: Ba, pardon. Să ți le spun eu. *(Repede, ca la școală:)* Curiozitatea, capriciul, vițiul, ambiția, gelozia, plictiseala și interesul...
FANȚA: Și pe tine care din ele te-a determinat să faci ce-ai făcut?

MARIA: Pe mine? Nici unul din toate astea. Mi-a venit așa, o idee, în tramvaiul paisprezece, cînd mă duceam la magazin.
FANȚA: Şi ce-ai de gînd să faci acum? Te muți la el?
MARIA: Ce?
FANȚA: Te pomenești că e şi însurat.
MARIA: Nu e însurat, dar e ca și însurat.
FANȚA: Cu cine?
MARIA: Cu una de pe birou.
FANȚA: Atunci? Îți ia un apartament în oraș?
MARIA: Mie?
FANȚA: Cred că-ți dai seama că în condițiile astea nu mai poți sta acasă.
MARIA: De ce?
FANȚA: Dacă te-ai compromis tu, nu trebuie să ne compromiți pe toți.
MARIA: Dar tot ce a fost între noi a fost și s-a sfîrșit azi-noapte.
FANȚA: Ce, ești nebună?
MARIA: Nu, dar asta n-ai s-o înțelegi nici tu, nici el...
FANȚA: Ce?
MARIA: C-a fost un vis, și visele nu durează decît o noapte... „Visul unei nopți de iarnă"...
FANȚA *(se uită la ea, nedumerită).*
MARIA *(pe gînduri):* Tu știi ce e aia o clipă de fericire, Fanța? De fericire întreagă, desăvîrșită? E puțin, dar e enorm.
FANȚA: Lasă, că cunosc eu fericirea asta... În orice caz, omul ăsta are obligațiuni pentru tine... care *derivă* din...
MARIA: N-are nici o obligațiune... Eu m-am dus, singură, la el... Eu am vrut tot... Fiindcă îl iubeam... Fiindcă îl iubesc și acum, cu toate că nu m-a înțeles... cu toate că m-a umilit... cu toate că n-am să-l mai văd niciodată.
FANȚA: Ce? A, nu, fetițo! Dacă tu ești proastă, mai sîntem și noi pe aici, că ești minoră... Un hodorog care abuzează de naivitatea unei fete trebuie să se ocupe de ea... Scrie și-n codul penal...
MARIA: Dar n-a abuzat de nimic... Din contră! Eu am abuzat de naivitatea lui!

FANȚA *(holbează ochii):* Ascultă, Mary! Tu-ți dai seama ce vorbești?
MARIA: Sigur că-mi dau... Eu m-am legat de el întîi și-ntîi... cînd i-am spus versurile și-am adormit în fotoliu... *(Alt ton:)* Eh! Ce bine era!... Orice femeie adormea în locul meu. *(O pauză și o clipă de mare tristețe.)* Fanța! Dacă ai ști cît sînt de nenorocită...
FANȚA: Așa e întotdeauna a doua zi... Îți pare rău de ce-ai făcut?
MARIA: Nu-mi pare rău din cauza mea... îmi pare rău din cauza lor. *(Gest spre părinți.)*
FANȚA: La ei trebuia să te gîndești înainte... Ne-ai făcut de rîs tot neamul...
MARIA: Și ce să mă fac acum? Unde să mă duc?
FANȚA: Treaba ta. Du-te la Angela, de unde ai venit.
MARIA *(se așază la masă, nenorocită, și începe să plîngă încet. Cu capul în mîini):* Doamne! Doamne! Doamne!
FANȚA: Tîrziu, fetițo! De ce nu te-ai gîndit mai înainte? *(Începe să se pregătească de plecare.)*
NATALIA *(crapă ușa):* Ștefanio!... Te cheamă tat-to nițel...
MARIA *(ridică capul):* Mamă!
NATALIA *(din ușă):* Nu-mi zice așa. Eu nu mai am copii! *(Închide ușa cu o oarecare violență.)*
FANȚA: *Merci... (Mariei, ieșind:)* Consiliu de familie îmi trebuie mie acum?...
MARIA *(singură, se ridică după o clipă, își șterge ochii, care rămîn totuși înlăcrimați, și privește în gol, gîndindu-se la ceva grav).*
MILICĂ *(intră, are ceva schimbat în toată atitudinea lui și mai ales în privire, în comic. A băut):* Eu... N-am să-ți spun decît două cuvinte...
MARIA *(îl privește și tace).*
MILICĂ: Poftim. *(Se apropie cu gura de ea.)*
MARIA: Miroși a țuică...
MILICĂ: A patru țuici, te-nșeli...
MARIA: De ce-ai băut?...
MILICĂ: Pentru că știu...
MARIA: Ce?
MILICĂ: Tot. *(Definitiv.)*
MARIA *(tresare).*

MILICĂ: Știu unde ai fost azi-noapte...
MARIA *(se uită la el)*.
MILICĂ: Ai fost la Alexandru Manea...
MARIA *(arsă)*: De unde știi?
MILICĂ: Mi-a spus Angela, la telefon, de-adineauri, dar n-am vrut să te dau de gol față de nenea Gogu... Te-ai dus să-i duci un colier... ai ținut tu să te duci... Te-ai certat și cu Knappe...
MARIA: Taci...
MILICĂ: De ce să tac? Acum îmi explic eu de ce îmi cereai cărțile lui Manea de îndată ce apăreau... De ce îi tăiai fotografiile din reviste... Acum înțeleg eu că autograful de la Ziua cărții nu era dat așa, de ocazie. Erați înțeleși. Vă cunoșteați de mult... Vă băteați joc de mine în contumacie...
MARIA *(se uită la el, cu o umbră de surîs)*: Milică!...
MILICĂ: De ăștia mi-ai fost, kir Maneo? Bine!... Și eu, care l-am lansat, că dacă nu-i scoteam eu cărțile în frunte crezi că vindea vreuna?... N-are pic de talent!... Negustor de maculatură în cîte zece ediții. Lasă, că mai vine dumnealui pe la noi pe la librărie... Mai dau eu ochi cu el o dată în viața mea!... Cum îl văd, îi trag două perechi de palme de se răsucește în loc...
PANAIT *(tușește de dincolo... Intră... Cunoscător, umflă nările spre Milică, care se apropie de el)*: ...Eeee... lume nouă...
MILICĂ: Toate-s vechi și nouă toate...
PANAIT: Ia vino încoace nițel, subșefule...
MILICĂ *(se apropie)*.
PANAIT: Ia suflă-mi în gură un moment...
MILICĂ *(se codește)*.
PANAIT: Hai... hai... nu te codi... suflă...
MILICĂ *(aspiră discret)*.
PANAIT: Nu sufla înăuntru, că te-am dovedit... miroși a țuică... a țuica mea...
MILICĂ: Pardon, nene Gogule...
PANAIT *(controlînd la sticlă)*: Mi-ai umblat la *iligzir*. Nu te știam cu nărav de dimineață. Lipsește din fața mea...
MILICĂ: N-am băut de la dumneata... Am băut la Pandele, pe din dos...
PANAIT: Ai băut polul de telefon... Ai băut *fisili*.

MILICĂ: Sînt amărît, nene Gogule...
PANAIT: Dar ce ți s-a întîmplat?... Ți s-a înecat corăbiile cu marfă?
MILICĂ: Am fost rănit la suflet...
PANAIT: E! Atunci, du-te repede acasă și te pansează, să nu obrintești.
MARIA: Tată...
PANAIT: Să pici din ochii mei! *(A luat ceva din bufet. O farfurie de exemplu. Iese.)*
MILICĂ: Are dreptate, nu mai am ce căuta aici.
MARIA *(în tot timpul cît a stat Panait în scenă, a încercat să prindă o cît de mică privire de la el. Panait, însă, s-a făcut că nici n-o vede)*: Și tu mă părăsești? Și tu, singurul meu prieten, singurul care ar fi putut să mă-nțeleagă?
MILICĂ: Ce să-nțeleg? Că am crezut în tine ca un bou...
MARIA: Milică...
MILICĂ: Că ești și tu la fel ca și toate celelalte? Foarte mulțumesc... Am înțeles... m-am lămurit... *(Își pune pălăria.)* Tot Eminescu, săracu, avea dreptate... *(Declamă:)*

„N-am știut că-i tot accea
De te reazimi de o umbră,
Sau de crezi ce-a zis femeia".

Și să nu crezi că sufăr... Pămîntul e plin de femei... mai ales d-astea ca tine... Unde te duci, unde te-ntorci, numai femei... femei... femei... *(Începe să cînte, ieșind:)* Femeia, eterna poveste...
MARIA *(rămîne singură... După un timp, își șterge lacrimile, pe care le va suge însă în tot timpul celor ce urmează; vine la mijlocul scenei. A luat o hotărîre mare... Se duce la divanul ei... se uită cu o privire de inventar la toate lucrurile ei... Scoate dintr-un sertar un portofel. Se uită, astfel ca să vadă și publicul, la cele cîteva mii de lei pe care le are în el. Economiile ei. Ia o foaie de hîrtie și scrie pe ea)*: Scumpilor mei părinți, ca să plătească restanța la fisc... *(Pune portofelul peste hîrtie, pe masă. Își scoate apoi inelul din deget și scrie pe altă hîrtie:)* Surioarei mele... *(Pune inelul peste hîrtie... Desprinde fotografia ei din perete, scrie:)* Pentru Milică.

(Același joc... Ia cele două păpuși de stofă și scrie:) Pentru Lenuța, fata spălătoresei noastre. *(Reflectează puțin, apoi ia ghiveciul cu garoafe, îl pune pe masă și scrie pe un bilet, pe care îl pune între flori:)* „Lui!" *(Apoi ia un teanc cu romanele lui Alexandru. Scrie:)* ...Aceste volume... se vor îngropa o dată cu mine... *(Pune biletul deasupra, apoi, gravă, pune un scaun la bufet, se urcă pe el și ia pachetul cu cutii de chibrituri... Ia și sticla de țuică și se așază la masă. Începe să plîngă de mila ei și să bage gămălii de chibrituri, pe care le rupe, în sticlă. Pe stradă trece o flașnetă, care cîntă* Cînd eram copii odată. *Muzica dispare o dată cu intrarea lui Alexandru.)*

ALEXANDRU *(intră neobservat, se oprește o clipă, își dă seama de ce se întîmplă și se repede la ea)*: Doruleț...

MARIA *(se ridică, încă zăpăcită de ceea ce vrea — cu toată seriozitatea — să facă)*: Dumneata?... *(Se uită la averea „testată" din jurul ei... Ar vrea să poată ascunde totul, totul, dintr-o dată. Se mulțumește numai să ghemotocească biletul pe care scrie „Lui".)*

ALEXANDRU: Doruleț... ce vrei să faci?

MARIA: Eu?... Nimic... Mă jucam...

ALEXANDRU: Copiii nu trebuie să se joace de-a moartea niciodată... *(O ia de umeri, o întoarce spre el și-o privește în ochi.)* O fată ca tine, care are înaintea ei toate drumurile fericirii deschise... pentru care viața nu și-a spus încă ultimul cuvînt...

MARIA: Ce știi dumneata?

ALEXANDRU: Știu că așa trebuie să fie, așa e drept să fie... *(Un timp.)* Doruleț, vrei să fii soția mea?

MARIA: Eu?! *(Rămîne încremenită.)*

ALEXANDRU: Tu, Doruleț!...

MARIA *(după un timp)*: A... da... înțeleg!... Ți-e milă de mine. Nu, domnule Manea... îți mulțumesc... Nu vreau să fiu soția dumitale. *(O biruie lacrimile.)* N-am nevoie să mă mărit din filantropie...

ALEXANDRU: Dar bine, după ce s-a petrecut între noi noaptea trecută...

MARIA: Dacă e trecută, ce să mai vorbim de ea... *Passé indéfini*... sau, mai pe românește, gata! Acuma e ziuă... acuma s-a isprăvit...,

ALEXANDRU: Bine, dar cred că am și eu un cuvînt de spus în chestiunea asta...

MARIA: Dumneata mi-ai spus tot ceea ce aveai de spus. Am găsit în geantă.

ALEXANDRU: Gestul cu banii... e o neînțelegere pe care am scăpat din vedere să ți-o explic la timp... Banii ăia ți-i pusesem în geantă... la început... cînd ai venit... cînd nu erai pentru mine decît o fată străină, care mi-a făcut un serviciu, și pe care nu știam cum să-l răsplătesc. Între noi s-au întîmplat însă, azi-noapte, lucruri atît de frumoase... de mari... de neașteptate...

MARIA: Dar ce s-a întîmplat azi-noapte între noi?

ALEXANDRU: Ai uitat?

MARIA: Nu, dar nu mi-aduc aminte.

ALEXANDRU: Așa de repede uiți?

MARIA: Așa uităm noi, femeile... De azi pînă mîine. Și ce spunem și ce facem. Ăsta e hazul nostru...

ALEXANDRU *(privind-o)*: Adevărat!... Chiar cînd vă-noată ochii în lacrimi...

MARIA: Mie? Pardon!

ALEXANDRU: Uită-te în oglindă, să vezi cum îți lucesc.

MARIA *(minte)*: Fiindcă am băut o sticlă de țuică... Ce șampanie? Țuică! Asta e băutură de mine... Rachiu de drojdie... șaizeci de grade...

ALEXANDRU: Șaizeci de grade?

MARIA *(cu ochii pe sticlă)*: Pune-i termometrul dacă nu crezi.

ALEXANDRU: Și de ce-ai băut?

MARIA: Ca să uit.

ALEXANDRU: Ce?

MARIA: Ce ți-am spus c-am uitat.

ALEXANDRU: Tu crezi că e așa de ușor să uiți un lucru atît de important ca cel care s-a petrecut între noi?

MARIA: Important? Pentru dumneata? De ce?... Pentru dumneata a fost un lucru obișnuit. Trebuie să ai atîtea adoratoare...

ALEXANDRU: Eu?

MARIA: Păi sigur! Că ești cineva... Ești frumos...

ALEXANDRU: Eu?

MARIA: Știu și cîte alunițe ai pe față... *(Se uită un pic la el „cu ochii ei adevărați")*. În sfîrșit!... Cînd am zis

„frumos"... poate am exagerat... Da' frumușel ești! *(Se uită.)* De pici... Așa că... nu mă mir să fi făcut și altele ce-am făcut eu... Am venit așa, din senin... Ți s-a părut amuzant să mă oprești la masă, sau știu eu, literar: un domn în frac... face Reveionul c-o vînzătoare de magazin.

ALEXANDRU: Doruleț...

MARIA: Ai fost gentil!... Ai fost drăguț... și totul s-a petrecut ca-n romane. Niţică conversaţie, un pic de şampanie și două mii de lei în geantă, „ca să-mi cumpăr, mîine, ceva"...

ALEXANDRU: Ai dreptate... Mă simt vinovat...

MARIA: ...fiindcă îți închipui că tot ce ți-am spus azi-noapte e adevărat... fiindcă m-ai luat, probabil, în serios și-ai crezut că te iubesc... că sufăr... Fugi, domnule, de-acolo! Mi-am făcut un gust cu dumneata, și atîta! Un capriciu!

ALEXANDRU *(nu crede o vorbă)*: Da, dar... eu n-am optsprezece ani, Doruleț!... La vîrsta mea, sînt lucruri pe care eu nu le mai pot lua în glumă.

MARIA: Fiindcă nu ești serios...

ALEXANDRU: Adevărat!... Ar fi trebuit să-ți vorbesc serios astăzi, înainte de a te lăsa să pleci...

MARIA: Și de ce n-ai făcut-o?

ALEXANDRU: Pentru că n-aș fi putut vorbi deschis... Fiindcă nu eram un om liber, Doruleț...

MARIA: Nu-nțeleg...

ALEXANDRU: Uite, Doruleț!... După plecarea ta... am fost la Elvira...

MARIA: Elvira?

ALEXANDRU: Da!... „Aia" căreia i-ai făcut cioc și mustăți pe fotografie.

MARIA: Eu?... Se poate, dar nu mai țin minte! Și-n orice caz, să nu crezi c-aveam ceva cu ea... Cine știe cum m-am jucat, din neatenție, cu fotografia... Puteam să-i scot și ochii de exemplu... dar n-am avut ac...

ALEXANDRU: Cred c-ai înțeles ce-nseamnă Elvira în viața mea... Ea era balul... vitrina... jazul... partida de bridge... Într-un cuvînt, era viața pe care o trăiam... A mea, fără să-mi aparție... Viața pe care am trăit-o din obicei... din lene... din plictiseală!... Alături de ea... alături de ceilalți și, mai ales, alături de mine...

MARIA: Va să zică ai venit la mine să vorbești de ea?

ALEXANDRU: Am venit fiindcă sînt un om liber... Un om care a lichidat o existență și care se pregătește să înceapă o alta...

MARIA: Și ce te-a făcut să iei hotărîrea asta?

ALEXANDRU: Noaptea pe care am petrecut-o cu tine, Doruleț...

MARIA: Poftim?

ALEXANDRU: Azi-noapte, în mintea mea... în sufletul meu... s-a produs o revelație...

MARIA: O ce?

ALEXANDRU: Vezi tu, Doruleț, azi-noapte, cînd stam în fața ta și te mirai că tac... nu știu de ce am înțeles, dintr-o dată, cît poate să doară lipsa unui cămin... Ce-nseamnă prezența unei tovarășe de viață... Mi-am dat seama cît de zadarnic am trăit. Mi-am dat seama că în fond n-am fost fericit niciodată, fiindcă n-am iubit niciodată...

MARIA: Dumneata n-ai iubit?

ALEXANDRU: Așa cum înțeleg iubirea acuma, nu... și asta e revelația de care îți vorbeam... Azi-noapte, o dată cu tine, a intrat în casa mea iubirea.

MARIA: Cu șoșonii în picioare?

ALEXANDRU: O așteptam! Te așteptam. Dincolo de fapte, dincolo de voință, peste logică și peste oameni. Te presimțeam. Bănuiam că într-o zi o să vii și te așteptam fără să-mi dau seama că te aștept...

MARIA *(nedumerită, fericită — mai mult din instinct decît din înțelegere)*: Și eu, care credeam că ți-am făcut o surpriză... Dacă aș fi știut că mă așteptai, aș fi venit mai demult...

ALEXANDRU: Ai venit la timp...

MARIA: Poftim?

ALEXANDRU: Vezi dar... că nu de milă... ți-am spus ce ți-am spus adineauri...

MARIA *(toată o lumină)*: Ce mi-ai spus?

ALEXANDRU: Că-mi ești dragă, Doruleț... că vreau să fii soția mea... *(Se apropie de ea.)*

MARIA *(îi cade în brațe)*: Maestre!... Maestre!... Maestre!...

(Sărutare lungă.) Ah! Dar știu că pupi, cînd ești însurat...

ALEXANDRU *(mîngîind-o)*: Fata mea... Femeia mea... femeia mea...

MARIA: Femeia ta...

ALEXANDRU: Nu! Tu nu ești femeie... Tu ești o fetiță căreia îi lipsesc numai aripi ca să se transforme în înger...

MARIA *(în extaz)*: Ah! Ce frumos mi-ai zis partea asta... Trebuie să te mai sărut o dată! Trebuie!... *(Îl sărută; alt ton:)* Ești fericit?

ALEXANDRU: Da...

MARIA: Ce grav ai spus „da"!

ALEXANDRU: Pentru că ți-am răspuns serios...

MARIA: Și eu sînt fericită, dar nu pot să fiu serioasă.

ALEXANDRU: Tu trebuie să fii numai fericită...

MARIA: Ah! E o fericire să fii fericită. *(Se repede și deschide ușa în dreapta, violent.)* Mamă! Mamă! Mamă!... *(Țipă. Tablou vivant, în cadrul ușii. Fanța, în genunchi, privea pe gaura cheii. Panait, rezemat de canat, cu țigara aprinsă, asculta. Natalia însăși făcea același lucru, cu mai multă discreție. Cînd se deschide ușa, pe figurile lor — trei surîsuri: invidios, al Fanței; mulțumit, al lui Panait, și fericit, al Nataliei. Maria încremenește, în fața lor. Alexandru surîde. Fanța se ridică jenată, Panait și Natalia rămîn așa, rezemați în stînga și dreapta canatului. Maria, cu un gest de* maîtresse de maison:*)* Familia mea!... *(Apoi, maiestuoasă:)* Soțul și bărbatul meu!... *(Îl ia de braț pe Alexandru; toată o lumină: se repede la toți și-i prezintă:)* Tata... mama... surioara mea, mai mare... Nu e așa că sînt drăgălași?

ALEXANDRU *(sărutînd mîna Nataliei)*: Sărut mîna, doamnă...

NATALIA: Mulțumesc... *(Își trage mîna repede.)*

ALEXANDRU *(sărutînd mîna Fanței)*: Coniță...

FANȚA: *Enchantée!...*

ALEXANDRU *(strînge mîna lui Panait)*: Îmi pare bine, domnule Panait.

PANAIT: Așijderea, domnule...

ALEXANDRU *(face un pas spre Panait)*: Domnule Panait!... Ești mirat, desigur, de faptul că mă aflu în casa dumi-

tale, într-o calitate pe care Doruleț ți-a adus-o atît de... spontan la cunoștință... Într-adevăr, dorința mea cea mai mare este să fiu și cu asentimentul dumitale „soțul și bărbatul" ei.

MARIA *(Fanței)*: Vai, tu!... Mă cere... *(E în extaz.)*

PANAIT: Domnule dragă!... Mai întîi și-ntîi de toate, eu nu mă mir de nimic!... De cînd s-a inventat radio și-am auzit eu pe Plevnii lăutarii de la Tokio, mi-am zis că nu mai am dreptul să mă mir de nimic. Și-al doilea, de ce să facem două lucruri pentru aceeași treabă? Dacă Maria vrea să te ia... voie de la noi ca de la banul Ghica... Cu o condiție însă: să fie bine...

NATALIA *(face un semn Mariei)*.

MARIA *(se apropie și ascultă ce-i spune Natalia, la ureche)*: Da... da... *(Cam aferată.)*

PANAIT *(un timp)*: Fata nu e grozavă... dar e fată bună, să știi.

NATALIA: E foarte „bună"... Gheorghe... nu vorbi cu păcat...

ALEXANDRU: E un înger...

PANAIT: Bine zici... că tot timpul umblă cu capul prin nori... Îi lipsește simțul practic al vieții... înțelegi dumneata...

ALEXANDRU: E atît de tînără...

PANAIT: Tînără... tînără, mă rog! Dar omul trebuie să aibă și un scop practic în viață... Ea toată ziua, ori făcea poezii, ori citea terfeloagele alea de acolo.

ALEXANDRU *(cu o privire spre cărți)*: Toate romanele mele.

PANAIT: Dumneata i le-ai dat?

ALEXANDRU: Nu, eu le-am scris...

PANAIT *(mirat)*.

NATALIA *(încremenită de surpriză)*: Cum?

PANAIT: Va să zică, dumneata ești...

ALEXANDRU: Da... *(Surîde.)*

NATALIA: Manea. Ăla din jurnale. C-ați fost și ieri... cu fotografie! Ai văzut... cărțile mele, Gogule?! *(E fericită.)*

PANAIT: Mi se pare c-am citit de curînd c-o să fiți primit la Academie.

ALEXANDRU: Se poate...

PANAIT: Eu, să-ți spun drept, n-aș primi în locul dumitale...

ALEXANDRU: De ce?

PANAIT: Ce e aia nemuritor? Dacă nu mori niciodată, atunci la ce bun să mai trăiești? *(După un timp:)* Ia te uită, domnule, ce-a dat din ea!... *(Privește spre odaia pe unde a ieșit Maria.)* Domnule! Da'... te-ai gîndit bine ce faci?

ALEXANDRU: M-am gîndit foarte bine...

PANAIT: E, atunci, din partea noastră, să fie într-un ceas bun...

ALEXANDRU: Vă mulțumesc.

PANAIT: Șampanie n-am. Să te cinstesc c-o gustare...

NATALIA: Am spus eu, Gogule!... S-a dus Maria...

ALEXANDRU: Sînt convins c-o să trăim bine cu toții...

PANAIT: Cu ea să trăiești bine... că noi... *(Spre Natalia:)* Dumneaei și cu mine... nu sîntem membri ai Academiei... Mîine-poimîine plecăm în străinătate... *(Gest spre plafon.)* Tot n-am trecut noi vama niciodată...

NATALIA: O să trecem vămile văzduhului...

PANAIT: Numai să ne lase să trecem și un clondir de țuică peste vămi. Altă pretenție n-am...

ELVIRA *(apare în ușă):* Bună ziua...

ALEXANDRU *(o vede, rămîne extrem de surprins).*

PANAIT *(tot surprins, dar mai puțin și altfel.)* Sărut mîna...

ELVIRA: Alex... am să-ți vorbesc ceva, foarte urgent... *(E într-adevăr precipitată în tot ce spune.)*

PANAIT *(binevoitor):* Mă rog, mă rog, despre noi... *(Gest să plece.)*

ALEXANDRU: Puteți să stați...

ELVIRA *(tresare):* Vreau să-ți vorbesc, imediat...

ALEXANDRU *(aproape brutal):* Ce cauți aici?

ELVIRA: Am venit să te salvez, înainte de a te angaja într-o prostie. Ești victima unei mistificații, a unui șantaj ordinar...

ALEXANDRU: Nu-nțeleg...

ELVIRA: Mi-ai spus că trebuie să te desparți de mine... ca să poți fi un om liber și să oferi domnișoarei care a fost azi-noapte la tine...

PANAIT *(Nataliei):* Atunci... el e Angela...

ELVIRA: ...orice fel de reparație... pentru „crima" petrecută în casa ta...

ALEXANDRU: Da... și?

ELVIRA: Ei bine, azi-noapte nu s-a petrecut nici o „crimă" în casa ta.

ALEXANDRU: Ce?

ELVIRA: Adineauri a venit Cristian la mine... I-am spus tot și a început să rîdă cu hohote... Singura crimă pe care a comis-o a fost o sărutare pe care i-a răpit-o „victimei" în somn. Și asta, fiindcă era beat... M-aș fi mirat și eu să-i placă o femeie ca asta... El e om cu gust...

ALEXANDRU *(începînd să se lumineze):* Elvira!... Adevărat?...

ELVIRA: Pe onoarea mea... Cristian e indignat c-ai putut să-l crezi în stare de o impolitețe ca asta, c-o vînzătoare de magazin... O fată de prăvălie, vorba aceea.

ALEXANDRU *(se duce la sticla de țuică):* Ei, acuma să știți că mă-mbăt și eu. Praf mă fac...

ELVIRA: De ce?

ALEXANDRU: De fericire, Elvira...

ELVIRA: Cred și eu! Numai mie trebuie să-mi mulțumești că te-am scăpat.

ALEXANDRU: De cel mai groaznic coșmar... Da!... îți mulțumesc, Elvira...

ELVIRA: Sper că nu mai ai nici un motiv „serios" să ne despărțim.

ALEXANDRU: Ba da, Elvira!... Am cel mai serios motiv din lume... Mă-nsor.

ELVIRA: Tu? Cu cine?

ALEXANDRU: Cu „victima", Elvira...

ELVIRA: ...Nu-nțeleg...

ALEXANDRU: Dar e așa de clar... Elvira... Dacă eu am vrut să mă-nsor cu ea „așa", cum aș putea să nu mă însor cu ea „altminteri"? ! Nu trebuie să regreți... Cristian e un băiat drăguț...

ELVIRA: N-ai nevoie să mă consolezi... te rog să mă ierți că te-am deranjat... *(gest spre ușă)* în familie...

MARIA *(intră cu tava cu aperitive într-o mînă, și în alta cu paharele. Deschide ușa cu spatele și intră așa.)*

ELVIRA: Phu!... Parcă te văd peste un an de zile...

MARIA *(o aude, lasă tăvițele pe bufet și se întoarce spre ea).*

ELVIRA *(n-a observat-o):* ...Neras... gras... cu cravata roasă la nod...

MARIA *(o privește alarmată. Se uită la Alexandru și întreabă*

prin gesturi dacă într-adevăr este Elvira, schițînd cioc și mustăți.)

ALEXANDRU *(confirmă discret, cu un surîs).*

ELVIRA *(continuă):* ...Cu pete de sos pe vestă... cu unghiile neîngrijite și cu genunchi la pantaloni...

MARIA: Măcar să știi să-i calci dumneata pantalonii, cu dungă, ca mine...

ELVIRA *(tresare):* A!... *(Se uită la ea.)* Probabil... *(Lui Alexandru:)* Logodnica dumitale?...

MARIA: În persoană... *(Se uită atentă la ea.)*

ELVIRA: Felicitările mele, domnișoară...

MARIA: *Merci*, asemenea...

ELVIRA *(se încheie la mănuși):* Alexandru Manea... „familist"!

ALEXANDRU *(privind spre Maria):* Alexandru Manea... fericit...

ELVIRA: O să faci burtă...

ALEXANDRU: Nu e obligatoriu...

ELVIRA: Fericirea în căsnicie crește burta: o dată pe an femeii și în fiecare zi bărbatului... Adio! *(Iese, furlandisindu-se.)* Bună ziua.

MARIA *(lui Alexandru după o pauză, carecum jenată):* Știi că nu e așa frumoasă ca în fotografie?

ALEXANDRU: Ți-am spus...

MARIA: Observă că nici nu te întreb de ce a venit.

ALEXANDRU: Doruleț... Doruleț... *(Îi ia mîna și vrea s-o atragă spre el.)*

MARIA: Nu mă ține de mînă acuma, că am treabă. *(Ia tava cu aperitive. Fanța ia altă tavă, Natalia ia păhărelele și vrea să puie țuică.)*

PANAIT: Pardon... *(Oprește cu un gest.)* Stai!... *(Se duce să caute la bufet.)*

MARIA *(prezentînd tăvița lui Alexandru):* Ce vrei? Icre negre, sau icre roșii? Avem și icre negre!!...

ALEXANDRU: Tu ce vrei?

MARIA: Eu? Șorici. *(Se servește.)*

PANAIT: Ascultă, Natalio... Aveam ascunsă aici o sticlă de țuică de pe vremea lui Ion-vodă cel Cumplit. O pusesem bine ca s-o am cînd oi intra în agonie... să plec cu sufletul împăcat... Unde e?

NATALIA: E în fund, după borcanul cu magiun...

MILICĂ *(intră, e băut bine, are un aer grav și decis).*

PANAIT: Eee, bine-ai venit, cavalere... mi-era dor să te văd, că nu te-am mai văzut de mult. *(A găsit sticla.)* Ai mirosit a țuică bună, hoțule...

MILICĂ *(demn):* Nene Gogule... Pot să vorbesc ceva serios cu dumneata?

MARIA *(lui Alexandru):* Pe Milică îl cunoști?

ALEXANDRU: Da... Mi se pare că ne cunoaștem de undeva...

PANAIT: Se vede treaba că din calendar... Ăsta e martie din post. Ia zi, mă, ce-ai să-mi spui?... *(Începe să destupe cu tirbușonul, Milică tace.)* Ei, ți-a pierit graiul?

MILICĂ: Nene Gogule... am onoarea să cer mîna Mariei.

PANAIT *(punînd în păhărele):* Cere-i-o, neică!... Numai să ți-o dea bărbată-so!...

MILICĂ: Nu înțeleg ce vrei să spui... Da... Salut, maestre...

(Fanța servește țuica.)

PANAIT: Lasă, mă Milică!... Ce să te însori tu cu nevestele altora?... *(Se uită la Alexandru.)* Îți găsesc eu ție o fată... că tu ești băiat bun la urma urmei... dar ai partea asta, că vii prea des... și-n orice caz, să știi că e foarte frumos ce-ai făcut. Ești un cavaler medieval și, ca răsplată, hai să-ți dau și ție o țuică d-asta de pe vremea năvălirilor barbare și vino să te pup. *(Îl pupă.)* Îmi place că ai venit și tu o dată tîrziu...

MILICĂ: Cum? Maria se mărită cu... *(Se luminează de bucurie.)* E, bravo... la așa final nu m-așteptam... E superb.

ALEXANDRU: Ce final?

MILICĂ: La romanul meu.

ALEXANDRU: Da? Scrii un roman?...

MARIA: Autobiografic.

MILICĂ: Și sfîrșitul era banal... Eroii se însurau... Așa, e altfel. A la Dostoievski.

ALEXANDRU: E! Cînd o fi gata, îți promit să-ți scriu o prefață și te recomand unui editor.

MARIA: Te-ai învîrtit.

MILICĂ: Maestre! Așa e și mai frumos.

PANAIT *(cu paharul):* E, copii! Noroc și ziua de azi la mulți

ani! *(Toți ridică paharele.)* Să trăiți cu toții. O mie de ani. Numai cu o singură condiție: să fie bine!

MARIA *(lui Alexandru):* Ce-a vrut aia? De ce-a venit?

ALEXANDRU: Ca să-mi aducă cel mai frumos cadou de nuntă...

MARIA *(se duce la paharul cu garoafa):* Uite! *(Ia garoafa.)* Ieri, cînd am plecat de acasă, am rupt-o din glastră ca să ți-o aduc, și pe urmă m-am răzgîndit... Dar se vede că tot a ta a fost să fie... *(I-o pune la butonieră.)*

(De afară se aude un cor de copii.)

CORUL:

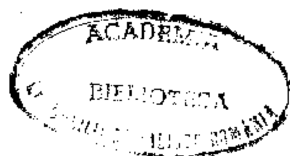
„Anul ferice
Cu bucurie
Să vă dea Domnul tot ce doriți..." *(etc.)*

UN COPIL *(apare în ușă.)*

PANAIT: Ce e, mă irmilic?

COPILUL *(peltic):* Primissi sssorcova? *(Are o sorcovă și un năsuc degerat ca de înger sărac.)*

Cortina

ACADEMIA
BIBLIOTECA

CUPRINS